

*MASTER
NEGATIVE
NO. 91-80131-11*

MICROFILMED 1991

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES/NEW YORK

as part of the
“Foundations of Western Civilization Preservation Project”

Funded by the
NATIONAL ENDOWMENT FOR THE HUMANITIES

Reproductions may not be made without permission from
Columbia University Library

COPYRIGHT STATEMENT

The copyright law of the United States -- Title 17, United States Code -- concerns the making of photocopies or other reproductions of copyrighted material...

Columbia University Library reserves the right to refuse to accept a copy order if, in its judgement, fulfillment of the order would involve violation of the copyright law.

AUTHOR:

DEMOSTHENES

TITLE:

DEMOSTHENIS
ORATIONES EDIDIT...

PLACE:

LIPSIAE

DATE:

1912-

Master Negative #

91-80131-11

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

88DI
F12

Demosthenes.

Works 1912

Demosthenis orationes edidit Carolus Fuhr.
Editio minor ... Lipsiae, in aedibus B.G. Teub-
neri, 1912-

v. 1 17 $\frac{1}{2}$ cm. (Bibliotheca scriptorum
Graecorum et Romanorum Teubneriana)

Contents.--v.1, pars 1. Orationes I-XVII con-
tinens.--

91177

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35 mm

REDUCTION RATIO: 11X

IMAGE PLACEMENT: IA IIA IB IIB

DATE FILMED: 7-15-91

INITIALS MT

FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

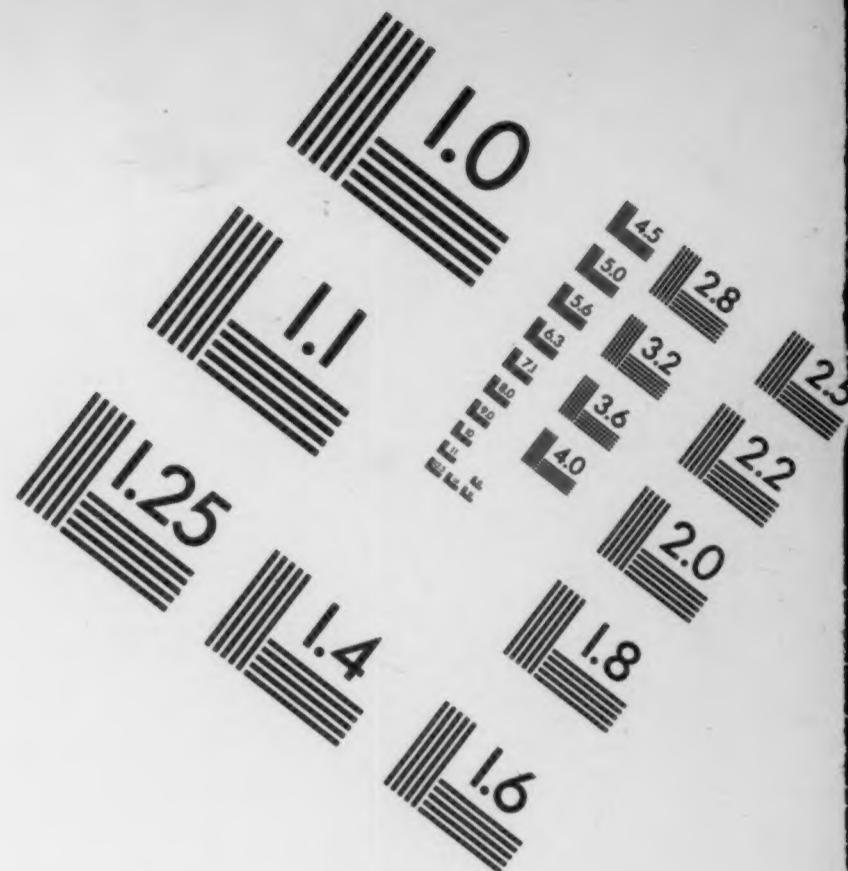
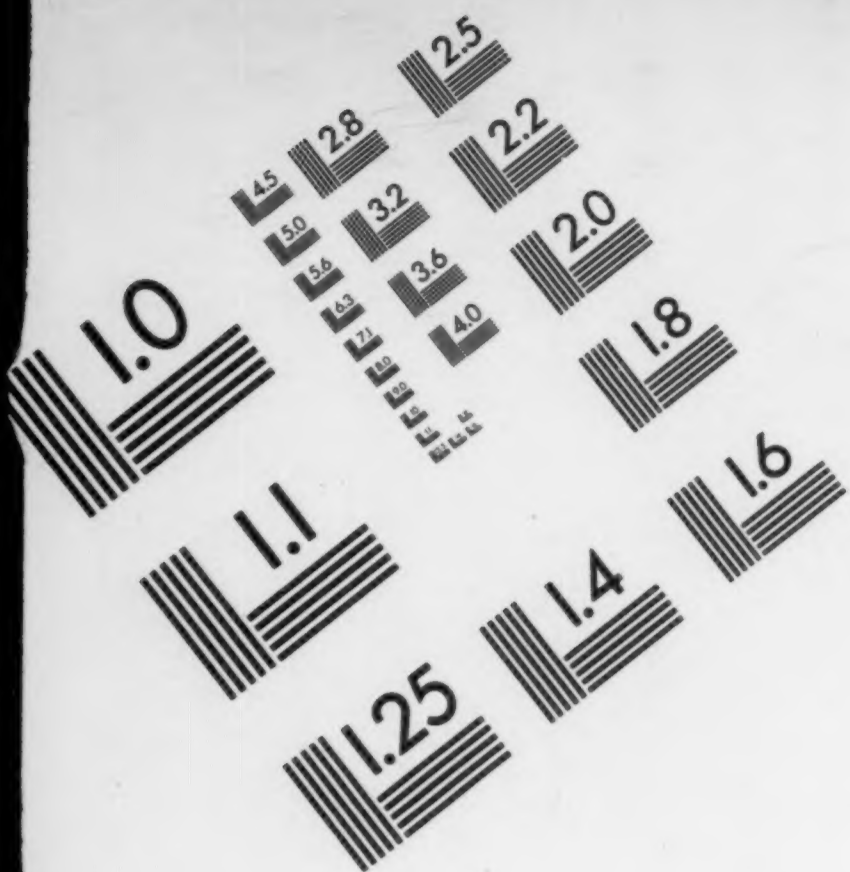

AIM

Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910

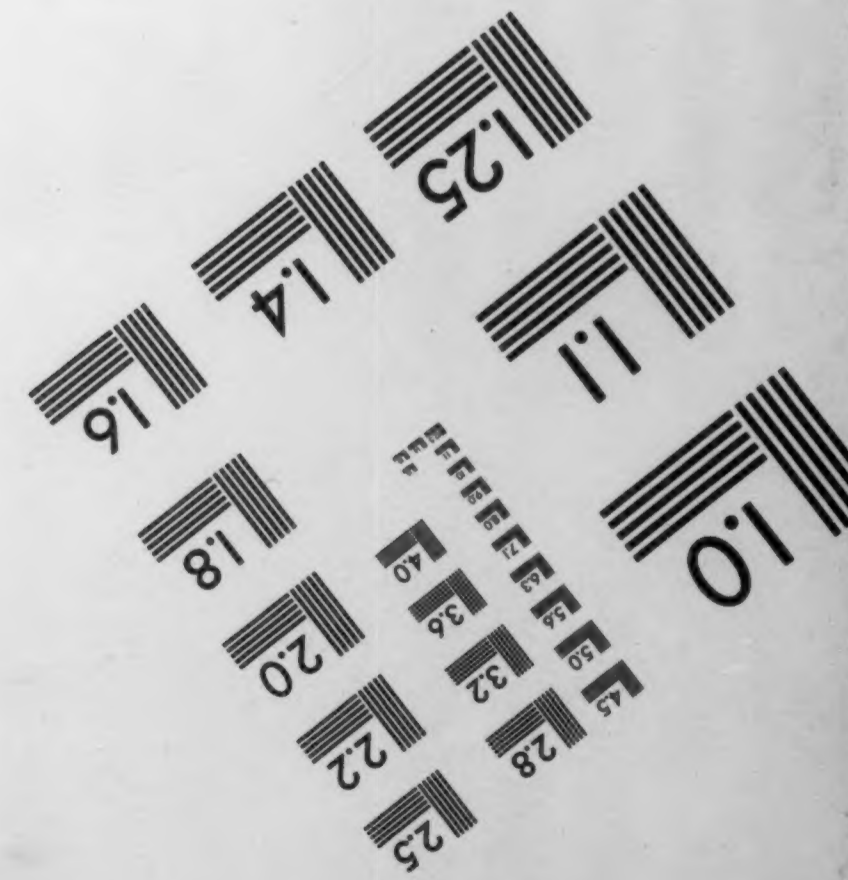
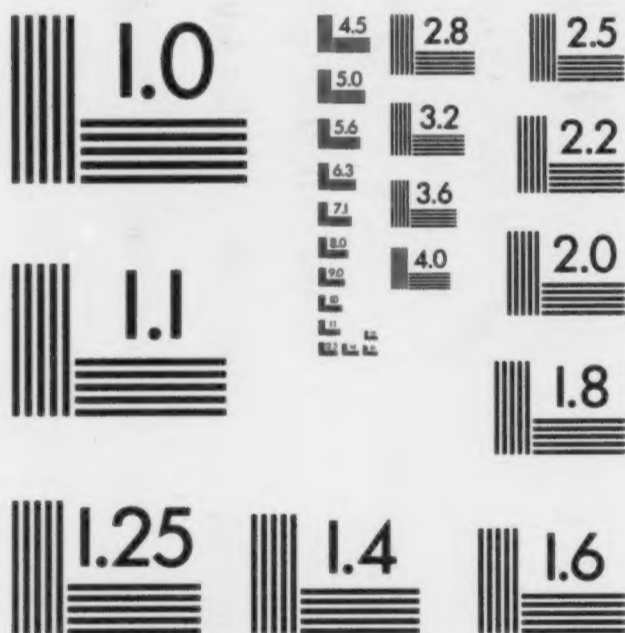
301/587-8202

Centimeter

Inches

MANUFACTURED TO AIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

B I B L I O T H E C A
S C R I P T O R V M G R A E C O R V M E T R O M A N O R V M
T E V B N E R I A N A

DEMOSTHENES
ORATIONES

EDIDIT

C. FVHR

EDITIO MINOR

I. 1

L I P S I A E
I N A E D I B V S B . G . T E V B N E R I

DEMOSTHENES ORATIONES

3114-1881

30
ms

Columbia University
in the City of New York

LIBRARY

DEMOSTHENIS
ORATIONES

EDIDIT

CAROLUS FUHR

EDITIO MINOR .

VOLUMEN I · PARS I

ORATIONES I—XVII CONTINENS

LIPSIAE IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI MCMXII

19-42666

88DI
F12
v.1

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI

Κ. Μ. Σαφ. 10, 119. Μ. Τ. Μ.
ASP " 25 "

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΤΠΟΘΕΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Reisk. 1 'Επειδή, κράτιστ' ἀνθυπάτων Μόντιε, κατὰ τὸν Ὀμηρικὸν Π. Φ163

Ἀστεροπαῖον περιδέξιος τὰ εἰς λόγους ὧν πρωτεύεις μὲν ἐν τῇ
'Ρωμαίων φωνῇ καὶ τῆς παρ' ἐκείνοις παιδείας ὁμολογουμένως
τὸ πρεσβεῖον ἀνήρησαι, ἀμελεῖς δ' οὐδὲ τῆς Ἑλληνικῆς, ἅτε καὶ
5 ἐν αὐτῇ διὰ τὸ τῆς φύσεως μέγεθος ὑπερέχειν δυνάμενος, ἀλλὰ
περὶ τε τοὺς ἄλλους διατρίβεις καὶ περὶ τὸν τελεώτατον τῶν
'Ἑλληνικῶν ρητόρων, τὸν Δημοσθένην, καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς ἐβου-
λήθης τὰς ὑποθέσεις τῶν τούτου λόγων ἀναγράψασθαί σοι·
δεχόμεθα μὲν ἄσμενοι τὸ πρόσταγμα (ἴσμεν γὰρ ὅτι πλείω τὴν
10 τιμὴν ἢ πόνον ἔχει), ἀρξόμεθα δὲ τοῦ συντάγματος ἀπὸ τοῦ
2 βίου τοῦ ρήτορος, οὐχ ὅλον αὐτὸν διεξιόντες (περιττὸν γὰρ
τοῦτο), ἀλλὰ τοσούτων μνημονεύοντες, ὅσα δοκεῖ καὶ πρὸς κατά-
ληψιν ἀκριβεστέραν τῶν λόγων συντελεῖν.

Δημοσθένει τοίνυν τῷ ρήτορι πατὴρ ἦν Δημοσθένης, ἀν- 2
15 ἐπίληπτος τῷ γένει δοκῶν, ὡς καὶ Αἰσχίνης ἐχθρὸς ὧν μαρ-
τυρεῖ (εἴρηται γοῦν οὕτως αὐτοῖς ρήμασι „τούτῳ πατὴρ μὲν III 171
ἦν Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, ἀνὴρ ἐλεύθερος· οὐ γὰρ δεῖ ψεύ-
δεσθαι“). ἐργαστήριον δ' οἰκετῶν μαχαιροποιῶν κεκτημένος
ἐντεῦθεν τὴν τοῦ μαχαιροποιοῦ κλήσιν ἔλαβε. τὸ μέντοι Aesch.
20 μητρῶον γένος τοῦ ρήτορος οὐκ ἦν, ὡς φασι, καθαρῶς Ἀτι- II 93
κόν, Γύλωνος τοῦ πάππου τοῦ Δημοσθένους φυγόντος μὲν ἐξ
'Αθηνῶν ἐπὶ προδοσίας ἐγκλήματι, οἰκήσαντος δὲ περὶ τὸν
Πόντον κακεῖ γυναῖκ' ἀγαγομένου Σκύθιν τὸ γένος, ἐξ ἧς
ἦν τοῦ Δημοσθένους ἡ μήτηρ Κλεοβούλη. εἰς τοῦτο γοῦν ἄλλοι

III 172 τε λειοδορήκασι καὶ Αἰσχίνης, εἰπὼν ὡς ἄρ' εἶη Σκύθης, βάρ-
 3 βαρος ἑλληνίζων τῇ φωνῇ. περὶ μὲν οὖν τοῦ γένους αὐτοῦ
 τοσαῦτ' εἰρήσθω· ὀρφανὸς δὲ καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς
 κομιδῇ νέος ἦν μὲν, ὡς φασιν, ἀσθενῆς τῷ σώματι καὶ νοσώ-
 4 δης, ὥστε μὴδ' εἰς παλαιστράν φοιτῆσαι, καθάπερ πάντες οἱ
 τῶν Ἀθηναίων παῖδες εἰώθεσαν. ὅθεν καὶ ἀνδρωθεὶς ὑπὸ τῶν
 ἐχθρῶν εἰς μαλακίαν ἐσκώπτετο καὶ Βάταλος ἐπωνυμίαν ἔσχεν·
 ἰστόρηται γὰρ τινα Βάταλον Ἐφέσιον ἀυλητὴν γενέσθαι, ὃς
 πρῶτος ὑποδήμασι γυναικείοις ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐκρήσατο καὶ
 μέλεσι κατεαγόσι, καὶ ὅλως τὴν τέχνην ἐμάλθαξεν· ἀπὸ τούτου 10
 δὲ τοὺς ἐκλύτους καὶ ἀνάδρους Βατάλους ἐκάλουν.

4 Λέγεται δὲ τὸν Δημοσθένην τὴν πολλὴν καὶ σφοδρὰν ἐπὶ
 λόγους ὀρμὴν ἐντεῦθεν σχεῖν. Καλλίστρατος ἦν Ἀθηναῖος ῥή-
 5 τωρ ἔνδοξος· οὗτος ἔμελλεν δημοσίαν τιμὰν δίκην ἀγωνίζεσθαι, 3
 φασὶν οἴμαι τὴν περὶ Ὄρωποῦ. ὁ τοίνυν Δημοσθένης παῖς 15
 ὢν ἐδεῖτο τοῦ ἐφεστῶτος οἰκέτου συγχωρῆσαι παραβαλεῖν αὐτῷ
 τῇ δίκῃ· καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. ἀκούσας δ' οὕτω διετέθη, ὥστ' ἀπ'
 ἐκείνης τῆς ὥρας πάντα πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι.
 διδασκάλῳ δὲ χρησάμενος Ἰσαίῳ, μάλα δεινῷ ῥήτορι, εἰς ἄν-
 6 δρας ἐγγραφεὶς εὐθὺς ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐνεστήσατο, 20
 κακῶς διωκηκῶτων τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. καὶ εἶλεν μὲν αὐτοὺς,
 5 οὐ μὴν ἠδυνήθη πάντ' ἀπολαβεῖν ὅσ' ἀπολωλέκει. τοὺς δὲ
 λόγους τοὺς ἐπιτροπικὸς εἰσὶν οἱ φασιν Ἰσαίου καὶ οὐ Δη-
 7 μοσθένους εἶναι, διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ῥήτορος ἀπιστοῦντες
 (ὀκτωκαίδεκα γὰρ ἔτων ἦν ὅτε πρὸς τούτους ἠγωνίζετο), καὶ 25
 ὅτι δοκοῦσιν οἱ λόγοι τὸ τοῦ Ἰσαίου πως ἐπιφαίνειν εἶδος.
 ἕτεροι δὲ νομίζουσι συντετάχθαι μὲν ὑπὸ Δημοσθένους, διωρ-
 8 θῶσθαι δ' ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου. οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ ὁ Δημο-
 σθένης ἐδύνατο μὲν κατ' ἐκείνης τῆς ἡλικίας συγγράφειν
 τοιοῦτους λόγους (ἢ γὰρ ὕστερον ὑπεροχὴ καὶ τοῦτο πιστοῦ- 30
 ται), ἀπὸ δὲ νεαρᾶς ἔτι τῆς ἀσκήσεως τῆς ὑπὸ τῷ διδασκάλῳ
 τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα πολλαχῇ μεμίμηται. μετὰ μέντοι τού-
 9 τος τοὺς ἀγῶνας βραχὺ τῇ ἡλικίᾳ προελθὼν σοφιστεύειν ἐν-

εχειρήσεν, εἴτ' ἀπαλλαγείς τούτου συνηγόρησεν ἐν δικαστηρίῳ.
 5 τούτοις δ' ὥσπερ γυμνασίοις χρησάμενος ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν
 καὶ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἤλθεν.

Ἔτι κάκεινων μνημονευτέον, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν τὴν γλῶτ- 6
 5 ταν ἐκ φύσεως, τὸ δὲ πνεῦμ' ἀτονώτερος· ἐξ ὧν ἀμφοτέρων
 συνέβαινε φαυλοτάτην αὐτὸν τὴν ὑπόκρισιν παρεχόμενον οὐκ
 εὐδοκιμεῖν τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τοῖς λόγοις. διὸ καὶ πρὸς τὸν
 ἐρωτήσαντα „τί ἐστὶ ῥητορικὴ;“ ἀπεκρίναθ' ὅτι ὑπόκρισις,
 4 δυσχεραίνων ὅτι διὰ ταύτην τῶν χειρῶν ἡττων ἐφαίνετο.
 10 ἀλλὰ καὶ ταῦτα μελέτη κατώρθωσεν καὶ ὅσ' ἄλλ' αὐτῷ πρὸς
 δημαγωγίαν ὑπῆν ἐλαττώματα. καὶ γὰρ δειλὸς ἦν τὸ πρῶτον
 πρὸς τοὺς τοῦ δήμου θορούβους καὶ εὐκατάπληκτος, ὥστ' εὐ-
 15 θὺς ἐξίστασθαι. διὰ δὲ τοῦτο φασιν αὐτὸν ἄνεμον ῥαγδαῖον
 τηροῦντα καὶ κινουμένην σφοδρῶς τὴν θάλατταν παρὰ τοὺς
 15 αἰγιαλοὺς βαδίζοντα λέγειν, καὶ τῷ τῆς θαλάττης ἤχῳ συν-
 εθίζεσθαι φέρειν τὰς τοῦ δήμου καταβοάς. μνημονεύονται δ' 7
 αὐτοῦ καὶ οἰκῆσεις κατάγειοι καὶ ξυρήσεις ἀπρεπεῖς, ἵνα δι'
 αἰσχύνῃ μὴ προῖοι τοῦ τῆς οἰκίας δωματίου, καὶ ὡς οὐδὲ
 τὰς νύκτας ἐκάθευδεν, ἀλλὰ διεπονεῖτο πρὸς φῶς περὶ λόγους.
 20 ὅθεν καὶ Πυθίας σκώπτων ἔφη τοὺς λόγους τοῦ Δημοσθέ-
 νους λύχνων ἀπόζειν. πρὸς ὃν ὁ Δημοσθένης ἀστείως ἄμα
 καὶ πικρῶς „οἶδ'“ εἶπεν „ὅτι σε λυπῶ λύχνον καλῶν“. διεβέ-
 25 βλητο γὰρ ὡς λωποδυτῶν νύκτωρ ὁ Πυθίας. καὶ μὴν ὅτι γ'
 ὕδωρ ἐπετήδευεν πίνειν, ἵν' ἐργηγορυῖαν μᾶλλον παρέχεται τὴν
 30 διάνοιαν, ἅπασιν ὠμολόγηται. παρελήφαμεν δὲ κάκεινο, ὡς
 καὶ ξίφος ποτ' ἐκ τῆς ὀροφῆς ἀπήρτησε καὶ ἰστάμενος ὑπὸ
 τοῦτ' ἔλεγεν. ἐποίει δὲ τοῦτο δι' αἰτίαν τοιαύτην· ἐν τῷ λέ-
 γειν ἀπρεπῶς τὸν ὄμιον εἰώθει κινεῖν· ὑπερεκρέμασεν οὖν τοῦ
 ὄμιου τὸ ξίφος ἐν χρῶ, καὶ οὕτως τῷ δέει τῆς πληγῆς ἠδυνήθη
 30 κατασχεῖν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ πρέποντος σχήματος.

Ἀναγκαῖον δὲ διηγῆσασθαι καὶ ὅπως εἶχε τὰ τε τῶν Ἑλλή- 8
 νων καὶ τῶν Ἀθηναίων πράγματα, ὅτ' ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν
 ἤλθε Δημοσθένης. Θηβαῖοι Λακεδαιμονίους ἄρχοντας τῶν

Dem.
VI 30
XIX 46

Ἑλλήνων καὶ μεγίστην δύναμιν ἔχοντας ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας μάχῃ νικήσαντες αὐτοὶ προῆλθον εἰς ἰσχύν, καὶ μετ' ὀλίγον πρὸς Φωκέας πόλεμον ἐξήνεγκαν. ἦσαν δ' οἱ Φωκεῖς ἔθνος ὁμορον τῇ | Βοιωτία, πόλεις ἔχον δύο καὶ εἴκοσιν. οὗ- 5
τοι καταλαβόντες τὸν τοῦ Πυθίου ναὸν πλησίον ὄντ' ἐσύλη- 5
σαν· ἀνθ' ὅτου καὶ οἱ Θηβαῖοι πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς αὐ-
τούς. ἐπολέμουν δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τὸν συμμαχικὸν κληθέντα
πόλεμον· Χῖοι γὰρ καὶ Ρόδιοι καὶ Βυζάντιοι πάλαι ποτ' ὄντες
ὑπήκοοι τῶν Ἀθηναίων, τότε μετ' ἀλλήλων συστάντες καὶ
συμμαχίαν ποιησάμενοι, πρὸς αὐτοὺς ἐπολέμουν. καὶ οὕτω 10
μὲν ἡ Ἑλλὰς εἰς πολλὰ μέρη διήρητο, Ἀθηναίων πολεμούντων
πρὸς τοὺς προειρημένους καὶ Θηβαίων πρὸς Φωκέας καὶ Λα-
9 κεδαιμονίων πρὸς Πελοποννησίους. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν
Φίλιππος ὁ Ἀμύντου παῖς εἰς τὴν Μακεδόνων βασιλείαν παρ-
ῆλθεν. Ἀμύντα γὰρ τῷ Μακεδονίας βασιλεῖ τρεῖς ἐγένοντο 15
παῖδες ἐξ Εὐρυδίκης τῆς Ἰλλυρίδος, Ἀλέξανδρος, Περδίκκας,
Φίλιππος. τούτων ὁ μὲν πρεσβύτατος Ἀλέξανδρος δολοφονη-
θεὶς ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ Περδίκκας πρὸς Ἰλλυριοὺς μαχόμενος·
Φίλιππος δ' ὁ νεώτατος ἐτύγχανε μὲν ἐν Θήβαις ὀμηρεῦων, ὡς
δ' ἐπύθετο τὸν Περδίκκου θάνατον, ὑπεξελθὼν λάθρα καὶ ὀξέως 20
εἰς Μακεδονίαν ἀφικόμενος κατέσχε τὴν ἀρχήν. Ἀθηναῖοι δ'
ἄρ' ἕτερόν τινα, γένους μὲν ὄντα τοῦ βασιλικοῦ, φυγάδα δ' ἐκ
Μακεδονίας, ἐπὶ βασιλείαν κατήγον μετὰ πολλοῦ πλήθους
στρατιωτῶν. τούτοις ὁ Φίλιππος ἐπιθέμενος ἐνίκησε μάχῃ· καὶ
ὅσους συνέλαβεν αἰχμαλώτους τῶν Ἀθηναίων, ἀφῆκεν ἄνευ 25
λύτρων, οὐ κατ' εὐνοίαν τῆς πόλεως οὐδὲ δι' ἐπιείκειαν
τρόπου ...

Τῆς ῥητορικῆς μέρη τρία, ἐπιδεικτικόν, δικανικόν, συμβου- 6
λευτικόν. τοῖν μὲν δυοῖν ἄκρος ἀγωνιστῆς γέγονε, τοῦ τε δικανι-
κοῦ καὶ συμβουλευτικοῦ· ἐπιδεικτικούς δ' οὐκ ἔχομεν αὐτοῦ 30
λόγους. τοὺς γὰρ φερομένους οὐ πιστευτέον εἶναι Δημοσθένους,
τὸν ἐπιτάφιον καὶ τὸν ἐρωτικόν· πολὺ γὰρ τῆς ἐκείνου δυνά-
μεως ἀπολείπονται. καὶ οὐχ ἡμετέραν γνώμην λέγομεν, ἀλλὰ

καὶ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασεῖ τοῦτο συνδοκεῖ. ὅτι μὲν γὰρ εἶπεν ^{de Dem.}
ἐπιτάφιον λόγον Δημοσθένους ὁμολόγηται· οὐ μὴν τοῦτον εἰκὸς ^{c. 44}
εἶναι τὸν ὑπ' ἐκείνου ῥηθέντα, πάνυ φαύλως καὶ ἀσθενῶς ^{p. 1095}
ἔχοντα. τῶν δὲ συμβουλευτικῶν αὐτοῦ λόγων οἱ μὲν αὐτὸ τοῦτ' ^{R.}
ἔχουσιν ἐπίγραμμα, συμβουλευτικοί, οἱ δ' οὐδὲν μὲν ἤττόν εἰσι
συμβουλευτικοί, Φιλιππικοί δ' ἐπιγράφονται, ἐκ τοῦ περὶ τῶν
τοῦ Φιλίππου πραγμάτων εἰρησθαι τὴν κλῆσιν λαχόντες. καὶ
τῶν Φιλιππικῶν ἕκαστος ἰδίαν τιν' ἐπιγραφὴν ἔχει κατὰ τὴν
τῶν πραγμάτων ἐκάστων ιδιότητα.

ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΙ

I

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΤΠΟΘΕΣΙΣ

Ὀλυνθος ἦν πόλις ἐπὶ Θράκης, Ἑλληνικὸν δὲ ταύτη τῶν ἐνοικούντων τὸ γένος, ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· ἢ δὲ Χαλκίς Ἀθηναίων ἀποικος. | πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἐνδοξοὶ τῆς 7 Ὀλύνθου· Ἀθηναίους τε γὰρ ἐπολέμησεν ἄρχουσι τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιὸν καὶ αὐθις Λακεδαιμονίοις· χρόνῳ τ' εἰς δύ- 5 ναμιν προῆλθε μεγάλην καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ἐπῆρχεν· 2 ἦν γὰρ ἐπὶ Θράκης πολὺ τι γένος Χαλκιδικόν. Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ Ὀλύνθιοι ποιησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς Ἀθηναίους τὸ κατ' ἀρχάς, καὶ τοῦτο μὲν Ἀνθεμοῦντα παρὰ τοῦ Μακεδόνοιο εἰληφότες, 10 πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακεδόσι καὶ Ὀλυνθίοις, τοῦτο δὲ Ποτείδαιαν, ἦν Ἀθηναίων ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος Ὀλυνθίοις παρέδωκεν, ὕστερον ὑποπτεύειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὀρῶντες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν ἀύξεισιν, οὐ πιστὴν δὲ τὴν γνώμην. ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτόν, πέμψαντες 15 πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον· συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναίους, 3 κἂν ἄλλο τι δόξη, κοινῇ σπείσασθαι. ὁ δὲ Φίλιππος πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύτην λαβὼν, ὡς 20 τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυ-

τοῦ φίλιαν ἐσπεισμένοις πόλεμον ἐπήνεγκεν. οἱ δὲ πετόμφασι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας περὶ βοηθείας, οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς Ὀλυνθίοις. καὶ φησι τὴν Ὀλυνθίων σωτηρίαν ἀσφάλειαν τῶν Ἀθηναίων εἶναι· σφρομένων 5 γὰρ τῶν Ὀλυνθίων οὐδέποθ' ἤξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακε- 8 δονίαν κάκει ποιεῖσθαι | τὸν πόλεμον· εἰ δ' ὑπὸ Φιλίππῳ γένοιθ' ἢ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθαι τὴν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. φησὶ δὲ δύσμαχον εἶναι τὸν Φίλιππον οὐχ ὡς ὑ- 10 εἰληπται, θαρσύνων ἐπ' αὐτόν τοὺς Ἀθηναίους.

Διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβου- 4 λεύων αὐτὰ ποιῆσαι στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ τὸ ἔθος οὐ πρόδηλον ὄν, ᾧ ἐχρῶνθ' οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρον λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυ- 15 λίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τόπον σπευδόντων, πληγαί τ' ἐγίνοντο καὶ που καὶ τραύματα. τοῦτο κωλύσαι βουλευθέντες οἱ προεστῶτες τῶν Ἀθηναίων ὠνητοὺς ἐποίησαντο τοὺς τόπους, καὶ ἕκαστον ἔδει [διδόναι] 20 δύο ὀβολοὺς καταβαλόντα θέαν ἔχειν. ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυπεῖσθαι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοὺς δύο ὀβολοὺς. ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ ἔθος ἤρξατο, προῆλθε δ' εἰς τοῦτο, ὥστ' οὐκ εἰς τοὺς τόπους μόνον ἐλάμβανον, ἀλλ' ἀπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο. ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκνηροὶ κατέστησαν. πάλαι μὲν 5 25 γὰρ στρατευόμενοι μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον, τότε δ' ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς οἴκοι μένοντες διενέμοντο τὰ χρήματα· οὐκέτ' οὖν ἠθέλον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν, ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μετατεθῆναι τ' αὐτ' εἰς τὴν 30 ἀρχαίαν τάξιν καὶ γενέσθαι στρατιωτικά. διὸ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἄπιεται τῆς περὶ τούτου συμβουλῆς, καὶ ὑπερωτήσας 9 ἑαυτὸν ὅτι „σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά;“ | ἐπιφέρει „μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε“. ταῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν.

6 Διέλεκται δ' ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐτοὺς στρατεύεσθαι, καὶ μὴ διὰ ξένων, ὥσπερ εἰώθεσαν, ποι- εῖσθαι τὴν βοήθειαν· τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναι φησι τοῦ τὰ πράγ- ματ' ἀπόλλυσθαι.

1 ^{Prooem.} ^I Ἀντὶ πολλῶν ἂν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι χρημάτων ὑμᾶς 5 ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερόν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλο- μένων συμβουλεύειν· οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμ- μένος ἦκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ 10 τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμ' ἐνόησις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἀπάν- των ῥαδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἴρεσιν γενέσθαι.

2 Ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρὸς ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεῖς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκέ- 15 νων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἶπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐ- τῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὄντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. ἔστι δὴ τὰ γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσα- σθαι τὴν ταχίστην ὅπως ἐνθένδε βοηθήσετε (καὶ μὴ 20 πάθητε ταῦτόν ὅπερ καὶ πρότερον), πρεσβείαν δὲ πέμ- 3 πειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν· ὡς 10 ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἰκῶν, ἠνίκ' ἂν τύχη, τὰ δ' ἀπειλῶν (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο), 25 τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλον καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, τρέψηται καὶ παρασπάσῃται τι τῶν ὅλων πραγμάτων.

4 οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεικῶς ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦθ' ὁ δυσ- μαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκείνου ἐν' ὄντα κύριον, καὶ 30

ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύ- ματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῷ προέχει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς 5 ἂν ἐκείνος ποιήσασθαι ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γὰρ ἐστὶ τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ 5 δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστά- σεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος, καὶ ἴσασιν ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν 10 καὶ Πυθναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς, ἄλλως τε κἂν ὁμορον χώραν ἔχουσι. ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς ὧ ἄνδρες Ἀθη- 6 ναῖοι καὶ τᾶλλ' ἃ προσήκει πάντ' ἐνθυμουμένους φημί δεῖν ἐθέλησαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ τῷ πολέμῳ προσ- 15 ἔχειν εἶπερ ποτὲ καὶ νῦν, χρήματ' εἰσφέροντας προθύμως καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νυνὶ γὰρ ὁ πάντες ἐθρουλεῖτε τέως, 7 11 Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖν | Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτό- 20 ματον, καὶ ταῦθ' ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφα- λεροὶ σύμμαχοι καὶ μέγροι του ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦ- 25 σιν, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦν- 8 ται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν. οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον ὧ ἄνδρες 8 Ἀθηναῖοι παραπεπτωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταῦθ' ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. εἰ γὰρ ὅθ' ἤχομεν Εὐβοεῦσιν βεβοηθηκότες καὶ παρήσαν Ἀμφι- πολιτῶν Ἰέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα, κε- 30 λεύοντες ἡμᾶς πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν

αὐτὴν παρχειόμεθ' ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν ἢ ὑπερ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἶχετ' ἂν Ἀμφίπολιν τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτ' ἂν ἦτ' ἀπηλλαγμένοι 9 πραγμάτων. καὶ πάλιν ἠνίκα Πύδνα, Ποτείδαια, Μεθώνη, Παργασαί, τ' ἄλλ', ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατριβῶ, 5 πολιορκούμεν' ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἐνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως καὶ ὡς προσῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥά οἱ καὶ πολὺ ταπεινότερον νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φίλιππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν αἰεὶ προέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντ' αὐτόματ' οἴομενοι σχήσειν καλῶς, ἠύξήσαμεν ὧ ἄνδρες 10 Ἀθηναῖοι Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν τηλικούτου, ἠλικὸς οὐδεὶς πῶ βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. νυνὶ δὴ καιρὸς ἔχει τις οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων αὐτόματος τῇ πόλει, ὅς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν προτέρων ἐκείνων. 10 καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἂν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δίκαιος λογιστῆς | τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπερηγμένων καταστάς, 12 καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ πόλλ' ἀπολωλέκηναι κατὰ τὸν πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἂν τις θεῖη δικαίως, τὸ δὲ μῆτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι πε- 20 φηρέναι τέ τιν' ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέ- 11 τημ' ἂν ἔγωγε θεῖην. ἀλλ' οἶμαι παρόμοιόν ἐστιν ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως· ἂν μὲν γὰρ, ὅσ' ἂν τις λάβῃ, καὶ σῶσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν, 25 ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συνανήλωσε καὶ τὸ μεμνησθαι τὴν χάριν. καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως· οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, οὐδ' εἰ συνέβῃ τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστὸν μνημονεύουσι· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβάν ἕκαστον τῶν πρὶν ὑπαρξάντων κρίνεται. διὸ καὶ σφόδρα 30

Prooem.
XLI 3

δεῖ τῶν λοιπῶν ὑμᾶς ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα. εἰ δὲ προησόμεθ' ὧ ἄνδρες 12 Ἀθηναῖοι καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἴτ' Ὀλυνθον 5 ἐκεῖνος καταστρέφεται, φρασάτω τις ἐμοί, τί τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται. ἄρα λογίζεται τις ὑμῶν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν, ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβών, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν 10 Ποτείδαιαν, Μεθώνην αὐθις, εἴτα Θετταλίας ἐπέβη· μετὰ 13 ταῦτα Φεράς, Παργασάς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβούλετ' 13 εὐτρεπίσας τρόπον | ὥχετ' εἰς Θοράκην· εἴτ' ἐκεῖ τοὺς μὲν ἐκβαλὼν τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων ἠσθένησεν· πάλιν ῥάσας οὐκ ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' 15 εὐθύς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησεν. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρύββαν καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι παραλείπω στρατείας.

„Τί οὖν“ ἂν τις εἴποι „ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν;“ ἵνα 14 γνῶτ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ αἰσθησθ' ἀμφοτέρω, καὶ 20 τὸ προῖεσθαι καθ' ἕκαστον αἰεὶ τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ἣ χρῆται καὶ συζῆ Φίλιππος, ὑφ' ἧς οὐκ ἐστιν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις ἠσυχίαν σχήσει. εἰ δ' ὁ μὲν ὡς αἰεὶ τι μείζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν ἐγνωκῶς ἔσται, ἡμεῖς δ' ὡς 25 οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐρωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖσθ' εἰς τί ποτ' ἐλπίς ταῦτα τελευτήσῃ. πρὸς θεῶν, 15 τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρ' ἤξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν; ἀλλὰ μὴν, εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μὴ τὸν 30 αὐτὸν τρόπον ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥαδίως ἐπὶ τοῖς

μεγάλους [τόκοις] μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτως καὶ ἡμεῖς [ἂν] ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐρραθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν οὐκ ἠβουλόμεθ' ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν 5 ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

- 16 Το μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φῆσαι τις ἂν ῥάδιον καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅ τι δεῖ πράττειν ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δ' οὐκ ἄγνωσθ' ἂν ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦθ', ὅτι πολλὰ λάκις 14 ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν 11 πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῆ· οὐ μὴν οἶμαι δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν 17 ἠγοῦμαι. φημὶ δὲ διχῆ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν 15 ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σφῆζειν καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώταις ἐτέροις· εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγορήσετε, ὀκνῶ 18 μὴ μάταιος ἡμῖν ἢ στρατεία γένηται. εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν 20 ἐκείνου κακῶς ποιοῦντων, ὑπομείνας τοῦτ' Ὀλυνθον παραστήσεται, ῥαδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὀλυνθον, ἀκινδύνως ὄρων ἔχοντα τὰ οἴκοι προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. 25 δεῖ δὲ πολλὴν καὶ διχῆ τὴν βοήθειαν εἶναι.

- 19 Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιννώσκω· περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι χρήμαθ' ὑμῖν, ἔστιν ὅσ' οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά· ταῦτα δ' ὑμεῖς οὕτως ὡς βούλεσθε λαμβάνετε. εἰ 30

- μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατενομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου, εἰ δὲ μὴ, προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. „τί οὖν;“ ἂν τις εἴποι, „σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά;“ μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. ἐγὼ 20 μὲν γὰρ ἠγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά, καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα, ὑμεῖς δ' οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνειν εἰς τὰς ἐορτάς. 15 ἔστι δὲ | λοιπὸν οἶμαι πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέη, 10 πολλά, ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους, ὧν ἔλεσθ' ὅστις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ· καὶ ἔως ἔστι καιρὸς, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.
- 15 Ἄξιον δ' ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματ' 21 ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου. οὔτε γὰρ, ὡς δοκεῖ καὶ φησεῖε τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει, οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκείνος, εἰ πολεμεῖν ᾤθη 20 δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' εὐθέως ἐπιῶν ἅπαντα τότε ἤλιπε τὰ πράγματ' ἀναιρήσεσθαι, κατὰ διέψευσται. τοῦτο δὲ πρῶτον αὐτόν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονὸς καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἴτα τὰ τῶν Θετταλῶν. ταῦτα 22 γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει καὶ αἰεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῆ δ', ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ Παναγὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἐτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων 30 δεοὶ διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων

ἀποστερήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς
 23 τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῶ καταστήσεται. ἀλλὰ μὴν τὸν
 γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ ἀπλῶς τούτους ἅπαντας
 ἠγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἰδίον ἂν καὶ ἐλευθέρους ἢ
 δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακοῦειν τινός 5
 εἰσιν, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστής, ὡς φασιν. καὶ μὰ Δί'
 οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ | εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν 16
 ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται, διό-
 περ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τὰ γὰρ τὰ τοῦ κτήσασθαι
 24 χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι 10
 τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας
 ἐτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους
 ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ στρατενομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνοντας
 τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι
 καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς 15
 τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθ' ἐτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν;
 εἴτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μὴδ' ἂ παῖθοιτ' ἂν, εἰ δύναιτ'
 ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε;
 25 "Ἐτι τοίνυν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μὴδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λαν-
 θανέτω, ὅτι νῦν αἰρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερ' ὑμᾶς ἐκεῖ 20
 χρὴ πολεμεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἐκείνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχη
 τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε καὶ τὴν ἐκεί-
 νου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκίαν
 ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ,
 26 τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν 25
 πικρὸν εἰπεῖν ἢ, καὶ συνεισβαλοῦσιν ἐτοίμως. ἀλλὰ Φω-
 κεῖς; οἱ τὴν οἰκίαν οὐχ οἷοί τ' ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ
 βοηθήσῃθ' ὑμεῖς. ἢ ἄλλος τις; ἀλλ' ὧταν, οὐχὶ βουλή-
 σεται. τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ ἂ νῦν ἄνοιαν
 ὀφλισκάνων ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνήθεις μὴ πράξει. 30

ἀλλὰ μὴν ἠλίκα γ' ἐστὶν τὰ διάφορ' ἐνθάδ' ἢ κεί πολε- 27
 μείν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἠγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν
 αὐτοὺς τριάκονθ' ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι, καὶ ὅσ'
 17 ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας | λαμ-
 5 βάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλείον'
 ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν ἢ ὅσ' εἰς
 ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ
 πόλεμός τις ἦξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιώσεσθαι; καὶ
 πρόσεσθ' ἢ ὑβρις καὶ ἔθ' ἢ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ,
 10 οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίᾳ τοῖς γε σώφροσιν.

Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν καὶ 28
 ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ
 τῶν πολλῶν ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι μίκρ' ἀναλί-
 σκοντες τὰ λοιπ' ἀδεῶς καρπῶνται, τοὺς δ' ἐν ἠλικίᾳ,
 15 ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρᾳ
 κτησάμενοι φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γέ-
 νωνται, τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων
 αὐτοῖς εὐθυναὶ ῥάδιαί γένωνται, ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς
 περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγ-
 20 μένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δ' εἴη παντὸς εἵνεκα.

II
ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β

ΤΠΟΘΕΣΙΣ

Προσῆκοντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθη-
ναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασι· μέλλουσι δὲ περὶ τὴν
ἔξοδον καὶ δεδιόσιν ὡς δυσπολεμήτου τοῦ Φιλίππου, παρελ-
θῶν ὁ Δημοσθένης πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνύς
ὡς ἀσθενῆ τὰ τοῦ Μακεδόνα πράγματα. καὶ γὰρ τοῖς συμμα- 5
χοῖς ὑποπτον αὐτὸν εἶναι φησι καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν
οὐκ ἰσχυρόν· τοὺς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτούς.

Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἂν τις ἰδεῖν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι 18
δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν φανεράν γιγνο-
μένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δ' ἐν τοῖς παροῦσι πράγ- 10
μασιν· τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσαντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι
καὶ χώραν ὁμορον καὶ δύναμιν τινα κεκτημένους, καὶ
τὸ μέγιστον ἀπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην
τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶ-
τον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν 15
ἀνάστασιν, δαιμονία τιτὶ καὶ θεία παντάπασιν ἔοικεν
2 εὐεργεσία. δεῖ τοίνυν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτ' ἤδη
σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτούς
εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων, ὡς ἔστι τῶν αἰσχυρῶν,
μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχυρίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων 20

ῶν ἡμῶν ποτε κύριοι φαίνεσθαι προεμένους, ἀλλὰ καὶ
τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμαχῶν καὶ
καιρῶν.

Τὸ μὲν οὖν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν Φιλίππου ῥώμην 3
5 διεξιέναι καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέ-
οντα ποιεῖν ὑμᾶς, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι
μοι δοκεῖ πάνθ' ὅσ' ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ
μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπραχθαι.
ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείον' ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν
10 αὐτοῦ, τοσοῦτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται·
ὑμεῖς δ' ὅσῳ χείρον ἢ προσῆκεν κέχρησθε τοῖς πράγ-
μασιν, τοσοῦτῳ πλείον' αἰσχύνην ὠφλήκατε. ταῦτα μὲν 4
19 οὖν παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις ὧ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γε-
15 γεννημένον, οὐχὶ παρ' αὐτοῦ. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει
τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην
προσῆκει λαβεῖν, οὐχὶ νῦν ὀρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν·
ἂ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι
πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κατ' ἐκεῖνου
20 φαίνοιτ' ἂν ὀνειδῆ βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ'
εἰπεῖν πειράσομαι.

Τὸ μὲν οὖν ἐπλορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν, ἄνευ τοῦ τὰ 5
πεπραγμένα δεικνύναι, λοιδορίαν εἶναι τις ἂν φήσειεν
κενήν δικαίως· τὸ δὲ πάνθ' ὅσα πάποτ' ἔπραξε διεξιόντ'
25 ἐφ' ἅπασιν τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγου συμβάλ-
νει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἔνεχ' ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρησθαι,
τοῦ τ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαί-
νεσθαι, καὶ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα
τὸν Φίλιππον ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελέλυθεν οἷς πρότερον
30 παρακρουόμενος μέγας ἠϋξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἤκει τὴν

6 τελευτήν τὰ πράγματ' αὐτοῦ. ἐγὼ γὰρ ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι σφόδρ' ἂν ἠγούμην καὶ αὐτὸς φοβερὸν τὸν Φίλιπ-
 πον καὶ θαναμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράττονθ' ἐώρων ἠύξη-
 μένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὐρίσκω τὴν μὲν
 ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτ' Ὀλυνθίους ἀπ- 5
 ἤλαντόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆναι,
 τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν καὶ τὸ θρυλού-
 μενόν ποτ' ἀπόρητον ἐκείνο κατασκευάσαι, τούτῳ προ-
 7 ἀγαγόμενον, τὴν δ' Ὀλυνθίων φίλιαν μετὰ ταῦτα τῷ
 Ποτειδαίαν οὔσαν ἡμετέραν ἐξελεῖν, καὶ τοὺς μὲν πρό- 20
 τερον συμμάχους ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δ' ἐκείνοις, 11
 Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παραδώ-
 σειν ὑποσχέσθαι καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν
 ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. ὅλως δ' οὐδεὶς ἔστιν ὄντιν'
 οὐ πεφενάκιεν ἐκείνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ 15
 ἐκάστων ἄνοιαν αἰεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν
 8 καὶ προσλαμβάνων οὕτως ἠύξηθη. ὥσπερ οὖν διὰ τού-
 των ἦρθη μέγας, ἠνίχ' ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς
 ᾧοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων
 καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἔνεχ' ἑαυτοῦ ποιῶν 20
 ἐξεληλέγκται. καιροῦ μὲν δὴ ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πρὸς
 τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθὼν τις
 ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν δειξάτω, ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ
 λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτ' ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύ-
 σουσιν, ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι 25
 Θετταλοὶ νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοινθ' ἄσμενοι.

9 Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἠγείται,
 οἶεται δὲ βία καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα τῷ τὰ χωρία
 καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς
 οἶεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῆ 30

καὶ πᾶσι ταῦτα συμφέρη τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου,
 καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μένειν ἐθέ-
 λουσιν ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας
 τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἢ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν
 5 πταῖσμ' ἅπαντ' ἀνεχαίτισεν καὶ διέλυσεν. οὐ γὰρ ἔστιν, 10
 οὐκ ἔστιν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα καὶ ἐπιποροῦντα
 21 καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ
 τοιαῦτ' εἰς μὲν ἄπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ
 σφόδρα γ' ἠνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχη, τῷ χρόνῳ
 10 δὲ φωράται καὶ περὶ αὐτὰ καταρρεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας
 οἶμαι καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ
 κάτωθεν ἰσχυρότατ' εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς
 ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσ-
 ἤκει. τοῦτο δ' οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φι-
 15 λίπῳ.

Φημὶ δὴ δεῖν ἡμᾶς τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ 11
 ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι·
 πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν δι-
 δάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν
 20 ἐψηφισμένοι Παρασὰς ἀπαιτεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας
 λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτ' ὧ ἄνδρες 12
 Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσιν μόνον οἱ παρ' ἡμῶν
 πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἔξουσιν, ἐξεληλυ-
 θότων ὑμῶν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγ-
 25 μασιν· ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιόν
 τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δ' ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας
 πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἐτοιμότητ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι,
 τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὴ 13
 τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολήν,
 30 εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιούντας ἐτοίμως, εἶπερ

τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. κὰν ταῦτ' ἐτελήσιθ' ὡς προσήκει καὶ δὴ περαινέιν, οὐ μόνον ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται | Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως 22 κακῶς ἔχοντ' ἐξελεγχθήσεται. 5

- 14 Ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ἐν μὲν προσθήκῃ μερὶς ἐστὶν τις οὐ μικρὰ· οἷον ὑπῆρξέν ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Ποτείδαιαν Ὀλυνθίους· ἐφάνη τι τοῦτο συναμφοτέρου· νυνὶ Θετταλοῖς στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις· ἐπὶ τὴν 10 τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησεν· ὅποι τις ἂν οἴμαι προσθῆ κὰν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ· αὐτὴ δὲ καθ' αὐτὴν 15 ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστὶ μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασι τούτοις, οἷς ἂν τις μέγαν αὐτὸν ἠγήσαιο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν ἢ 15 ὑπῆρχε φύσει κατεσκευάκεν αὐτῷ. μὴ γὰρ οἴεσθ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαλεπεῖν καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτ' ἐξήλωκεν καὶ προήρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῆ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦθ' ἄ μηδεὶς 20 πώποτ' ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν 16 ἀσφαλῶς ἠρημένος· τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τούτων οὐ μέτεστιν, κοπτόμενοι δ' αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν 25 ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅσ' ἂν ποιήσωσιν οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλειμένων 17 τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων 23 ἂν τις σκέψαιτ' οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες 30

- ξένοι καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου, ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγεννημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἷον τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶν βελτίους. 5 εἰ μὲν γὰρ τις ἀνὴρ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πο- 18 λέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάνθ' αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα (πρὸς γὰρ αὐτὸ τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἀνυπέρβλητον εἶναι)· εἰ δὲ τις σώφρων ἢ δίκαιος ἄλλως, 10 τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βλοῦ καὶ μέθην καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς δὲ περὶ αὐτὸν 19 εἶναι ληστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιοῦτους ἀνθρώπους, οἷους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦθ' οἷ' ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς 20 ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὐς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημοσίον καὶ τοιοῦτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ἁσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποι- 20 οῦσιν ἔνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει. καίτοι ταῦτα, καὶ εἰ μικρὰ τις ἠγρεῖται, 20 μεγάλ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δειγμάτων τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶν τοῖς εὖ φρονοῦσιν. ἀλλ' οἴμαι νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐ- 25 πραξίαι δεινὰ συγκρούσαι τὰ τοιαῦτ' ὀνειδῆ· εἰ δὲ τι 24 πταίσει, τότε ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετασθήσεται. | δοκεῖ δ' ἔμοιγ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δελεῖν οὐκ εἰς μακρὰν, ἂν οἷ' τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ ἐν 21 τοῖς σώμασι, τέως μὲν ἂν ἐρρωμένος ἢ τις, οὐδὲν ἐπαισθά- 30 νεται, ἐπὰν δ' ἀρρώστημά τι συμβῆ, πάντα κινεῖται, κὰν

ὄηγμα κἄν στρέμμα κἄν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σα-
θρῶν ἦ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων, ἕως
μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς
ἔστιν, ἐπειδὴν δ' ὁμορος πόλεμος συμπλακῆ, πάντ' ἐποιή-
σεν ἔκδηλα.

- 22 Εἰ δέ τις ὑμῶν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν Φίλιππον εὐτυ-
χοῦνθ' ὄρῶν ταύτη φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώ-
φρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῶ χρῆται· μεγάλη γὰρ
ρόπή, μᾶλλον δ' ὅλον ἢ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν
ἀνθρώπων πράγματα· οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγ', εἰ τις αἰρεσὶν 10
μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἐλοίμην,
ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ
μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς
τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν ἔχειν ὄρῳ ὑμῖν ἐνούσας ἢ
23 'κείνω. ἀλλ' οἴμαι καθήμεθ' οὐδὲν ποιοῦντες· οὐκ ἐνὶ δ' 15
αὐτὸν ἀργοῦντ' οὐδὲ φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποι-
εῖν, μὴ τί γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρα-
τευόμενος καὶ πονῶν ἐκείνος αὐτὸς καὶ παρῶν ἐφ' ἅπασι
καὶ μήτε καιρὸν μήθ' ὥραν παραλείπων ἡμῶν μελλόντων
καὶ ψηφιομένων καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται· οὐδὲ 20
θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· τούναντίου γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν,
εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει
24 τοῦ πάντα ποιοῦντος περιῆ|μεν. ἀλλ' ἐκείνο θαυμάζω, εἰ 25
Λακεδαιμονίοις μὲν ποτ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ὑπὲρ τῶν
'Ελληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ πόλλ' ἰδίᾳ πλεονεκτῆ- 25
σαι πολλάκις ὑμῖν ἔξον οὐκ ἠθελήσατε, ἀλλ' ἴν' οἱ ἄλλοι
τύχῳσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερόν αὐτῶν ἀνηλίσκετ' εἰσ-
φέροντες καὶ προῦκινδυνεύετε στρατευόμενοι, νυνὶ δ'
ὀκνεῖτ' ἐξιέναι καὶ μέλλετ' εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων
αὐτῶν κτημάτων, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσφάκατε πολλάκις 30

πάντας καθ' ἐν' αὐτῶν ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερόν αὐτῶν ἀπο-
λωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω, κἄτι πρὸς τούτοις, 25
εἰ μηδεὶς ὑμῶν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δύναται λογίσασθαι,
πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων
5 ὑμῶν ὁ χρόνος διελήλυθεν οὕτος. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ',
ὅτι μελλόντων αὐτῶν, ἐτέρους τινὰς ἐλπίζόντων πράξειν,
αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπίζόντων, σχε-
δὸν ταῦθ' ἅπερ νυνὶ ποιούντων, ἅπασ ὁ χρόνος διελή-
λυθεν. εἴθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 26
10 ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως
γέγονεν, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύ-
λων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὐτ' εὐλογον οὐτ' ἔχον
ἔστι φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ
κτησασθαι πάντα πέφυκεν. νῦν δ' ὅ τι μὲν φυλάζομεν,
15 οὐδὲν ἐστὶν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον,
κτησασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη-
φημι δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προ- 27
θύμως, μηδέν' αἰτιάσθαι πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων
26 κρατήσητε, τηνικαῦτα δ' ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρῖναν-
20 τας τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικοῦντας
κολάζειν, τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς
ἐλλείμματα· οὐ γὰρ ἔστι πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται
τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ
δέοντα. τίνος γὰρ ἕνεκ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι νομίζετε 28
25 τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκ-
πέμψητε στρατηγούς, ἰδίους δ' εὐρίσκειν πολέμους, εἰ
δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι
ἐνταῦθα μὲν ἐστὶν τὰ ἄθλ' ὑπὲρ ὧν ἐστὶν ὁ πόλεμος
ὑμέτερα (Ἀμφίπολις γ' ἂν ληφθῆ, παραχορῆμ' ὑμεῖς κο-
30 μιείσθε), οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς

δ' οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λή-
 ματα τῶν ἐφεσθηκόντων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος,
 Σίγειον, τὰ πλοῖ' ἃ συλῶσιν. ἐπ' οὖν τὸ λυσιτελοῦν
 29 αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δ', ὅταν μὲν εἰς τὰ
 πράγματ' ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεσθηκόντας 5
 κρίνετε, ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσῃτε
 ταύτας, ἀφίετε. περίεστιν τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν
 καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ
 ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως. πρότερον μὲν γὰρ ὦ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας, νυνὶ δὲ 10
 πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμῶν ἑκατέρων,
 καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ καὶ οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι·
 οἱ δ' ἄλλοι προσενέμησθε, οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς
 30 ἐκείνους. δεῖ δὴ ταῦτ' ἐπανέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι
 καὶ νῦν γενομένους κοινὸν καὶ τὸ βουλευέσθαι καὶ τὸ 15
 λέγειν καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν ὥσπερ
 ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ' ἀναγ- 27
 κάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ
 ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδ' ὄτιοῦν
 συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν 20
 καιρῷ· τὸ γὰρ ἡδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει, εἴθ' ὑμῖν
 31 τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν ἐξέσται. λέγω δὴ
 κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὅσων ἕκαστος ἔχει τὸ
 ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρα-
 τεύσῃσθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ 25
 βέλτισθ' ὧν ἂν ἀκούσῃθ' αἰρεῖσθαι, μὴ ἂν ὁ δεῖν' ἢ ὁ
 δεῖν' εἶπη. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον
 παραχοῆμ' ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον,
 βέλτιον τῶν ὄλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

III ΟΛΤΝΘΙΑΚΟΣ Γ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Ἐπεμψαν βοήθειαν τοῖς Ὀλυνθίοις οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τι κατ-
 ορθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτῆς· καὶ ταῦτ' αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο. ὁ δὲ
 δῆμος περιχαρῆς, οἳ τε ῥήτορες παρακαλοῦντες ἐπὶ τιμωρίαν
 Φιλίππου. ὁ δὲ Δημοσθένης δεδοικῶς μὴ θαρσύναντες, ὡς τὰ
 5 πάντα νενικηκότες καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς Ὀλυν-
 θίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγορήσωσι, διὰ τοῦτο παρελθὼν ἐπικόπτει
 τὴν ἀλαζονεῖαν αὐτῶν καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώ-
 μην μεθίστησι, λέγων οὐ περὶ τῆς Φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐ-
 τοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας.
 28 οἶδεν γὰρ ὅτι καὶ Ἀθηναῖοι καὶ ἄλλοι πού τινες τοῦ μὲν μὴ
 11 τὰ οἰκεία προέσθαι ποιοῦνται φροντίδα, περὶ δὲ τὸ τιμωρήσα-
 σθαι τοὺς ἐναντίους ἤττον σπουδάξουσιν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ 2
 καὶ τῆς περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβουλῆς φανερώτερον
 ἀπτεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τοὺς νόμους τοὺς ἐπιτιθέντας ζημίαν
 15 τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικά, ἵν' ἀδελῆς ἢ τὸ συμ-
 βουλευεῖν τὰ βέλτιστα. παραινεῖ δὲ καὶ ὅλως πρὸς τὸν τῶν
 προγόνων ζῆλον ἀναστῆναι καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις,
 καὶ ἐπιτιμήσει πολλῇ κέρηται κατὰ τοῦ δήμου θ' ὡς ἐκλελυ-
 μένου καὶ τῶν δημαγωγῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς προϊσταμένων τῆς
 20 πόλεως.

Οὐχὶ ταῦτα παρίσταται μοι γινώσκειν ὦ ἄνδρες Ἀθη-^{Prooem.}
 ναῖοι, ὅταν τ' εἰς τὰ πράγματ' ἀποβλέψω καὶ ὅταν πρὸς ^{II}

τοὺς λόγους οὐς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματ' εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥσθ' ὅπως μὴ πεισόμεθ' αὐτοῖ πρότερον κακῶς σκέψασθαι δεόν. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ἢ τὴν ὑπόθεσιν, 5 περὶ ἧς βουλευέσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες ὑμῖν 2 ἀμαρτάνειν. ἐγὼ δ', ὅτι μὲν ποτ' ἐξῆν τῇ πόλει καὶ τὰ αὐτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλ' ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γάρ, οὐ πάλα γέγονε ταῦτ' ἀμφοτέρω· νῦν μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν 10 ἢ μῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσομεν. 29 ἔαν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τιμωρήσεται τις καὶ ὃν τρόπον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὁρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὄντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον. 15

Prooem.
XV

3 Ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρὸς, εἶπερ ποτέ, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δ' οὐχ ὅ τι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλευῆσαι χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρῶν καὶ 20 ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ἡμᾶς ἐκπεφυγέναι τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δεόντα ποιεῖν ἢ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ἂν μετὰ παρησίᾳς ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ τάληθ' ἢ λέγω, καὶ διὰ τοῦθ', ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται· ὁρᾶτε γάρ, 25 ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίοις εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα.

4 Ἀναγκαῖον δ' ὑπολαμβάνω μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνήσαι. μέμνησθ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θράκῃ, τρίτον ἢ τέταρ- 30

τον ἔτος τουτί, Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν μὴν μὲν ἦν μαιμακτηριῶν· πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριῆρεις καθέλκειν καὶ τοὺς μέγρι πέντε καὶ τετταράκοντ' 5 ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαλναι καὶ τάλανθ' ἐξήκοντ' εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, ἑκατομ- 5 βαιῶν, μεταγεινιῶν, βοηδρομιῶν· τούτου τοῦ μηνὸς 30 μόγρι μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατ' ἔχοντα κενὰς Χαρίδημον καὶ πέντε τάλαντ' ἀργυρίου. ὡς γὰρ 10 ἡγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς (ἦλθεν γὰρ ἀμφοτέρω), οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες ἀφεῖτ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσ' ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ 15 Φίλιππος σωθεῖς.

Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· νῦν 6 δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἦκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθη, ἵνα μὴ ταῦτα πάθητε. τί δὴ χρησόμεθ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ 20 σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσασθ' ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντ' ἔσεσθ' ὑπὲρ Φιλίππου. ὑπῆρχον 7 Ὀλύνθιοι δύναντιν τίνα κερτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα· οὕτε Φίλιππος ἐθάρρει τούτους οὐθ' οὐτοι Φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς κακείνοι πρὸς ἡμᾶς εἰ- 25 ρήνην· ἦν τοῦθ' ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσχερές, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἐαντοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῶσαι δεῖν ὠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου, καὶ ἅπαντες ἐθρύλουν τοῦτο· πέπρακται νυνὶ τοῦθ' ὅπωςδὴποτε. τί οὖν ὑπό- 8 30 λοιπον ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πλὴν βοηθεῖν ἐρωμένως καὶ

προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὄρω· χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης
 ἂν ἡμᾶς αἰσχύνῃς, εἰ καθυφείμεθα τι τῶν πραγμάτων,
 οὐδὲ τὸν φόβον ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μικρὸν ὄρω τὸν τῶν
 μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν,
 ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδῶν 5
 ὄντος Φιλίππου τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ πρὸς ταῦτ'
 9 ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτ' 31
 ἀναβάλλεται ποιῆσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται
 τὰ δεινὰ, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γιγνόμενα, καὶ βοηθοὺς
 ἑαυτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι γὰρ 10
 εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματα, ἂν τὰ παρόντα
 προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπου.
 10 Ἄλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἂν, πάντες ἐγνώ-
 καμεν, καὶ βοηθήσομεν· τὸ δ' ὅπως, τοῦτο λέγε. μὴ
 τοίνυν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι θαυμάσητε, ἂν παράδοξον 15
 εἴπω τι τοῖς πολλοῖς. νομοθέτας καθίσατε. ἐν δὲ τού-
 τοις τοῖς νομοθέταις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα (εἰσὶ γὰρ
 ὑμῖν ἱκανοί), ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς
 11 λύσατε. λέγω τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, σαφῶς οὕτως, καὶ
 τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους, ὧν οἱ μὲν τὰ 20
 στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ
 δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθρόους καθιστᾶσιν, εἴτα καὶ τοὺς
 τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν.
 ἐπειδὴν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν
 ὁδὸν παράσχητ' ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν γράψονθ' ἂ πάν- 25
 12 τες ἴσθ' ὅτι συμφέρει ζητεῖτε. πρὶν δὲ ταῦτα πράξαι,
 μὴ σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν ὑφ' ὑμῶν
 ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὐρήσετε, ἄλλως τε καὶ
 τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, παθεῖν ἀδίκως
 τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δ 30

ἠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον
 ἔτ' ἢ νῦν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι.
 καὶ λυεῖν γ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς νόμους δεῖ τού-
 τους τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν οἵπερ καὶ τεθήκασι· οὐ γὰρ 13
 32 ἔστι δίκαιον, τὴν μὲν χάριν, ἢ πᾶσαν ἔβλαπτε τὴν πόλιν,
 6 τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι' ἧς ἂν
 ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστ' εἰπόντι
 ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτ' εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι μηδέν' ἀξιοῦτε τηλικούτου εἶναι παρ'
 10 ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι
 δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστ' εἰς προὔπτου κακὸν
 αὐτὸν ἐμβαλεῖν.

Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ ὧ ἄνδρες 14
 Ἀθηναῖοι, ὅτι ψηφισμ' οὐδενὸς ἀξιόν ἐστιν, ἂν μὴ προσ-
 15 γένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τὰ γε δόξαντα προθύμως
 ὑμᾶς. εἰ γὰρ ἀντάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν ἢ ὑμᾶς ἀναγκά-
 ζειν ἢ προσήκει πράττειν ἢ περὶ ὧν γραφείη διαπράξα-
 σθαι, οὗτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι μικρά, μᾶλλον δ'
 οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρί-
 20 κει χρόνον· πάλαι γὰρ ἂν ἔνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει
 δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει· τὸ γὰρ πράττειν τοῦ 15
 λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὄν τῇ τάξει, πρότερον
 τῇ δυνάμει καὶ κρείττον ἐστίν. τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι,
 τὰ δ' ἄλλ' ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν
 25 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δυνάμενοι, καὶ γινῶναι πάντων ὑμεῖς
 ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα, καὶ πράξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἂν
 ὀρθῶς ποιῆτε. τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρὸν ὧ ἄνδρες 16
 Ἀθηναῖοι τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πόθ' ἂ δεῖ
 πράξαι, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν προεἴληφε τὰ
 30 χωρὶς ἄνθρωπος, εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενή-

σεται, πάντων αἰσχίστα πεισόμεθα; οὐχ οὓς, εἰ πολεμή-
 σαιεν, ἐτοίμως σώσειν ὑπισχνούμεθα, οὗτοι νῦν πολε- 33
 μοῦσιν; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος;
 17 οὐχ ὅ τι ἂν εἴποι τις; ἀλλὰ πρὸς θεῶν πάντ' ἐάσαντες
 καὶ μόνον οὐχὶ συγκατασκευάσαντες αὐτῶ, τότε τοὺς αἰ- 5
 τίους οἵτινες τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι
 φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς
 τοῦ πολέμου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ
 κατηγορεῖ, ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ
 πάντων μᾶλλον, ἤττηνται δ' ὁμως διὰ πάντας τοὺς φυ- 10
 γόντας δήπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν
 18 ἄλλων, εἰ δ' ἐποίει τοῦθ' ἕκαστος, ἐνίκων ἂν. καὶ νῦν,
 οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα· ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ
 τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω· ταῦτα ποιεῖτ'
 ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἠδέα ταῦτα· οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων 15
 ἀδικεῖ. πλὴν εἰ δέον εὐξασθαι παραλείπει· εὐξασθαι μὲν
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ῥᾶδιον, εἰς ταῦτ' ὅσα βού-
 λεται τις ἀθροίσαντ' ἐν ὀλίγῳ, ἐλέσθαι δ', ὅταν περὶ
 πραγμάτων προτεθῆ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὐπορον,
 ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστ' ἀντὶ τῶν ἠδέων, ἂν μὴ συναμφοτέρ' 20
 19 ἐξῆ, λαμβάνειν. εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἔαν
 καὶ πόρους ἐτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὗτος
 κρείττων; εἴποι τις ἂν. φήμ' ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν ὧ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω, εἰ τῷ ποτ' ἀνθρώπων ἢ
 γέγονεν ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντ' ἀναλώσῃ πρὸς ἅ 25
 μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἅ δεῖ. ἀλλ' οἶμαι
 μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἢ παρ' ἑκάστου βού-
 λησις, διόπερ ῥᾶστον ἀπάντων ἐστὶν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι·
 ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἶεται, τὰ δὲ πράγ- 34
 20 ματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾷτ' οὖν ὧ ἄνδρες 30

Ἀθηναῖοι ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματ' ἐνδέχεται
 καὶ δυνήσεσθ' ἐξιέναι καὶ μισθὸν ἔξετε. οὐ τοι σωφρο-
 νων οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι'
 ἐνδειαν χρημάτων τῶν τοῦ πολέμου, εὐχερῶς τὰ τοιαῦτ'
 5 ὀνειδή φέρειν, οὐδ' ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας
 ἀρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἔαν πόλεις
 Ἑλληνίδας ἀνδραποδίξασθαι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς
 στρατευομένοις.

Καὶ ταῦτ' οὐχ ἴν' ἀπέχθωμαι τισιν ὑμῶν, τὴν ἄλλως 21
 10 προήρημαι λέγειν (οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχῆς εἰμ'
 ἐγώ, ὥστ' ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι μηδὲν ὠφελεῖν νομι-
 ζων)· ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρῖνω τὴν τῶν πραγμάτων
 σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἰρεῖσθαι, καὶ
 τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ
 15 ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες,
 μιμοῦνται δ' οὐ πᾶν, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς
 πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἐκείνον, τὸν Νικίαν,
 τὸν ὁμώνυμον ἑμαυτῷ, τὸν Περικλέα. ἐξ οὗ δ' οἱ δι- 22
 ερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτορες „τί βούλεσθε; τί
 20 γράψω; τί ὑμῖν χαρίζωμαι;“ προπέποται τῆς παραντίκα
 χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ τοιαυτὶ συμβάλει,
 καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερόν
 αἰσχροῦς. καίτοι σκέψασθ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅ τις ἂν 23
 κεφάλαι' εἰπεῖν ἔχοι τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων καὶ
 35 τῶν ἐφ' ὑμῶν. ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ
 26 λόγος· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ΣΙΧ. 269
 ἀλλ' οἰκειοῖς ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γε-
 νέσθαι. ἐκείνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες 24
 οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν
 30 καὶ τετταράκοντ' ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἠρξαν ἐκόντων, πλείω

δ' ἢ μύρια τάλαντ' εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, ὑπήκουεν δ' ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεύς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον βάρβαρον Ἑλλησι, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῆ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαι' αὐτοὶ στρατευόμενοι, μόνοι δ' ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔρ- 5
 25 γοῖς δόξαν τῶν φθονούτων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθ' ὁποῖοι, ἐν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τολύων οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἰερῶν καὶ τῶν ἐν τού- 10
 XXI 207 τοῖς ἀναθημάτων, ὥστε μηδεὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρ' 26
 ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἴ τις ἄρ' οἶδεν ὑμῶν ὁποῖα ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γέλτονος 15
 οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττειτ' αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὐξέειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοι- 27
 κεῖν μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντ' εὐδαιμονίαν. τότε μὲν 20
 δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματ' ἐκείνοις, χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ἡμῖν ὑπὸ τῶν χρησ- 36
 τῶν τῶν νῦν τὰ πράγματ' | ἔχει; ἀρὰ γ' ὁμοίως καὶ 36
 παραπλησίως; οἷς — τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν, ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾷτ' ἐρημίας ἐπειλημμένοι, 25
 καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια 28
 βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας, πλειῶ δ' ἢ 30

χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντ' ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον, ^{Is. VII 9 sq.}
 οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης ἀπολωλέκασιν οὗτοι, ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικούτον ἠσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τις ἐμοὶ παρελθὼν, 5
 πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν Φίλιππος. ἀλλ' ὅταν εἰ ταῦτα φανύλως, τά γ' ἐν αὐτῇ τῇ 29
 πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει. καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλλξεις ἅς κωνιδῶμεν, καὶ τὰς ὁδοὺς ἅς ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας, καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς ταῦτα 10
 πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγονόσιν, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι· ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονεν, τοσοῦτω 15
 τὰ τούτων ἠύξεται.
 15 τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δὴ ποθ' ἅπαντ' 30
 εἶχε καλῶς τότε, καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τότε μὲν πράττειν καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων 20
 ἐκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλα- 37
 βεῖν· | νῦν δὲ τούναντιον, κύριοι μὲν οἱ πολιτευόμενοι 31
 τῶν ἀγαθῶν, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται, ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος ἐκνευρισμένοι καὶ περιηρημένοι χρήματα, συμμάχους, ἐν ὑπηρέτῳ καὶ προσθήκης μέρει γεγέννησθε, 25
 ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν ἢ Βοηδρόμια πέμψωσιν οὗτοι, καὶ τὸ πάντων ἀνδρειότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα καὶ τιθασεύουσι χειροθήεις αὐτοῖς ποιοῦντες. ἐστὶ δ' οὐδέ ποτ' 32
 30 οἶμαι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν μικρὰ καὶ φαῦλα

πράττοντας· ὅποι' ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημ' ἔχειν. ταῦτα μὰ τὴν Δῆμητρο' οὐκ ἂν θαναμάσαιμ' εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ παρρησία περὶ πάντων ἀεὶ παρ' ἡμῖν 5 ἐστίν, ἀλλ' ἔγωγ' ὅτι καὶ νῦν γέγονε θαναμάξω.

33 Ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτ' ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν ἐθελήσητε στρατεύεσθαι τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἴσως ἂν, 10 ἴσως ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσασθ' ἀγαθὸν καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἢ τοῖς [ἀσθενούσι] παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικεν. καὶ γὰρ ἐκεῖν' οὐτ' ἰσχὺν ἐντίθησιν οὐτ' ἀποθνήσκουσιν ἐγὼ· καὶ ταῦθ' ἢ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὔτε 15 σαῦτ' ἐστίν, ὥστ' ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὐτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐγὼ, ἀλλ' ἔστι ταῦτα τὴν ἐκάστου ῥαθυμίαν | ἡμῶν ἐπαυξάνοντα. „οὐκοῦν σὺ μισθο- 38 φορὰν λέγεις;“ φήσει τις. καὶ παραχρημὰ γε τὴν αὐτὴν 120 σύνταξιν ἀπάντων ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν 20 ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιθ' ἡ πόλις, τοῦθ' ὑπάρχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν· οἴκοι μένων βελτίων, τοῦ δι' ἐνδειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχροῦν ἀπηλλαγμένος. συμβάλει τι τοιοῦτον οἶον καὶ τὰ νῦν· στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ 25 ἐστὶ δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ἡμῶν· ὅσ' οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεί, ταῦτ' ἐν ἴση τάξει λαμβάνων πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν 35 ἢ χρηὴ πράττεσθαι. ὅπως δ' οὐτ' ἀφελῶν οὔτε προσθείς, πλὴν μικρῶν, τὴν ἀταξίαν ἀνελὼν εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν 30

πόλιν, τὴν αὐτὴν τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅ τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχει καὶ ὅτου καιρὸς εἶη, τάξιν ποιήσας. οὐκ ἔστιν ὅπου μηδὲν ἐγὼ ποιοῦσι τὰ τῶν ποιούντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν, 5 οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δ' οἱ τοῦ δεινὸς νικῶσιν ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν 36 ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτ' ἐφ' οἷς ἐτέρους 10 τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον.

Σχεδὸν εἶρηχ' ἢ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ' ἔλοισθ' ὅ τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασιν συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

IV
ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α

39

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι συνελήλυθασιν εἰς ἐκκλησίαν ἀθυμοῦντες. ὁ τοίνυν ῥήτωρ τὴν τ' ἀθυμίαν πειρᾶται παύειν, λέγων οὐδὲν εἶναι θαυμαστὸν εἰ ῥαθυμοῦντες κεκράτηνται, καὶ εἰσηγεῖται πῶς ἂν ἄριστα τῷ πολέμῳ προσενεχθεῖεν. κελεύει δὲ δύο δυνάμεις παρασκευάσασθαι, μίαν μὲν μείζω, πολιτικὴν, ἣτις οἴκοι μένουσα πρὸς τὰς τῶν ἐπικαίρων χρείας ἔτοιμος ὑπάρξει, ἐτέραν δ' ἐλάττωνα, ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων, παραμειγμένων δὲ <πολιτῶν. ταύτην δὲ> κελεύει τὴν δύναμιν μὴ Ἀθήνησι μένειν μηδ' ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας, ἀλλὰ περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀναστρέφεσθαι πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως, ἵνα μὴ τοὺς ἐτησίας πνέοντας ἐπιτηρήσας ὁ Φίλιππος ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, ἠνίκ' Ἀθήνηθεν εἰς Μακεδονίαν πλεῖν οὐ δυνατόν, ἐπιχειρῆ τοῖς πράγμασιν καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τὴν τῶν Ἀθηναίων ἀπάντων κρατῆ, ἀλλ' ἐγγὺς ἢ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δύναμις ὑπάρχη.

12. VI 2 Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὔτιθετ' ὧ 40
Prooem. I ἄνδρες Ἀθηναῖοι λέγειν, ἐπισχῶν ἂν ἕως οἱ πλείστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκε τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἤγουν, εἰ δὲ μή, τότε ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἢ γιγνώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δ' ὑπὲρ ὧν

IV]

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α

37

πολλάκις εἰρήκασιν οὔτοι πρότερον συμβάλει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἠγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν. εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέονθ' οὔτοι συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλευέσθαι.

Πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ἀθυμητέον ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ. ὃ γὰρ ἐστὶ χειρίστον αὐτῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; ὅτι οὐδὲν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν κακῶς τὰ πράγματ' ἔχει· ἐπεὶ τοι, εἰ πάνθ' ἂ προσῆκε πραττόντων οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπίς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. ἔπειτ' ἐνθυμητέον καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσιν καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, ἠλίγκη ποτ' ἐχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίων, ἐξ οὔ χρόνος οὐ πολὺς, ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπεμείναθ' ὑπὲρ τῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον. τίνοσ οὖν ἔνεκα ταῦτα λέγω; ἴν' εἰδῆτ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν ἐστὶ φοβερὸν, οὔτ', ἂν ὀλιγορῆτε, τοιοῦτον οἶον ἂν ὑμεῖς βούλοισθε, παραδείγμασι χρώμενοι τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, ἧς ἐκρατεῖτ' ἐκ τοῦ προσέχειν τοῖς πράγμασιν τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὑβρεῖ τούτου, δι' ἣν ταραττόμεθ' ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρῆν. εἰ δέ τις ὑμῶν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δυσπολέμητον οἶεται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό τε πλῆθος τῆς ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως καὶ τὸ τὰ χωρία πάντ' ἀπολωλέναι τῇ πόλει, ὀρθῶς μὲν οἶεται, λογισάσθω μέντοι τοῦθ', ὅτι εἴχομέν ποθ' ἡμεῖς ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Πύδναν καὶ Ποτείδαιαν καὶ

Μεθώνην καὶ πάντα τὸν τόπον τοῦτον οἰκείον κύκλω, καὶ πολλὰ τῶν μετ' ἐκείνου νῦν ὄντων ἔθνων αὐτονομούμενα καὶ ἐλεύθερ' ὑπῆρχεν καὶ μᾶλλον ἡμῖν ἐβούλετ' 5 ἔχειν οἰκείως ἢ κείνῳ. εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἔστιν Ἀθη- 5 ναίοις ἔχουσι τοσαῦτ' ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτοῦ χώρας ἔρημον ὄντα συμμάχων, οὐδὲν ἂν ὦν νυνὶ πεπολήκεν ἔπραξεν οὐδὲ τοσαύτην ἐκτήσατο δύναμιν. ἀλλ' εἶδεν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτο καλῶς ἐκείνος, ὅτι ταῦτα μὲν ἔστιν ἅπαντα τὰ χωρὶ ἄθλα τοῦ πολέμου κείμεν' ἐν 10 μέσῳ, φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων, καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμε- 6 λούντων. καὶ γὰρ τοι ταύτη χρησάμενος τῇ γνώμῃ πάντα κατέστραπται καὶ ἔχει, τὰ μὲν ὡς ἂν ἐλὼν τις [ἔχοι] πο- 42 λέμῳ, τὰ δὲ σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος· καὶ γὰρ 42 συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν 16 ἅπαντες, οὓς ἂν ὀρῶσι παρεσκευασμένους καὶ πράττειν 7 ἐθέλοντας ἂν χρῆ. ἂν τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθειλήσητε γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐπει- 18 δήπερ οὐ πρότερον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν, οὐ δεῖ καὶ δύναιτ' 20 ἂν παρασχεῖν αὐτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαν ἀφείς [τὴν] εἰρωνείαν ἔτοιμος πράττειν ὑπάρξει, ὁ μὲν χρήματ' ἔχων εἰσφέρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ στρατεύεσθαι—συνελόντι δ' ἀπλῶς, ἂν ὑμῶν αὐτῶν ἐθειλήσητε γενέσθαι καὶ παύ- 25 σησθ' αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν 25 δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν, καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομεισθ', ἂν θεὸς θέλη, καὶ τὰ κατερραθυμημένα 8 πάλιν ἀναλήψεσθε, κάκεινον τιμωρήσεσθε. μὴ γὰρ ὡς θεῶ νομίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγένηαι πράγματ' ἀθάνατα, ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκείνον καὶ δέδιεν ὦ ἄν- 30

δρες Ἀθηναῖοι καὶ φθονεῖ, καὶ τῶν πάντων νῦν δοκούντων οἰκείως ἔχειν· καὶ ἅπανθ' ὅσα περὶ κἂν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἔνι, ταῦτα κἂν τοῖς μετ' ἐκείνου χρῆ νομίζειν ἐνεῖναι. κατέπτηχε μέντοι πάντα ταῦτα νῦν, οὐκ 5 ἔχοντ' ἀποστροφὴν διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ 5 ῥαθυμίαν· ἦν ἀποθέσθαι φημι δεῖν ἤδη. ὁρᾶτε γὰρ ὦ 9 ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ πρᾶγμα, οἳ προελήλυθεν ἀσελγείας ἀνθρώπος, ὃς οὐδ' αἴρεσιν ὑμῖν δίδωσι τοῦ πράττειν ἢ ἄγειν ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπειλεῖ καὶ λόγους ὑπερηφάνους, 10 ὡς φασί, λέγει, καὶ οὐχ οἷός ἐστιν ἔχων ἂ κατέστραπται 43 μένειν ἐπὶ τούτων, ἀλλ' αἰεὶ τι προσπεριβάλλεται, καὶ 43 κύκλω πανταχῇ | μέλλοντας ἡμᾶς καὶ καθημένους περι- 10 στοιχίζεται. πότ' οὖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πόθ' ἂν χρῆ 10 πράξετε; ἐπειδὴν τί γένηται; „ἐπειδὴν νῆ Δί' ἀνάγκη τις 15 ἦ.“ νῦν δὲ τί χρῆ τὰ γιγνόμεν' ἡγεῖσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶομαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν 15 πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι. ἢ βούλεσθ', εἰπέ μοι, περι- 20 ὄντες αὐτῶν πυνθάνεσθαι· „λέγεται τι καινόν;“ γένοιτο γὰρ ἂν τι καινότερον ἢ Μακεδῶν ἀνὴρ Ἀθηναίους κατα- 20 πολεμῶν καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν; „τέθνηκε Φί- 11 λιππος;“ „οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἀσθενεῖ.“ τί δ' ὑμῖν διαφέ- 25 ρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε, ἄνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγ- 25 μασι τὸν νοῦν· οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὐτοῦ ῥώμην 30 τοσοῦτον ἐπηύξεται, ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν. καίτοι καὶ τοῦτο· εἴ τι πάθῃ καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῖν, 12 ἢπερ αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα, καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιο, ἴσθ' ὅτι πλησίον μὲν ὄντες, ἅπα- 30 σιν ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπιστάντες ὅπως

τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν δέξασθαι δύναισθ' ἄν, ἀπηρη-
μένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμας.

- 13 Ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑ-
πάρχειν ἅπαντας ἐτοίμως, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πε-
πεισμένων παύομαι λέγων· τὸν δὲ τρόπον τῆς παρα- 5
σκευῆς, ἣν ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ἡμᾶς
οἶομαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρους οὐστίνας χρη-
μάτων, καὶ τᾶλλ' ὡς ἂν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκεῖ
παρασκευασθῆναι, καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν, δεηθεῖς 44
- 14 ὑμῶν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοσοῦτον. ἐπειδὴν ἅπαντ' 10
ἀκούσητε, κρίνατε, μὴ πρότερον προλαμβάνετε· μὴδ' ἂν
ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὴν παρασκευὴν λέγειν, ἀναβάλ-
λειν με τὰ πράγμαθ' ἡγείσθω. οὐ γὰρ οἱ „ταχὺ“ καὶ
„τῆμερον“ εἰπόντες μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν (οὐ γὰρ
ἂν τὰ γ' ἤδη γεγενημένα τῆ νυκτὶ βοηθείᾳ κωλύσαι δυνη- 15
θείημεν), ἀλλ' ὅς ἂν δείξῃ, τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ
XIV 2 καὶ πόση καὶ πόθεν διαμεῖναι δυνησεται, ἕως ἂν ἡ δια-
λυσώμεθα πεισθέντες τὸν πόλεμον ἢ περιγενώμεθα τῶν
ἐχθρῶν· οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πάσχοιμεν ἂν
κακῶς. οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων 20
εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεται τι. ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις οὕτω
μεγάλῃ, τὸ δὲ πρᾶγμ' ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει· κριταὶ δ'
ὑμεῖς ἔσεσθε.
- 16 Πρῶτον μὲν τοίνυν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τριήρεις πεν-
τήκοντα παρασκευάσασθαι φημί δεῖν, εἴτ' αὐτοὺς οὕτω 25
τὰς γνώμας ἔχειν, ὡς, ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰς ταύτας
αὐτοῖς ἐμβᾶσιν. πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἰπέων
ἰπαγωγῶν τριήρεις καὶ πλοῖ' ἱκανὰ εὐτρεπίσαι κελεύω.
- 17 ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας
ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας αὐτοῦ στρατείας εἰς Πύλας καὶ 30

Prooem.
XXI 4

- Χερρόνησον καὶ Ὀλυνθον καὶ ὅποι βούλεται (δεῖ γὰρ
ἐκείνω τοῦτ' ἐν τῇ γνώμῃ παραστῆσαι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς
ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὥσπερ εἰς Εὐβοίαν καὶ πρό-
τερόν ποτέ φασιν εἰς Ἀλίαρτον καὶ τὰ τελευταῖα πρόην ✓
5 εἰς Πύλας, ἴσως ἂν ὀρμήσαιτε· οὗτοι παντελῶς, οὐδ' εἰ 18
45 μὴ ποιή|σαιτ' ἂν τοῦτο, ὡς ἐγὼ γέ φημι δεῖν, εὐκαταφρό-
νητόν ἐστιν), ἴν' ἢ διὰ τὸν φόβον εἰδῶς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς
(εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς· εἰσὶν γὰρ, εἰσὶν οἱ πάντ' ἐξαγγέλ-
λοντες ἐκείνω παρ' ἡμῶν αὐτῶν πλείους τοῦ δέοντος)
10 ἡσυχίαν ἔχῃ, ἢ παριδῶν ταῦτ' ἀφύλακτος ληφθῆ, μηδενὸς
όντος ἐμποδῶν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν, ἐὰν
ἐνδῶ καιρόν. ταῦτα μὲν ἐστὶν ἂ πᾶσι δεδόχθαι φημί δεῖν 19
καὶ παρεσκευάσθαι προσήκειν οἶομαι· πρὸ δὲ τούτων δύ-
ναμίν τιν' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι φημί προχειρίσασθαι δεῖν
15 ὑμᾶς, ἢ συνεχῶς πολεμήσει καὶ κακῶς ἐκείνον ποιήσει.
μὴ μοι μυρίους μὴδὲ δισμυρίους ξένους, μὴδὲ τὰς ἐπι-
στολιμαίους ταύτας δυνάμεις, ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἔσται,
κἂν ὑμεῖς ἕνα κἂν πλείους κἂν τὸν δεῖνα κἂν ὄντινοῦν
χειροτονήσητε στρατηγόν, τούτω πείσεται καὶ ἀκολουθή-
20 σαι. καὶ τροφήν ταύτη πορίσαι κελεύω. ἔσται δ' αὕτη 20
τίς ἢ δύναμις; καὶ πόση; καὶ πόθεν τὴν τροφήν ἔξει;
καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσει ποιεῖν; ἐγὼ φράσω, καθ' ἕκαστον
τούτων διεξιὼν χωρὶς. ξένους μὲν λέγω—καὶ ὅπως μὴ
ποιήσεθ' ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν· πάντ' ἐλάττω νομί-
25 ζοντες εἶναι τοῦ δέοντος, καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφί-
σμασιν αἰρούμενοι, ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ
ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες καὶ πορίσαντες τούτοις
προστίθετε, ἂν ἐλάττω φαίνηται. λέγω δὴ τοὺς πάντας 21
στρατιώτας δισχιλλούς, τούτων δ' Ἀθηναίους φημί δεῖν
30 εἶναι πεντακοσίους, ἐξ ἧς ἂν τινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς

ἔχειν δοκῆ, χρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τοῦτον, ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῆ καλῶς | ἔχειν, ἐκ διαδοχῆς 46 ἀλλήλοις· τοὺς δ' ἄλλους ξένους εἶναι κελεύω. καὶ μετὰ τούτων ἰππέας διακοσίους, καὶ τούτων πεντήκοντ' Ἀθηναίους τοῦλάχιστον, ὥσπερ τοὺς πεζοὺς, τὸν αὐτὸν τρό- 5 πον στρατευομένους· καὶ ἰππαγωγὸς τούτοις. εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι; ταχείας τριήρεις δέκα· δεῖ γάρ, ἔχοντος ἐκείνου ναυτικόν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἢ δύναμις πλέη. πόθεν δὴ τούτοις ἢ τροφή γενήσεται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω καὶ δελέω, ἐπειδάν, δι' ὅτι 10 τηλικαύτην ἀποχρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν καὶ πολίτας τοὺς στρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω.

23 Τοσαύτην μὲν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι διὰ ταῦτα, ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῃ παραταξομένην, ἀλλὰ ληστεύειν ἀνάγκη καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ 15 πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώτην· οὐ τοίνυν ὑπέρογκον αὐτήν (οὐ γὰρ ἔστι μισθὸς οὐδὲ τροφή), οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶναι. δεῖ. πολίτας δὲ παρῆναι καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, οὗ Πολύστρατος ἠγρεῖτο 20 καὶ Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας καὶ ἄλλοι τινές, καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς συστρατεύεσθαι· καὶ οἶδ' ἀκούων ὅτι Λακεδαιμόνιους παραταττόμενοι μεθ' ὑμῶν ἐνίκων οὗτοι οἱ ξένοι 24 καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. ἐξ οὗ δ' αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τοὺς φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμ- 25 μάχους, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τοῦ δέοντος γεγόνασι. καὶ παρακύνσαντ' ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαζον καὶ πανταχοῖ μᾶλλον οἴχεται πλείοντα, ὁ δὲ στρατηγὸς | ἀκολουθεῖ, εἰκότως· οὐ γὰρ ἔστ' ἄρχειν μὴ δι- 47 25 δόντα μισθόν. τί οὖν κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφελεῖν 30

καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας καὶ στρατιώτας οἰκείους ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρατηγουμένων παρακαταστήσαντας· ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν. εἰ γὰρ ἔροιτό τις 5 ὑμᾶς· „εἰρήνην ἄγει' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι;“ „μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γ'“, εἶποιτ' ἂν, „ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν.“ οὐκ 26 ἔχειροτονεῖτε δ' ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγούς καὶ φυλάρχους καὶ ἰππάρχους δύο; τί οὖν οὗτοι ποιοῦσι; πλὴν ἐνὸς ἀνδρός, ὃν ἂν ἐκπέμψητ' ἐπὶ 10 τὸν πόλεμον, οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν· ὥσπερ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίνους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον. οὐγὰρ ἐχρῆν ὧ ἄνδρες 27 Ἀθηναῖοι ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἰππαρχον παρ' ὑμῶν, 15 ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἢ ἢν ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἢ δύναμις; ἀλλ' εἰς μὲν Ἀἴμνον τὸν παρ' ὑμῶν ἰππαρχον δεῖ πλεῖν, τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων Μενέλαον ἰππαρχεῖν. καὶ οὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονη- 20 μένον εἶναι τοῦτον, ὅστις ἂν ᾗ.

Ἴσως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἠγρεῖσθε λέγεσθαι, τὸ δὲ τῶν 28 χρημάτων, πόσα καὶ πόθεν ἔσται, μάλιστα ποθεῖτ' ἀκούσαι. τοῦτο δὴ καὶ περαινῶ. χρήματα τοίνυν· ἔστιν μὲν ἢ τροφή, σιτηρέσιον μόνον, τῇ δυνάμει ταύτῃ τάλαντ' 25 ἐνενήκοντα καὶ μικρόν τι πρὸς, δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις 48 τετραράκοντα τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν μναῖ τοῦ μηνὸς ἐκάστου, στρατιώταις δὲ δισχιλλοῖς τοσαῦθ' ἕτερα, ἵνα δέκα τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ, τοῖς δ' ἰππεῦσι διακοσίους οὔσιν, ἐὰν τριά- 30 κοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τοῦ μηνός, δώδεκα τά-

29 λαντα. εἰ δέ τις οἶεται μικρὰν ἀφορμὴν εἶναι, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς ὅτι, τοῦτ' ἂν γένηται, προσποριεῖ τὰ λολίπ' αὐτὸ τὸ στράτευμ' ἀπὸ τοῦ πολέμου, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν οὐδὲ τῶν συμμάχων, ὥστ' ἔχειν μι-
5 σθὸν ἐντελεῖ. ἐγὼ συμπλέων ἐθελοντῆς πάσχειν ὀτιοῦν ἔτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' οὕτως ἔχη. πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω γενέσθαι; τοῦτ' ἤδη λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

10

30 Ἄ μὲν ἡμεῖς ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι δεδυνήμεθ' εὐρεῖν, ταῦτ' ἐστίν· ἐπειδὴν δ' ἐπιχειροτονῆτε τὰς γνώμας, ἂν ὑμῖν ἀρέσκη, χειροτονήσετε, ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἔργοις.

15

31 Δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βουλευσασθαι, εἰ τὸν τόπον ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῆς χώρας, πρὸς ἣν πολεμεῖτε, ἐνθυμηθεῖν καὶ λογίσασθ' ὅτι τοῖς πνεύμασι καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων διαπράττεται Φίλιπ-
20 πος, καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶν' ἐπιχειρεῖ, ἢνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθ' ἐκεῖσ' ἀφικέσθαι. δεῖ τοίνυν ταῦτ' ἐνθυμουμένους | μὴ βοηθῆσαι πολεμεῖν (ὅστε-
49 ριοῦμεν γὰρ ἀπάντων), ἀλλὰ παρασκευῆ συνεχεῖ καὶ δυνάμει. ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει Δῆμῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σκιαάθῳ καὶ ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες καὶ σίτος καὶ ἃ χρῆ στρατεύματι πάνθ' ὑπάρχει· τὴν δ' ὥραν τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γενέσθαι ῥάδιον καὶ τὸ τῶν πνευμάτων

ἀσφαλές, πρὸς αὐτῇ τῇ χώρῃ καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασι ῥάδιως ἔσται.

Ἄ μὲν οὖν χρήσεται καὶ πότε τῇ δυνάμει, παρὰ τὸν
33 καιρὸν ὁ τούτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶν βουλευ-
5 σεται· ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἐστὶν ἀγὼ γέ-
γραφα. ἂν ταῦτ' ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι πορίσητε, τὰ χρή-
ματα πρῶτον λέγω, εἴτα καὶ τὰλλα παρασκευάσαντες,
τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τοὺς ἰππέας, ἐντελεῖ πᾶσαν
τὴν δύναμιν νόμῳ κατακλείσητ' ἐπὶ τῷ πολέμῳ μένειν,
10 τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι καὶ πορισταὶ γιγνώ-
μενοι, τῶν δὲ πράξεων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τὸν λόγον
ζητοῦντες, παύσεσθ' αἰεὶ περὶ τῶν αὐτῶν βουλευόμενοι
καὶ πλέον οὐδὲν ποιοῦντες, καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ πρῶτον
34 μὲν ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν μέγιστον τῶν ἐκείνου πό-
15 ρων ἀφαιρήσεσθε. ἔστι δ' οὗτος τίς; ἀπὸ τῶν ὑμετέρων
ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων, ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλείοντας
τὴν θάλατταν. ἔπειτα τί πρὸς τούτῳ; τοῦ πάσχειν αὐτοὶ
κακῶς ἔξω γενήσεσθε, οὐκ ὥσπερ τὸν παρελθόντα χρό-
νον εἰς Δῆμον καὶ Ἴμβρον ἐμβαλὼν αἰχμαλώτους πολλ-
20 τας ὑμετέρους ὄχετ' ἔχων, πρὸς τῷ Γεραστῷ τὰ πλοῖα
συλλαβὼν ἀμύθητα χρήματ' ἐξέλεξεν, τὰ τελευταῖ' εἰς
50 Μαραθῶν | ἀπέβη καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς χώρας ὄχετ'
ἔχων τριήρη, ὑμεῖς δ' οὔτε ταῦτα δύνασθε κωλύειν οὔτ'
εἰς τοὺς χρόνους, οὓς ἂν προθῆσθε, βοηθεῖν. καίτοι τί
35 δῆποτ' ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι νομίζετε τὴν μὲν τῶν Παν-
αθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν Διονυσίων ἀεὶ τοῦ καθ-
ήκοντος χρόνου γίνεσθαι, ἂν τε δεινοὶ λάχωσιν ἂν τ'
ιδιωταὶ [οἱ] τούτων ἑκατέρων ἐπιμελούμενοι, εἰς ἃ το-
σαῦτ' ἀναλίσκονται χρήματα, ὅσ' οὐδ' εἰς ἓνα τῶν ἀπο-
30 στόλων, καὶ τοσοῦτον ὄχλον καὶ παρασκευὴν ὄσσην οὐκ

οἷδ' εἴ τι τῶν ἀπάντων ἔχει, τοὺς δ' ἀποστόλους πάντας
 ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν, τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς
 36 Παγασάς, τὸν εἰς Ποτειδαίαν; ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα
 νόμῳ τέτακται, καὶ πρόοιδεν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ
 τίς χορηγὸς ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς, πότε καὶ παρὰ 5
 τοῦ καὶ τί λαβόντα τί δεῖ ποιεῖν, οὐδὲν ἀνεξέταστον
 οὐδ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἡμέληται· ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ
 πολέμου καὶ τῆς τούτου παρασκευῆς ἄτακτα, ἀδιόρθωτα,
 ἀόρισθ' ἅπαντα. τοιγαροῦν ἅμ' ἀκηκόαμέν τι καὶ τριη-
 10 ἀρχοὺς καθίσταμεν καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα 10
 καὶ περὶ χρημάτων πόρου σκοποῦμεν, καὶ μετὰ ταῦτ'
 ἐμβαλνῆν τοὺς μετοίκους ἔδοξεν καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦν-
 37 τας, εἴτ' αὐτοὺς πάλιν, εἴτ' ἀντεμβιβάζειν, εἴτ' ἐν ὄσῳ
 ταῦτα μέλλεται, προαπόλωλε τὸ ἐφ' ὃ ἂν ἐκπλέωμεν· τὸν
 γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀν- 15
 αλίσκομεν, οἱ δὲ τῶν πραγμάτων οὐ μένοισι καιροὶ τὴν
 ἡμετέραν βραδυτητα καὶ εἰρωνείαν. ὡς δὲ τὸν μεταξὺ
 χρόνον δυνάμεις οἰόμεθ' ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἶαί τ'
 οὔσαι ποιεῖν ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται. ὁ δ' |
 εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥστ' ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν 51
 ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς. 21

ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

38 Τούτων ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν ἀνεγνωσμένων ἀληθῆ
 μὲν ἐστὶν τὰ πολλά, ὡς οὐκ ἔδει, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ
 ἠδέ' ἀκούειν. ἀλλ' εἰ μὲν, ὅσ' ἂν τις ὑπερβῆ τῷ λόγῳ, 25
 ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγμαθ' ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς
 ἠδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἢ τῶν λόγων χάρις, ἂν ἢ μὴ
 προσήκουσα, ἔργῳ ζημίαι γίνονται, αἰσχρὸν ἐστὶ φενακί-
 ζειν ἑαυτούς, καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους ἂν ἢ δυσχερῆ

πάντων ὑστερεῖν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι 39
 μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους οὐκ ἀκολου-
 θεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν
 πραγμάτων, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ τῶν στρατευ-
 5 μάτων ἀξιῶσειέ τις ἂν τὸν στρατηγὸν ἡγείσθαι, οὕτω καὶ
 τῶν πραγμάτων τοὺς βουλευομένους, ἵν' ἂν ἐκείνοις
 δοκῆ, ταῦτα πράττηται καὶ μὴ τὰ συμβάντ' ἀναγκάζονται
 διώκειν. ὑμεῖς δ' ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι πλείστην δύναμιν 40
 ἀπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὀπλίτας, ἱππέας, χρημάτων
 10 πρόσδοτον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδενὶ
 πώποτ' εἰς δέον τι κέχρησθε, οὐδὲν δ' ἀπολείπετε, ὥσ-
 περ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖν Φιλίππῳ.
 καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς αἰεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κὰν
 ἐτέρωσε πατάξῃς, ἐκεῖσ' εἰσὶν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι
 15 δ' ἢ βλέπειν ἐναντίον οὐτ' οἶδεν οὐτ' ἐθέλει. καὶ ὑμεῖς, 41
 ἂν ἐν Χερρονήσῳ πύθησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν |
 52 ψηφίζεσθε, ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε, ἐὰν ἄλλοθί που, συμ-
 παραθεῖτ' ἄνω κάτω, καὶ στρατηγεῖσθ' ὑπ' ἐκείνου, βε-
 βούλευσθε δ' οὐδὲν αὐτοὶ συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου,
 20 οὐδὲ πρὸ τῶν πραγμάτων προορᾶτ' οὐδέν, πρὶν ἂν ἢ
 γεγενημένον ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε. ταῦτα δ' ἴσως
 πρότερον μὲν ἐνῆν· νῦν δ' ἐπ' αὐτὴν ἤκει τὴν ἀκμὴν,
 ὥστ' οὐκέτ' ἐγχωρεῖ. δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις ὡς ἄνδρες 42
 Ἀθηναῖοι τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰσχυνόμε-
 25 νος τὴν φιλοπραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ. εἰ
 γὰρ ἔχων ἂν κατέστραπται καὶ προείληφεν ἠσυχίαν ἔχειν
 ἠθέλειν καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι, ἀποχορῆν ἐνίοις ὑμῶν ἂν
 μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνῃ καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ αἰ-
 30 σχιστ' ὠφλήκότες ἂν ἤμεν δημοσίᾳ· νῦν δ' ἐπιχειρῶν αἰεὶ
 τινι καὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιθ'

43 ὑμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἀπεγνωκάτε. θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται μήτ' ὀργίζεται, ὄρων ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγεννημένην περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον, τὴν δὲ τελευτὴν οὖσαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς ὑπὸ 5 Φιλίππου. ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' οὐ στήσεται, δήλον, εἰ μή τις κωλύσει. εἴτα τοῦτ' ἀναμενοῦμεν; καὶ τριήρεις κενὰς καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεινός ἐλπίδας ἂν ἀποστείλητε, πάντ' ἔχειν 44 οἴεσθε καλῶς; οὐκ ἐμβησόμεθα; οὐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρος γέ τιτι στρατιωτῶν οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον; 10 οὐκ ἐπὶ τὴν ἐκείνου πλευσόμεθα; „ποῖ οὖν προσορμιούμεθα;“ ἤρετό τις. εὐρήσει τὰ σαθρὰ ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι 53 τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν μέντοι καθώμεθ' οἴκοι, λοιδοροῦμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐδέποτε οὐδὲν 15 45 ἡμῖν μὴ γένηται τῶν δεόντων. ὅποι μὲν γὰρ ἂν οἶμαι μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῆ, κἂν μὴ πᾶσα, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς καὶ τὸ τῆς τύχης συναγωνίζεται· ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐδὲν ὑμῖν τῶν δεόντων 20 γίγνεται, ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελωσίν, οἱ δὲ σύμμαχοι 46 τεθνᾶσι τῷ δέει τοὺς τοιούτους ἀποστόλους. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἐν' ἄνδρα δυναθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῖν πράξαι πάνθ' ὅσα βούλεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι καὶ φῆσαι καὶ τὸν δεῖν αἰτιάσασθαι καὶ τὸν δεῖν ἔστιν, τὰ 25 δὲ πράγματ' ἐκ τούτων ἀπόλωλεν· ὅταν γὰρ ἡγήται μὲν ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομισθῶν ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκεῖνος πράξη πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥαδίως ἐνθάδ' ὦσιν, ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσηθ' ὅ τι ἂν τύχητε ψηφί- 30 ζησθε, τί καὶ χρὴ προσδοκᾶν;

Πῶς οὖν ταῦτα παύσεται; ὅταν ὑμεῖς ὧ ἄνδρες Ἀθη- 47 ναῖοι τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε στρατιώτας καὶ μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων καὶ δικαστὰς οἴκαδ' ἐλθόντας τῶν εὐθυνῶν, ὥστε μὴ ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερόν 5 τῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὄραν. νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἤκει τὰ πράγματ' αἰσχύνης, ὥστε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δις καὶ τρίς κρίνεται παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου, πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς οὐδεὶς οὐδ' ἄπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου 54 τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυ- 11 τῶν θάνατον μάλλον αἰροῦνται | τοῦ προσήκοντος· κα- 11 κούργου μὲν γὰρ ἔστι κριθέντ' ἀποθανεῖν, στρατηγοῦ δὲ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις. ἡμῶν δ' οἱ μὲν περιόντες 48 μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πράττειν τὴν Θηβαίων κατάλυσιν καὶ τὰς πολιτείας διασπᾶν, οἱ δ' ὡς 15 πρέσβεις πέπομφεν ὡς βασιλέα, οἱ δ' ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν, οἱ δὲ — λόγους πλάττοντες ἕκαστος περιερχόμεθα. ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι νῆ 49 τοὺς θεοὺς ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων καὶ πολλὰ τοιαῦτ' ὄνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τὴν 20 τ' ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων ὄρωντα καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπηρμένον, οὐ μέντοι γε μὰ Δί' οὕτω προαιρεῖσθαι πράττειν, ὥστε τοὺς ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι 30 τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος· ἀνοητότατοι γὰρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες. ἀλλ' ἂν ἀφέντες ταῦτ' ἐκεῖν' εἰδῶμεν, ὅτι 50 25 ἐχθρὸς ἄνθρωπος καὶ τὰ ἡμέτερόν ἡμᾶς ἀποστερεῖ καὶ χρόνον πολὺν ὑβρίζει, καὶ ἄπανθ' ὅσα πώποτε ἠλπίσαμεν 30 ποιεῖν, ἂν ταῦτ' εἰδῶμεν, καὶ τὰ δεόντ' ἐσόμεθ' ἐγνω-

κότες καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι· οὐ γὰρ ἅττα ποτ' ἔσται δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅτι φαῦλα, ἐὰν μὴ προσέχητε τὸν νοῦν καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητ', εὖ εἰδέναι.

51 Ἐγὼ μὲν οὖν οὐτ' ἄλλοτε πώποτε πρὸς χάριν εἰλόμην ἢ λέγειν ὅ τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν πεπεισμένος ὦ, νῦν θ' ἂν γινώσκω πάνθ' ἀπλῶς, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, πεπαροησίασμαι. ἐβουλόμην δ' ἂν, ὥσπερ | ὅτι ὑμῖν συμφέρει 55 τὰ βέλτιστ' ἀκούειν οἶδα, οὕτως εἰδέναι συνοίσειν καὶ τῷ τὰ βέλτιστ' εἰπόντι· πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶχον. νῦν 10 δ' ἐπ' ἀδήλοις οὖσιν τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαντῷ γενησομένοις, ὅμως ἐπὶ τῷ συνοίσειν ὑμῖν, ἂν πράξῃτε, ταῦτα πεπεισθαι λέγειν αἰροῦμαι. νικῶν δ' ὅ τι πᾶσιν μέλλει συνοίσειν.

Prooem.
XXIII

V

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Μηκννομένου τοῦ πολέμου τοῦ περὶ Ἀμφιπόλεως εἰρήνης ἐπεθύμησαν ὅ τε Φίλιππος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ φερόμενοι, ὁ δὲ Φίλιππος βουλόμενος ἂν ὑπέσχετο Θετταλοῖς τε καὶ Θηβαίοις ἐπιτελέσαι. ὑπέσχετο δὲ 5 τοῖς μὲν Θηβαίοις Ὀρχομενὸν παραδώσειν καὶ Κορώνειαν, πόλεις Βοιωτίας, ἀμφοτέροις δὲ τὸν Φωκικὸν καταλύσειν πόλεμον. τοῦτο δ' ἦν ἀδύνατον αὐτῷ πολεμίων ὄντων Ἀθηναίων· καὶ γὰρ πρότερον βουλευθεὶς εἰσβαλεῖν εἰς τὴν Φωκίδα, τῶν Ἀθηναίων περιπλευσάντων ταῖς ναυσὶν εἰς τὰς καλουμένας Πύλας, 10 ὑπ' ἐνίων δὲ Θερμοπύλας, ἀπεκρούσθη τῆς εἰσόδου. νῦν τοίνυν 2 εἰρήνην ποιησάμενος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, μηδενὸς κωλύσαντος παρελθὼν εἶσω Πυλῶν, τὸ Φωκίων ἔθνος ἀνάστατον πεποίηκε, καὶ τὴν Φωκίων ἐν τοῖς Ἀμφικτύοσι χώραν καὶ τὰς 56 ἐκείνων ἐν τῷ συνεδρίῳ ψήφους παρὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων 15 εἴληφεν. πέπομφε δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους πρέσβεις, ἀξιῶν καὶ αὐτοὺς ταῦτα συγχωρεῖν. καὶ ὁ Δημοσθένης παραινεῖ συγχωρεῖν, οὐ τῷ πράγματι συνιστάμενος ὡς ὀρθῶς ἔχοντι, οὐδὲ δίκαιον εἶναι λέγων μετέχειν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου τὸν Μακεδόννα, ἀλλὰ δεδιέναι φάσκων μὴ καταναγκασθῶσι κοινὸν πόλεμον πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἑλληνας ἔχειν. προσκεκρουκέναι γὰρ 20 λέγει τοῖς Ἀθηναίοις ἄλλους δι' ἄλλας τινὰς αἰτίας· τούτους δὲ κοινῇ πολεμήσειν αὐτοῖς, εἰ δώσομεν, φησί, κοινὴν αἰτίαν

ταύτην καθ' ἡμῶν, ὅτι μόνοι τοῖς τῶν Ἀμφικτυόνων ἐνιστάμεθα δόγμασιν· ὥστε κάλλιον τὴν εἰρήνην τηρεῖν, καὶ ταῦτα Φιλίππου παρεληλυθότος εἶσω Πυλῶν καὶ ἐπελθεῖν δυναμένου τῆ Ἀττικῆ, ἢ περὶ μικροῦ τηλικούτου κίνδυνον ἄρασθαι.

3 Οὗτος δ' ὁ λόγος παρεσκευάσθαι μὲν, οὐ μὴν εἰρησθαι μοι 5
 XIX 113 δοκεῖ. κατηγορῶν γὰρ ὁ ῥήτωρ Αἰσχίνου καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ διαβάλλει, ὅτι συνεβούλευε Φίλιππον Ἀμφικτυόν' εἶναι ψηφίσασθαι, μηδενὸς ἄλλου τολμῶντος τοῦτ' εἰσηγήσασθαι, μηδὲ Φιλοκράτους τοῦ πάντων ἀναιδεστάτου. οὐκ ἂν οὖν αὐτὸς περὶ τούτων συμβεβουλευκῶς τὸν Αἰσχίνην ἐπ' αὐτοῖς 10 διέβαλλεν, ἀλλὰ δηλονότι τὴν ὑπόνοιαν ἔδεισε, μὴ δόξη φιλιππίζειν καὶ χρήμασιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεισθεῖς τοιαύτην γνώμην ἀποφήνασθαι, ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ λόγῳ πρὸς τοιαύτην τιν' ὑπόνοιαν ἰστάμενος φαίνεται, συνιστᾶς ἑαυτὸν ὡς εὖνουν τῆ πόλει καὶ ἀδωροδόκητον. 15

Ὅρῶ μὲν ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰ παρόντα πράγματα 57 πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα καὶ ταραχὴν οὐ μόνον τῷ πολλὰ προεῖσθαι καὶ μηδὲν εἶναι προὔργου περὶ αὐτῶν εὖ λέγειν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ὑπολοίπων κατὰ ταῦτά μὴδὲ καθ' ἐν τὸ συμφέρον πάντας ἠγεῖσθαι, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὧδί, 20
 2 τοῖς δ' ἑτέρως δοκεῖν. δυσκόλου δ' ὄντος φύσει καὶ χαλεποῦ τοῦ βουλευέσθαι, ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον ὑμεῖς αὐτὸ πεποιήκατ' ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασιν χρῆσθαι τῷ βουλευέσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ πράγματα. ἐκ δὲ τού- 25
 του συμβάλνει παρὰ πάντα τὸν χρόνον ὃν οἶδ' ἐγώ, τὸν μὲν οἷς ἂν ἀμάρτητ' ἐπιτιμῶντ' εὐδοκιμεῖν καὶ δοκεῖν εὖ λέγειν, τὰ δὲ πράγματα καὶ περὶ ὧν βουλευέσθ' ἐκ-
 3 φεύγειν ὑμᾶς. οὐ μὴν ἀλλὰ κάπερ τούτων οὕτως ἔχόντων οἶομαι καὶ πεπεικῶς ἑμαυτὸν ἀνέστηκα, ἂν ἐθειλήσητε 30
 τοῦ θορυβεῖν καὶ φιλονικεῖν ἀποστάντες ἀκούειν, ὡς

ὑπὲρ πόλεως βουλευομένοις καὶ τηλικούτων πραγμάτων προσήκει, ἔξειν καὶ λέγειν καὶ συμβουλεύειν δι' ὧν καὶ τὰ παρόντ' ἔσται βελτίω καὶ τὰ προκείμενα σωθήσεται.

Ἀκριβῶς δ' εἰδὼς ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ λέγειν περὶ 4
 5 ὧν αὐτὸς εἶπεν τις καὶ περὶ αὐτοῦ παρ' ὑμῖν αἰεὶ τῶν πάνυ λυσιτελούντων τοῖς τολμῶσιν ὄν, οὕτως ἠγοῦμαι φορτικὸν καὶ ἐπαχθές, ὥστ' ἀνάγκην οὖσαν ὄρων ὅμως 58 ἀποκνῶ. | νομίζω δ' ἄμεινον ἂν ὑμᾶς περὶ ὧν νῦν ἐρῶ κριναι, μικρὰ τῶν πρότερόν ποτε ῥηθέντων ὑπ' ἐμοῦ μνη-
 10 μονεύσαντας. ἐγὼ γὰρ ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι πρῶτον μὲν, 5 ἠνίκ' ἐπειθον [τινες] ὑμᾶς, τῶν ἐν Εὐβοίᾳ πραγμάτων ταραττομένων, βοηθεῖν Πλουτάρχῳ καὶ πόλεμον καὶ ἄδοξον καὶ δαπανηρὸν ἄρασθαι, πρῶτος καὶ μόνος παρελθὼν ἀντείπον, καὶ μόνον οὐ διεσπᾶσθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ
 15 μικροῖς λήμμασι πολλὰ καὶ μεγάλ' ὑμᾶς ἀμαρτάνειν πεισάντων· καὶ χρόνου βραχέος διελθόντος, μετὰ τοῦ προσοφλεῖν Αἰσχύνην καὶ παθεῖν οἷα τῶν ὄντων ἀνθρώπων οὐδένες πώποτε πεπόνθασιν ὑπὸ τούτων οἷς ἐβοήθησαν, πάντες ὑμεῖς ἔγνωτε τὴν τε τῶν τότε ταῦτα πεισάντων
 20 κακίαν καὶ τὰ βέλτιστ' εἰρηκότ' ἐμέ. πάλιν τοίνυν ὡς 6 ἄνδρες Ἀθηναῖοι κατιδὼν Νεοπτόλεμον τὸν ὑποκριτὴν τῷ μὲν τῆς τέχνης προσχήματι τυγχάνοντ' ἀδείας, κακὰ δ' ἐργαζόμενον τὰ μέγιστα τὴν πόλιν καὶ τὰ παρ' ὑμῶν διοικοῦντα Φιλίππῳ καὶ πρυτανεύοντα, παρελθὼν εἶπον
 25 εἰς ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς ἰδίας οὔτ' ἐχθρας οὔτε συκοφαντίας ἔνεκα, ὡς ἐκ τῶν μετὰ ταῦτ' ἔργων γέγρονε δῆλον. καὶ 7 οὐκέτ' ἐν τούτοις αἰτιάσομαι τοὺς ὑπὲρ Νεοπτολέμου λέγοντας (οὐδὲ εἰς γὰρ ἦν), ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς· εἰ γὰρ ἐν Διονύσου τραγωδοῦς ἐθεάσασθε, ἀλλὰ μὴ περὶ σωτηρίας
 30 καὶ κοινῶν πραγμάτων ἦν ὁ λόγος, οὐκ ἂν οὕτως οὔτ'

ἐκείνου πρὸς χάριν οὐτ' ἐμοῦ πρὸς ἀπέχθειαν ἠκούσατε.
 8 καίτοι τοῦτό γ' ὑμᾶς οἶμαι νῦν ἅπαντας ἠσθῆσθαι, ὅτι
 τὴν τότε ἀφίξιν εἰς τοὺς πολεμίους ποιησάμενος ὑπὲρ
 τοῦ τάκει χρήματ' ὀφειλόμεν', ὡς | ἔφη, κομισίας δεῦρο 59
 λητουργεῖν, καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ πλείστῳ χρησάμενος, ὡς 5
 δεινὸν εἴ τις ἐγκαλεῖ τοῖς ἐκείθεν ἐνθάδε τὰς εὐπορίας
 ἄγουσιν, ἐπειδὴ διὰ τὴν εἰρήνην ἀδείας ἔτυχεν, ἣν ἐν-
 θάδ' ἐκέκτητ' οὐσίαν φανεράν, ταύτην ἐξαργυρίσας πρὸς
 9 ἐκείνου ἀπάγων οἴχεται. δύο μὲν δὴ ταῦθ' ὧν προεῖπον
 ἐγὼ μαρτυρεῖ τοῖς γεγενημένοις λόγοις ὀρθῶς καὶ δικαίως, 10
 οἷά περ ἦν, ἀποφανθένθ' ὑπ' ἐμοῦ· τὸ τρίτον δ' ὧ ἄν-
 δρες Ἀθηναῖοι (καὶ μόνον ἐν τοῦτ' εἰπὼν ἔτι καὶ δὴ περὶ
 ὧν παρελήλυθ' ἐρῶ), ἠνίκα τοὺς ὄρκους τοὺς περὶ τῆς
 10 εἰρήνης ἀπειληφότες ἤκομεν οἱ πρόεσβεις, τότε Θεσπιάς
 τινων καὶ Πλαταιᾶς ὑπισχνουμένων οἰκισθῆσεσθαι, καὶ 15
 τοὺς μὲν Φωκέας τὸν Φίλιππον, ἂν γένηται κύριος, σώ-
 σειν, τὴν δὲ Θηβαίων πόλιν διοικεῖν, καὶ τὸν Ὀρωπὸν
 ὑμῖν ὑπάρξειν, καὶ τὴν Εὐβοίαν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ἀπο-
 δοθῆσεσθαι, καὶ τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φενακισμούς, οἷς
 ὑπαχθέντες ὑμεῖς οὔτε συμφόρως οὔτ' ἴσως καλῶς προ- 20
 εῖσθε Φωκέας, οὐδὲν τούτων οὔτ' ἐξαπατήσας οὔτε σι-
 γήσας ἐγὼ φανήσομαι, ἀλλὰ προειπὼν ὑμῖν, ὡς οἶδ' ὅτι
 μνημονεύετε, ὅτι ταῦτ' οὔτ' οἶδ' οὔτε προσδοκῶ, νομίζω
 δὲ τὸν λέγοντα ληρεῖν.
 11 Ταῦτα τοίνυν ἅπανθ', ὅσα φαίνομαι βέλτιον τῶν ἄλ- 25
 λων προορῶν, οὐδ' εἰς μίαν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι οὔτε
 δεινότητ' οὔτ' ἀλαζονείαν ἐπανοίσσω, οὐδὲ προσποιήσομαι
 δι' οὐδὲν ἄλλο γινώσκειν καὶ προαισθάνεσθαι πλὴν δι'
 ἃ ἂν ὑμῖν εἴπω, δύο· ἐν μὲν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δι'
 εὐτυχίαν, ἣν συμπάσης ἐγὼ τῆς ἐν ἀνθρώποις οὔσης | 30

60 δεινότητος καὶ σοφίας ὀρῶ κρατοῦσαν· ἕτερον δέ, προῖκα 12
 τὰ πράγματα κρίνω καὶ λογίζομαι, καὶ οὐδὲν λῆμμ' ἂν
 οὐδεὶς ἔχοι πρὸς οἷς ἐγὼ πεπολλίτευμαι καὶ λέγω δεῖξαι
 προσηρητημένον. ὀρθὸν οὖν, ὅ τι ἂν ποτ' ἀπ' αὐτῶν
 5 ὑπάρχη τῶν πραγμάτων, τὸ συμφέρον φαίνεται μοι.
 ὅταν δ' ἐπὶ θάτερό ὥσπερ εἰς τρυτάνην ἀργύριον προσ-
 ενέγκης, οἴχεται φέρον καὶ καθέλκυνκε τὸν λογισμὸν ἐφ'
 αὐτό, καὶ οὐκ ἂν ἔτ' ὀρθῶς οὐδ' ὑγιῶς ὁ τοῦτο ποιήσας
 περὶ οὐδενὸς λογίσαιτο.
 10 Ἐν μὲν οὖν ἐγῶγε πρῶτον ὑπάρχειν φημί δεῖν, ὅπως, 13
 εἴτε συμμαχοῦς εἴτε σύνταξιν εἴτ' ἄλλο βούλεται τις κα-
 τασκευάζειν τῇ πόλει, τὴν ὑπάρχουσαν εἰρήνην μὴ λύων
 τοῦτο ποιήσει, οὐχ ὡς θαυμαστήν οὐδ' ὡς ἀξίαν οὔσαν
 ὑμῶν· ἀλλ' ὅποια τις ποτ' ἐστὶν αὕτη, μὴ γενέσθαι μάλ-
 15 λον εἶχε τοῖς πράγμασι καιρὸν ἢ γεγενημένη νῦν δι'
 ἡμᾶς λυθῆναι· πολλὰ γὰρ προείμεθα, ὧν ὑπαρχόντων
 τότε ἂν ἢ νῦν ἀσφαλέστερος καὶ ῥᾶν ἦν ἡμῖν ὁ πόλε-
 μος. δεύτερον δ', ὀρᾶν ὅπως μὴ προαξόμεθ' ὧ ἄνδρες 14
 Ἀθηναῖοι τοὺς συνεληλυθότας τούτους καὶ φάσκοντας
 20 Ἀμφικτύουνας νῦν εἶναι εἰς ἀνάγκην καὶ πρόφασιν κοι-
 νοῦ πολέμου πρὸς ἡμᾶς. ἐγὼ γάρ, εἰ γένοιθ' ἡμῖν πρὸς
 Φίλιππον πάλιν πόλεμος δι' Ἀμφίπολιν ἢ τι τοιοῦτ' ἐγ-
 κλημ' ἴδιον, οὐ μὴ μετέχουσι Θετταλοὶ μηδ' Ἀργεῖοι μηδὲ
 Θηβαῖοι, οὐκ ἂν ἡμῖν οἶομαι τούτων οὐδένας πολεμῆσαι,
 25 καὶ πάντων ἥμιστα (καὶ μοι μὴ θορυβήσῃ μηδεὶς πρὶν 15
 ἀκοῦσαι) Θηβαίους, οὐχ ὡς ἠδέως ἔχουσιν ἡμῖν, οὐδ' ὡς οὐκ
 ἂν χαρίζοιντο Φιλίππῳ, ἀλλ' ἴσασιν ἀκριβῶς, εἰ καὶ πάννυ
 61 φησὶν | τις αὐτοὺς ἀναισθήτους εἶναι, ὅτι, εἰ γενήσεται
 πόλεμος πρὸς ὑμᾶς αὐτοῖς, τὰ μὲν κακὰ πάνθ' ἔξουσιν
 30 αὐτοί, τοῖς δ' ἀγαθοῖς ἐφεδρεύων ἕτερος καθεδεῖται.

οὐκ οὐκ προοίοντ' ἂν αὐτοὺς εἰς τοῦτο, μὴ κοινῆς τῆς ἀρ-
 16 χῆς καὶ τῆς αἰτίας οὐσης τοῦ πολέμου. οὐδέ γ' εἰ πάλιν
 πρὸς τοὺς Θηβαίους πολεμήσαιμεν δι' Ὀρωπὸν ἢ τι τῶν
 ἰδίων, οὐδὲν ἂν ἡμᾶς παθεῖν ἡγοῦμαι· καὶ γὰρ ἡμῖν
 κάκεινοις τοὺς βοηθοῦντας ἂν οἶμαι, εἰς τὴν οἰκείαν εἰ
 5 τις ἐμβάλοι, βοηθεῖν, οὐ συνεπιστρατεύσειν οὐδετέροις.
 καὶ γὰρ αἱ συμμαχίαι τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον, ὧν καὶ
 φροντίσειεν ἂν τις, καὶ τὸ πρᾶγμα φύσει τοιοῦτόν ἐστιν·
 17 οὐκ ἄχρι τῆς ἴσης ἕκαστός ἐστιν εὐνους οὐθ' ἡμῖν οὔτε
 Θηβαίους, σὼς τ' εἶναι καὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων, ἀλλὰ σὼς 10
 μὲν εἶναι πάντες ἂν βούλοινθ' ἔνεχ' αὐτῶν, κρατήσαντας
 δὲ τοὺς ἑτέρους δεσπότας ὑπάρχειν αὐτῶν οὐδὲ εἰς. τί
 οὖν ἡγοῦμαι φοβερόν καὶ τί φυλάξασθαι δεῖν ἡμᾶς; μὴ
 κοινήν πρόφασιν καὶ κοινὸν ἔγκλημα ὁ μέλλων πόλεμος
 18 πρὸς ἅπαντας λάβῃ. εἰ γὰρ Ἀργεῖοι μὲν καὶ Μεσσηνιοὶ 15
 καὶ Μεγαλοπολίται καὶ τινες τῶν λοιπῶν Πελοποννη-
 σίων, ὅσοι ταῦτά τούτοις φρονοῦσιν, διὰ τὴν πρὸς Λακε-
 δαιμονίους ἡμῖν ἐπικηρυκείαν ἐχθρῶς σχήσουσιν καὶ τὸ
 δοκεῖν ἐκδέχεσθαι τι τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων, Θηβαῖοι
 δ' ἔχουσι μὲν, ὡς λέγουσιν, ἀπεχθῶς, ἔτι δ' ἐχθροτέρως 20
 σχήσουσιν, ὅτι τοὺς παρ' ἐκείνων φεύγοντας σφάζομεν καὶ
 19 πάντα τρόπον τὴν δυσμένειαν ἐνδεικνύμεθ' αὐτοῖς, Θετ-
 ταλοὶ δ', ὅτι τοὺς Φωκέων φυγάδας σφάζομεν, Φίλιππος
 δ', ὅτι κωλύομεν αὐτὸν | κοινωνεῖν τῆς ἀμφικτυονίας, 62
 φοβοῦμαι μὴ πάντες περὶ τῶν ἰδίων ἕκαστος ὀργιζόμενος 25
 κοινὸν ἐφ' ἡμᾶς ἀγάγῃ τὸν πόλεμον, τὰ τῶν Ἀμφι-
 κτυόνων δόγματα προστησάμενοι, εἴτ' ἐπισπασθῶσιν ἕκα-
 στοι πέρα τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῖς ἡμῖν πολεμήσαι, ὡς-
 20 περ καὶ περὶ Φωκέας. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι νῦν
 Θηβαῖοι καὶ Φίλιππος καὶ Θετταλοὶ, οὐχὶ ταῦθ' ἕκαστοι 30

μάλιστ' ἐσπουδακότες, ταῦτά πάντες ἐπραξαν· οἷον Θη-
 βαῖοι τὸν μὲν Φίλιππον παρελθεῖν καὶ λαβεῖν τὰς παρ-
 ὄδους οὐκ ἐδύναντο κωλύσαι, οὐδέ γε τῶν αὐτοῖς πεπονη-
 μένων ὕστατον ἐλθόντα τὴν δόξαν ἔχειν· νυνὶ γὰρ Θη- 21
 5 βαίους πρὸς μὲν τὸ τὴν χώραν κεκομισθαι πέπρακται τι,
 πρὸς δὲ τιμὴν καὶ δόξαν αἰσχίστα· εἰ γὰρ μὴ παρηλθε
 Φίλιππος, οὐδὲν ἂν αὐτοῖς κέρδος ἦν. ταῦτα δ' οὐκ ἠβού-
 λοντο, ἀλλὰ τῷ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν λαβεῖν
 ἐπιθυμεῖν, μὴ δύνασθαι δέ, πάντα ταῦθ' ὑπέμειναν. Φί- 22
 10 λιππον τοίνυν τινὲς μὲν δήπου τολμῶσι λέγειν ὡς οὐδ'
 ἐβούλετο Θηβαίους Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν παραδοῦ-
 ναι, ἀλλ' ἠναγκάσθη· ἐγὼ δὲ τούτοις μὲν ἐρρωσθαι λέ-
 γω, ἐκείνο δ' οἶδ', ὅτι οὐ μᾶλλον γε ταῦτ' ἔμελεν αὐτῷ,
 ἢ τὰς παρόδους λαβεῖν ἐβούλετο καὶ τὴν δόξαν τοῦ πο-
 15 λέμου τοῦ δοκεῖν δι' αὐτὸν κρῖσιν εἰληφέναι, καὶ τὰ
 Πύθια θεῖναι δι' αὐτοῦ, καὶ ταῦτ' ἦν ὧν μάλιστ' ἐγλί-
 χετο. Θετταλοὶ δέ γ' οὐδέτερόν ἠβούλοντο τούτων, οὔτε 23
 Θηβαίους οὔτε τὸν Φίλιππον μέγαν γίγνεσθαι (ταῦτα
 γὰρ πάντ' ἐφ' ἑαυτοὺς ἡγοῦντο), τῆς πυλαίας δ' ἐπεθύ-
 63 μουν καὶ τῶν ἐν Δελφοῖς, πλεονεκτημάτων | δυοῖν, κύριοι
 21 γενέσθαι· τῷ δὲ τούτων γλίχεσθαι τάδε συγκατέπραξαν.
 τῶν τοίνυν ἰδίων ἔνεχ' εὐρήσεθ' ἕκαστον πολλὰ προηγ-
 μένον ὧν οὐδὲν ἠβούλετο πράξαι. τοῦτο μέντοι, τοῦτ'
 ἔστιν φυλακτέον ἡμῖν.
 25 „Τὰ κελευόμεν' ἡμᾶς ἄρα δεῖ ποιεῖν ταῦτα φοβουμέ- 24
 νους; καὶ σὺ ταῦτα κελεύεις;“ πολλοῦ γε καὶ δέω. ἀλλ'
 ὡς οὔτε πράξομεν οὐδὲν ἀνάξιον ἡμῶν αὐτῶν οὔτ' ἔσται
 πόλεμος, νοῦν δὲ δόξομεν πᾶσιν ἔχειν καὶ τὰ δίκαια λέ-
 γειν, τοῦτ' οἶμαι δεῖν ποιεῖν. πρὸς δὲ τοὺς θρασέως δι-
 30 οὖν οἰομένους ὑπομεῖναι δεῖν καὶ μὴ προορωμένους τὸν

πόλεμον, ἐκεῖνα βούλομαι λογίσασθαι. ἡμεῖς Θηβαίους
 ἐῶμεν ἔχειν Ὠρωπόν· καὶ εἴ τις ἔροιθ' ἡμᾶς, κελεύσας
 25 εἰπεῖν τ' ἀληθῆ, διὰ τί; ἵνα μὴ πολεμῶμεν, φαίμεν ἄν. καὶ
 Φιλίππῳ νυνὶ κατὰ τὰς συνθήκας Ἀμφιπόλεως παρακε-
 χωρήκαμεν, καὶ Καρδιανούς ἐῶμεν ἔξω Χερρονησιτῶν 5
 τῶν ἄλλων τετάχθαι, καὶ τὸν Κᾶρα τὰς νήσους καταλαμ-
 βάνειν, Χίον καὶ Κῶν καὶ Ῥόδον, καὶ Βυζαντίους κατ-
 άγειν τὰ πλοῖα, δῆλον ὅτι τὴν ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἡσυχίαν
 πλείονων ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι νομίζοντες ἢ τὸ προσ-
 κρούειν καὶ φιλονικεῖν περὶ τούτων. οὐκοῦν εὐήθεις καὶ 10
 κομιδῆ σθένιον, πρὸς ἐκάστους καθ' ἕν' οὕτω προσενη-
 νεγμένους περὶ τῶν οἰκείων καὶ ἀναγκαιοτάτων, πρὸς
 πάντας περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς νυνὶ πολεμῆσαι.

VI

ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β

ΤΠΟΘΕΣΙΣ

64 Παραινεῖ διὰ τούτου τοῦ λόγου τοῖς Ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ
 πολέμιον ὑποπτεῦειν τὸν Φίλιππον καὶ τῇ εἰρήνῃ μὴ πάνυ
 πιστεύειν, ἀλλ' ἐγείρεσθαι καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγ-
 μασιν καὶ εὐτρεπίζεσθαι πρὸς πόλεμον· ἐπιβουλεύειν γὰρ αἰ-
 5 τιᾶται καὶ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλησι τὸν Φίλιππον,
 καὶ τοῦτ' αὐτοῦ καταμαρτυρεῖν τὰς πράξεις φησὶν. ἐπαγγέλ-
 λεται δὲ καὶ ἀποκρίσεις δώσειν πρὸς τινὰς πρέσβεις ἤκοντας,
 ἀπορούντων τῶν Ἀθηναίων ὅ τί ποτ' ἀποκρίνασθαι δεῖ. πόθεν 2
 δ' οὗτοι καὶ περὶ τίνων ἤκουσιν, ἐν τῷ λόγῳ μὲν οὐ δηλοῦται,
 10 ἐκ δὲ τῶν Φιλιππικῶν ἱστοριῶν μαθεῖν δυνατόν. κατὰ γὰρ
 τοῦτον τὸν καιρὸν ἔπεμψε πρέσβεις ὁ Φίλιππος πρὸς τοὺς
 Ἀθηναίους, αἰτιώμενος ὅτι διαβάλλουσιν αὐτὸν μάτην πρὸς
 τοὺς Ἑλληνας, ὡς ἐπαγγειλάμενον αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα,
 ψευδάμενον δέ· οὐδὲν γὰρ ὑπεσχῆσθαι φησιν οὐδ' ἐψεῦσθαι,
 15 καὶ περὶ τούτων ἐλέγχους ἀπαιτεῖ. ἔπεμψαν δὲ μετὰ Φιλίππου
 καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μεσσηνιοὶ πρέσβεις εἰς Ἀθήνας, αἰτιώμενοι
 καὶ οὗτοι τὸν δῆμον ὅτι Λακεδαιμονίοις καταδουλομένοις τὴν
 Πελοπόννησον εὐνοὺς τ' ἐστὶν καὶ συγκροτεῖ, αὐτοῖς δὲ περὶ
 ἐλευθερίας πολεμοῦσιν ἐναντιοῦται. ἀποροῦσιν οὖν οἱ Ἀθη- 3
 20 ναῖοι καὶ πρὸς τὸν Φίλιππον ἀποκρίσεως καὶ πρὸς τὰς πόλεις·
 <πρὸς μὲν τὰς πόλεις>, ὅτι εὐνοὶ μὲν εἰσι Λακεδαιμονίοις καὶ
 τὴν τῶν Ἀργείων καὶ Μεσσηνίων μετὰ Φιλίππου σύστασιν

καὶ μισοῦσι καὶ ὑποπτεύουσιν, οὐ μὴν ἀποφῆναςθαι δύνανται 65
 δίκαια πράττειν τοὺς Λακεδαιμονίους· πρὸς δὲ τὸν Φίλιππον,
 <ὅτι> διημαρτήκασι μὲν ὧν ἠλπισαν, οὐ μὴν ὑπ' ἐκείνου γ'
 αὐτοῦ δοκοῦσιν ἐξηπατησθαι· οὔτε γὰρ ταῖς ἐπιστολαῖς ἐνε-
 γραψεν ὁ Φίλιππος ἐπαγγέλιαν οὐδεμίαν, οὔτε διὰ τῶν ἰδίων 5
 πρέσβειων ἐποιήσατό τιν' ὑπόσχεσιν, ἀλλ' Ἀθηναίων τινὲς ἦσαν
 οἱ τὸν δῆμον εἰς ἐλπίδα καταστήσαντες ὡς Φίλιππος Φωκίας
 4 σώσει καὶ τὴν Θηβαίων ὕβριν καταλύσει. διὰ τοῦθ' ὁ Δημο-
 σθένης τῶν ἀποκρίσεων μνησθεὶς ἐπαγγέλλεται μὲν αὐτὰς δώ-
 σειν, φησὶ δ' ὅτι δίκαιον ἦν τοὺς τὴν δυσχέρειαν πεποιηκότας, 10
 ἐκείνους καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπαιτεῖσθαι, τοὺς ἀπατήσαντας,
 φησὶ, τὸν δῆμον καὶ ἀνοίξαντας Φιλίππῳ Πύλας. ταῦτα δ' εἰς
 τὸν Αἰσχίνην αἰνίττεται, προκατασκευαζόμενος, ὡς φασι, τὴν
 κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν τῆς παραπροσβείας, ἣν ὕστερον ἐνε-
 στήσατο, καὶ προδιαβάλλον αὐτὸν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. 15

Ὅταν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι λόγοι γίνωνται περὶ ὧν
 Φίλιππος πράττει καὶ βιάζεται παρὰ τὴν εἰρήνην, αἰεὶ
 τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν λόγους καὶ δικαίους καὶ φιλανθρωπούς
 ὄρω φαινομένους, καὶ λέγειν μὲν ἅπαντας αἰεὶ τὰ δέοντα
 δοκοῦντας τοὺς κατηγοροῦντας Φιλίππου, γιγνόμενον 20
 δ' οὐδὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν τῶν δεόντων, οὐδ' ὧν ἐνεκα
 2 ταῦτ' ἀκούειν ἄξιον· ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἤδη προηγμένα τυγ- 66
 χάνει πάντα τὰ πράγματα τῇ πόλει, ὥσθ' ὅσῳ τις ἂν
 μᾶλλον καὶ φανερώτερον ἐξελέγχη Φίλιππον καὶ τὴν
 πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλησιν 25
 ἐπιβουλεύοντα, τοσοῦτῳ τὸ τί χρὴ ποιεῖν συμβουλεῦσαι
 3 χαλεπώτερον. αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι πάντας ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας ἔργῳ κωλύειν καὶ
 πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις δέον, πρῶτον μὲν ἡμεῖς οἱ παρ-
 ιόντες τούτων μὲν ἀφέσταμεν καὶ γράφειν καὶ συμβου- 30
 λεύειν, τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν ὀκνοῦντες, οἷα ποιεῖ

δ', ὡς δεινά, καὶ τοιαῦτα διεξερχόμεθα· ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ
 καθήμενοι, ὡς μὲν ἂν εἴποιτε δικαίους λόγους καὶ λέ-
 γοντος ἄλλου συνείητε, ἄμεινον Φιλίππου παρεσκευάσθε,
 ὡς δὲ κωλύσαιτ' ἂν ἐκείνον πράττειν ταῦτ' ἐφ' ὧν ἐστι
 5 νῦν, παντελῶς ἀργῶς ἔχετε. συμβάλει δὴ πρῶγμ' ἀναγ- 4
 καῖον οἶμαι καὶ ἴσως εἰκός· ἐν οἷς ἐκάτεροι διατρίβετε
 καὶ περὶ ἃ σπουδάξετε, ταῦτ' ἄμεινον ἐκατέρους ἔχει,
 ἐκείνῳ μὲν αἰ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι. εἰ μὲν οὖν καὶ
 νῦν λέγειν δικαιοτέρῳ ὑμῖν ἔξαρκεῖ, ῥάδιον, καὶ πόνος
 10 οὐδεὶς πρόσεστι τῷ πράγματι· εἰ δ' ὅπως τὰ παρόντ' 5
 ἐπανορθωθήσεται δεῖ σκοπεῖν καὶ μὴ προελθόντ' ἔτι
 πορρωτέρῳ λήσει πάνθ' ἡμᾶς, μηδ' ἐπιστήσεται μέγεθος
 δυνάμεως πρὸς ἣν οὐδ' ἀντᾶραι δυνησόμεθα, οὐχ ὁ αὐ-
 τὸς τρόπος ὅσπερ πρότερον τοῦ βουλευέσθαι, ἀλλὰ καὶ
 15 τοῖς λέγουσιν ἅπασιν καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν τὰ βέλ-
 τιστα καὶ τὰ σώσοντα τῶν ῥάστων καὶ τῶν ἠδίστων
 προαιρετέον.

Πρῶτον μὲν, εἴ τις ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι θαρρεῖ, ὄρων 6
 67 ἠλίκος | ἤδη καὶ ὅσων κύριός ἐστι Φίλιππος, καὶ μηδέν'
 20 οἴεται κίνδυνον φέρειν τοῦτο τῇ πόλει μηδ' ἐφ' ὑμᾶς
 πάντα παρασκευάζεσθαι, θαυμάζω, καὶ δεηθῆναι πάντων
 ὁμοίως ὑμῶν βούλομαι τοὺς λογισμοὺς ἀκοῦσαί μου διὰ
 βραχείων, δι' οὓς τάναντί' ἐμοὶ παρέστηκε προσδοκᾶν
 καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν ἠγοῦμαι Φίλιππον· ἴν', ἐὰν μὲν ἐγὼ
 25 δοκῶ βέλτιον προορᾶν, ἐμοὶ πεισθῆτε, ἂν δ' οἱ θαρροῦν-
 τες καὶ πεπιστευκότες αὐτῷ, τούτοις προσθήσθε. ἐγὼ 7
 τοίνυν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι λογίζομαι· τίνων ὁ Φίλιππος
 κύριος πρῶτον μετὰ τὴν εἰρήνην κατέστη; Πυλῶν καὶ
 τῶν ἐν Φωκεῦσι πραγμάτων. τί οὖν; πῶς τούτοις ἐχρή-
 30 σατο; ἢ Θηβαίοις συμφέρει καὶ οὐχ ἢ τῇ πόλει, πράτ-

τειν προείλετο. τί δήποτε; ὅτι πρὸς πλεονεξίαν οἶμαι
 καὶ τὸ πάνθ' ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι τοὺς λογισμοὺς ἐξε-
 τάξων, καὶ οὐχὶ πρὸς εἰρήνην οὐδ' ἡσυχίαν οὐδὲ δίκαιον
 8 οὐδέν, εἶδε τοῦτ' ὀρθῶς, ὅτι τῇ μὲν ἡμετέρῃ πόλει καὶ
 τοῖς ἡθεσι τοῖς ἡμετέροις οὐδὲν ἂν ἐνδείξαιτο τοσοῦτον 5
 οὐδὲ ποιήσειεν, ὑφ' οὗ πεισθέντες ὑμεῖς τῆς ἰδίας ἕνεκ'
 ὠφελείας τῶν ἄλλων τινὰς Ἑλλήνων ἐκείνῳ πρόοισθε,
 ἀλλὰ καὶ τοῦ δικαίου λόγον ποιούμενοι, καὶ τὴν προσοῦ-
 σαν ἀδοξίαν τῷ πράγματι φεύγοντες, καὶ πάνθ' ἂ προσ-
 ῆκει προορώμενοι, ὁμοίως ἐναντιώσεσθε, ἂν τι τοιοῦτον 10
 ἐπιχειρῇ πράττειν, ὥσπερ ἂν εἰ πολεμοῦντες τύχοιτε.
 9 τοὺς δὲ Θηβαίους ἡγεῖτο (ὅπερ συνέβη) ἀντὶ τῶν ἐαν-
 τοῖς γιγνομένων τὰ λοιπὰ ἐάσειν ὅπως βούλεται πράτ-
 τειν ἑαυτόν, καὶ οὐχ ὅπως ἀντιπράξειν καὶ διακωλύσειν,
 ἀλλὰ καὶ συστρατεύσειν, ἂν αὐτοὺς | κελεύῃ. καὶ νῦν τοὺς 68
 Μεσσηνίους καὶ τοὺς Ἀργεῖους ταῦθ' ὑπειληφῶς εὖ ποιεῖ. 16
 ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι καθ' ὑμῶν ἐγκώμιον ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 10 ναῖοι· κέκρισθε γὰρ ἐκ τούτων τῶν ἔργων μόνοι τῶν
 πάντων μηδενὸς ἂν κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλλή-
 νων προέσθαι, μηδ' ἀνταλλάξασθαι μηδεμιᾶς χάριτος 20
 μηδ' ὠφελείας τὴν εἰς τοὺς Ἑλληνας εὐνοίαν. καὶ ταῦτ'
 εἰκότως καὶ περὶ ὑμῶν οὕτως ὑπέληφεν καὶ κατ' Ἀργεί-
 ων καὶ Θηβαίων ὡς ἑτέρως, οὐ μόνον εἰς τὰ παρόνθ'
 11 ὄρων, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ τούτων λογιζόμενος. εὐρίσκει
 γὰρ οἶμαι καὶ ἀκούει τοὺς μὲν ὑμετέρους προγόνους, 25
 ἔξον αὐτοῖς τῶν λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων ὥστ' αὐτοὺς
 ὑπακούειν βασιλεῖ, οὐ μόνον οὐκ ἀνασχομένους τὸν λό-
 γον τοῦτον, ἡνίκ' ἦλθεν Ἀλέξανδρος ὁ τούτων πρόγονος
 περὶ τούτων κῆρυξ, ἀλλὰ καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν προ-
 ελομένους καὶ παθεῖν ὀτιοῦν ὑπομείναντας, καὶ μετὰ 30

ταῦτα πράξαντας ταῦθ' ἂ πάντες αἰεὶ γλίσχονται λέγειν,
 ἀξίως δ' οὐδεὶς εἰπεῖν δεδύνηται, διόπερ καὶ γὰρ παρα-
 λείψω δίκαιως (ἔστι γὰρ μείζονα τὰ κείνων ἔργα ἢ ὡς
 τῷ λόγῳ τις ἂν εἴποι), τοὺς δὲ Θηβαίων καὶ Ἀργείων
 5 προγόνους τοὺς μὲν συστρατεύσαντας τῷ βαρβάρῳ, τοὺς
 δ' οὐκ ἐναντιωθέντας. οἶδεν οὖν ἀμφοτέρους ἰδίᾳ τὸ 12
 λυσιτελοῦν ἀγαπήσοντας, οὐχ ὅ τι συνοίσει κοινῇ τοῖς
 Ἑλλησι σκεψομένους. ἡγεῖτ' οὖν, εἰ μὲν ὑμᾶς ἔλοιτο, φί-
 λους ἐπὶ τοῖς δικαίοις αἰρήσεσθαι, εἰ δ' ἐκείνοις πρόσ-
 10 θοῖτο, συνεργοὺς ἔξειν τῆς ἑαυτοῦ πλεονεξίας. διὰ ταῦτ'
 ἐκείνους ἀνθ' ὑμῶν καὶ τότε καὶ νῦν αἰρεῖται. οὐ γὰρ δὴ
 69 τριήρεις γ' ὄρα πλείους αὐτοῖς | ἢ ὑμῖν οὔσας· οὐδ' ἐν μὲν
 τῇ μεσογείᾳ τιν' ἀρχὴν ἠύρηκεν, τῆς δ' ἐπὶ τῇ θαλάττῃ
 καὶ τῶν ἐμπορίων ἀφέστηκεν· οὐδ' ἀμνημονεῖ τοὺς λόγους
 15 οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς τῆς εἰρήνης ἔτυχεν.

Ἄλλὰ νῆ Δί', εἴποι τις ἂν ὡς πάντα ταῦτ' εἰδώς, οὐ 13
 πλεονεξίας ἕνεκ' οὐδ' ὧν ἐγὼ κατηγορῶ τότε ταῦτ' ἔπρα-
 ξεν, ἀλλὰ τῷ δικαιοτέρῳ τοὺς Θηβαίους ἢ ὑμᾶς ἀξιούν.
 ἀλλὰ τοῦτον καὶ μόνον πάντων τῶν λόγων οὐκ ἔνεστιν
 20 αὐτῷ νῦν εἰπεῖν· ὁ γὰρ Μεσσήνην Λακεδαιμονίους ἀφιέ-
 ναι κελεύων πῶς ἂν Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν τότε Θη-
 βαίους παραδοὺς τῷ δίκαια νομίζειν ταῦτ' εἶναι πεποι-
 ηκένοι σκήψαιτο;

Ἄλλ' ἐβιάσθη νῆ Δία (τοῦτο γὰρ ἔσθ' ὑπόλοιπον) καὶ 14
 25 παρὰ γνώμην, τῶν Θετταλῶν ἰππέων καὶ τῶν Θηβαίων
 ὀπλιτῶν ἐν μέσῳ ληφθεὶς, συνεχώρησε ταῦτα. καλῶς.
 οὐκοῦν φασὶν μὲν μέλλειν πρὸς τοὺς Θηβαίους αὐτὸν
 ὑπόπτως ἔχειν, καὶ λογοποιούσι περιόντες τινὲς ὡς Ἑλά-
 τειαν τειχιεῖ. ὁ δὲ ταῦτα μὲν μέλλει καὶ μελλήσει γ', ὡς 15
 30 ἐγὼ κρίνω, τοῖς Μεσσηνίοις δὲ καὶ τοῖς Ἀργείοις ἐπὶ

τοὺς Λακεδαιμονίους συλλαμβάνειν οὐ μέλλει, ἀλλὰ καὶ ξένους εἰσπέμπει καὶ χρήματ' ἀποστέλλει καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχων αὐτὸς ἐστὶ προσδόκιμος. τοὺς μὲν ὄντας ἐχθροὺς Θηβαίων Λακεδαιμονίους ἀναιρεῖ, οὓς δ' ἀπώ-
 16 λεσεν αὐτὸς πρότερον Φωκέας νῦν σώζει; καὶ τίς ἂν 5
 ταῦτα πιστεύσειεν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἂν ἠγοῦμαι Φίλιπ-
 πον, οὐτ' εἰ τὰ πρῶτα βιασθεῖς ἄκων ἔπραξεν, οὐτ' ἂν
 εἰ νῦν ἀπεργίνωσκεν Θηβαίους, τοῖς ἐκείνων ἐχθροῖς
 συνεχῶς ἐναντιοῦσθαι, ἀλλ' ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ, | κάκειν' 70
 ἐκ προαιρέσεως δῆλός ἐστι ποιήσας, ἐκ πάντων δ', ἂν 10
 τις ὀρθῶς θεωρῆ, πάνθ' ἃ πραγματεύεται κατὰ τῆς πό-
 17 λεως συντάττων. καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τιν' αὐτῶ
 νῦν γε δὴ συμβαίνει. λογίσεσθε γάρ. ἄρχειν βούλεται,
 τούτου δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπέληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ
 πολὺν ἤδη χρόνον, καὶ τοῦτ' αὐτὸς ἄριστα σύνοιδεν αὐ- 15
 τῶ· οἷς γὰρ οὐσὶν ὑμετέροις ἔχει, τούτοις πάντα τ' ἄλλ'
 ἀσφαλῶς κέκτηται· εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτείδαιαν
 18 προεῖτο, οὐδ' ἂν οἴκοι μένειν βεβαίως ἠγεῖται. ἀμφοτέρῳ
 οὖν οἶδεν, καὶ αὐτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα καὶ ὑμᾶς αἰ-
 σθανομένους· εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως 20
 αὐτὸν μισεῖν νομίζει, καὶ παρώξυνται, πείσεσθαι τι προσ-
 δοκῶν, ἂν καιρὸν λάβητε, ἂν μὴ φθάσῃ ποιήσας πρό-
 19 τερος. διὰ ταῦτ' ἐργήγορεν, ἐφέστηκεν, ἐπὶ τῇ πόλει θε-
 ραπεύει τινάς, Θηβαίους καὶ Πελοποννησίων τοὺς ταῦτ' 25
 βουλομένους τούτοις, οὓς διὰ μὲν πλεονεξίαν τὰ παρόντ'
 ἀγαπήσειν οἴεται, διὰ δὲ σκαιότητα τρόπων τῶν μετὰ
 ταῦτ' οὐδὲν προόψεσθαι. καίτοι σωφρονοῦσί γε καὶ με-
 τρίως ἐναργῆ παραδείγματ' ἔστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσ-
 σηνίους καὶ πρὸς Ἀργελοῦς ἔμοιγ' εἰπεῖν συνέβη, βέλτιον
 δ' ἴσως καὶ πρὸς ὑμᾶς ἔστιν εἰρησθαι. 30

„Πῶς γὰρ οἴεσθ'“, ἔφη, „ὧ ἄνδρες Μεσσήνιοι δυσ- 20
 χερῶς ἀκούειν Ὀλυνθίους, εἴ τίς τι λέγοι κατὰ Φιλίππου
 κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτ' Ἀνθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς
 ἀφίει, ἧς πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀντε-
 5 ποιοῦντο, Ποτείδαιαν δ' ἐδίδου τοὺς Ἀθηναίων ἀποίκους |
 71 ἐκβάλλων, καὶ τὴν μὲν ἐχθρὰν τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἀνή-
 ρητο, τὴν χώραν δ' ἐκείνοις ἐδεδώκει καρποῦσθαι; ἄρα
 προσδοκᾶν αὐτοὺς τοιαῦτα πείσεσθαι, ἢ λέγοντος ἂν τινος
 πιστεῦσαι [οἴεσθε]; ἀλλ' ὅμως“, ἔφη ἐγώ, „μικρὸν χρό- 21
 10 νον τὴν ἀλλοτριὰν καρπωσάμενοι πολὺν τῆς αὐτῶν ὑπ'
 ἐκείνου στέρονται, αἰσχροῶς ἐκπεσόντες, οὐ κρατηθέντες
 μόνον, ἀλλὰ καὶ προδοθέντες ὑπ' ἀλλήλων καὶ πραθέντες·
 οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς ταῖς πολιτείαις αἱ πρὸς τοὺς τυράννους
 αὐταὶ λίαν ὀμιλλοῦνται. τί δ' οἱ Θετταλοὶ; ἄρ' οἴεσθ'“, ἔφη, 22
 15 „ὅτ' αὐτοῖς τοὺς τυράννους ἐξέβαλεν καὶ πάλιν Νίκαιαν
 καὶ Μαγνησίαν ἐδίδου, προσδοκᾶν τὴν καθεστῶσαν νῦν
 δεκαδαρχίαν ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς; ἢ τὸν τὴν πυλαίαν
 ἀποδόντα, τοῦτον τὰς ἰδίας αὐτῶν προσόδους παραιρή-
 σεσθαι; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ μὴν γέρονε ταῦτα καὶ
 20 πᾶσιν ἔστιν εἰδέναί. ὑμεῖς δ'“, ἔφη ἐγώ, „διδόντα μὲν 23
 καὶ ὑπισχνούμενον θεωρεῖτε Φίλιππον, ἐξηπατηκότα δ'
 ἤδη καὶ παρακεκρομένον ἀπεύχεσθε, εἰ σωφρονεῖτε δὴ,
 ἰδεῖν. ἔστι τοίνυν νῆ Δία“, ἔφη ἐγώ, „παντοδαπὰ ἠύρη-
 μένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χα-
 25 ρακώματα καὶ τείχη καὶ τάφροι καὶ τ' ἄλλ' ὅσα τοιαῦτα.
 καὶ ταῦτα μὲν ἔστιν ἅπαντα χειροποίητα καὶ δαπάνης 24
 προσδεῖται· ἐν δὲ τι κοινὸν ἢ φύσις τῶν εὖ φρονούντων
 ἐν αὐτῇ κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μὲν ἔστ' ἀγαθὸν
 καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράν-
 30 νους. τί οὖν ἔστι τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττετε,

ταύτης ἀντέχεσθε· ἂν ταύτην σώζητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν
 25 πάθητε. τί ζητεῖτε;“ ἔφην. „ἐλευθερίαν. εἴτ’ οὐχ ὄρατε
 Φίλιππον ἀλλοτριωτάτας ταύτη καὶ τὰς προσηγορίας 72
 ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας ἐχθρὸς ἐλευ-
 θερία καὶ νόμοις ἐναντίος. οὐ φυλάξεσθ’ ὅπως“, ἔφην, 5
 „μὴ πολέμου ζητοῦντες ἀπαλλαγῆναι δεσπότην εὕρητε;“
 26 Ταῦτ’ ἀκούσαντες ἐκείνοι, καὶ θορυβοῦντες ὡς ὀρθῶς
 λέγεται, καὶ πολλοὺς ἑτέρους λόγους παρὰ τῶν πρέσβειων
 καὶ παρόντος ἑμοῦ καὶ πάλιν ὕστερον, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν
 μᾶλλον ἀποσχῆσονται τῆς Φιλίππου φιλίας οὐδ’ ὦν ἐπαγ- 10
 γέλλεται. καὶ οὐ τοῦτ’ ἔστ’ ἄτοπον, εἰ Μεσσήνιοι καὶ
 Πελοποννησίων τινὲς παρ’ ἃ τῷ λογισμῷ βέλτισθ’ ὀρθῶς 10
 27 τι πράξουσιν, ἀλλ’ ὑμεῖς οἱ καὶ συνιέντες αὐτοὶ καὶ τῶν
 λεγόντων ἀκούοντες ἡμῶν, ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς περι-
 τειχίζεσθε, ὥστε μηδὲν ἤδη ποιῆσαι λήσεθ’, ὡς ἑμοὶ δο- 15
 κεῖ, πάνθ’ ὑπομείναντες· οὕτως ἢ παραντίχ’ ἡδονὴ καὶ
 ῥαστώνη μείζον ἰσχύει τοῦ ποθ’ ὕστερον συνόσειν μέλ-
 λοντος.
 28 Περὶ μὲν δὴ τῶν ὑμῖν πρακτέων καθ’ ὑμᾶς αὐτοὺς
 ὕστερον βουλεύσεσθε, ἂν σωφρονῆτε· ἃ δὲ νῦν ἀποκρινά- 20
 μενοι τὰ δέοντ’ ἂν εἴητ’ ἐψηφισμένοι, ταῦτα δὴ λέξω.
 Ἦν μὲν οὖν δίκαιον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς ἐνεργ-
 κόντας τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ’ αἷς ἐπείσθητε ποιήσασθαι τὴν
 29 εἰρήνην, καλεῖν· οὔτε γὰρ αὐτὸς ἂν ποθ’ ὑπέμεινα πρε-
 σβεύειν, οὔτ’ ἂν ὑμεῖς οἴδ’ ὅτι ἐπαύσασθε πολεμοῦντες, 25
 εἰ τοιαῦτα πράξειν τυχόντ’ εἰρήνης Φίλιππον ᾤεσθε·
 ἀλλ’ ἦν πολὺν τούτων ἀφεστηκότα τὰ τότε λεγόμενα. καὶ
 πάλιν γ’ ἑτέρους καλεῖν. τίνας; τοὺς ὅτ’ ἐγὼ γεγούνας
 ἤδη τῆς εἰρήνης ἀπὸ τῆς ὑστερας ἡκῶν πρεσβείας τῆς 29
 ἐπὶ | τοὺς ὄρκους, αἰσθόμενος φενακιζομένην τὴν πόλιν, 73

προὔλεγον καὶ διεμαρτυρόμην καὶ οὐκ εἶων προέσθαι
 Πύλας οὐδὲ Φωκέας, λέγοντας, ὡς ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων 30
 εἰκότως δύστροπος καὶ δύσκολός εἰμι τις ἄνθρωπος, Φί-
 λιππος δ’, ἄπερ εὐξαισθ’ ἂν ὑμεῖς, ἐὰν παρέλθῃ, πράξει,
 5 καὶ Θεσπιάς μὲν καὶ Πλαταιὰς τειχιεῖ, Θηβαίους δὲ παύ-
 σει τῆς ὕβρεως, Χερρόνησον δὲ τοῖς αὐτοῦ τέλεσι διο-
 ρύξει, Εὐβοίαν δὲ καὶ τὸν Ὀρωπὸν ἀντ’ Ἀμφιπόλεως
 ὑμῖν ἀποδώσει· ταῦτα γὰρ ἅπαντ’ ἐπὶ τοῦ βήματος
 ἐνταῦθα μνημονεύει· οἴδ’ ὅτι ῥηθέντα, καίπερ ὄντες οὐ
 10 δεινοὶ τοὺς ἀδικοῦντας μεμνήσθαι. καὶ τὸ πάντων αἷσχι- 31
 στον, καὶ τοῖς ἐκρόνοις πρὸς τὰς ἐλπίδας τὴν αὐτὴν εἰρή-
 νην εἶναι ταύτην ἐψηφίσασθε· οὕτω τελέως ὑπήχθητε.
 τί δὴ ταῦτα νῦν λέγω καὶ καλεῖν φημι δεῖν τούτους;
 ἐγὼ νῆ τοὺς θεοὺς τάληθῆ μετὰ παρρησίας ἐρῶ πρὸς
 15 ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι· οὐχ ἴν’ εἰς λοιδορίαν ἐμπεσῶν 32
 ἑμαυτῷ μὲν ἐξ ἴσου λόγον παρ’ ὑμῖν ποιήσω, τοῖς δ’ ἑμοὶ
 προσκρούσασιν ἐξ ἀρχῆς καὶ νῦν παράσχω πρόφασιν τοῦ
 πάλιν τι λαβεῖν παρὰ Φιλίππου, οὐδ’ ἴν’ ὡς ἄλλως ἀδο-
 λεσχῶ· ἀλλ’ οἴομαι ποθ’ ὑμᾶς λυπήσειν ἃ Φίλιππος πράτ-
 20 τει μᾶλλον ἢ τὰ νυνί· τὸ γὰρ πρᾶγμα ὄρω προβαῖνον, 33
 καὶ οὐχὶ βουλοίμην ἂν εἰκάξειν ὀρθῶς, φοβοῦμαι δὲ μὴ
 λίαν ἐγγὺς ἦ τοῦτ’ ἤδη. ὅταν οὖν μηκέθ’ ὑμῖν ἀμελεῖν
 ἐξουσία γίγνηται τῶν συμβαινόντων, μηδ’ ἀκούηθ’ ὅτι
 ταῦτ’ ἐφ’ ὑμᾶς ἐστὶν ἑμοῦ μηδὲ τοῦ δεινός, ἀλλ’ αὐτοὶ
 25 πάντες ὄρατε καὶ εὖ εἰδῆτε, ὀργίλους καὶ τραχεῖς ὑμᾶς
 74 ἔσεσθαι νομίζω. φοβοῦμαι δὴ μή, τῶν | πρέσβειων σεσιω- 34
 πηκότων ἐφ’ οἷς αὐτοῖς συνίστασι δεδωροδοκηκότες, τοῖς
 ἐπανορθοῦν τι πειρωμένοις τῶν διὰ τούτους ἀπολωλό-
 των τῆ παρ’ ὑμῶν ὀργῆ περιπεσεῖν συμβῆ· ὄρω γὰρ ὡς
 30 τὰ πόλλ’ ἐνίους οὐκ εἰς τοὺς αἰτίους, ἀλλ’ εἰς τοὺς ὑπὸ 116

35 χεῖρα μάλιστα τὴν ὀργὴν ἀφιέντας. ἕως οὖν ἔτι μέλλει
καὶ συνίσταται τὰ πράγματα καὶ κατακούομεν ἀλλήλων,
ἕκαστον ὑμῶν καλπερ ἀκριβῶς εἰδόθ' ὅμως ἐπαναμνησθαι
βούλομαι, τίς ὁ Φωκέας πείσας καὶ Πύλας προέσθαι, ὧν
καταστάς ἐκεῖνος κύριος τῆς ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ὁδοῦ καὶ 5
τῆς εἰς Πελοπόννησον κύριος γέγονεν, καὶ πεποίηχ' ὑμῖν
μὴ περὶ τῶν δικαίων μηδ' ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων
εἶναι τὴν βουλήν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ καὶ τοῦ
πρὸς τὴν Ἀττικὴν πολέμου, ὃς λυπήσει μὲν ἕκαστον,
36 ἐπειδὴν παρῆ, γέγονεν δ' ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. εἰ γὰρ 10
μὴ παρεκρούσθητε τόθ' ὑμεῖς, οὐδὲν ἂν ἦν τῇ πόλει
XIX¹⁵³ πρᾶγμα· οὔτε γὰρ ναυσὶ δῆπου κρατήσας εἰς τὴν Ἀττικὴν
ἦλθεν ἂν ποτε στόλῳ Φίλιππος, οὔτε περὶ βαδίζων ὑπὲρ
τὰς Πύλας καὶ Φωκέας, ἀλλ' ἢ τὰ δίκαι' ἂν ἐποίει καὶ
τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν εἶχεν, ἢ παραχρημ' ἂν ἦν ἐν 15
37 ὁμοίῳ πολέμῳ δι' ὃν τότε τῆς εἰρήνης ἐπεθύμησεν. ταῦτ'
οὖν ὡς μὲν ὑπομνησθαι νῦν ἱκανῶς εἴρηται, ὡς δ' ἂν
ἐξετασθῆι μάλιστ' ἀκριβῶς, μὴ γένοιτ' ὧ πάντες θεοί·
οὐδένα γὰρ βουλομένην ἔγωγ' ἂν, οὐδ' εἰ δίκαιός ἐστ'
ἀπολωλέναι, μετὰ τοῦ πάντων κινδύνου καὶ τῆς ζημίας 20
δίκην ὑποσχεῖν.

VII

ΠΕΡΙ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΠΟΘΕΣΙΣ

75

Οὗτος ὁ λόγος ἐπιγράφεται μὲν περὶ Ἀλοννήσου, τάχα δ'
ὀρθότερον ἐπιγράφειν πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τὴν Φιλίππου'. πέ-
πομφε γὰρ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐπιστολὴν περὶ πολλῶν δια-
λεγόμενος, ὧν ἓν ἐστὶ καὶ τὸ κατὰ τὴν Ἀλόννησον, ἣτις ἦν
5 μὲν τῶν Ἀθηναίων ἀρχαῖον κτῆμα, κατὰ δὲ τοὺς Φιλίππου
καιροὺς ὑπὸ ληστῶν κατείχετο, οὓς ἐκβαλὼν ὁ Φίλιππος ἀπαι-
τοῦσι μὲν τοῖς Ἀθηναίοις τὴν νῆσον οὐκ ἀποδίδωσιν (ἑαυτοῦ
γὰρ εἶναι φησιν), αἰτοῦσι δ' ὑπισχνεῖται δώσειν. ὁ δὲ λόγος 2
οὐ δοκεῖ μοι Δημοσθένους εἶναι. δηλοῖ δ' ἡ φράσις καὶ ἡ τῆς
10 συνθέσεως ἀρμονία, πολὺ τὸν Δημοσθενικὸν πεφηνυῖα τύπον,
ἀνειμένη τε καὶ διαλελυμένη παρὰ τὴν ἰδέαν τούτου τοῦ ῥή-
τορος. καὶ μὴν καὶ τὸ ἐπὶ τέλει ῥηθὲν οὐ μικρὸν μαρτύριον
τοῦ νόθου εἶναι τὸν λόγον, „εἴπερ ὑμεῖς τὸν ἐγκέφαλον ἐν τοῖς
κροτάφοις καὶ μὴ ἐν ταῖς πτέρυλαις καταπεπατημένον φορεῖτε“.
15 ὁ μὲν γὰρ Δημοσθένης εἴωθεν παρησιᾶ χρῆσθαι, τοῦτο δ'
ὑβροῖς ἐστὶ καὶ λοιδορία μέτρον οὐκ ἔχουσα, εὐτέλειά τ' αὐτῶ
δεινὴ πρόσεστι κατὰ τὴν ἐρμηναίαν· πρὸς δὲ τούτοις καὶ εὐ-
ηθες τὸ νομίζειν ἐν τοῖς κροτάφοις ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους τὸν
ἐγκέφαλον. ὑπώπτευσαν δὲ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τὸν λόγον ὡς 3
20 οὐ τοῦ ῥήτορος, καὶ πεφωράκασί γέ τινες ὄνθ' Ἠγησίππου
καὶ ἀπὸ τῆς ἰδέας τῶν λόγων (τοιαύτη γὰρ κέχρηται) καὶ ἀπὸ
76 τῶν | πραγμάτων· κατὰ Καλλίππου γὰρ τοῦ Παιανιέως φησὶν

ὁ τὸν λόγον γεγραφὼς ἀπενηνοχένοι γραφὴν παρανόμων, φαί-
νεται δ' οὐχ ὁ Δημοσθένης, ἀλλ' ὁ Ἡγήσιππος τὴν κατὰ τοῦ
4 Καλλίππου γραφὴν ἐνστησάμενος. νῆ Δία, ἀλλ' ὁ λόγος συμ-
βουλεύει περὶ τῆς Ἀλοννήσου τοῖς Ἀθηναίοις μὴ λαμβάνειν
αὐτήν, ἀλλ' ἀπολαμβάνειν, καὶ διαφέρεται περὶ τῶν ὀνομάτων, 5
III 83 ταῦτα δ' Αἰσχίνης φησὶ τὸν Δημοσθένη συμβεβουλευκέναι τοῖς
Ἀθηναίοις. εἶτα τί τοῦτο; δύναται γὰρ τὴν αὐτὴν πεποιῆσθαι
συμβουλήν καὶ Δημοσθένης καὶ Ἡγήσιππος, ἐπεὶ καὶ τᾶλλα
τῆς αὐτῆς ἦσαν ἐν τῇ πολιτείᾳ προαιρέσεως καὶ τοῖς φιλιππί-
IX 72 ζουσι τῶν ρητόρων ἀντέλεγον, καὶ μέμνηται καὶ ὁ Δημοσθένης 10
τοῦ Ἡγησίππου ὡς καὶ πρεσβεύσαντος μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἀντι-
5 ταχθέντος τῷ Μακεδόني. δῆλον οὖν ὅτι ὁ μὲν τοῦ Δημοσθέ-
νου λόγος ὁ περὶ τῆς Ἀλοννήσου ρηθεὶς οὐ σφάζεται, ἐκείνου
δ' οὐκ ὄντος τὸν εὐρεθέντα προσέθεσαν αὐτῷ, ἀφορμὴν ἔχοντες
τὸ περὶ Ἀλοννήσου λόγον εἰρησθαι τῷ ρήτορι, οὐκέτι δ' ἐξ- 15
ετάζοντες εἰ τοῦτον εἰκὸς εἶναι τὸν ἐκείνου.

Ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐκ ἔστιν ὅπως αἱ αἰτίαι, ἃς
Φίλιππος αἰτιᾶται τοὺς ὑπὲρ τῶν δικαίων πρὸς ὑμᾶς
λέγοντας, κωλύσουσι συμβούλους ἡμᾶς γίνεσθαι ὑπὲρ
τῶν ὑμῖν συμφερόντων· δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ τὴν ἐπὶ 77
τοῦ βήματος παρησίαν αἱ παρ' ἐκείνου πεμπόμεναι 21
ἐπιστολαὶ ἀνέλοιεν. ἐγὼ δ' ὑμῖν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
βούλομαι πρῶτον μὲν περὶ ὧν Φίλιππος ἐπέσταλκεν,
περὶ τούτων διεξελεθῆναι· ὕστερον δέ, περὶ ὧν οἱ πρέσβεις
λέγουσι, καὶ ἡμεῖς λέξομεν. 25

2 Φίλιππος γὰρ ἄρχεται μὲν περὶ Ἀλοννήσου λέγων ὡς
ὑμῖν δίδωσιν ἑαυτοῦ οὔσαν, ὑμᾶς δ' οὐ φησιν δικαίως
αὐτὸν ἀπαιτεῖν· οὐ γὰρ ὑμετέραν οὔσαν οὔτε λαβεῖν
οὔτε νῦν ἔχειν. ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς τοιούτους
λόγους, ὅτε πρὸς αὐτὸν ἐπρεσβεύσαμεν, ὡς ληστὰς ἀφε- 30
λόμενος ταύτην τὴν νῆσον κτήσασαι, καὶ προσήκειν

αὐτὴν ἑαυτοῦ εἶναι. τοῦτον δὲ τὸν λόγον, ὡς οὐκ ἔστι 3
δίκαιος, οὐ χαλεπὸν ἔστιν αὐτοῦ ἀφελέσθαι. ἅπαντες
γὰρ οἱ λησταὶ τοὺς ἀλλοτρίους τόπους καταλαμβάνοντες
καὶ τούτους ἐχυροὺς ποιούμενοι, ἐντεῦθεν τοὺς ἄλλους
5 κακῶς ποιούσιν. ὁ δὲ τοὺς ληστὰς τιμωρησάμενος καὶ
κρατήσας οὐκ ἂν δήπου εἰκότα λέγοι, εἰ φάη, ἃ ἐκείνοι
ἀδίκως καὶ ἀλλότρια εἶχον, ταῦθ' ἑαυτοῦ γίνεσθαι. εἰ 4
γὰρ ταῦτα συγχωρήσετε, τί κωλύει, καὶ εἴ τινα τῆς Ἀτ-
τικῆς λησταὶ τόπον καταλάβοιεν ἢ Δήμου ἢ Ἰμβρου ἢ
10 Σκύρου, καὶ τινες τούτους τοὺς ληστὰς ἐκκόψαιεν, εὐθύς
καὶ τὸν τόπον τοῦτον, οὗ ἦσαν οἱ λησταὶ, τὸν ὄντα ἡμέτερον,
τῶν τιμωρησάμενων τοὺς ληστὰς γίνεσθαι; Φίλιππος 5
δ' οὐκ ἀγνοεῖ ταῦτ' οὐ δίκαια λέγων, ἀλλ' εἰ καὶ τις
ἄλλος ἐπιστάμενος παρακρουσθῆναι ἂν ὑμᾶς οἶεται ὑπὸ
15 τῶν πάντων διοικήσειν, ὡς ἂν αὐτὸς ἐκείνος βούληται,
καὶ πρὶν ὑπεσχημένων καὶ νῦν δὲ πραττόντων. ἀλλὰ
78 μὴν | οὐδ' ἐκείνῳ γε λανθάνει αὐτόν, ὅτι δι' ἀμφοτέρων
τῶν ὀνομάτων, ὁποτέρῳ ἂν χρῆσθε, ὑμεῖς ἔξετε τὴν
νῆσον, ἂν τε λάβητε ἂν τ' ἀπολάβητε. τί οὖν αὐτῷ δια- 6
20 φέρει, μὴ τῷ δικαίῳ ὀνόματι χρησάμενον ἀποδοῦναι
ὑμῖν, ἀλλὰ δωρεῖαν δεδωκέναι, τῷ ἀδίκῳ; οὐχ ἴν' εὐεργ-
γέτημά τι καταλογίσηται πρὸς ὑμᾶς (γέλοιον γὰρ ἂν
εἴη τοῦτό γ' εὐεργέτημα), ἀλλ' ἴν' ἐνδείξῃται ἅπασιν τοῖς
Ἑλλησιν, ὅτι Ἀθηναῖοι τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ χωρία ἀγαπῶσι
25 παρὰ τοῦ Μακεδόνοιο λαμβάνοντες. τοῦτο δ' ὑμῖν οὐ
ποιητέον ἔστιν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

Ὅταν δὲ λέγῃ περὶ τούτων ὡς ἐθέλει διαδικάσασθαι, 7
οὐδὲν ἀλλ' ἢ χλευάζει ὑμᾶς, πρῶτον μὲν ἀξιῶν Ἀθηναίους
ὄντας πρὸς τὸν ἐκ Πέλλης ὀρμώμενον περὶ τῶν νήσων
30 διαδικάζεσθαι, πότερ' ὑμέτεραι ἢ ἐκείνου εἰσίν. ὁπότε

γὰρ ἡ μὲν δύναμις ἡ ὑμετέρα, ἡ ἐλευθερώσασα τοὺς Ἕλληνας, μὴ δύναται ὑμῖν τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ χωρία σφῆξιν, οἱ δὲ δικασταί, οἷς ἂν ἐπιτρέψητε, οἱ κύριοι τῆς ψήφου, οὗτοι ὑμῖν σώσουσιν, ἐὰν μὴ Φίλιππος αὐτοὺς 8 πρίηται, πῶς ὑμεῖς οὐχ ὁμολογουμένως, ὅταν ταῦτα δια- 5 πρᾶττησθε, τῶν ἐν τῇ ἠπειρῷ ἀπάντων ἀφεστήκατε καὶ ἐπιδείκνυτε ἄπασιν ἀνθρώποις, ὅτι οὐδὲ περὶ ἐνὸς αὐτῶν διαγωνιείσθε, εἴγε περὶ τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ, οὗ φατέ ἰσχύειν, μὴ διαγωνιείσθε, ἀλλὰ δικάσεσθε;

9 Ἔτι περὶ συμβόλων φησὶ πεπομφέναι πρὸς ὑμᾶς τοὺς 10 ποιησομένους, ταῦτα δὲ κύρια ἔσεσθαι, οὐκ ἐπειδὴν ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῷ παρ' ὑμῖν κυρωθῆ, ὥσπερ ὁ νόμος κελεύει, ἀλλ' ἐπειδὴν ὡς ἑαυτὸν ἐπανενεχθῆ, ἐφέσιμον τὴν παρ' ὑμῶν γενομένην γνῶσιν ὡς ἑαυτὸν ποιούμενος. 79 βούλεται γὰρ ὑμῶν τοῦτο προλαβεῖν καὶ ὁμολογούμενον 15 ἐν τοῖς συμβόλοις καταστῆσαι, ὅτι τῶν περὶ Ποτειδαίαν γεγεννημένων ἀδικημάτων οὐδὲν ἐγκαλεῖτε αὐτῷ ὡς ἀδικούμενοι, ἀλλὰ βεβαιοῦτε δικαίως αὐτὴν ἐκείνον καὶ 10 λαβεῖν καὶ κεκτῆσθαι. καίτοι Ἀθηναίων οἱ ἐν Ποτειδαία κατοικοῦντες, οὐκ ὄντος αὐτοῖς πολέμου πρὸς Φί- 20 λιππον, ἀλλὰ συμμαχίας, καὶ ὄρκων ὁμωμοσμένων, οὓς Φίλιππος τοῖς οἰκοῦσιν ἐν Ποτειδαία ὤμοσεν, ἀφηρέθησαν ὑπ' αὐτοῦ τὰ κτήματα. ταῦτα δὴ βούλεται τὰδικήματα πολλάκις πανταχόσε παρ' ὑμῖν βεβαιώσασθαι, 11 ὅτι οὐτ' ἐγκαλεῖτε οὔτε ἠγείσθε ἀδικεῖσθαι· ἐπεὶ ὅτι γε 25 συμβόλων οὐδὲν δέονται Μακεδόνες πρὸς Ἀθηναίους, ὁ παρεληλυθὼς ὑμῖν χρόνος τεκμήριον γενέσθω· οὔτε γὰρ Ἀμύντας ὁ πατήρ ὁ Φιλίππου οὔτε οἱ ἄλλοι βασιλεῖς οὐδεπώποτε σύμβολα ἐποίησαντο πρὸς τὴν πόλιν 12 τὴν ἡμετέραν. καίτοι πλείους γε ἦσαν αἱ ἐπιμειξίαι τότε 30

πρὸς ἀλλήλους ἢ νῦν εἰσίν· ἐφ' ἡμῖν γὰρ ἦν ἡ Μακεδονία καὶ φόρους ἡμῖν ἔφερον, καὶ τοῖς ἐμπορίοις τότε μᾶλλον ἢ νῦν ἡμεῖς τοῖς ἐκεῖ κάκεινοι τοῖς παρ' ἡμῖν ἐχρῶντο, καὶ ἐμπορικαὶ δίκαι οὐκ ἦσαν, ὥσπερ 5 νῦν, ἀκριβεῖς, αἱ κατὰ μῆνα, ποιῶσαι μηδὲν δεῖσθαι συμβόλων τοὺς τοσοῦτον ἀλλήλων ἀπέχοντας. ἀλλ' ὅμως 13 οὐδενὸς τοιοῦτου ὄντος τότε, οὐκ ἐλυσιτέλει σύμβολα ποιησαμένοις οὔτ' ἐκ Μακεδονίας πλεῖν Ἀθήναζε δίκας ληψομένοις, οὔθ' ἡμῖν εἰς Μακεδονίαν, ἀλλ' ἡμεῖς τε 10 τοῖς ἐκεῖ νομίμοις ἐκείνοι τε τοῖς παρ' ἡμῖν τὰς δίκας 80 ἐλάμβανον. μὴ οὖν ἀγνοεῖτε | ὅτι τὰ σύμβολα ταῦτα γίνονται εἰς ὑποδοχὴν τοῦ μηδ' ἀμφισβητῆσαι εὐλόγως ὑμᾶς ἔτι Ποτειδαίας.

Περὶ δὲ τῶν ληστῶν δίκαιόν φησιν εἶναι κοινῇ φυλάτ- 14 15 τειν τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ κακουροῦντας ὑμᾶς τε καὶ αὐτόν, οὐδὲν ἀλλ' ἢ τοῦτ' ἀξιῶν, ὑφ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατασταθῆναι, καὶ ὁμολογῆσαι ὑμᾶς ὡς ἄνευ Φιλίππου οὐδὲ τὴν ἐν τῇ θαλάττῃ φυλακὴν δυνατοὶ ἐστε φυλάττειν, ἔτι δὲ καὶ δοθῆναι αὐτῷ ταύτην τὴν ἄδειαν, 15 20 περιπλέοντι καὶ ὀρμιζομένῳ εἰς τὰς νήσους ἐπὶ προφάσει τῇ τῶν ληστῶν φυλακῇ διαφθείρειν τοὺς νησιώτας καὶ ἀφιστάναι ὑμῶν, καὶ μὴ μόνον τοὺς φυγάδας τοὺς παρ' ἑαυτοῦ εἰς Θάσον κεκομικέναι διὰ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας νήσους οἰκειώσασθαι, συμ- 25 πέμπων τοὺς πλευσομένους μετὰ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν ὡς κοινωνήσοντας τῆς κατὰ θάλατταν φυλακῆς. καίτοι οὗ φασὶν τινες αὐτὸν προσδεῖσθαι τῆς θαλάττης. 16 ὁ δ' οὐδὲν δεόμενος τριήρεις κατασκευάζεται καὶ νεωσοίκους οἰκοδομεῖται καὶ ἀποστόλους ἀποστέλλειν βού- 30 λεται καὶ δαπάνας οὐ μικρὰς δαπανᾶν εἰς τοὺς κατὰ

17 θάλατταν κινδύνους, ὧν οὐδὲν προτιμᾶ. ταῦτ' οἴεσθ' ἂν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Φίλιππον ἀξιῶσαι ὑμᾶς συγχω-
 ρῆσαι αὐτῷ, εἰ μὴ ὑμῶν μὲν κατεφρόνει, οὓς δ' ἐνθάδε
 προήρηται φίλους κεκτῆσθαι, τούτοις διεπίστευεν; οἳ οὐκ
 αἰσχύνονται Φιλίππῳ ζῶντες καὶ οὐ τῇ αὐτῶν πατρίδι, 5
 καὶ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεῖας λαμβάνοντες οἴονται οἴκαδε
 λαμβάνειν, τὰ οἴκοι πωλοῦντες.

18 Περὶ δὲ τῆς ἐπανορθώσεως τῆς εἰρήνης, ἣν ἔδοσαν 81
 ἡμῖν οἱ πρόσβεις οἱ παρ' ἐκείνου πεμφθέντες ἐπανορ-
 θώσασθαι, ὅτι ἐπηνωρθώσαμεθα, ὃ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώ- 10
 ποῖς ὁμολογεῖται δίκαιον εἶναι, ἐκατέρους ἔχειν τὰ ἑαυ-
 τῶν, ἀμφισβητεῖ μὴ δεδωκέναι μηδὲ τοὺς πρόσβεις ταῦτ'
 εἰρηκέναι πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲν ἄλλ' ἢ πεπεισμένος ὑπὸ
 τούτων, οἷς χρῆται φίλοις, ὡς ὑμεῖς οὐ μνημονεύετε τὰ
 19 ἐν τῷ δήμῳ εἰρημένα. μόνον δὲ τοῦτο οὐχ οἷόν τε ὑμῖν 15
 ἐστὶν ἀμνημονῆσαι· ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ καὶ οἱ
 πρόσβεις οἱ παρ' ἐκείνου ἤκοντες ὑμῖν διελέγοντο καὶ
 τὸ ψήφισμα ἐγράφη, ὥστ' οὐχ οἷόν τε, παραχρῆμα τῶν
 λόγων εἰρημένων καὶ εὐθύς τοῦ ψηφίσματος ἐπανα-
 γιγνωσκόμενου, τὴν καταψευδομένην γνώμην τῶν πρό- 20
 σβεων, ταύτην ὑμᾶς χειροτονῆσαι. ὥστε τοῦτο μὲν οὐ
 κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ καθ' ὑμῶν ἐπέσταλκεν, ὡς ὑμεῖς περὶ
 ὧν οὐκ ἠκούσατε, περὶ τούτων ἀποκρινάμενοι τὴν γνώ-
 20 μὴν ἀπεστείλατε. καὶ οἱ μὲν πρόσβεις αὐτοί, ὧν κατ-
 εψεύδετο τὸ ψήφισμα, ὅτ' ἀπεκρίνεσθε αὐτοῖς ἀναγιγνώ- 25
 σκοντες καὶ ἐπὶ ξένια αὐτοὺς ἐκαλεῖτε, οὐκ ἐτόλμησαν
 παρελθεῖν οὐδ' εἰπεῖν ὅτι „καταψεύδεσθε ἡμῶν ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ φατὲ ἡμᾶς εἰρηκέναι ἃ οὐκ εἰρή-
 καμεν“, ἀλλὰ σιωπῇ ἀπιόντες ἔχοντο. βούλομαι δ' ὑμᾶς
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι (καὶ γὰρ ἠὺδοκίμησεν ὁ Πύθων παρ' 30

ὑμῖν ἐν τῇ δημηγορίᾳ, ὃ τότε πρεσβεύων) αὐτοὺς τοὺς
 λόγους οὓς ἔλεγεν ὑπομνήσαι (οἶδα γὰρ ὅτι μέμνησθε)·
 παραπλήσιοι δ' ἦσαν οἷς καὶ νῦν ἐπέσταλκε Φίλιππος· 21
 ἐγκαλῶν γὰρ ἡμῖν τοῖς διαβάλλουσι τὸν Φίλιππον καὶ
 5 ὑμῖν ἐμέμφετο, ὅτι ὠρμηκότες αὐτοῦ εὖ ποιεῖν ὑμᾶς
 82 καὶ |προσηρημένου μάλιστα τῶν Ἑλλήνων φίλους κεκτῆ-
 σθαι αὐτοὶ κωλύετε, ἀποδεχόμενοι τῶν συκοφαντούν-
 των καὶ χρήματα ἐκείνων αἰτούντων καὶ διαβαλλόντων·
 τοὺς γὰρ τοιοῦτους λόγους, ὅταν ἀπαγγελλόντων ἀκούῃ,
 10 ὅτι κακῶς ἤκουεν, ὑμεῖς δ' ἀπεδέχεσθε, μεταβάλλειν
 αὐτοῦ τὴν γνώμην, ὅταν ἄπιστος φαίνεται τούτοις ὧν
 προήρηται εὐεργέτης εἶναι. ἐκέλευεν οὖν τοὺς λέγοντας 22
 ἐν τῷ δήμῳ τῇ μὲν εἰρήνῃ μὴ ἐπιτιμᾶν· οὐ γὰρ ἄξιον εἶναι
 εἰρήνην λύειν· εἰ δέ τι μὴ καλῶς γέγραπται ἐν τῇ
 15 εἰρήνῃ, τοῦτ' ἐπανορθώσασθαι, ὡς ἅπαντα Φίλιππον
 ποιήσονται ὅσ' ἂν ὑμεῖς ψηφίσῃσθε. ἂν δὲ διαβάλλωσι
 μὲν, αὐτοὶ δὲ μηδὲν γράψωσι δι' οὗ ἢ μὲν εἰρήνη ἐστὶν,
 παύσεται δ' ἀπιστούμενος ὁ Φίλιππος, μὴ προσέχειν τὸν
 νοῦν τοῖς τοιοῦτοις ἀνθρώποις. καὶ τούτους τοὺς λόγους 23
 20 ὑμεῖς ἀκούοντες ἀπεδέχεσθε, καὶ δίκαια ἔφατε τὸν Πύ-
 θωνα λέγειν· καὶ ἦν δίκαια. ἔλεγεν δὲ τούτους τοὺς
 λόγους, οὐχ ὅπως λυθείη ἐκ τῆς εἰρήνης ἃ ἦν ἐκείνῳ συμ-
 φέροντα καὶ ὧν πολλὰ χρήματα ἀνηλώκει ὥστε γενέσθαι,
 ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐνθάδε διδασκάλων προδεδιδαγμένος, οἳ
 25 οὐκ ᾔοντο εἶναι τὸν γράψοντα ἐναντία τῷ Φιλοκράτους
 ψηφίσματι, τῷ ἀπολλύντι Ἀμφίπολιν. ἐγὼ δ' ὧ ἄνδρες 24
 Ἀθηναῖοι παράνομον μὲν οὐδὲν ἐτόλμησα γράψαι, τῷ
 δὲ Φιλοκράτους ψηφίσματι οὐκ ἦν παράνομον τάναντία
 γράφειν, ὡς ἐγὼ ἐπιδείξω· τὸ γὰρ ψήφισμα τὸ Φιλο-
 30 κράτους, καθ' ὃ ὑμεῖς ἀπώλλυτε Ἀμφίπολιν, ἐναντίον

ἦν τοῖς προτέροις ψηφίσμασι, καθ' ἃ ὑμεῖς ἐκτήσασθε
 25 ταύτην τὴν χώραν. τοῦτο μὲν οὖν παράνομον ἦν τὸ 83
 ψήφισμα, τὸ τοῦ Φιλοκράτους, καὶ οὐχ οἶόν τ' ἦν τὸν τὰ ἔν-
 νομα γράφοντα ταῦτ' ἄπαρ νόμου ψηφίσματι γράφειν.
 ἐκείνοις δὲ τοῖς προτέροις ψηφίσμασι, τοῖς οὖσιν ἔννομους 5
 καὶ σώζουσι τὴν ὑμετέραν χώραν, ταῦτ' ἄπαρ νόμου ἔννομά
 τ' ἔγραψα καὶ ἐξήλεγχον τὸν Φίλιππον, ὅτι ἐξηπάτα
 ὑμᾶς καὶ οὐκ ἐπανορθώσασθαι ἐβούλετο τὴν εἰρήνην,
 ἀλλὰ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας ἀπίστους καταστῆσαι.
 26 καὶ ὅτι μὲν δοὺς τὴν ἐπανόρθωσιν νῦν ἔξαρονός ἐστιν, 10
 ἅπαντες ἴστε. φησὶν δ' Ἀμφίπολιν ἑαυτοῦ εἶναι· ὑμᾶς
 γὰρ ψηφίσασθαι ἐκείνου εἶναι, ὅτ' ἐψηφίσασθε ἔχειν αὐτὸν
 ἃ εἶχεν. ὑμεῖς δὲ τὸ μὲν ψήφισμα τοῦτ' ἐψηφίσασθε,
 οὐ μὲντοι γ' ἐκείνου εἶναι Ἀμφίπολιν. ἔστιν γὰρ ἔχειν
 καὶ τὰ ἀλλότρια, καὶ οὐχ ἅπαντες οἱ ἔχοντες τὰ αὐτῶν 15
 ἔχουσιν, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ ἀλλότρια κέκτηνται· ὥστε
 27 τοῦτό γε τὸ σοφὸν αὐτοῦ ἠλίθιον ἐστίν. καὶ τοῦ μὲν
 Φιλοκράτους ψηφίσματος μέμνηται, τῆς δ' ἐπιστολῆς,
 ἣν πρὸς ὑμᾶς ἔπεμψεν ὅτ' Ἀμφίπολιν ἐπολιόρκει, ἐπι-
 λέλησται, ἐν ἣ ὠμολόγει τὴν Ἀμφίπολιν ὑμετέραν εἶναι· 20
 ἔφη γὰρ ἐκπολιορκήσας ὑμῖν ἀποδώσειν, ὡς οὖσαν ὑμε-
 28 τέραν καὶ οὐ τῶν ἐχόντων. καὶ ἐκεῖνοι μὲν, ὡς ἔοικεν, οἱ
 πρότερον ἐν Ἀμφιπόλει οἰκοῦντες πρὶν Φίλιππον λαβεῖν,
 τὴν Ἀθηναίων χώραν εἶχον, ἐπειδὴ δὲ Φίλιππος αὐτὴν
 εἴληφεν, οὐ τὴν Ἀθηναίων χώραν ἀλλὰ τὴν ἑαυτοῦ ἔχει· 25
 οὐδ' Ὀλυμπόν γε οὐδ' Ἀπολλωνίαν οὐδὲ Παλλήνην,
 29 οὐκ ἀλλοτριᾶς ἀλλὰ τὰς ἑαυτοῦ χώρας κέκτηται. ἄρ' ὑμῖν
 δοκεῖ πεφυλαγμένως ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς ἐπιστέλλειν, ὅπως
 ἂν φαίνεται καὶ λέγων καὶ πράττων | ἃ παρὰ πᾶσιν ἄν- 84
 30 θρώποις ὠμολογεῖται δίκαια εἶναι, ἀλλ' οὐ σφόδρα κατα-

πεφρονηκέναι, ὅς τὴν χώραν, ἣν οἱ Ἕλληνας καὶ βασιλεὺς
 ὁ Περσῶν ἐψηφίσαντο καὶ ὠμολογήκασιν ὑμετέραν εἶναι,
 ταύτην φησὶν ἑαυτοῦ καὶ οὐχ ὑμετέραν εἶναι;

Περὶ δὲ τοῦ ἐτέρου ἐπανορθώματος, ὃ ὑμεῖς ἐν τῇ 30
 5 εἰρήνῃ ἐπανορθοῦσθε, τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὅσοι μὴ
 κοινωνοῦσι τῆς εἰρήνης, ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους
 εἶναι, καὶ ἐάν τις ἐπ' αὐτοὺς στρατεύῃ, βοηθεῖν τοὺς
 κοινωνοῦντας τῆς εἰρήνης, ἡγούμενοι καὶ δίκαιον τοῦτο
 καὶ φιλόφρονον, μὴ μόνον ἡμᾶς καὶ τοὺς συμμάχους 31
 10 τοὺς ἡμετέρους καὶ Φίλιππον καὶ τοὺς συμμάχους τοὺς
 ἐκείνου ἄγειν τὴν εἰρήνην, τοὺς δὲ μήτε ἡμετέρους ὄντας
 μήτε Φιλίππου συμμάχους ἐν μέσῳ κείσθαι καὶ ὑπὸ τῶν
 κρειττόνων ἀπόλλυσθαι, ἀλλὰ καὶ τούτοις διὰ τὴν ὑμε-
 15 τέραν εἰρήνην ὑπάρχειν σωτηρίαν, καὶ τῷ ὄντι εἰρήνην
 15 ἄγειν ἡμᾶς καταθεμένους τὰ ὄπλα, τοῦτο δὲ τὸ ἐπανόρ- 32
 θωμα ὠμολογῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ὡς ἀκούετε, δίκαιόν
 τ' εἶναι καὶ δέχεσθαι, Φεραιῶν μὲν ἀφήρηται τὴν πόλιν
 καὶ φρουρὰν ἐν τῇ ἀκροπόλει κατέστησεν, ἵνα δὴ αὐτό-
 νομοι ὦσιν, ἐπὶ δ' Ἀμβρακίαν στρατεύεται, τὰς δ' ἐν
 20 Κασσωπία τρεῖς πόλεις, Πανδοσίαν καὶ Βούχετα καὶ
 Ἐλάτειαν, Ἡλείων ἀποικίας, κατακαύσας τὴν χώραν καὶ
 εἰς τὰς πόλεις βιασάμενος παρέδωκεν Ἀλεξάνδρῳ τῷ
 κηδεστῇ τῷ ἑαυτοῦ δουλεύειν. σφόδρα γε βούλεται τοὺς
 Ἕλληνας ἐλευθέρους εἶναι καὶ αὐτονόμους, ὡς δηλοῖ τὰ
 25 ἔργα.

Περὶ δὲ τῶν ὑποσχέσεων ὧν ὑμῖν διατελεῖ ὑπισχνού- 33
 85 μενος ὡς μεγάλα ὑμᾶς εὐεργετήσων, καταψεύδασθαι | μέ
 φησὶν αὐτοῦ διαβάλλοντα πρὸς τοὺς Ἕλληνας· οὐδὲν
 γὰρ ὑμῖν πάποτε φησὶν ὑπεσχῆσθαι. οὕτως ἀναιδής
 30 ἐστὶν ὁ ἐν ἐπιστολῇ γεγραφώς, ἣ ἐστὶ νῦν ἐν τῷ βουλευ-

τηρίῳ, ὅσ' ἐπιστομειν ἡμᾶς, ἔφη, τοὺς αὐτῷ ἀντιλέγοντας, εἰ ἢ εἰρήνη γένηται, τοσαῦτα ὑμᾶς ἀγαθὰ ποιήσειν· ἂ γράφειν ἂν ἤδη, εἰ ἤδει τὴν εἰρήνην ἐσομένην, δῆλον ὡς προκεχειρισμένων καὶ ἐτοίμων ὄντων τῶν ἀγαθῶν, 34 ἂ ἐμέλλομεν πείσεσθαι τῆς εἰρήνης γενομένης. γενομένης δὲ τῆς εἰρήνης, ἂ μὲν ἡμεῖς ἐμέλλομεν ἀγαθὰ πείσεσθαι, ἐκποδῶν ἐστίν, φθορὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων τοσαύτη γέγονεν ὅσην ὑμεῖς ἴσθε. ὑμῖν δ' ἐν τῇ νῦν ἐπιστολῇ ὑπισχνεῖται, εἰ ἂν τοῖς μὲν αὐτοῦ φίλοις καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ λέγουσιν πιστεύητε, ἡμᾶς δὲ τοὺς διαβάλλοντας αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς 10 35 τιμωρήσῃθε, ὡς μεγάλα εὐεργετήσῃ. τὰ μέντοι εὐεργετήματα τοιαῦτα ἔσται· οὔτε τὰ ὑμέτερα ὑμῖν ἀποδώσει (αὐτοῦ γὰρ φησὶν εἶναι), οὔτ' ἐν τῇ οἰκουμένη αἱ δωρεαὶ ἔσονται, ἵνα μὴ διαβληθῇ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' ἄλλη τις χώρα καὶ ἄλλος, ὡς ἔοικε, τόπος φανήσεται, οὗ ὑμῖν 15 αἱ δωρεαὶ δοθήσονται.

36 Περὶ δ' ὧν ἐν τῇ εἰρήνῃ εἴληφε χωρίων, ὑμῶν ἐχόντων, παρασπονδῶν καὶ λύων τὴν εἰρήνην, ἐπειδὴ οὐκ ἔχει ὅτι εἶπη, ἀλλ' ἀδικῶν φανερῶς ἐξελέγχεται, ἐπιτρέπειν φησὶν περὶ τούτων ἔτοιμος εἶναι ἴσθαι καὶ κοινῷ δικαστηρίῳ· περὶ ὧν μόνων οὐδὲν δεῖ ἐπιτροπῆς, ἀλλ' ἀριθμὸς ἡμερῶν ἐστίν ὁ κρίνων. ἅπαντες γὰρ ἴσμεν τίνι 20 37 μηνὶ καὶ τίνι ἡμέρᾳ ἡ εἰρήνη ἐγένετο. ὥσπερ δὲ ταῦτα ἴσμεν, κάκεινα ἴσμεν, τίνι μηνὶ καὶ τίνι ἡμέρᾳ Σέρρειον τεῖχος καὶ Ἐργίσκη καὶ Ἰερὸν ὄρος ἐάλω. οὐ δὴ ἀφανῆ 86 ἐστὶν τὰ οὕτω πραχθέντα, οὐδὲ κρίσεως δεόμενα, ἀλλὰ 26 πᾶσι γνώριμα, πρότερος πρότερος ὁ μῆν ἐστίν, ἐν ᾧ ἡ εἰρήνη ἐγένετο ἢ ἐν ᾧ τὰ χωρία ἐάλω.

38 Φησὶν δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἡμῶν, ὅσοι ἐν τῷ πολέμῳ ἐάλωσαν, ἀποδεδωκέναι· ὅς τὸν μὲν Καρύστιον, 30

τὸν πρόξενον τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὑπὲρ οὗ ὑμεῖς τρεῖς πρέσβεις ἐπέμψατε ἀπαιτοῦντες, τοῦτον τὸν ἄνδρα ἐκείνος οὕτω σφόδρα ὑμῖν ἐβούλετο χαρίσασθαι, ὥστ' ἀπέκτεινε καὶ οὐδ' ἀναλρεσιν ἔδωκεν, ἵνα ταφῇ.

5 Περὶ δὲ Χερρονήσου, ἂ τ' ἐπιστέλλει πρὸς ὑμᾶς ἄξιόν 39 ἐστὶν ἐξετάσαι, ἔτι δὲ καὶ ἂ πράττει, καὶ ταῦτ' εἰδέναι. τὸν μὲν γὰρ τόπον ἅπαντα τὸν ἔξω Ἀγορᾶς ὡς ἑαυτοῦ ὄντα καὶ ὑμῖν οὐδὲν προσήκοντα δέδωκεν καρποῦσθαι Ἀπολλωνίδῃ τῷ Καρδιανῷ. καίτοι Χερρονήσου οἱ ὄροι 10 εἰσὶν, οὐκ Ἀγορά, ἀλλὰ βωμὸς τοῦ Διὸς τοῦ ὀρίου, ὅς ἐστὶ μετὰ Πτελεοῦ καὶ Λευκῆς ἀκτῆς, ἢ ἡ διορυχὴ 40 ἔμελλε Χερρονήσου ἔσεσθαι, ὡς γε τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ ὀρίου δηλοῖ. ἔστι δὲ τουτί·

Τόνδε καθιδρύσαντο θεῶ περικαλλέα βωμὸν
15 Λευκῆς καὶ Πτελεοῦ μέσσον ὄρον θέμενοι
ἐνναέται, χώρης σημήιον· ἀμμορίης δὲ
αὐτὸς ἀναξ μακάρων ἐστὶ μέσος Κρονίδης.

ταύτην μέντοι τὴν χώραν, τοσαύτην οὔσαν ὅσην οἱ πολ- 41
λοὶ ὑμῶν ἴσασιν, ὡς ἑαυτοῦ οὔσαν τὴν μὲν αὐτὸς καρ-
20 ποῦται, τὴν δ' ἄλλοις δωρεῖαν δέδωκεν, καὶ ἅπαντα τὰ κτήματα τὰ ὑμέτερα ὑφ' αὐτῷ ποιεῖται. καὶ οὐ μόνον
87 τὴν ἔξω Ἀγορᾶς χώραν σφετερίζεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς
Καρδιανούς, οἱ οἰκοῦσιν εἴσω Ἀγορᾶς, ἐπιστέλλει ἐν τῇ
νῦν ἐπιστολῇ ὡς δεῖ ὑμᾶς διαδικάζεσθαι, πρὸς Καρδια-
25 νοὺς τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ὑμετέρᾳ, εἴ τι πρὸς αὐτοὺς
διαφέρεσθε. διαφέρονται δὲ πρὸς ὑμᾶς, σκέψασθε εἰ 42
περὶ μικροῦ. ἑαυτῶν φασὶ τὴν χώραν οὔσαν οἰκεῖν καὶ
οὐχ ὑμετέραν, καὶ τὰ μὲν ὑμέτερα εἶναι ἐγκτήματα ὡς
ἐν ἀλλοτρίᾳ, τὰ δὲ ἑαυτῶν κτήμαθ' ὡς ἐν οἰκείᾳ, καὶ

ταῦθ' ὑμέτερον πολίτην γράψαι ἐν ψηφίσματι, Κάλλιππον
 43 Παιανιέα. καὶ τοῦτό γ' ἀληθὲς λέγουσιν· ἔγραψε γάρ, καὶ ἔμοῦ γ' αὐτὸν γραψαμένου παρανόμων γραφὴν ὑμεῖς ἀπεψηφίσασθε· τοιγάρτοι ἀμφισβητήσιμον ὑμῖν τὴν
 χώραν κατεσκεύακεν. ὁπότε δὲ περὶ τούτου τολμήσετε 5
 πρὸς Καρδιανούς διαδικάζεσθαι, εἴθ' ὑμετέρα ἐστὶν εἴτ' ἐκείνων ἢ χώρα, διὰ τί οὐ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους Χερρο-
 44 νησίτας τὸ αὐτὸ δίκαιον ἐστὶ; καὶ οὕτως ὑβριστικῶς ὑμῖν κέχρηται, ὥστε φησὶν, ἂν μὴ θέλωσιν διαδικάζεσθαι οἱ Καρδιανοί, αὐτοὺς ἀναγκάσειν, ὡς ὑμῶν γ' οὐκ ἂν 10
 δυναμένων οὐδὲν ἀναγκάσαι Καρδιανούς ὑμῖν ποιῆσαι· ἐπειδὴ δ' ὑμεῖς οὐ δύνασθε, αὐτοὺς φησὶν τοῦτ' ἀναγκάσειν αὐτοὺς ποιῆσαι. ἄρ' οὐ μέγала φαίνεται ὑμᾶς
 45 εὐεργετῶν; καὶ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τινες εὖ ἔφασαν γεγράφθαι, οἳ πολὺ ἂν δικαιότερον ὑφ' ὑμῶν ἢ Φίλιππος 15
 μισοῖντο. ἐκεῖνος μὲν γε ἑαυτῷ κτώμενος δόξαν καὶ μεγάλ' ἀγαθὰ ἅπαντα καθ' ὑμῶν πράττει· ὅσοι δ' Ἀθηναῖοι ὄντες μὴ τῇ πατρίδι, ἀλλὰ Φιλίππῳ εὐνοίαν ἐνδείκνυνται, προσήκει αὐτοὺς ὑφ' ὑμῶν κακοὺς κακῶς ἀπολωλέναι, εἴπερ ὑμεῖς τὸν ἐγκέφαλον ἐν τοῖς κροτάφοις 88
 καὶ μὴ ἐν ταῖς πτέρυγαις καταπεπατημένον φορεῖτε. 21
 46 Ὑπόλοιπόν μοι ἐστὶν ἔτι πρὸς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τὴν εὖ ἔχουσαν καὶ τοὺς λόγους τῶν πρέσβων γράψαι τὴν ἀπόκρισιν, ἣν ἠγοῦμαι δικαίαν τ' εἶναι καὶ συμφέρουσαν ὑμῖν. 25

VIII

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΧΕΡΡΟΝΗΣΩΙ

ΤΠΟΘΕΣΙΣ

Ὁ λόγος οὗτος ὑπὲρ Διοπέθους εἴρηται καὶ ὧν ἐκεῖνος παρ' Ἀθηναίους κατηγορητο. ἦν μὲν γὰρ Χερρόνησος ἢ πρὸς Θράκην τῶν Ἀθηναίων κτῆμ' ἀρχαῖον, εἰς δὲ ταύτην ἀπέστειλαν κατὰ τοὺς Φιλίππου καιροὺς κληροῦχος ἑαυτῶν. ἔθος δ' ἦν τοῦτο 5
 παλαιὸν τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσοι πένητες ἦσαν αὐτῶν καὶ ἀκτήμονες οἴκοι, τούτους πέμπειν ἐποίκους εἰς τὰς ἔξω πόλεις τὰς ἑαυτῶν· καὶ ἐλάμβανον πεμπόμενοι ὄπλα τ' ἐκ τοῦ δημοσίου καὶ ἐφόδιον. καὶ νῦν τοίνυν τοῦτο γέγονεν καὶ πεπόμφασιν ἐποίκους εἰς τὴν Χερρόνησον, στρατηγὸν αὐταῖς δόντες Διο-
 10 πείθην. οἳ μὲν οὖν ἄλλοι Χερρονησίται τοὺς ἐπελθόντας ἐδέξαντο καὶ μετέδωκαν αὐτοῖς καὶ οἰκιῶν καὶ γῆς, Καρδιανοὶ δ' οὐκ ἐδέξαντο, λέγοντες ἰδίαν χώραν οἰκεῖν καὶ οὐκ Ἀθηναίων. ἐντεῦθεν οὖν Διοπέθης ἐπολέμει Καρδιανοῖς. οἳ δὲ παρὰ Φίλιππον καταφεύγουσι, καὶ ὅς ἐπιστέλλει τοῖς Ἀθηναίοις
 15 μὴ βιάζεσθαι Καρδιανούς ὡς αὐτᾶ προσήκοντας, ἀλλὰ δικάσαι 89
 σθαι πρὸς αὐτούς, εἴ τί φασιν ἠδικῆσθαι. ὡς δ' οὐκ ἤκουον τούτων οἳ Ἀθηναῖοι, βοήθειαν τοῖς Καρδιανοῖς ἔπεμψεν. ἐφ' 3
 οἷς ἀγανακτήσας ὁ Διοπέθης, τοῦ Φιλίππου περὶ τὴν μεσόγειαν, τὴν ἄνω Θράκην, πολεμοῦντος πρὸς τὸν Ὀδρουσῶν βα-
 20 σιλέα, τὴν παράλιον Θράκην ὑπήκοον οὔσαν τοῦ Μακεδόνοιο κατέδραμεν καὶ ἐπόρθησεν καὶ ἔφθη, πρὶν Φίλιππον ἐπανελθεῖν, ἀναχωρήσας εἰς τὴν Χερρόνησον καὶ ἐν ἀσφαλεῖ γενό-

μενος. διόπερ ὁ Φίλιππος οὐ δυνηθεὶς ὄπλοις αὐτὸν ἀμύνασθαι πέπομφεν ἐπιστολήν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, κατηγορῶν τοῦ στρατηγοῦ καὶ λέγων αὐτὸν παραβεβηκέναι τὴν εἰρήνην ἄντικρυς. καὶ οἱ φιλιππίζοντες τῶν ῥητόρων κατατρέχουσι τοῦ
 4 Διοπείδους καὶ κολάζειν ἀξιοῦσιν αὐτόν. πρὸς οὓς ὁ Δημο- 5
 σθένης ἐναντιούμενος διχῆ ὑπὲρ τοῦ Διοπείδους ἴσταται. οὔτε γὰρ ἀδικὰ φησιν αὐτὸν πεποιηκέναι (Φιλίππου γὰρ πολὺ πρό-
 τερον παραβάντος τὴν εἰρήνην καὶ ἀδικοῦντος τὴν τῶν Ἀθη-
 ναίων πόλιν, εἰκότως καὶ τοῦτον ἔργα πολέμου διαπράττεσθαι)
 οὔτε συμφέρειν λέγει τοῖς Ἀθηναίοις κολάσαι τὸν στρατηγὸν 10
 καὶ διαλύσαι τὴν ὑπ' ἐκείνῳ δύναμιν, ἣτις νῦν ἀποκρούεται
 Χερρονήσου Φίλιππον. τὸ δ' ὅλον ἐπὶ πόλεμον παρακαλεῖ, καὶ
 τοῦ Φιλίππου πολλὴν ποιεῖται κατηγορίαν ὡς ἀδίκου καὶ παρα-
 σπόνδου καὶ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Ἑλλησιν ἐπιβουλεύοντος.

Ἔδει μὲν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς λέγοντας ἅπαντας 90
 μήτε πρὸς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα μήτε πρὸς 16
 χάριν, ἀλλ' ὁ βέλτιστον ἕκαστος ἠγεῖτο, τοῦτ' ἀποφανε-
 σθαι, ἄλλως τε καὶ περὶ κοινῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων
 ὑμῶν βουλευομένων· ἐπειδὴ δ' ἔνιοι τὰ μὲν φιλονικία,
 τὰ δ' ἠτινιδήποτ' αἰτία προάγονται λέγειν, ὑμᾶς ὧ ἄν- 20
 δρες Ἀθηναῖοι τοὺς πολλοὺς δεῖ πάντα τὰ ἄλλ' ἀφελόντας,
 ἃ τῇ πόλει νομίζετε συμφέρειν, ταῦτα καὶ ψηφίζεσθαι
 2 καὶ πράττειν. ἢ μὲν οὖν σπουδὴ περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ
 πραγμάτων ἐστὶν καὶ τῆς στρατείας, ἣν ἐνδέκατον μῆνα
 τουτουὶ Φίλιππος ἐν Θράκῃ ποιεῖται· τῶν δὲ λόγων οἱ 25
 πλείστοι περὶ ὧν Διοπείδης πράττει καὶ μέλλει ποιεῖν
 εἴρηνται. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν τις αἰτιᾶται τινὰ τούτων, οὓς
 κατὰ τοὺς νόμους ἐφ' ὑμῖν ἐστίν, ὅταν βούλησθε, κολά-
 ζειν, κἂν ἤδη δοκῆ κἂν ἐπισχοῦσι περὶ αὐτῶν σκοπεῖν
 ἐγχωρεῖν ἠγοῦμαι, καὶ οὐ πάνυ δεῖ περὶ τούτων οὔτ' ἐμ' 30
 3 οὔτ' ἄλλον οὐδέν' ἰσχυρίζεσθαι· ὅσα δ' ἐχθρὸς ὑπάρχων

τῇ πόλει καὶ δυνάμει πολλῇ περὶ Ἑλλήσποντον ὧν πει-
 ρᾶται προλαβεῖν, κἂν ἅπαξ ὑστερήσωμεν, οὐκέθ' ἔξομεν
 σῶσαι, περὶ τούτων δ' οἴομαι τὴν ταχίστην συμφέρειν
 91 καὶ βεβου|λεῦσθαι καὶ παρεσκευάσθαι, καὶ μὴ τοῖς περὶ
 5 τῶν ἄλλων θορούβοις καὶ ταῖς κατηγορίαις ἀπὸ τούτων
 ἀποδρᾶναι.

Πολλὰ δὲ θαυμάζων τῶν εἰωθότων λέγεσθαι παρ' 4
 ὑμῖν, οὐδενὸς ἦττον ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τεθαύμακα, ὃ καὶ
 πρόφην τινὸς ἤκουσ' εἰπόντος ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἄρα δεῖ
 10 τὸν συμβουλεύοντ' ἢ πολεμεῖν ἀπλῶς ἢ τὴν εἰρήνην
 ἄγειν συμβουλεύειν. ἔστι δέ· εἰ μὲν ἡσυχίαν Φίλιππος 5
 ἄγει καὶ μήτε τῶν ἡμετέρων ἔχει παρὰ τὴν εἰρήνην μη-
 δὲν μήτε συσκευάζεται πάντας ἀνθρώπους ἐφ' ἡμᾶς, οὐκ-
 ἐτι δεῖ λέγειν, ἀλλ' ἀπλῶς εἰρήνην ἀκτέον, καὶ τὰ γ'
 15 ἀφ' ὑμῶν ἔτοιμ' ὑπάρχονθ' ὄρω· εἰ δ' ἂ μὲν ὠμόσαμεν
 καὶ ἐφ' οἷς τὴν εἰρήνην ἐποισάμεθα, ἔστιν ἰδεῖν καὶ γε-
 γραμμένα κεῖται, φαίνεται δ' ἀπ' ἀρχῆς ὁ Φίλιππος, πρὶν 6
 Διοπείδην ἐκπλεῦσαι καὶ τοὺς κληρούχους, οὓς νῦν αἰ-
 τιῶνται πεποιηκέναι τὸν πόλεμον, πολλὰ μὲν τῶν ἡμετέ-
 10 ρων ἀδίκως εἰληφῶς, ὑπὲρ ὧν ψηφίσμαθ' ὑμέτερο' ἐγκα-
 λούντα κύρια ταυτί, πάντα δὲ τὸν χρόνον συνεχῶς τὰ
 τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων λαμβάνων καὶ ἐφ'
 ἡμᾶς συσκευαζόμενος, τί τοῦτο λέγουσιν, ὡς πολεμεῖν ἢ
 ἄγειν εἰρήνην δεῖ; οὐ γὰρ αἰρεσίς ἐστιν ἡμῖν τοῦ πράγ- 7
 15 ματος, ἀλλ' ὑπολείπεται τὸ δικαιοτάτον [καὶ ἀναγκαιό-
 τατον] τῶν ἔργων, ὃ ὑπερβαίνουσιν ἐκόντες οὗτοι. τί
 οὖν ἐστὶ τοῦτο; ἀμύνεσθαι τὸν πρότερον πολεμοῦνθ'
 ἡμῖν. πλὴν εἰ τοῦτο λέγουσι νῆ Δί', ὡς, ἂν ἀπέχηται τῆς
 Ἀττικῆς καὶ τοῦ Πειραιῶς Φίλιππος, οὔτ' ἀδικεῖ τὴν πό-
 20 λιν οὔτε ποιεῖ πόλεμον. εἰ δ' ἐκ τούτων τὰ δίκαια τί- 8.

θενται καὶ τὴν εἰρήνην ταύτην ὀρίζονται, | ὅτι μὲν δὴ- 92
 πουθεν οὐθ' ὅσι' οὐτ' ἀνεκτὰ λέγουσιν οὐθ' ὑμῖν ἀσφαλῆ,
 δηλόν ἐστιν ἅπασιν, οὐ μὴν ἀλλ' ἐναντία συμβαίνει ταῖς
 κατηγορίαις ἃς Διοπέθους κατηγοροῦσιν καὶ αὐτὰ ταῦτα
 λέγειν αὐτούς. τί γὰρ δήποτε τῷ μὲν Φιλίππῳ πάντα 5
 τὰλλα ποιεῖν ἐξουσίαν δώσομεν, ἂν τῆς Ἀττικῆς ἀπέχη-
 ται, τῷ Διοπέθει δ' οὐδὲ βοηθεῖν τοῖς Θραξίν ἐξέσται,
 9 ἢ πόλεμον ποιεῖν αὐτὸν φήσομεν; ἀλλὰ νῆ Δία, ταῦτα
 μὲν ἐξελέγχονται, δεινὰ ποιοῦσι δ' οἱ ξένοι περικόπτοντες
 τὰ ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ Διοπέθης ἀδικεῖ κατάγων τὰ 10
 πλοῖα, καὶ δεῖ μὴ ἐπιτρέπειν αὐτῷ. ἔστω, γιγνέσθω ταῦτα,
 10 οὐδὲν ἀντιλέγω. οἶμαι μέντοι δεῖν, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἐπὶ
 πᾶσι δικαίοις ταῦτα συμβουλεύουσιν, ὥσπερ τὴν ὑπάρ-
 χουσαν τῇ πόλει δύναμιν καταλῦσαι ζητοῦσιν, τὸν ἐφε-
 στηκότα καὶ πορίζοντα χρήματα ταύτη διαβάλλοντες ἐν 15
 ὑμῖν, οὕτω τὴν Φιλίππου δύναμιν δεῖξαι διαλυθησομέ-
 νην, ἂν ὑμεῖς ταῦτα πεισθῆτε. εἰ δὲ μή, σκοπεῖθ' ὅτι
 οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν ἢ καθιστᾶσι τὴν πόλιν εἰς τὸν αὐ-
 τὸν τρόπον δι' οὗ τὰ παρόντα πράγμαθ' ἅπαντ' ἀπ-
 11 ὀλωλεν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι οὐδενὶ τῶν πάντων 20
 πλέον κεκράτηκε Φίλιππος ἢ τῷ πρότερος πρὸς τοῖς πράγ-
 μασι γίνεσθαι. ὁ μὲν γὰρ ἔχων δύναμιν συνεστηκυῖαν
 αἰεὶ περὶ αὐτὸν καὶ προειδὼς ἃ βούλεται πράξαι, ἐξαίφνης
 ἐφ' οὓς ἂν αὐτῷ δόξη πάρεστιν· ἡμεῖς δ' ἐπειδὴν πυνθώ-
 μεθὰ τι γιγνόμενον, τηνικαῦτα θορυβοῦμεθα καὶ παρα- 25
 12 σκευαζόμεθα. εἴτ' οἶμαι συμβαίνει τῷ μὲν ἐφ' ἃ ἂν ἔλθῃ,
 ταῦτ' ἔχειν κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν, ἡμῖν δ' ὑστερίζειν,
 καὶ ὅσ' ἂν δαπανήσωμεν, ἅπαντα μάτην ἀνηλωκέναι, καὶ 93
 τὴν μὲν ἔχθραν καὶ τὸ βούλεσθαι κωλύειν ἐνδεδειχθαι,
 ὑστερίζοντας δὲ τῶν ἔργων αἰσχύνην προσοφλισκάνειν. 30

Μὴ τοίνυν ἀγνοεῖτ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι καὶ τὰ 13
 νῦν τὰλλα μὲν ἐστὶ λόγοι ταῦτα καὶ προφάσεις, πρᾶτ-
 τεται δὲ καὶ κατασκευάζεται τοῦτο, ὅπως ὑμῶν μὲν οἴκοι
 μενόντων, ἔξω δὲ μηδεμιᾶς οὔσης τῇ πόλει δυνάμεως,
 5 μετὰ πλείστης ἡσυχίας ἅπανθ' ὅσα βούλεται Φίλιππος
 διοικήσεται. θεωρεῖτε γὰρ τὸ παρὸν πρῶτον, ὃ γίγνεται.
 νυνὶ δύναμιν μεγάλην ἐκεῖνος ἔχων ἐν Θράκῃ διατρέβει 14
 καὶ μεταπέμπεται πολλήν, ὡς φασιν οἱ παρόντες, ἀπὸ
 Μακεδονίας καὶ Θετταλίας. ἐὰν οὖν περιμείνας τοὺς
 10 ἔτησίαις ἐπὶ Βυζάντιον ἐλθὼν πολιορκῆ, πρῶτον μὲν οἶ-
 εσθε τοὺς Βυζαντίους μενεῖν ἐπὶ τῆς ἀνοίας τῆς αὐτῆς
 ὥσπερ νῦν, καὶ οὔτε παρακαλεῖν ὑμᾶς οὔτε βοηθεῖν αὐ-
 τοῖς ἀξιῶσιν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶομαι, ἀλλὰ καὶ εἴ τισι μᾶλ- 15
 λον ἀπιστοῦσιν ἢ ἡμῖν, καὶ τούτους εἰσφρησέσθαι μᾶλλον
 15 ἢ κελύειν παραδώσειν τὴν πόλιν, ἂν περ μὴ φθάσῃ λαβὼν
 αὐτούς. οὐκοῦν ἡμῶν μὲν μὴ δυναμένων ἐνθένδ' ἀνα-
 πλεῦσαι, ἐκεῖ δὲ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης ἐτοίμου βοηθείας,
 οὐδὲν αὐτοὺς ἀπολωλέναι κωλύσει. „νῆ Δία, κακοδαιμο- 16
 νῶσι γὰρ ἄνθρωποι καὶ ὑπερβάλλουσιν ἀνοία.“ πάνυ γε,
 20 ἀλλ' ὅμως αὐτοὺς δεῖ σῶς εἶναι· συμφέρει γὰρ τῇ πόλει.
 καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε δηλόν ἐστιν ἡμῖν, ὡς ἐπὶ Χερρό-
 νησον οὐχ ἤξει· ἀλλ' εἴγ' ἐκ τῆς ἐπιστολῆς δεῖ σκοπεῖν
 ἧς ἔπεμψε πρὸς ὑμᾶς, ἀμυνεῖσθαι φησι τοὺς ἐν Χερρο-
 νήσῳ. ἂν μὲν τοίνυν ἢ τὸ συνεστηκὸς στράτευμα, καὶ τῇ 17
 † 25 χώρῃ | βοηθῆσαι δυνήσεται καὶ τῶν ἐκείνου τι κακῶς
 ποιῆσαι· εἰ δ' ἅπαξ διαλυθήσεται, τί ποιήσομεν, ἂν ἐπὶ
 Χερρόνησον ἴῃ; „κρινοῦμεν Διοπέθην νῆ Δία.“ καὶ τί
 τὰ πράγματ' ἔσται βελτίω; „ἀλλ' ἐνθένδ' ἂν βοηθήσαι-
 μεν αὐτοί.“ ἂν δ' ὑπὸ τῶν πνευμάτων μὴ δυνώμεθα;
 30 „ἀλλὰ μὰ Δί' οὐχ ἤξει.“ καὶ τίς ἐγγυητής ἐστὶ τούτου;

18 ἄρ' ὄρατε καὶ λογίσεσθ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν ἐπιούσαν ὥραν τοῦ ἔτους, εἰς ἣν ἔρημόν τινες οἴονται δεῖν τὸν Ἑλλήσποντον ὑμῶν ποιῆσαι καὶ παραδοῦναι Φιλίππῳ; τί δ', ἂν ἀπελθὼν ἐκ Θράκης καὶ μηδὲ προσελθὼν Χερρονήσῳ μηδὲ Βυζαντίῳ (καὶ γὰρ ταῦτα λογίσεσθε) ἐπὶ 5 Χαλκίδα καὶ Μέγαρ' ἤκη τὸν αὐτὸν τρόπον ὄνπερ ἐπ' Ὠρεὸν πρόην, πότερον κρείττον ἐνθάδ' αὐτὸν ἀμύνεσθαι καὶ προσελθεῖν τὸν πόλεμον πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἑᾶσαι, ἢ κατασκευάζειν ἐκεῖ τιν' ἀσχολίαν αὐτῷ; ἐγὼ μὲν οἶομαι τοῦτο. 10

19 Ταῦτα τοίνυν ἅπαντας εἰδότας καὶ λογιζομένους χρὴ μὰ Δί' οὐχ ἣν Διοπέθης πειρᾶται τῇ πόλει δύναμιν παρασκευάζειν, ταύτην βασκαίνειν καὶ διαλυθεῖν πειρᾶσθαι, ἀλλ' ἐτέραν αὐτοὺς προσπαρασκευάζειν καὶ συνευποροῦντας ἐκείνῳ χρημάτων καὶ τᾶλλ' οἰκείως συναγωνιζομένους. 15
20 εἰ γὰρ τις ἔροιτο Φίλιππον· „εἰπέ μοι, πότερ' ἂν βούλοιο τούτους τοὺς στρατιώτας οὓς Διοπέθης νῦν ἔχει, τοὺς ὁποιοῦστίνασοῦν (οὐδὲν γὰρ ἀντιλέγω) εὐθeneῖν καὶ παρ' Ἀθηναίοις εὐδοξεῖν καὶ πλείους γίγνεσθαι τῆς πόλεως συναγωνιζομένης, ἢ διαβαλλόντων τινῶν καὶ κατηγορούντων διασπασθῆναι καὶ διαφθαρεῖν;“ ταῦτ' ἂν οἶμαι φήσειεν. εἴθ' ἂ Φίλιππος ἂν εὐξαιτο τοῖς θεοῖς, ταῦθ' ἡμῶν τινες ἐνθάδε πράττουσιν; εἴτ' ἔτι ζητεῖτε πόθεν τὰ τῆς πόλεως ἀπόλωλεν ἅπαντα; 20

21 Βούλομαι τοίνυν <πρὸς> ὑμᾶς μετὰ παρρησίας ἐξετάσαι 25 τὰ παρόντα πράγματα τῇ πόλει, καὶ σκέψασθαι τί ποιούμεν αὐτοὶ νῦν καὶ ὅπως χρώμεσθ' αὐτοῖς. ἡμεῖς οὔτε χρηματ' εἰσφέρειν βουλόμεσθ' οὔτ' αὐτοὶ στρατεύεσθαι, οὔτε τῶν κοινῶν ἀπέχεσθαι δυνάμεθα, οὔτε τὰς συντάξεις Διοπέθει δίδομεν, οὔθ' ὅσ' ἂν αὐτὸς αὐτῷ πορίσῃται 30

ἐπαινοῦμεν, ἀλλὰ βασκαίνομεν καὶ σκοποῦμεν πόθεν, καὶ 22 τί μέλλει ποιεῖν καὶ πάντα τὰ τοιαυτῆ, οὔτ', ἐπειδήπερ οὕτως ἔχομεν, τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν πράττειν ἐθέλομεν, ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς λόγοις τοὺς τῆς πόλεως λέγοντας ἄξι' ἐπαινοῦμεν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις τοῖς ἐναντιομένοις τούτοις 5 συναγωνιζόμεθα. ὑμεῖς μὲν τοίνυν εἰώθαθ' ἐκάστοτε τὸν 23 παριόντ' ἐρωτᾶν, τί οὖν χρὴ ποιεῖν; ἐγὼ δ' ὑμᾶς ἐρωτῆσαι βούλομαι, τί οὖν χρὴ λέγειν; εἰ γὰρ μήτ' εἰσολίσετε, μήτ' αὐτοὶ στρατεύσεσθε, μήτε τῶν κοινῶν ἀφέξεσθε, 10 μήτε τὰς συντάξεις δώσετε, μήθ' ὅσ' ἂν αὐτῷ πορίσῃται ἑᾶσετε, μήτε τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν πράττειν ἐθέλησετε, οὐκ ἔχω τί λέγω. οἱ γὰρ ἤδη τοσαύτην ἐξουσίαν τοῖς αἰτιᾶσθαι καὶ διαβάλλειν βουλομένοις διδόντες, ὥστε καὶ περὶ ὧν ἂν φασὶ μέλλειν αὐτὸν ποιεῖν, καὶ περὶ τούτων 15 προκατηγοροῦντων ἀκροᾶσθαι — τί ἂν τις λέγοι;

Ὅτι τοίνυν δύναται ταῦτα ποιεῖν, ἐνλοῦς μαθεῖν ὑμῶν 24 δεῖ. λέξω δὲ μετὰ παρρησίας· καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἄλλως δυναίμην. πάντες ὅσοι ποτ' ἐκπεπλεύκασι παρ' ὑμῶν 96 στρατηγοὶ (ἢ γὰρ πάσχειν ὀτιοῦν τιμῶμαι) καὶ παρὰ 20 Χίων καὶ παρ' Ἐρυθραίων καὶ παρ' ὧν ἂν ἕκαστοι δύνωνται (τούτων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων λέγω), χρήματα λαμβάνουσι. λαμβάνουσι δ' οἱ μὲν ἔχοντες μίαν ἢ δύο ναῦς 25 ἐλάττονα, οἱ δὲ μείζω δύναμιν πλείονα. καὶ διδόασιν οἱ διδόντες οὔτε τὰ μικρὰ οὔτε τὰ πολλὰ ἀντ' οὐδενός (οὐ 25 γὰρ οὕτω μαινόνται), ἀλλ' ὠνούμενοι μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς παρ' αὐτῶν ἐκπλέοντας ἐμπόρους, μὴ συλᾶσθαι, παραπέμπεσθαι τὰ πλοῖα τὰ αὐτῶν, τὰ τοιαῦτα· φασὶ δ' εὐνοίας διδόναι, καὶ τοῦτο τὸν νομ' ἔχει τὰ λήματα ταῦτα. καὶ δὴ καὶ νῦν τῷ Διοπέθει στρατεύμ' ἔχοντι σαφῶς 26 30 ἔστι τοῦτο δῆλον ὅτι δώσουσι χρήματα πάντες οὔτοι·

πόθεν γὰρ οἴεσθ' ἄλλοθεν τὸν μήτε λαβόντα παρ' ὑμῶν
μηδὲν μὴτ' αὐτὸν ἔχονθ' ὀπόθεν μισθοδοτήσῃ, στρατι-
ώτας τρέφειν; ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλ' ἀφ'
ῶν ἀγείρει καὶ προσαιτεῖ καὶ δανείζεται, ἀπὸ τούτων διάγει.
27 οὐδὲν οὖν ἄλλο ποιοῦσιν οἱ κατηγοροῦντες ἐν ὑμῖν ἢ προ- 5
λέγουσιν ἅπασι μὴδ' ὀτιοῦν ἐκείνῳ διδόναι, ὡς καὶ τοῦ
μελλῆσαι δώσουσι δίκην, μὴ τι ποιήσαντί γ' ἢ καταπραξα-
μένῳ. τοῦτ' εἰσὶν οἱ λόγοι· „μέλλει πολιορκεῖν τοὺς Ἑλλη-
νας, ἐκδίδωσιν.“ μέλει γὰρ τινι τούτων τῶν τῆν' Ἀσίαν οἰ-
κούντων Ἑλλήνων; ἀμείνους μὲντ' εἶεν τῶν ἄλλων ἢ τῆς 10
28 πατρίδος κήδεσθαι. καὶ τό γ' εἰς τὸν Ἑλλήσποντον εἰσ-
πέμπειν ἕτερον στρατηγὸν τοῦτ' ἔστιν. εἰ γὰρ δεινὰ
ποιεῖ Διοπέθης καὶ κατάγει τὰ πλοῖα, μικρὸν ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι μικρὸν πινάκιον ταῦτα πάντα κωλύσαι δύναται
ἄν, καὶ λέγουσιν οἱ νόμοι, | ταῦτα τοὺς ἀδικοῦντας εἰσαγ- 97
γέλλειν, οὐ μὰ Δία δαπάναις καὶ τριήρεσι τοσαύταις 16
ἡμᾶς αὐτοὺς φυλάττειν, ἐπεὶ τοῦτό γ' ἔστιν ὑπερβολὴ
29 μανίας· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοὺς ἐχθρούς, οὓς οὐκ ἔστι λαβεῖν
ὑπὸ τοῖς νόμοις, καὶ στρατιώτας τρέφειν καὶ τριήρεις
ἐκπέμπειν καὶ χρήματ' εἰσφέρειν δεῖ καὶ ἀναγκαῖόν ἐστιν, 20
ἐπὶ δ' ἡμᾶς αὐτοὺς ψήφισμα, εἰσαγγελία, πάραλος, ταῦτ'
ἔστιν. ταῦτ' ἦν εὐφρονοῦντων ἀνθρώπων, ἐπηρεαζόν-
των δὲ καὶ διαφθειρόντων τὰ πράγμαθ' ἃ νῦν οὗτοι ποι-
31 οῦσιν. καὶ τὸ μὲν τούτων τινὰς εἶναι τοιούτους δεινὸν ὄν
οὐ δεινὸν ἔστιν· ἀλλ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι οὕτως ἤδη διάκει- 25
σθε, ὥστ', ἂν μὲν τις εἴπῃ παρελθὼν ὅτι Διοπέθης ἔστι τῶν
κακῶν πάντων αἴτιος ἢ Χάρης ἢ Ἀριστοφῶν ἢ ὄν ἂν τῶν
πολιτῶν εἴπῃ τις, εὐθέως φασὲ καὶ θορυβεῖθ' ὡς ὀρθῶς
31 λέγει· ἂν δὲ παρελθὼν λέγῃ τις τάληθῆ, ὅτι „ληρεῖτ',
Ἀθηναῖοι· πάντων τῶν κακῶν καὶ τῶν πραγμάτων τού- 30

των Φίλιππος ἔστ' αἴτιος· εἰ γὰρ ἐκεῖνος ἤγειν ἡσυχίαν,
οὐδὲν ἂν ἦν πρᾶγμα τῇ πόλει“, ὡς μὲν οὐκ ἀληθῆ ταῦτ'
ἔστιν οὐκ ἔχει ἀντιλέγειν, ἀχθεσθαι δέ μοι δοκεῖτε καὶ
ὥσπερ ἀπολλύναι τι νομίζειν. αἴτιον δὲ τούτων (καὶ μοι 32
5 πρὸς θεῶν, ὅταν ἔνεκα τοῦ βελτίστου λέγω, ἔστω παρ-
ρησία)· παρεσκευάκασιν ὑμᾶς τῶν πολιτευομένων ἐνιοὶ
ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις φοβερούς καὶ χαλεπούς, ἐν δὲ
ταῖς παρασκευαῖς ταῖς τοῦ πολέμου ῥαθύμους καὶ εὐκατα-
φρονήτους. ἂν μὲν οὖν τὸν αἴτιον εἴπῃ τις ὄν ἴσθ'
10 ὅτι λήψεσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, φασὲ καὶ βούλεσθε· ἂν
98 δὲ τοιοῦτον λέγῃ τις, ὄν κρατήσαντας τοῖς ὀπλοῖς, ἄλ-
λως δ' οὐκ ἔστιν κολάσαι, οὐκ ἔχει οἴμαι τί ποιήσετε,
ἐξελεγχόμενοι δ' ἀχθεσθε. ἐχρῆν γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι 33
τοῦναντίον ἢ νῦν ἅπαντας τοὺς πολιτευομένους ἐν μὲν
15 ταῖς ἐκκλησίαις πράους καὶ φιλανθρώπους ὑμᾶς ἐθίζειν
εἶναι (πρὸς γὰρ ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς συμμάχους ἐν
ταύταις ἔστι τὰ δίκαια), ἐν δὲ ταῖς παρασκευαῖς ταῖς
τοῦ πολέμου φοβερούς καὶ χαλεπούς ἐπιδεικνύναι (πρὸς
γὰρ τοὺς ἐχθρούς καὶ τοὺς ἀντιπάλους ἐν ἐκείναις ἔσθ' ὁ
20 ἀγών). νῦν δὲ δημαγωγοῦντες ὑμᾶς καὶ χαριζόμενοι καθ' 34
ὑπερβολὴν οὕτω διατεθήκασιν, ὥστ' ἐν μὲν ταῖς ἐκκλη-
σίαις τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκού-
οντας, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις περὶ τῶν
ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. φέρε γὰρ πρὸς Διός, εἰ λόγον
25 ὑμᾶς ἀπαιτήσῃαν οἱ Ἕλληνες ὄν νυνὶ παρήκατε καιρῶν
διὰ ῥαθυμίαν, καὶ ἔροιנד' ὑμᾶς· „ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πέμ- 35
πεθ' ὡς ἡμᾶς ἐκάστοτε πρέσβεις, καὶ λέγεθ' ὡς ἐπιβου-
λεύει Φίλιππος ἡμῖν καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν, καὶ ὡς φυ-
λάττεσθαι δεῖ τὸν ἄνθρωπον, καὶ πάντα τὰ τοιαυτῆ;“
30 ἀνάγκη φάσκειν καὶ ὁμολογεῖν· ποιοῦμεν γὰρ ταῦτα.

„εἴτ', ὧ πάντων ἀνθρώπων φανλότεστοι, δέκα μῆνας ἀπο-
 γενομένου τάνθρώπου καὶ νόσῳ καὶ χειμῶνι καὶ πολέ-
 μοις ἀποληφθέντος, ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἐπανελθεῖν
 36 οἴκαδε, οὔτε τὴν Εὐβοίαν ἠλευθερώσατε, οὔτε τῶν ὑμε-
 τέρων αὐτῶν οὐδὲν ἐκομίσασθε, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ὑμῶν 5
 οἴκοι μενόντων, σχολὴν ἀγόντων, ὑγιαίνοντων (εἰ δὴ
 τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ὑγιαίνειν φήσαιεν), δὴ | ἐν 99
 Εὐβοίᾳ κατέστησε τυράννους, τὸν μὲν ἀπαντικρὺ τῆς Ἀτι-
 37 κῆς ἐπιτειχίσας, τὸν δ' ἐπὶ Σκιάθου, ὑμεῖς δ' οὐδὲ ταῦτ' ἀπε-
 λύσασθε, εἰ μηδὲν ἄλλ' ἐβούλεσθε, ἀλλ' εἰάκατε; ἀφέστατε 10
 δῆλον ὅτι αὐτῶ, καὶ φανερόν πεποιήκατε, ὅτι οὐδ' ἂν δεκά-
 κισ ἀποθάνῃ, οὐδὲν μᾶλλον κινήσεσθε. τί οὖν πρεσβεύετε
 καὶ κατηγορεῖτε καὶ πράγμαθ' ἡμῖν παρέχετε;“ ἂν ταῦτα
 λέγωσιν, τί ἐροῦμεν ἢ τί φήσομεν, Ἀθηναῖοι; ἐγὼ μὲν
 γὰρ οὐχ ὄρω. 15

38 Εἰσὶ τοίνυν τινὲς οἳ τότε' ἐξελέγχειν τὸν παριόντ' οἴ-
 ονται, ἐπειδὴν ἐρωτήσωσι „τί οὖν χρὴ ποιεῖν;“ οἷς ἐγὼ
 μὲν τὸ δικαιοτάτον καὶ ἀληθέστατον τοῦτ' ἀποκρινοῦμαι,
 ταῦτα μὴ ποιεῖν ἂ νυνὶ ποιεῖτε, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ καθ'
 ἕκαστον ἀκριβῶς ἐρῶ. καὶ ὅπως, ὥσπερ ἐρωτῶσι προθύ- 20
 39 μως, οὕτω καὶ ποιεῖν ἐθελήσουσι. πρῶτον μὲν ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γινῶναι, ὅτι
 τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκεν (καὶ
 παύσασθε περὶ τούτου κατηγοροῦντες ἀλλήλων) καὶ κα-
 κόνους μὲν ἐστὶ καὶ ἐχθρὸς ὅλη τῇ πόλει καὶ τῷ τῆς πό- 25
 40 λεως ἐδάφει, προσθήσω δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει πᾶσιν
 ἀνθρώποις, καὶ τοῖς μάλιστα οἰομένοις αὐτῶ χαρίζεσθαι
 (εἰ δὲ μὴ, σκεψάσθων Εὐθυκράτη καὶ Λασθένη τοὺς
 Ὀλυνθίους, οἳ δοκοῦντες οἰκειότατ' αὐτῶ διακεῖσθαι,
 ἐπειδὴ τὴν πόλιν προὔδοσαν, πάντων κάκιστ' ἀπολώλα- 30

σιν), οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ, οὐδ'
 ἐπιβουλεύει καὶ σκοπεῖ μᾶλλον οὐδὲ ἐν τῶν πάντων ἢ
 πῶς ταύτην καταλύσει. καὶ τοῦτ' εἰκότως τρόπον τινὰ 41
 πράττει· οἶδεν γὰρ ἀκριβῶς ὅτι οὐδ' ἂν πάντων τῶν
 100 ἄλλων γένηται κύριος, οὐδὲν ἔστ' αὐτῶ βεβαίως ἔχειν,
 6 ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατήσθε, ἀλλ' ἐάν ποτε συμβῇ τι
 πταιῖσμα, ἂ πολλὰ γένοιτ' ἂν ἀνθρώπων, ἤξει πάντα τὰ
 νῦν συμβεβιασμένα καὶ καταφεύξεται πρὸς ὑμᾶς· ἐστὲ 42
 γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν
 10 εὔπεφυκότες, ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλύσαι καὶ ἔχοντ'
 ἀφελέσθαι δεινοί, καὶ ὅλως ἐνοχλῆσαι τοῖς ἄρχειν βου-
 λομένοις καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἀφελέ-
 σθαι ἔτοιμοι. οὐκ οὖν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν
 παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, οὐ
 15 κακῶς οὐδ' ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενος. πρῶτον μὲν δὴ 43
 τοῦτο δεῖ, ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας καὶ τῆς δη-
 μοκρατίας ἀδιάλλακτον ἐκεῖνον· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο πεισθή-
 σεσθε ταῖς ψυχαῖς, οὐκ ἐθελήσεθ' ὑπὲρ τῶν πραγμάτων
 σπουδάζειν· δεύτερον δ' εἰδέναι σαφῶς ὅτι πάνθ' ὅσα
 20 πραγματεύεται καὶ κατασκευάζεται νῦν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν
 πόλιν παρασκευάζεται, καὶ ὅπου τις ἐκεῖνον ἀμύνεται,
 ἐνταῦθ' ὑπὲρ ὑμῶν ἀμύνεται. οὐ γὰρ οὕτω γ' εὐήθης 44
 ἐστὶν οὐδεὶς ὅς ὑπολαμβάνει τὸν Φίλιππον τῶν μὲν ἐν
 Θράκῃ κακῶν (οὐ γὰρ ἄλλο τις ἂν εἴποι Δρογγίλον καὶ
 25 Καβύλην καὶ Μάστειραν καὶ ἂ νῦν ἐξαιρεῖ καὶ κατα-
 σκευάζεται), τούτων μὲν ἐπιθυμεῖν καὶ ὑπὲρ τοῦ ταῦτα
 λαβεῖν καὶ πόρους καὶ χειμῶνας καὶ τοὺς ἐσχάτους κιν-
 δύνους ὑπομένειν, τῶν δ' Ἀθηναίων λιμένων καὶ νεωρίων 45
 καὶ τριήρων καὶ τῶν ἔργων τῶν ἀργυρείων καὶ τοσού-
 30 των προσόδων οὐκ ἐπιθυμεῖν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσειν

ὑμᾶς ἔχειν, ὑπὲρ δὲ τῶν μελιῶν καὶ τῶν ὀλυρῶν τῶν
 ἐν τοῖς Θρακίοις | σιροῖς ἐν τῷ βαράθρῳ χειμάζειν. οὐκ 101
 ἔστι ταῦτα, ἀλλὰ κάκειν' ὑπὲρ τοῦ τούτων γενέσθαι κύ-
 46 ριος καὶ τᾶλλα πάντα πραγματεύεται. τί οὖν εὖ φρο-
 νούντων ἀνθρώπων ἐστίν; εἰδόμενος ταῦτα καὶ ἐγνωκότας 5
 τὴν μὲν ὑπερβάλλουσαν καὶ ἀνέλκαστον ταύτην ῥαθυμίαν
 ἀποθέσθαι, χρήματα δ' εἰσφέρειν καὶ τοὺς συμμάχους
 ἀξιοῦν, καὶ ὅπως τὸ συνεστηκὸς τοῦτο συμμενεῖ στρα-
 τευμ' ὁρᾶν καὶ πράττειν, ἴν' ὥσπερ ἐκεῖνος ἔτοιμον ἔχει
 δύναμιν τὴν ἀδικήσουσαν καὶ καταδουλωσομένην ἅπαν- 10
 τας τοὺς Ἕλληνας, οὕτω τὴν σώσουσαν ὑμεῖς καὶ βοηθή-
 47 σουσαν ἅπασιν ἔτοιμον ἔχητε. οὐ γὰρ ἔστι βοήθειαι
 χρωμένους οὐδέποτε οὐδὲν τῶν δεόντων πράξει, ἀλλὰ
 κατασκευάσαντας δεῖ δύναμιν, καὶ τροφήν ταύτη πορί-
 σαντας καὶ ταμίαι καὶ δημοσίους, καὶ ὅπως ἐνὶ τῶν 15
 χρημάτων φυλακὴν ἀκριβεστάτην γενέσθαι, οὕτω ποι-
 ῆσαντας, τὸν μὲν τῶν χρημάτων λόγον παρὰ τούτων
 λαμβάνειν, τὸν δὲ τῶν ἔργων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ. κἂν
 οὕτω ποιήσητε καὶ τότε ἔθειλήσηθ' ὡς ἀληθῶς ἄγειν εἰ-
 ρήνην δικαίαν, μένειν ἐπὶ τῆς αὐτοῦ Φίλιππον ἀναγ- 20
 κάσετε, οὐ μείζον οὐδὲν ἂν γένοιτ' ἀγαθόν, ἢ πολεμήσετ'
 ἐξ ἴσου.
 48 Εἰ δὲ τῷ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης μεγάλης καὶ πόνων
 πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλ' ὀρθῶς δοκεῖ·
 ἀλλ' ἐὰν λογίζηται τὰ τῆ πόλει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, 25
 ἂν ταῦτα μὴ θέλη, εὐρήσει λυσιτελοῦν τὸ ἐκόντας ποι-
 49 εῖν τὰ δέοντα. εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ τις ἐγγυητὴς θεῶν (οὐ
 γὰρ ἀνθρώπων γ' οὐδεὶς ἂν γένοιτ' ἀξιόχρεως τηλικού-
 του πράγματος) ὡς, ἐὰν ἄγηθ' ἡσυχίαν καὶ ἅπαντα 29
 προῆσθε, οὐκ ἐπ' αὐτοὺς ὑμᾶς τελευτῶν ἐκεῖνος | ἤξει, 102

αἰσχροὺν μὲν νῆ τὸν Δία καὶ πάντας θεοὺς καὶ ἀνάξιον
 ὑμῶν καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῆ πόλει καὶ πεπραγμένων
 τοῖς προγόνοις, τῆς ἰδίας ἔνεκα ῥαθυμίας τοὺς ἄλλους
 πάντας Ἕλληνας εἰς δουλείαν προσέσθαι, καὶ ἔγωγ' αὐτὸς
 5 μὲν τεθνάναι μᾶλλον ἂν ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι βουλομένην·
 οὐ μὴν ἀλλ' εἰ τις ἄλλος λέγει καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω, μὴ
 ἀμύνεσθε, ἅπαντα πρόεσθε. εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, 50
 τούναντίον δὲ πρόϊσμεν ἅπαντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλειόνων
 ἐάσωμεν ἐκεῖνον γενέσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ
 10 καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθ' ἐχθρῷ, ποῖ ἀναδυόμεθα; ἢ τί
 μέλλομεν; ἢ πότ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰ δέοντα ποιεῖν 110
 ἐθειλήσομεν; ἢ ὅταν νῆ Δί' ἀναγκαῖον ἦ. ἀλλ' ἦν μὲν ἂν 51
 τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἶποι, οὐ μόνον ἤδη
 πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθεν, τὴν δὲ τῶν δού-
 15 λων ἀπεύχεσθαι [δήπου μὴ γενέσθαι] δεῖ. διαφέρει δὲ
 τί; ὅτι ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη ἢ
 ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνη, καὶ μείζω ταύτης οὐκ
 οἶδ' ἦντιν' ἂν εἶποιμεν· δούλῳ δὲ πληγαὶ καὶ ὁ τοῦ σώ-
 ματος αἰκισμὸς, ἃ μήτε γένοιτο οὔτε λέγειν ἄξιον.
 20 Πάντα τοίνυν τᾶλλ' εἰπὼν ἂν ἠδέως καὶ δέξας ὄν 52
 τρόπον ὑμᾶς ἔνιοι καταπολιτεύονται, τὰ μὲν ἄλλ' ἐάσω·
 ἀλλ' ἐπειδάν τι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐμπέση, εὐθύς ἀνα-
 στάς τις λέγει „τὸ τὴν εἰρήνην ἄγειν ὡς ἀγαθόν“ καὶ
 „τὸ τρέφειν δύναμιν μεγάλην ὡς χαλεπὸν“ καὶ „διαρπά-
 25 ζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται“, καὶ τοιούτους λόγους,
 ἐξ ὧν ἀναβάλλουσι μὲν ὑμᾶς, ἡσυχίαν δὲ ποιούσιν ἐκείνῳ
 πράττειν ὅ τι βούλεται. ἐκ δὲ τούτων περιγίγνεται, ὑμῖν 53
 103 μὲν | ἢ σχολὴ καὶ τὸ μηδὲν ἤδη ποιεῖν, ἃ δέδοιχ' ὅπως
 μὴ ποθ' ἠγγήσεσθ' ἐπὶ πολλῷ γεγενῆσθαι, τούτοις δ' αἰ
 30 χάριτες καὶ ὁ μισθὸς ὁ τούτων. ἐγὼ δ' οἶμαι τὴν μὲν

εἰρήνην ἄγειν οὐχ ὑμᾶς δεῖν πείθειν, οἱ πεπεισμένοι κάθ-
 ησθε, ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου πράττοντα (ἂν γὰρ
 54 ἐκεῖνος πεισθῆ, τὰ γ' ἀφ' ὑμῶν ὑπάρχει)· νομίζειν δ'
 εἶναι χαλεπά, οὐχ ὅσ' ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν, ἀλλ'
 ἂ πεισόμεθα, ἂν ταῦτα μὴ θέλωμεν ποιεῖν· καὶ τὸ δι- 5
 αρπασθήσεσθαι τὰ χρήματα τῷ φυλακῆν εἰπεῖν δι' ἣν
 σωθήσεται κωλύειν, οὐχὶ τῷ τοῦ συμφέροντος ἀφεστάναι.
 55 καίτοι ἔγωγ' ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτ' ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινὰς ὑμῶν εἰ διαρπα-
 σθήσεται, ἂ καὶ φυλάττειν καὶ κολάζειν τοὺς ἀδικοῦντας 10
 ἐφ' ὑμῖν ἐστίν, τὴν δ' Ἑλλάδα πᾶσαν οὕτωςι Φίλιππος
 ἐφεξῆς ἀρπάζων οὐ λυπεῖ, καὶ ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἀρπάζων.
 56 Τί ποτ' οὖν ἐστίν τὸ αἴτιον ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ
 τὸν μὲν οὕτω φανερώς στρατεύοντα, ἀδικοῦντα, πόλεις
 καταλαμβάνοντα μηδένα τούτων πάποτ' εἰπεῖν ὡς πό- 15
 λεμον ποιεῖ, τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν μηδὲ προῖεσθαι ταῦτα
 συμβουλεύοντας, τούτους τὸν πόλεμον ποιήσῃν αἰτιᾶ-
 57 σθαι; ἐγὼ διδάξω· ὅτι τὴν ὀργὴν ἣν εἰκὸς ἐστὶ γε-
 νέσθαι παρ' ὑμῖν, ἂν τι λυπῆσθε τῷ πολέμῳ, εἰς τοὺς
 ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας τὰ βέλτιστα τρέψαι βούλονται, ἵνα 20
 τούτους κρίνητε, μὴ Φίλιππον ἀμύνησθε, καὶ κατηγορῶ-
 σιν αὐτοί, μὴ δίκην δῶσιν ὧν ποιοῦσι νῦν. τοῦτ' αὐτοῖς
 δύναται τὸ λέγειν ὡς ἄρα βούλονται πόλεμόν τινες ποι-
 ῆσαι παρ' ὑμῖν, καὶ περὶ τούτου ἡ διαδικασία αὕτη ἐστίν.
 58 ἐγὼ δ' | οἷδ' ἀκριβῶς ὅτι, οὐ γράψαντος Ἀθηναίων οὐδε- 104
 νόσ πω πόλεμον, καὶ ἄλλα πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς 26
 πόλεως καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε βοήθειαν. εἰ μὲν-
 τοι βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ προσποιεῖσθαι πολεμεῖν αὐτὸν
 ἡμῖν, ἀνοητότατος πάντων ἂν εἴη τῶν ὄντων ἀνθρώπων,
 59 εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι. ἀλλ' ἐπειδὴν ἐπ' αὐτοὺς ἡμᾶς ἴη, τί 30

φήσομεν; ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ὥσπερ οὐδ' Ὀρει-
 ταις, τῶν στρατιωτῶν ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ, οὐδὲ Φεραίοις
 πρότερον, πρὸς τὰ τεύχη προσβάλλων αὐτῶν, οὐδ' Ὀλυν-
 θίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα
 5 παρῆν ἔχων. ἢ καὶ τότε τοὺς ἀμύνεσθαι κελεύοντας πολε-
 μον ποιεῖν φήσομεν; οὐκοῦν ὑπόλοιπον δουλεύειν· οὐ
 γὰρ ἄλλο γ' οὐδὲν ἐστὶ μεταξὺ τοῦ μὴτ' ἀμύνεσθαι μὴτ'
 ἄγειν ἡσυχίαν ἑᾶσθαι. καὶ μὴν οὐχ ὑπὲρ τῶν ἴσων ὑμῖν 60
 καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσθ' ὁ κίνδυνος· οὐ γὰρ ὑφ' αὐτῷ τὴν
 10 πόλιν ποιήσασθαι βούλεται Φίλιππος, ἀλλ' ὅπως ἀνελεῖν.
 οἶδεν γὰρ ἀκριβῶς ὅτι δουλεύειν μὲν ὑμεῖς οὔτ' ἐθελή-
 σετε, οὔτ', ἂν ἐθελήσητ', ἐπιστήσεσθε (ἄρχειν γὰρ εἰ-
 ῶθατε), πράγματα δ' αὐτῷ παρασχεῖν, ἂν καιρὸν λάβητε,
 πλείω τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀνθρώπων δυνήσεσθε.
 15 Ὡς οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ὄντος τοῦ ἀγῶνος, οὕτω 61
 προσήκει γιννώσκειν, καὶ τοὺς πεπρακότας αὐτοὺς ἐκείνω
 μισεῖν καὶ ἀποτυμπανίσαι· οὐ γὰρ ἐστίν, οὐκ ἐστίν τῶν
 ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ
 τῇ πόλει κολάσῃτ' ἐχθρούς. πόθεν οἴεσθε νῦν αὐτὸν 62
 105 ὑβρίζειν ὑμᾶς | (οὐδὲν γὰρ ἄλλ' ἔμοιγε δοκεῖ ποιεῖν ἢ
 21 τοῦτο) καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιοῦντα, εἰ μηδὲν ἄλλο,
 ἔξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδη; οἷον Θετταλοὺς πολλὰ
 δοὺς ὑπηγάγετ' εἰς τὴν νῦν παροῦσαν δουλείαν· οὐδ'
 ἂν εἰπεῖν δύναται οὐδεὶς ὅσα τοὺς τάλαιπώρους Ὀλυν-
 25 θίους πρότερον δοὺς Ποτείδαιαν ἐξηπάτησεν καὶ πόλλ'
 ἕτερα· Θηβαίους νῦν ὑπάρχει τὴν Βοιωτίαν αὐτοῖς παρα- 63
 δοὺς καὶ ἀπαλλάξας πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεποῦ· ὥστε
 καρπωσάμενοί τιν' ἕκαστοι τούτων πλεονεξίαν οἱ μὲν
 ἤδη πεπόνθασιν ἂ δὴ πάντες ἴσασιν, οἱ δ' ὅταν ποτὲ
 30 συμβῆ πείσονται. ὑμεῖς δ' ὧν μὲν ἀπεστέρησθε, σιωπῶ·

ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, πόσ' ἐξηπά-
 64 τησθε, πόσων ἀπεστέρησθε. οὐχὶ Φωκέας, οὐ Πύλας,
 οὐχὶ τὰπὶ Θράκης, Δορίσκον, Σέρριον, τὸν Κερσοβλέ-
 πτην αὐτόν; οὐ νῦν τὴν πόλιν τὴν Καρδιανῶν ἔχει καὶ
 ὁμολογεῖ; τί ποτ' οὖν ἐκείνως τοῖς ἄλλοις καὶ οὐ τὸν 5
 αὐτὸν τρόπον ὑμῖν προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῶν πα-
 σῶν πόλεων τῇ ἡμετέρᾳ ἄδει' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν
 δέδοται, καὶ λαβόντα χρήματ' αὐτὸν ἀσφαλές ἐστι λέγειν
 65 παρ' ὑμῖν, κἂν ἀφηρημένοι τὰ ὑμέτερά' αὐτῶν ἦτε. οὐκ ἦν
 ἀσφαλές λέγειν ἐν Ὀλύμπῳ τὰ Φιλίππου μὴ σὺν εὐπεπον- 10
 θότων τῶν πολλῶν Ὀλυνθίων τῷ Ποτείδαιαν καρποῦ-
 σθαι· οὐκ ἦν ἀσφαλές λέγειν ἐν Θετταλίᾳ τὰ Φιλίππου
 μηδὲν εὐπεπονθότος τοῦ πλήθους τοῦ Θετταλῶν τῷ
 τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς καὶ τὴν πυ-
 λαίαν ἀποδοῦναι· οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλές, πρὶν τὴν 15
 66 Βοιωτίαν ἀπέδωκεν καὶ τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν. ἀλλ' Ἀθή- 106
 νησιν, οὐ μόνον Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν χώραν
 ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζοντος ὑμῖν
 ἐπιτελιχισμα τὴν Εὐβοίαν καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάντιον παριόν-
 τος, ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου. καὶ γὰρ τοι 20
 τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γίνονται
 καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι, ὑμεῖς
 δὲ τούναντίον ἐκ μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐπόρων
 ἄποροι· πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι συμμαχούς,
 67 πίστιν, εὐνοίαν, ὧν πάντων ἔσθ' ὑμεῖς ἄποροι. ἐκ δὲ τοῦ 25
 τούτων ὀλιγώρως ἔχειν καὶ ἔαν ταῦτα φέρεσθαι ὁ μὲν εὐ-
 δαίμων καὶ μέγας καὶ φοβερός πᾶσιν Ἕλλησιν καὶ βαρβά-
 ροις, ὑμεῖς δ' ἔρημοι καὶ ταπεινοί, τῇ τῶν ὀνίων ἀφθο-
 νία λαμπροί, τῇ δ' ὧν προσῆκε παρασκευῇ καταγέλαστοι.
 οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περὶ θ' ὑμῶν καὶ περὶ αὐτῶν 30

ἐνίους τῶν λεγόντων ὁρῶ βουλευομένους· ὑμᾶς μὲν γὰρ
 ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἂν τις ὑμᾶς ἀδικῇ, αὐτοὶ δ'
 οὐ δύνανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν οὐδενὸς αὐτοὺς
 ἀδικούντος.
 6 Εἰτά φησιν ὅς ἂν τύχη παρελθῶν· „οὐ γὰρ ἐθέλεις 68
 γράφειν, οὐδὲ κινδυνεύειν, ἀλλ' ἄτολμος εἶ καὶ μαλακός“.
 ἐγὼ δὲ θρασὺς μὲν καὶ βδελυρὸς καὶ ἀναιδής οὐτ' εἰμι
 μήτε γενόμην, ἀνδρειότερον μέντοι πολλῶν πάντων τῶν
 Ἰταμῶς πολιτευομένων παρ' ὑμῖν ἐμαυτὸν ἡγοῦμαι. ὅστις 69
 10 μὲν γὰρ ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι παριδῶν ἂ συνοίσει τῇ πό-
 λει, κρίνει, δημεύει, δίδωσιν, κατηγορεῖ, οὐδεμιᾶ ταῦτ'
 ἀνδρεία ποιεῖ, ἀλλ' ἔχων ἐνέχυρον τῆς αὐτοῦ σωτηρίας
 107 τὸ πρὸς χάριν ὑμῖν λέγειν καὶ πολιτεύεσθαι ἀσφαλῶς
 θρασὺς ἐστίν· ὅστις δ' ὑπὲρ τοῦ βελτίστου πολλὰ τοῖς
 15 ὑμετέροις ἐναντιοῦται βουλήμασιν, καὶ μηδὲν λέγει πρὸς
 χάριν, ἀλλὰ τὸ βέλτιστον αἰεὶ, καὶ τὴν τοιαύτην πολι-
 τείαν προαιρεῖται, ἐν ἣ πλειόνων ἢ τύχη κυρία γίνεταί
 ἢ οἱ λογισμοί, τούτων δ' ἀμφοτέρων ἑαυτὸν ὑπεύθυνον
 ὑμῖν παρέχει, οὗτός ἐστ' ἀνδρείος, καὶ χρήσιμος πο- 70
 20 λίτης ὁ τοιοῦτός ἐστιν, οὐχ οἱ τῆς παρ' ἡμέραν χάριτος
 τὰ μέγιστα τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες, οὓς ἐγὼ τοσοῦτου
 δέω ζηλοῦν ἢ νομίζειν ἀξίους πολίτας τῆς πόλεως εἶναι,
 ὥστ' εἴ τις ἔροιτό με· „εἰπέ μοι, σὺ δὲ τί τὴν πόλιν ἡμῖν
 ἀγαθὸν πεποίηκας;“ ἔχων ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ τρι-
 25 ηραρχίας εἰπεῖν καὶ χορηγίας καὶ χρημάτων εἰσφορὰς καὶ
 λύσεις αἰχμαλώτων καὶ τοιαύτας ἄλλας φιλανθρωπίας,
 οὐδὲν ἂν τούτων εἴποιμι, ἀλλ' ὅτι τῶν τοιούτων πολι- 71
 τευμάτων οὐδὲν πολιτεύομαι, ἀλλὰ δυνάμενος ἂν ἴσως,
 ὥσπερ καὶ ἕτεροι, καὶ κατηγορεῖν καὶ χαρίζεσθαι καὶ δη-
 30 μεύειν καὶ τᾶλλ' ἂ ποιούσιν οὗτοι ποιεῖν, οὐδ' ἐφ' ἐν

τούτων πώποτ' ἔμαντον ἔταξα, οὐδὲ προήχθη οὐθ' ὑπὸ κέρδους οὐθ' ὑπὸ φιλοτιμίας, ἀλλὰ διατελῶ λέγων ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πολλῶν ἐλάττων εἰμι παρ' ὑμῖν, ὑμεῖς δ', εἰ πείσεσθέ μοι, μείζους ἂν εἴητε· οὕτω γὰρ ἴσως ἀνεπίφθονον εἰπεῖν. οὐδ' ἔμοιγε δοκεῖ δικαίου τοῦτ' εἶναι πο- 5 λίτου, τοιαῦτα πολιτεύμαθ' εὐρίσκειν ἐξ ὧν ἐγὼ μὲν πρῶτος ὑμῶν ἔσομαι εὐθέως, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστατοι· ἀλλὰ συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς τῶν ἀγαθῶν πολιτῶν πολιτεύμασι, καὶ τὸ βέλτιστον αἰεὶ, μὴ τὸ ῥᾶστον ἅπαντας λέγειν· ἐπ' ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἡ φύσις αὐτῆ βαδι- 108 εῖται, ἐπὶ τοῦτο δὲ τῷ λόγῳ δεῖ προάγεσθαι διδάσκοντα 11 τὸν ἀγαθὸν πολίτην.

73 Ἦδη τοίνυν τινὸς ἤκουσα τοιοῦτόν τι λέγοντος, ὡς ἄρ' ἐγὼ λέγω μὲν αἰεὶ τὰ βέλτιστα, ἔστι δ' οὐδὲν ἄλλ' ἢ λόγοι τὰ παρ' ἑμοῦ, δεῖ δ' ἔργων τῆ πόλει καὶ πράξεώς 15 τινος. ἐγὼ δ' ὡς ἔχω περὶ τούτων, λέξω πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. οὐδ' εἶναι νομίζω τοῦ συμβουλευόντος ὑμῖν ἔργον οὐδὲν πλὴν εἰπεῖν τὰ βέλτιστα. καὶ τοῦθ' 74 ὅτι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον ῥᾶδίως οἶμαι δεῖξιν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι Τιμόθεός ποτ' ἐκεῖνος ἐν ὑμῖν 20 ἐδημηγόρησεν ὡς δεῖ βοηθεῖν καὶ τοὺς Εὐβοέας σῶζειν, ὅτε Θηβαῖοι κατεδουλοῦντ' αὐτούς, καὶ λέγων εἶπεν οὕτω πως· „εἰπέ μοι, βουλευέσθε“, ἔφη, „Θηβαίους ἔχοντες ἐν νήσῳ, τί χρήσεσθε καὶ τί δεῖ ποιεῖν; οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τριήρων; οὐκ ἀναστάντες 25 ἤδη πορεύσεσθ' εἰς τὸν Πειραιᾶ; οὐ καθέλξετε τὰς ναῦς;“ 75 οὐκοῦν εἶπε μὲν ταῦθ' ὁ Τιμόθεος, ἐποιήσατε δ' ὑμεῖς· ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων τὸ πρᾶγμ' ἐπράχθη. εἰ δ' ὁ μὲν εἶπεν ὡς οἶόν τε τὰ ἄριστα, ὥσπερ εἶπεν, ὑμεῖς δ' ἀπερραθυμήσατε καὶ μηδὲν ὑπηκούσατε, ἄρ' ἂν ἦν γεγονός 30

τι τῶν τότε συμβάντων τῆ πόλει; οὐχ οἶόν τε. οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ὧν ἂν ἐγὼ λέγω [καὶ περὶ ὧν ἂν ὁ δεῖν' εἴπῃ], τὰ μὲν ἔργα παρ' ὑμῶν αὐτῶν ζητεῖτε, τὰ δὲ βέλτιστ' ἐπιστήμη λέγειν παρὰ τοῦ παριόντος.

5 Ἐν κεφαλαίῳ δ' ἂ λέγω φράσας καταβῆναι βούλομαι. 76 χρήματ' εἰσφέρειν φημι δεῖν· τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν 109 συνέχειν, ἐπανορθοῦντας | εἴ τι δοκεῖ μὴ καλῶς ἔχειν, μὴ ὅσοις ἂν τις αἰτιάσῃται τὸ ὅλον καταλύοντας· πρέσβεις ἐκπέμπειν πανταχοῖ τοὺς διδάξοντας, νουθετήσοντας, πρά- 10 ξοντας· παρὰ πάντα ταῦτα τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν δωροδοκοῦντας κολάζειν καὶ μισεῖν πανταχοῦ, ἵν' οἱ μέτριοι καὶ δικαίους αὐτοὺς παρέχοντες εὐ βεβουλεῦσθαι δο- 77 κῶσι καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ ἑαυτοῖς. ἂν οὕτω τοῖς πράγμασι χρῆσθε καὶ παύσησθ' ὀλιγοροῦντες ἀπάντων, ἴσως 15 ἂν, ἴσως καὶ νῦν ἔτι βελτίω γένοιτο. εἰ μέντοι καθεδεῖσθε, ἄχρι τοῦ θορυβῆσαι καὶ ἐπαινέσαι σπουδάζοντες, ἔαν δὲ δέῃ τι ποιεῖν ἀναδυόμενοι, οὐχ ὁρῶ λόγον ὅστις ἄνευ τοῦ ποιεῖν ὑμᾶς ἂ προσήκει δυνήσεται τὴν πόλιν σῶσαι.

IX
ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Γ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Ἀπλῆ τοῦ λόγου τούτου ἡ ὑπόθεσις· Φιλίππου γὰρ λόγῳ μὲν εἰρήνην ἄγοντος, ἔργῳ δὲ πόλλ' ἀδικοῦντος, συμβουλεύει τοῖς Ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ ἀναστῆναι καὶ ἀμύνασθαι τὸν βασιλέα, ὡς κινδύνου μεγάλου καὶ αὐτοῖς ἐπικρεμαμένου καὶ πᾶσι κοινῇ τοῖς Ἕλλησιν.

Πολλῶν ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι λόγων γιγνομένων ὀλίγου 110 δεῖν καθ' ἐκάστην ἐκκλησίαν περὶ ὧν Φίλιππος, ἀφ' οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἀδικεῖ, καὶ πάντων οἶδ' ὅτι φησάντων γ' ἂν, εἰ καὶ μὴ ποιούσι τοῦτο, καὶ λέγειν δεῖν καὶ πράττειν ὅπως 10 ἐκεῖνος παύσεται τῆς ὕβρεως καὶ δίκην δώσει, εἰς τοῦθ' ὑπηγμένα πάντα τὰ πράγματα καὶ προειμέν' ὄρω, ὥστε δέδοικα μὴ βλάσφημον μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δέ· εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβούλονθ' οἱ παριόντες καὶ χειροτονεῖν ὑμεῖς ἐξ ὧν ὡς φανλότατ' ἐμελλε τὰ πράγμαθ' ἔξειν, οὐκ ἂν 15 ἡγοῦμαι δύνασθαι χεῖρον ἢ νῦν διατεθῆναι. πολλὰ μὲν οὖν ἴσως ἐστὶν αἷτια τούτων, καὶ οὐ παρ' ἑν οὐδὲ δύ' εἰς τοῦτο τὰ πράγματ' ἀφίχται, μάλιστα δ', ἂν περ ἐξετάζητ' ὀρθῶς, εὐρήσετε διὰ τοὺς χαρίζεσθαι μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα λέγειν προαιρουμένους· ὧν τινες μὲν ὡ 20

ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐν οἷς εὐδοκιμοῦσιν αὐτοὶ καὶ δύνανται, ταῦτα φυλάττοντες οὐδεμίαν περὶ τῶν μελλόντων πρόνοιαν ἔχουσιν, οὐκοῦν οὐδ' ὑμᾶς οἴονται δεῖν ἔχειν, ἕτεροι δὲ τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντας αἰτιώμενοι καὶ 5 διαβάλλοντες οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν ἢ ὅπως ἢ πόλις παρ' αὐτῆς δίκην λήψεται καὶ περὶ τοῦτ' ἔσται, Φιλίππῳ δ' ἐξέσται καὶ λέγειν καὶ πράττειν ὅ τι βούλεται. αἰ δὲ 8 τοιαῦται πολιτεῖαι συνήθεις μὲν εἰσιν ὑμῖν, αἷτια δὲ τῶν κακῶν. ἀξιῶ δ' ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἂν τι τῶν ἀληθῶν μετὰ παρρησίας λέγω, μηδεμίαν μοι διὰ τοῦτο παρ' ὑμῶν ὀργὴν γενέσθαι. σκοπεῖτε γὰρ ὧδί· ὑμεῖς τὴν παρρησίαν ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων οὕτω κοινὴν οἴεσθε δεῖν εἶναι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥστε καὶ τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δούλοις αὐτῆς μεταδεδώκατε (καὶ πολλοὺς ἂν τις 15 οἰκέτας ἴδοι παρ' ἡμῖν μετὰ πλείονος ἐξουσίας ὅ τι βούλονται λέγοντας ἢ πόλιτας ἐν ἐνίαις τῶν ἄλλων πόλεων), ἐκ δὲ τοῦ συμβουλεύειν παντάπασιν ἐξεληλάκατε. εἴθ' 4 ὑμῖν συμβέβηκεν ἐκ τούτου, ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις VIII 34 τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούουσιν, ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν οὕτω διάκεισθε, οὐκ ἔχω τί λέγω· εἰ δ' ἂν συμφέροι χωρὶς κολακείας ἐθελήσεται ἀκούειν, ἔτοιμος λέγειν. καὶ γὰρ εἰ πάννυ φανύως τὰ πράγματ' ἔχει καὶ πολλὰ προεῖται, 25 ὅμως ἔστιν, ἐὰν ὑμεῖς τὰ δέοντα ποιεῖν βούλησθε, ἔτι πάντα ταῦτ' ἐπανορθώσασθαι. καὶ παράδοξον μὲν ἴσως 5 ἐστὶν ὁ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δέ· τὸ χεῖριστον ἐν IV 2 τοῖς παρεληλυθόσιν τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστὶ τοῦτο; ὅτι οὔτε μικρὸν οὔτε μέγ' 30 οὐδὲν τῶν δεόντων ποιοῦντων ὑμῶν κακῶς τὰ πράγματ'

ἔχει, ἐπεὶ τοι, εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων οὕτω 112
διέκειτο, οὐδ' ἂν ἐλπίς ἦν αὐτὰ γενέσθαι βελτίω. νῦν
δὲ τῆς ῥαθυμίας τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς ἀμελείας κεκρά-
τηκε Φίλιππος, τῆς πόλεως δ' οὐ κεκράτηκεν· οὐδ' ἦτ-
τησθ' ὑμεῖς, ἀλλ' οὐδὲ κεκίνησθε. 5

6 Εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ὁμολογοῦμεν Φίλιππον τῇ πόλει πολε-
μεῖν καὶ τὴν εἰρήνην παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλ' ἔδει τὸν παρ-
ιόντα λέγειν καὶ συμβουλεύειν ἢ ὅπως ἀσφαλέστατα καὶ ῥᾶστ'
αὐτὸν ἀμυνόμεθα· ἐπειδὴ δ' οὕτως ἀτόπως ἔνιοι διάκεινται,
ὥστε πόλεις καταλαμβάνοντος ἐκείνου καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων 10
ἔχοντος καὶ πάντας ἀνθρώπους ἀδικοῦντος ἀνέχεσθαι τινων
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις λεγόντων πολλάκις ὡς ἡμῶν τινὲς εἰσιν οἱ
ποιοῦντες τὸν πόλεμον, ἀνάγκη φυλάττεσθαι καὶ διορθοῦσθαι
7 περὶ τούτου· ἔστι γὰρ δέος μήποθ' ὡς ἀμυνόμεθα γράψας
τις καὶ συμβουλεύσας εἰς τὴν αἰτίαν ἐμπέσῃ τοῦ πεποιηθέναι 15
τὸν πόλεμον. ἐγὼ δὲ τοῦτο πρῶτον ἀπάντων λέγω καὶ διορί-
ζομαι, εἰ ἐφ' ἡμῖν ἔστι τὸ βουλευέσθαι περὶ τοῦ πότερον εἰρή-
8 νην ἄγειν ἢ πολεμεῖν δεῖ. Εἰ μὲν οὖν ἔξεστιν εἰρήνην
ἄγειν τῇ πόλει καὶ ἐφ' ἡμῖν ἔστιν τοῦτο, ἴν' ἐντεῦθεν
ἄρξωμαι, φημ' ἔγωγ' ἄγειν ἡμᾶς δεῖν, καὶ τὸν ταῦτα 20
λέγοντα γράφειν καὶ πράττειν καὶ μὴ φενακίζειν ἀξιῶ·
εἰ δ' ἕτερος τὰ ὄπλ' ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων καὶ δύναμιν
πολλὴν περὶ αὐτὸν τοῦνομα μὲν τὸ τῆς εἰρήνης ὑμῖν προ-
βάλλει, τοῖς δ' ἔργοις αὐτὸς τοῖς τοῦ πολέμου χρῆται, τί
λοιπὸν ἄλλο πλὴν ἀμύνεσθαι; φάσκειν δ' εἰρήνην ἄγειν εἰ 25
9 βούλεσθε, ὥσπερ ἐκεῖνος, οὐ διαφέρομαι. εἰ δέ|τις ταύτην 113
εἰρήνην ὑπολαμβάνει, ἐξ ἧς ἐκεῖνος πάντα τᾶλλα λαβὼν ἐφ'
ἡμᾶς ἤξει, πρῶτον μὲν μαίνεται, ἔπειτ' ἐκείνῳ παρ' ὑμῶν,
οὐχ ὑμῖν παρ' ἐκείνου τὴν εἰρήνην λέγει· τοῦτο δ' ἔστιν ὃ
τῶν ἀναλισκομένων χρημάτων πάντων Φίλιππος ὠνεῖται, 30
αὐτὸς μὲν πολεμεῖν ὑμῖν, ὑφ' ὑμῶν δὲ μὴ πολεμεῖσθαι.

Καὶ μὴν εἰ μέχρι τούτου περιμενοῦμεν, ἕως ἂν ἡμῖν 10
ὁμολογήσῃ πολεμεῖν, πάντων ἔσμεν εὐηθέστατοι· οὐδὲ
γὰρ ἂν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν αὐτὴν βαδίσῃ καὶ τὸν Πειραιᾶ,
τοῦτ' ἔρει, εἶπερ οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πεποίηκε δεῖ
5 τεκμαίρεσθαι. τοῦτο μὲν γὰρ Ὀλυνθίοις, τετταράκοντ' 11
ἀπέχων τῆς πόλεως στάδια, εἶπεν ὅτι δεῖ δυοῖν θάτερον,
ἢ κείνους ἐν Ὀλύνθῳ μὴ οἰκεῖν ἢ αὐτὸν ἐν Μακεδονίᾳ,
πάντα τὸν ἄλλον χρόνον, εἰ τις αὐτὸν αἰτιάσαιτό τι
τοιούτου, ἀγανακτῶν καὶ πρέσβεις πέμπων τοὺς ἀπολο-
10 γησομένους· τοῦτο δ' εἰς Φωκέας ὡς πρὸς συμμάχους
ἐπορεύετο, καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν οἱ παρηκολού-
θουν αὐτῷ πορευομένῳ, καὶ παρ' ἡμῖν ἤριζον οἱ πολλοὶ
Θηβαίοις οὐ λυσιτελήσειν τὴν ἐκείνου πάροδον. καὶ μὴν 12
καὶ Φερὰς πρόην ὡς φίλος καὶ σύμμαχος εἰς Θετταλίαν
15 ἔλθῶν ἔχει καταλαβῶν, καὶ τὰ τελευταῖα τοῖς ταλαι-
πώροις Ὀρεῖταις τουτοισὶ ἐπισκεψομένους ἔφη τοὺς
στρατιώτας πεπομφέναι κατ' εὐνοίαν· πυνθάνεσθαι γὰρ
αὐτοὺς ὡς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσιν, συμμάχων δ' εἶναι
καὶ φίλων ἀληθινῶν ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι.
20 εἴτ' οἶεσθ' αὐτόν, οἱ ἐποίησαν μὲν οὐδὲν ἂν κακόν, μὴ 13
114 παθεῖν δ' ἐφ' ἡμῖν ἴσως, τούτους μὲν ἑξαπατᾶν
αἰρεῖσθαι μᾶλλον ἢ προλέγοντα βιάζεσθαι, ὑμῖν δ' ἐκ
προρρησέως πολεμήσειν, καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἐκόντες
ἑξαπατᾶσθε; οὐκ ἔστι ταῦτα· καὶ γὰρ ἂν ἀβελτερώτατος 14
25 εἴη πάντων ἀνθρώπων, εἰ τῶν ἀδικουμένων ὑμῶν μηδὲν
ἐγκαλούντων αὐτῷ, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν τινὰς αἰτιωμένων,
ἐκεῖνος ἐκλύσας τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔριν ὑμῶν καὶ φι-
λονικίαν ἐφ' αὐτὸν προείποι τρέπεσθαι, καὶ τῶν παρ'
ἑαυτοῦ μισθοφορούντων τοὺς λόγους ἀφέλοιτο, οἷς ἀνα-
30 βάλλουσιν ὑμᾶς, λέγοντες ὡς ἐκεῖνός γ' οὐ πολεμεῖ τῇ πόλει.

15 Ἄλλ' ἔστιν, ὧ πρὸς τοῦ Διός, ὅστις εὖ φρονῶν ἐκ τῶν
 ὀνομάτων μᾶλλον ἢ τῶν πραγμάτων τὸν ἄγοντ' εἰρήνην
 ἢ πολεμοῦνθ' ἑαυτῷ σκέψαιτ' ἄν; οὐδεις δήπου. ὁ τοίνυν
 Φίλιππος ἐξ ἀρχῆς, ἄρτι τῆς εἰρήνης γεροντίας, οὕτω
 Διοπείδους στρατηγοῦντος οὐδὲ τῶν ὄντων ἐν Χερ- 5
 ρονήσῳ νῦν ἀπεσταλμένων, Σέρριον καὶ Δορίσκον
 ἐλάμβανεν καὶ τοὺς ἐκ Σερρείου τείχους καὶ Ἱεροῦ
 ὄρους στρατιώτας ἐξέβαλλεν, οὓς ὁ ὑμέτερος στρατηγὸς
 κατέστησεν. καίτοι ταῦτα πράττων τί ἐπολεῖ; εἰρήνην
 16 μὲν γὰρ ὠμωμόκει. καὶ μηδεὶς εἶπη· „τί δὲ ταῦτ' ἔστιν;“ 10
 ἢ „τί τούτων μέλει τῇ πόλει;“ εἰ μὲν γὰρ μικρὰ ταῦτ' ἢ
 μηδὲν ὑμῖν αὐτῶν ἔμελεν, ἄλλος ἂν εἶη λόγος οὗτος· τὸ
 δ' εὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον, ἂν τ' ἐπὶ μικροῦ τις ἂν τ' ἐπὶ
 μείζονος παραβαλῆ, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν. φέρε δὴ
 νῦν, ἠνίκ' εἰς Χερρόνησον, ἦν βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ 15
 XIX 253 Ἕλληνας ὑμετέραν ἐγνώκασιν εἶναι, ξένους εἰσπέμπει
 καὶ βοηθεῖν ὁμολογεῖ καὶ ἐπιστέλλει ταῦτα, τί ποιεῖ;
 17 φησὶ μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ἐγὼ δὲ τοσοῦτου δέω ταῦτα 115
 ποιοῦντ' ἐκείνου ἄγειν ὁμολογεῖν τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην,
 ὥστε καὶ Μεγάρων ἀπτόμενον καὶ ἐν Εὐβοίᾳ τυραννίδα 20
 κατασκευάζοντα καὶ νῦν ἐπὶ Θράκην παριόντα καὶ τὰ ἐν
 Πελοποννήσῳ σκευωρούμενον καὶ πάνθ' ὅσα πράττει
 μετὰ τῆς δυνάμεως ποιοῦντα λύειν φημί τὴν εἰρήνην
 καὶ πολεμεῖν ὑμῖν, εἰ μὴ καὶ τοὺς τὰ μηχανήματ' ἐφι-
 στάντας εἰρήνην ἄγειν φήσετε, ἕως ἂν αὐτὰ τοῖς τείχεσιν 25
 ἤδη προσαγάγῃσιν. ἀλλ' οὐ φήσετε· ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ
 ληφθῆην, ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος
 18 ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλῃ μηδὲ τοξεύῃ. τίσιν οὖν
 ὑμεῖς κινδυνεύσαίτ' ἄν, εἴ τι γένοιτο; τῷ τὸν Ἑλλησ-
 ποντον ἀλλοτριωθῆναι, τῷ Μεγάρων καὶ τῆς Εὐβοίας 30

τὸν πολεμοῦνθ' ὑμῖν γενέσθαι κύριον, τῷ Πελοπον-
 νησίους τάκεινον φρονῆσαι. εἶτα τὸν τοῦτο τὸ μηχανήμ'
 ἐπὶ τὴν πόλιν ἰστάντα, τοῦτον εἰρήνην ἄγειν ἐγὼ φῶ
 πρὸς ὑμᾶς; πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνεῖλε 19
 5 Φωκέας, ἀπὸ ταύτης ἔγωγ' αὐτὸν πολεμεῖν ὀρίζομαι. ὑμᾶς
 δ', ἐὰν ἀμύνησθ' ἤδη, σωφρονήσειν φημί, ἐὰν δ' ἐάσητε,
 οὐδὲ τοῦθ' ὅταν βούλησθε δυνήσεσθαι ποιῆσαι. καὶ το-
 σοῦτόν γ' ἀφέστηκα τῶν ἄλλων ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν
 συμβουλευόντων, ὥστ' οὐδὲ δοκεῖ μοι περὶ Χερρονήσου
 10 νῦν σκοπεῖν οὐδὲ Βυζαντίου, ἀλλ' ἐπαμῦναι μὲν τούτοις, 20
 καὶ διατηρῆσαι μὴ τι πάθῃσιν, καὶ τοῖς οὔσιν ἐκεῖ νῦν
 στρατιώταις πάνθ' ὅσων ἂν δέωνται ἀποστεῖλαι, βουλεύε-
 116 σθαι μέντοι περὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ὡς ἐν | κινδύνῳ
 μεγάλῳ καθεστῶτων. βούλομαι δ' εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς ἐξ
 15 ὧν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων οὕτω φοβοῦμαι, ἵν', εἰ μὲν ὀρ-
 θῶς λογίζομαι, μετὰσχῆτε τῶν λογισμῶν καὶ πρόνοιάν
 τιν' ὑμῶν γ' αὐτῶν, εἰ μὴ καὶ τῶν ἄλλων ἄρα βούλεσθε,
 ποιήσῃσθε, ἐὰν δὲ ληρεῖν καὶ τετυφῶσθαι δοκῶ, μήτε
 νῦν μήτ' αὐθις ὡς ὑγιαίνοντί μοι προσέχητε.
 20 Ὅτι μὲν δὴ μέγας ἐκ μικροῦ καὶ ταπεινοῦ τὸ κατ' 21
 ἀρχὰς Φίλιππος ἠΰξηται, καὶ ἀπίστως καὶ στασιαστικῶς
 ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς οἱ Ἕλληνας, καὶ ὅτι πολλῷ παραδοξό-
 τερον ἦν τοσοῦτον αὐτὸν ἐξ ἐκείνου γενέσθαι ἢ νῦν, ὅθ'
 οὕτω πολλὰ προεἴληφεν, καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὐτῷ ποιήσα-
 25 σθαι, καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτ' ἂν ἔχοιμι διεξελεθῆναι, παρα-
 λείψω. ἀλλ' ὀρῶ συγκεχωρηκότας ἅπαντας ἀνθρώπους, 22
 ἀφ' ὑμῶν ἀρξαμένους, αὐτῷ, ὑπὲρ οὗ τὸν ἄλλον ἅπαντα
 χρόνον πάντες οἱ πόλεμοι γεγόνασιν οἱ Ἑλληνικοί. τί
 οὖν ἔστι τοῦτο; τὸ ποιεῖν ὃ τι βούλεται, καὶ καθ' ἑν'
 30 οὕτωσὶ περικόπτειν καὶ λωποδυτεῖν τῶν Ἑλλήνων καὶ

23 καταδουλοῦσθαι τὰς πόλεις ἐπιόντα. καίτοι προστάται
 μὲν ὑμεῖς ἑβδομήκοντ' ἔτη καὶ τρία τῶν Ἑλλήνων ἐγέ-
 νεσθε, προστάται δὲ τριάκονθ' ἐνὸς δέοντα Λακεδαιμό-
 νιοι, ἴσχυσαν δέ τι καὶ Θηβαῖοι τουτουσί τοὺς τελευ-
 τάλους χρόνους μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην. ἀλλ' ὅμως 5
 οὐθ' ὑμῖν οὔτε Θηβαίοις οὔτε Λακεδαιμονίοις οὐδεπώ-
 ποτ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι συνεχωρήθη τοῦθ' ὑπὸ τῶν
 24 Ἑλλήνων, ποιεῖν ὅ τι βούλοισθε, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. ἀλλὰ
 τοῦτο μὲν ὑμῖν, μᾶλλον δὲ τοῖς τότε οὔσιν Ἀθηναίοις,
 ἐπειδὴ τισιν οὐ μετρίως ἐδόκουν προσφέρεισθαι, πάντες 117
 ᾤοντο δεῖν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες αὐτοῖς, μετὰ 11
 τῶν ἡδίκημένων πολεμεῖν· καὶ πάλιν Λακεδαιμονίοις
 ἄρξασιν καὶ παρελθοῦσιν εἰς τὴν αὐτὴν δυναστείαν ὑμῖν,
 ἐπειδὴ πλεονάζειν ἐπεχείρουν καὶ πέρα τοῦ μετρίου τὰ
 καθεστηκότ' ἐκίνουν, πάντες εἰς πόλεμον κατέστησαν, καὶ 15
 25 οἱ μηδὲν ἐγκαλοῦντες αὐτοῖς. καὶ τί δεῖ τοὺς ἄλλους λέ-
 γειν; ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐδὲν ἂν εἰπεῖν
 ἔχοντες ἐξ ἀρχῆς ὅ τι ἡδικούμεθ' ὑπ' ἀλλήλων, ὅμως ὑπὲρ
 ὧν τοὺς ἄλλους ἀδικούμενους ἐωρῶμεν, πολεμεῖν ὀφείμεθα
 δεῖν. καίτοι πάνθ' ὅσ' ἐξημάρτηται καὶ Λακεδαιμονίοις 20
 ἐν τοῖς τριάκοντ' ἐκείνοις ἔτεσιν καὶ τοῖς ἡμετέροις προ-
 γόνοις ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα, ἐλάττω' ἐστὶν ὦ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, ὧν Φίλιππος ἐν τρισὶ καὶ δέκ' οὐχ ὅλοις ἔτε-
 σιν, οἷς ἐπιπολάζει, ἡδίκηκε τοὺς Ἕλληνας, μᾶλλον δ'
 26 οὐδὲ μέρος τούτων ἐκείνα. καὶ τοῦτ' ἐκ βραχέος λόγου ῥά- 25
 διον δεῖξαι. Ὀλυνθον μὲν δὴ καὶ Μεθώνην καὶ Ἀπολλων-
 νίαν καὶ δύο καὶ τριάκοντα πόλεις ἐπὶ Θράκης ἔω, ἃς
 ἀπάσας οὕτως ὠμῶς ἀνήρηκεν, ὥστε μηδ' εἰ πάποτ'
 ᾤκήθησαν προσελθόντ' εἶναι ῥάδιον εἰπεῖν· καὶ τὸ Φω-
 κέων ἔθνος τοσοῦτον ἀνηρημένον σιωπῶ. ἀλλὰ Θετταλία 20

πῶς ἔχει; οὐχὶ τὰς πολιτείας καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν παρή-
 ρηται καὶ τετραρχίας κατέστησεν, ἵνα μὴ μόνον κατὰ
 πόλεις ἀλλὰ καὶ κατ' ἔθνη δουλεύωσιν; αἱ δ' ἐν Εὐβοίᾳ 27
 πόλεις οὐκ ἤδη τυραννοῦνται, καὶ ταῦτ' ἐν νήσῳ πλησίον
 118 Θηβῶν καὶ Ἀθηνῶν; οὐ διαρρήδην εἰς τὰς ἐπιστολάς
 6 γράφει „ἔμοι δ' ἐστὶν εἰρήνη πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐμοῦ
 βουλομένους“; καὶ οὐ γράφει μὲν ταῦτα, τοῖς δ' ἔργοις
 οὐ ποιεῖ, ἀλλ' ἐφ' Ἑλλήσποντον οἴχεται, πρότερον ἤκεν
 ἐπ' Ἀμβρακίαν, Ἴλιον ἔχει τηλικαύτην πόλιν ἐν Πελο-
 10 ποννήσῳ, Μεγάροις ἐπεβούλευσε πρόην, οὐθ' ἡ Ἑλλὰς
 οὐθ' ἡ βάρβαρος τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ τάνθρωπου. καὶ 28
 ταῦθ' ὀρῶντες οἱ Ἕλληνες ἅπαντες καὶ ἀκούοντες οὐ
 πέμπομεν πρέσβεις περὶ τούτων πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀγανα-
 κτοῦμεν, οὕτω δὲ κακῶς διακείμεθα καὶ διορωρύγεθα
 15 κατὰ πόλεις, ὥστ' ἄχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδὲν οὔτε
 τῶν συμφερόντων οὔτε τῶν δεόντων πράξαι δυνάμεθα,
 οὐδὲ συστήναι, οὐδὲ κοινωνίαν βοηθείας καὶ φιλίας οὐδε-
 μίαν ποιήσασθαι, ἀλλὰ μείζω γιγνόμενον τὸν ἄνθρωπον 29
 περιορῶμεν, τὸν χρόνον κερδᾶναι τοῦτον ὃν ἄλλος ἀπόλ-
 20 λυται ἕκαστος ἐγνωκώς, ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, οὐχ ὅπως σω-
 θήσεται τὰ τῶν Ἑλλήνων σκοπῶν οὐδὲ πράττων, ἐπεὶ,
 ὅτι γ' ὥσπερ περίοδος ἢ καταβολὴ πυρετοῦ ἢ ἄλλου τι-
 νὸς κακοῦ καὶ τῷ πάνυ πόρρω δοκοῦντι νῦν ἀφεστάναι
 προσέροχεται, οὐδεὶς ἀγνοεῖ. καὶ μὴν κακείνῳ γ' ἴστε, ὅτι 30
 25 ὅσα μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἢ ὑφ' ἡμῶν ἔπασχον οἱ
 Ἕλληνες, ἀλλ' οὖν ὑπὸ γνησίων γ' ὄντων τῆς Ἑλλάδος
 ἡδικοῦντο, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἂν τις ὑπέλαβεν τοῦθ',
 ὥσπερ ἂν εἰ υἱὸς ἐν οὐσίᾳ πολλῇ γεγονὼς γνήσιος διώκει
 τι μὴ καλῶς μηδ' ὀρθῶς, κατ' αὐτὸ μὲν τοῦτ' ἄξιον
 30 μέμψεως εἶναι καὶ κατηγορίας, ὡς δ' οὐ προσήκων ἢ ὡς

οὐ κληρονόμος τούτων ὦν ταῦτ' | ἐπολεῖ, οὐκ ἐνεῖναι λέ- 119
 31 γειν. εἰ δέ γε δοῦλος ἢ ὑποβολιμαῖος τὰ μὴ προσήκοντ'
 ἀπώλλυε καὶ ἐλυμαίνετο, Ἡράκλεις ὅσῳ μᾶλλον δεινὸν
 καὶ ὀργῆς ἄξιον πάντες ἂν ἔφησαν εἶναι. ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ
 Φιλίππου καὶ ὦν ἐκείνος πράττει νῦν, οὐχ οὕτως ἔχου- 5
 σιν, οὐ μόνον οὐχ Ἑλληνος ὄντος οὐδὲ προσήκοντος
 οὐδὲν τοῖς Ἑλλησιν, ἀλλ' οὐδὲ βαρβάρου ἐντεῦθεν ὅθεν
 καλὸν εἰπεῖν, ἀλλ' ὀλέθρου Μακεδόνης, ὅθεν οὐδ' ἀν-
 δράποδον σπουδαῖον οὐδὲν ἦν πρότερον πρίασθαι.
 32 Καίτοι τί τῆς ἐσχάτης ὕβρεως ἀπολείπει; οὐ πρὸς τῷ 10
 πόλεις ἀνηρηκέναι τίθησιν μὲν τὰ Πύθια, τὸν κοινὸν τῶν
 Ἑλλήνων ἀγῶνα, κἂν αὐτὸς μὴ παρῆ, τοὺς δούλους ἀγω-
 νοθετήσουσας πέμπει; κύριος δὲ Πυλῶν καὶ τῶν ἐπὶ τοὺς
 Ἑλληνας παρόδων ἐστὶν καὶ φρουραῖς καὶ ξένοις τοὺς τόπους
 τούτους κατέχει; ἔχει δὲ καὶ τὴν προμαντείαν τοῦ θεοῦ, παρ- 15
 ὡσας ἡμᾶς καὶ Θετταλοὺς καὶ Λωριέας καὶ τοὺς ἄλλους Ἀμ-
 33 φικτιύνας, ἧς οὐδὲ τοῖς Ἑλλησιν ἅπασιν μέτεστιν; γράφει δὲ
 Θετταλοῖς ὄν χρητὸν τρόπον πολιτεύεσθαι; πέμπει δὲ ξένους
 τοὺς μὲν εἰς Πορθμόν, τὸν δῆμον ἐκβαλοῦντας τὸν Ἐρε-
 τριέων, τοὺς δ' ἐπ' Ὠρεόν, τύραννον Φιλιστίδην κατα- 20
 στήσουσας; ἀλλ' ὅμως ταῦθ' ὀρῶντες οἱ Ἕλληνες ἀνέ-
 χονται, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ τὴν χάλαζαν ἔμοιγε
 δοκοῦσιν θεωρεῖν, εὐχόμενοι μὴ καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστοι
 34 γενέσθαι, κωλύειν δ' οὐδεὶς ἐπιχειρῶν. οὐ μόνον δ' ἐφ'
 οἷς ἡ Ἑλλὰς ὑβρίζεται ὑπ' αὐτοῦ, οὐδεὶς ἀμύνεται, ἀλλ' 25
 οὐδ' ὑπὲρ ὧν αὐτὸς ἕκαστος ἀδικεῖται· τοῦτο γὰρ ἤδη
 τοῦσχατόν ἐστιν. οὐ Κορινθίων ἐπ' Ἀμ|βρακίαν ἐλήλυθε 120
 καὶ Λευκάδα; οὐκ Ἀχαιῶν Ναύπακτον ὁμώμοκεν Αἰτω-
 λοῖς παραδώσειν; οὐχὶ Θηβαίων Ἐχίνου ἀφήρηται, καὶ
 35 νῦν ἐπὶ Βυζαντίους πορεύεται συμμάχους ὄντας; οὐχ 30

ἡμῶν, ἐῷ τᾶλλα, ἀλλὰ Χερρονήσου τὴν μεγίστην ἔχει
 πόλιν Καρδίαν; ταῦτα τοίνυν πάσχοντες ἅπαντες μέλ-
 λομεν καὶ μαλακισόμεθα καὶ πρὸς τοὺς πλησίον βλέπομεν,
 ἀπιστοῦντες ἀλλήλοις, οὐ τῷ πάντας ἡμᾶς ἀδικοῦντι.
 5 καίτοι τὸν ἅπασιν ἀσελγῶς οὕτω χρώμενον τί οἴεσθε,
 ἐπειδὴν καθ' ἑν' ἡμῶν ἐκάστου κύριος γένηται, τί ποι-
 ἦσειν;
 Τί οὖν αἴτιον τουτωνί; οὐ γὰρ ἄνευ λόγου καὶ δικαίας 36
 αἰτίας οὔτε τόθ' οὕτως εἶχον ἐτοιμῶς πρὸς ἐλευθερίαν
 10 οἱ Ἕλληνες οὔτε νῦν πρὸς τὸ δουλεύειν. ἦν τι τότ', ἦν
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς τῶν πολλῶν διανοαῖς, ὃ
 νῦν οὐκ ἔστιν, ὃ καὶ τοῦ Περσῶν ἐκράτησε πλούτου καὶ
 ἐλευθέρων ἦγε τὴν Ἑλλάδα καὶ οὔτε ναυμαχίας οὔτε πε-
 ζῆς μάχης οὐδεμιᾶς ἠττάτο, νῦν δ' ἀπολωλὸς ἅπαντα λε-
 15 λύμανται καὶ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε πάντα τὰ πράγματα.
 τί οὖν ἦν τοῦτο; οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφόν, ἀλλ' ὅτι τοὺς 37
 παρὰ τῶν ἄρχων βουλομένων ἢ διαφθεῖρειν τὴν Ἑλλάδα
 χρήματα λαμβάνοντας ἅπαντες ἐμίσουν, καὶ χαλεπώτατον
 ἦν τὸ δωροδοκοῦντ' ἐλεγχθῆναι, καὶ τιμωρία μεγίστη
 20 τοῦτον ἐκόλαζον, καὶ παραίτησις οὐδεμί' ἦν οὐδὲ συγγνώμη.
 τὸν οὖν καιρὸν ἐκάστου τῶν πραγμάτων, ὃν ἡ τύχη καὶ 38
 τοῖς ἀμελοῦσι κατὰ τῶν προσεχόντων καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέ-
 λουσι ποιεῖν κατὰ τῶν πάνθ' ἃ προσήκει πραττόντων πολ- II 23
 121 λάκις παρασκευάζει, | οὐκ ἦν πρίασθαι παρὰ τῶν λεγόν-
 25 των οὐδὲ τῶν στρατηγούντων, οὐδὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους
 ὁμόνοιαν, οὐδὲ τὴν πρὸς τοὺς τυράννους καὶ τοὺς βαρ-
 βάρους ἀπιστίαν, οὐδ' ὅλως τοιοῦτον οὐδέν. νῦν δ' 39
 ἅπανθ' ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἐκπέπραται ταῦτα, ἀντεισῆκται
 δ' ἀντὶ τούτων ὑφ' ὧν ἀπόλωλε καὶ νερόσηκεν ἡ Ἑλλὰς.
 30 ταῦτα δ' ἐστὶν τί; ζῆλος, εἴ τις εἴληφέν τι γέλωσ, ἂν

ὁμολογῆ· συγγνώμη τοῖς ἐλεγχόμενοις· μῖσος, ἂν τούτοις
τις ἐπιτιμᾷ· τᾶλλα πάνθ' ὅσ' ἐκ τοῦ δωροδοκεῖν ἤρτηται.

40 ἐπεὶ τριήρεις γε καὶ σωμάτων πλήθος καὶ χρημάτων
πρόσοδοι καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς ἀφθονία, καὶ τᾶλλ'
οἷς ἂν τις ἰσχύειν τὰς πόλεις κρῖνοι, νῦν ἅπασι καὶ 5
πλείω καὶ μείζω ἐστὶ τῶν τότε πολλῶν ἀλλὰ ταῦτ' ἄχρη-
στα, ἄπρακτα, ἀνόνητα ὑπὸ τῶν πωλούντων γίνονται.

41 Ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, τὰ μὲν νῦν ὁρᾶτε δήπου καὶ
οὐδὲν ἐμοῦ προσδεῖσθε μάρτυρος· τὰ δ' ἐν τοῖς ἄνωθεν
χρόνοις ὅτι τάναντί' εἶχεν ἐγὼ δηλώσω, οὐ λόγους 10
ἐμαντοῦ λέγων, ἀλλὰ γράμματα τῶν προγόνων τῶν ὑμε-
τέρων ἀκείνοι κατέθεντ' εἰς στήλην χαλκῆν γράψαντες
εἰς ἀκρόπολιν, οὐχ ἴν' αὐτοῖς ἢ χρήσιμα (καὶ γὰρ ἄνευ τού-
των τῶν γραμμάτων τὰ δέοντ' ἐφρόνου), ἀλλ' ἴν' ὑμεῖς ἔχηθ'
ὑπομνήματα καὶ παραδείγματα, ὡς ὑπὲρ τῶν τοιούτων σπου- 15

42 δάζειν προσήκει. τί οὖν λέγει τὰ γράμματα; „Ἄρθμιος“ φησὶν
„Πυθώνακτος Ζελεΐτης ἄτιμος καὶ πολέμιος τοῦ δήμου
τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων αὐτὸς καὶ γένος.“ εἶθ'
ἢ αἰτία | γέγραπται, δι' ἣν ταῦτ' ἐγένετο· „ὅτι τὸν χρυ- 122
σὸν τὸν ἐκ Μήδων εἰς Πελοπόννησον ἤγαγε.“ ταῦτ' 20

43 ἐστὶ τὰ γράμματα. λογιζέσθε δὴ πρὸς θεῶν, τίς ἦν ποθ'
ἢ διάνοια τῶν Ἀθηναίων τῶν τότε ταῦτα ποιούντων, ἢ
τί τὸ ἀξίωμα. ἐκείνοι Ζελεΐτην τινά, Ἄρθμιον, δοῦλον
βασιλέως (ἢ γὰρ Ζελεΐά ἐστι τῆς Ἀσίας), ὅτι τῷ δεσπότη
διακονῶν χρυσίον ἤγαγεν εἰς Πελοπόννησον, οὐκ Ἀθή- 25
ναζε, ἐχθρὸν αὐτῶν ἀνέγραψαν καὶ τῶν συμμάχων αὐτὸν
44 καὶ γένος, καὶ ἀτίμους. τοῦτο δ' ἐστὶν οὐχ ἦν οὕτωςί
τις ἂν φήσειεν ἀτιμίαν· τί γὰρ τῷ Ζελεΐτῃ, τῶν Ἀθηναίων
κοινῶν εἰ μὴ μεθέξειν ἔμελλεν; ἀλλ' ἐν τοῖς φονικοῖς
γέγραπται νόμοις, ὑπὲρ ὧν ἂν μὴ διδῶ δίκας φόνου δι- 30

κάσασθαι, ἀλλ' εὐαγὲς ἢ τὸ ἀποκτεῖναι, „καὶ ἄτιμος“ φη-
σὶν „τεθνάτω“. τοῦτο δὴ λέγει, καθαρὸν τὸν τούτων τιν'
ἀποκτείναντ' εἶναι. οὐκοῦν ἐνόμιζον ἐκείνοι τῆς πάντων 45
τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας αὐτοῖς ἐπιμελητέον εἶναι· οὐ
5 γὰρ ἂν αὐτοῖς ἔμελεν εἰ τις ἐν Πελοποννήσῳ τινὰς ὠνεῖ-
ται καὶ διαφθείρει, μὴ τοῦθ' ὑπολαμβάνουσιν· ἐκόλαζον
δ' οὕτω καὶ ἐτιμωροῦνθ' οὐς αἰσθόιντο, ὥστε καὶ στη-
λίτας ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων εἰκότως τὰ τῶν Ἑλλήνων ἦν
τῷ βαρβάρῳ φοβερά, οὐχ ὁ βάρβαρος τοῖς Ἑλλησιν. ἀλλ'
10 οὐ νῦν· οὐ γὰρ οὕτως ἔχεθ' ὑμεῖς οὔτε πρὸς τὰ τοιαῦτ'
οὔτε πρὸς τᾶλλα, ἀλλὰ πῶς; ἴσθ' αὐτοί· τί γὰρ δεῖ περὶ 46
πάντων ὑμῶν κατηγορεῖν; παραπλησίως δὲ καὶ οὐδὲν βέλτι-
123 ον | ὑμῶν καὶ πάντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες· διόπερ φήμ' ἔγωγε
καὶ σπουδῆς πολλῆς καὶ βουλῆς ἀγαθῆς τὰ παρόντα πράγ-
15 ματα προσδεῖσθαι. τίνας; εἴπω κελεύετε; καὶ οὐκ ὀργιεῖσθε;

[ΕΚ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΟΥ ΑΝΑΓΙΓΝΩΣΚΕΙ]

Ἔστι τοίνυν τις εὐήθης λόγος παρὰ τῶν παραμυθεῖ- 47
σθαι βουλομένων τὴν πόλιν, ὡς ἄρ' οὕτω Φίλιππος ἐστὶν
οἷοί ποτ' ἦσαν Λακεδαιμόνιοι, οἱ θαλάττης μὲν ἤρχον
20 καὶ γῆς ἀπάσης, βασιλέα δὲ σύμμαχον εἶχον, ὑφίστατο
δ' οὐδὲν αὐτούς· ἀλλ' ὅμως ἡμύνατο κάκείνους ἢ πόλις
καὶ οὐκ ἀνηρπάσθη. ἐγὼ δ' ἀπάντων ὡς ἔπος εἰπεῖν
πολλὴν εἰληφότων ἐπίδοσιν καὶ οὐδὲν ὁμοίων ὄντων τῶν
νῦν τοῖς πρότερον, οὐδὲν ἡγοῦμαι πλέον ἢ τὰ τοῦ πολέ-
25 μου κεκινήσθαι καὶ ἐπιδεδωκέναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀκούω 48
Λακεδαιμονίους τότε καὶ πάντας τοὺς ἄλλους τέτταρας
μῆνας ἢ πέντε, τὴν ὥρασαν αὐτήν, ἐμβαλόντας ἂν καὶ
κακώσαντας τὴν χώραν ὀπλίταις καὶ πολιτικοῖς στρατεύ-
μασιν ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου πάλιν· οὕτω δ' ἀρχαίως εἶ-

χον, μάλλον δὲ πολιτικῶς, ὥστ' οὐδὲ χρημάτων ὠνεῖσθαι
 παρ' οὐδενὸς οὐδέν, ἀλλ' εἶναι νόμιμόν τινα καὶ προ-
 49 φανῆ τὸν πόλεμον. νυνὶ δ' ὁρᾶτε μὲν δήπου τὰ πλείστα
 τοὺς προδότας ἀπολωλεκότας, οὐδέν δ' ἐκ παρατάξεως
 οὐδὲ μάχης γιγνόμενον· ἀκούετε δὲ Φίλιππον οὐχὶ τῷ 5
 φάλαγγ' ὀπλιτῶν ἄγειν βαδίζονθ' ὅποι βούλεται, ἀλλὰ
 τῷ ψιλούς, ἰππέας, τοξότας, ξένους, τοιοῦτον ἐξηρτησθαι
 50 στρατόπεδον. ἐπειδὴν δ' ἐπὶ τούτοις πρὸς νοσοῦντας ἐν
 αὐτοῖς | προσπέσῃ καὶ μηδεὶς ὑπὲρ τῆς χώρας δι' ἀπιστίαν 124
 ἐξίη, μηχανήματ' ἐπιστήσας πολιορκεῖ. καὶ σιωπῶ θέρος 10
 καὶ χειμῶνα, ὡς οὐδέν διαφέρει, οὐδ' ἔστ' ἐξαιρετος ὥρα
 51 τις ἣν διαλείπει. ταῦτα μέντοι πάντας εἰδότας καὶ λογι-
 ζομένους οὐ δεῖ προσέσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν,
 οὐδ' εἰς τὴν εὐήθειαν τὴν τοῦ τότε πρὸς Λακεδαιμονίους
 πολέμου βλέποντας ἐκτραχηλισθῆναι, ἀλλ' ὡς ἐκ πλεί- 15
 στον φυλάττεσθαι τοῖς πράγμασι καὶ ταῖς παρασκευαῖς,
 ὅπως οἴκοθεν μὴ κινήσεται σκοποῦντας, οὐχὶ συμπλα-
 52 κέντας διαγωνίζεσθαι. πρὸς μὲν γὰρ πόλεμον πολλὰ φύσει
 πλεονεκτήμαθ' ἡμῖν ὑπάρχει, ἂν περ ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
 ποιεῖν ἐθέλωμεν ἂν δεῖ, ἢ φύσις τῆς ἐκείνου χώρας, ἧς 20
 ἄγειν καὶ φέρειν ἔστιν πολλὴν καὶ κακῶς ποιεῖν, ἀλλὰ
 μυρία· εἰς δ' ἄγῶν' ἄμεινον ἡμῶν ἐκεῖνος ἤσκηται.
 53 Οὐ μόνον δὲ δεῖ ταῦτα γινώσκειν, οὐδὲ τοῖς ἔργοις
 ἐκεῖνον ἀμύνεσθαι τοῖς τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ τῷ λογι-
 σμῷ καὶ τῇ διανοίᾳ τοὺς παρ' ὑμῖν ὑπὲρ αὐτοῦ λέγοντας 25
 VIII 61 μισῆσαι, ἐνθυμουμένους ὅτι οὐκ ἔνεστι τῶν τῆς πόλεως
 ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολά-
 54 σῆθ' ὑπηρετοῦντας ἐκείνοις. ὃ μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλ-
 λους θεοὺς οὐ δυνήσεσθ' ὑμεῖς ποιῆσαι, ἀλλ' εἰς τοῦτ'
 ἀφίχθε μωρίας ἢ παρανοίας ἢ οὐκ ἔχω τί λέγω (πολλά- 30

κίς γὰρ ἔμοιγ' ἐπελήλυθε καὶ τοῦτο φοβεῖσθαι, μή τι
 δαιμόνιον τὰ πράγματ' ἐλαύνῃ), ὥστε λοιδορίας, φθόρον,
 σκώματος, ἥστινος ἂν τύχηθ' ἔνεκ' αἰτίας ἀνθρώπους
 μισθωτούς, ὧν οὐδ' ἂν ἀρνηθεῖεν ἔνιοι, ὡς οὐκ εἰσὶ τοι-
 125 οὔτοι, λέγειν κελεύετε, καὶ γελᾶτε, ἂν τισὶ λοιδορηθῶσιν.
 6 καὶ οὐχὶ πῶ τοῦτο δεινόν, κάπερ ὄν δεινόν· ἀλλὰ καὶ 55
 μετὰ πλείονος ἀσφαλείας πολιτεύεσθαι δεδώκατε τούτοις
 ἢ τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσι. καίτοι θεάσασθ' ὅσας συμ-
 φορὰς παρασκευάζει τὸ τῶν τοιούτων ἐθέλειν ἀκροᾶσθαι.
 10 λέξω δ' ἔργ' ἂ πάντες εἴσεσθε.

Ἦσαν ἐν Ὀλυμπῷ τῶν ἐν τοῖς πράγμασι τινὲς μὲν 56
 Φιλίππου καὶ πάνθ' ὑπηρετοῦντες ἐκείνῳ, τινὲς δ' οἱ τοῦ
 βελτίστου καὶ ὅπως μὴ δουλεύσουσιν οἱ πολῖται πράτ-
 τουτες. πότεροι δὴ τὴν πατρίδ' ἐξώλεσαν; ἢ πότεροι τοὺς
 15 ἰππέας προῦδοσαν, ὧν προδοθέντων Ὀλυμπῶς ἀπώλετο;
 οἱ τὰ Φιλίππου φρονοῦντες καί, ὅτ' ἦν ἡ πόλις, τοὺς τὰ
 βέλτιστα λέγοντας συκοφαντοῦντες καὶ διαβάλλοντες οὐ-
 τως, ὥστε τὸν γ' Ἀπολλωνίδην καὶ ἐκβαλεῖν ὁ δῆμος ὁ
 τῶν Ὀλυμπίων ἐπέισθη.

20 Οὐ τοίνυν παρὰ τούτοις μόνον τὸ ἔθος τοῦτο πάντα 57
 κάκ' ἠργάσατο, ἄλλοθι δ' οὐδαμοῦ· ἀλλ' ἐν Ἐρετρῷα,
 ἐπειδὴ ἀπαλλαγέντος Πλουτάρχου καὶ τῶν ξένων ὁ δῆ-
 μος εἶχε τὴν πόλιν καὶ τὸν Πορθμόν, οἱ μὲν ἐφ' ὑμᾶς
 ἤγον τὰ πράγματα, οἱ δ' ἐπὶ Φίλιππον. ἀκούοντες δὲ
 25 τούτων τὰ πολλὰ μάλλον οἱ ταλαίπωροι καὶ δυστυχεῖς
 Ἐρετριεῖς, τελευτῶντες ἐπέισθησαν τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν λέ-
 γοντας ἐκβάλλειν. καὶ γὰρ τοὶ πέμψας Ἰππόνικον ὁ σύμ- 58
 μαχος αὐτοῖς Φίλιππος καὶ ξένους χιλίους τὰ τεύχη περι-
 εἶλε τοῦ Πορθμοῦ καὶ τρεῖς κατέστησε τυράννους, Ἰππ-
 50 αρχον, Αὐτομέδοντα, Κλείταρχον· καὶ μετὰ ταῦτ' ἐξε-

λήλακεν ἐκ τῆς χώρας δις ἤδη βουλομένους σώζεσθαι, τότε μὲν πέμψας τοὺς μετ' Εὐρυλόχου ξένους, πάλιν δὲ τοὺς 126 μετὰ Παρμενίωνος.

59 Καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἀλλ' ἐν Ὁρεῶ Φιλιστίδης μὲν ἔπραττε Φιλίππῳ καὶ Μένιππος καὶ Σωκράτης καὶ 5 Θόας καὶ Ἀγαπαῖος, οἵπερ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν (καὶ ταῦτ' ἤδεσαν ἅπαντες), Εὐφραῖος δὲ τις ἄνθρωπος καὶ παρ' ἡμῖν ποτ' ἐνθάδ' οἰκήσας, ὅπως ἐλεύθεροι καὶ μη- 60 δυνὸς δοῦλοι ἔβουλοντο. οὗτος τὰ μὲν ἄλλ' ὡς ὑβρίζετο καὶ προὔπηλακίζεθ' ὑπὸ τοῦ δήμου, πόλλ' ἂν εἴη λέγειν· 10 ἐνιαυτῷ δὲ πρότερον τῆς ἀλώσεως ἐνέδειξεν ὡς προδότην τὸν Φιλιστίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, αἰσθόμενος ἂ πράττουσιν. συστραφέντες δ' ἄνθρωποι πολλοὶ καὶ χορηγὸν ἔχοντες Φίλιππον καὶ προτανευόμενοι ἀπάγουσι τὸν Εὐφραῖον εἰς τὸ δεσμοτήριον, ὡς συνταράττοντα τὴν 15 61 πόλιν. ὁρῶν δὲ ταῦθ' ὁ δῆμος ὁ τῶν Ὁρειτῶν, ἀντὶ τοῦ τῷ μὲν βοηθεῖν, τοὺς δ' ἀποτυμπανίσαι, τοῖς μὲν οὐκ ὠργίζετο, τὸν δ' ἐπιτήδειον ταῦτα παθεῖν ἔφη καὶ ἐπέχαιρεν. μετὰ ταῦθ' οἱ μὲν ἐπ' ἐξουσίας ὀπόσης ἠβούλοντ' ἔπραττον ὅπως ἢ πόλις ληφθήσεται, καὶ κατεσκευάζοντο 20 τὴν προὔξιν· τῶν δὲ πολλῶν εἴ τις αἰσθοίτο, ἐσίγα καὶ κατεπέπληκτο, τὸν Εὐφραῖον οἷ' ἔπαθεν μεμνημένοι. οὕτω δ' ἀθλίως διέκειντο, ὥστ' οὐ πρότερον ἐτόλμησεν οὐδεὶς τοιούτου κακοῦ προσιόντος ῥῆξαι φωνήν, πρὶν διασκευασάμενοι πρὸς τὰ τεύχη προσῆσαν οἱ πολέμιοι· 25 62 τηρικαῦτα δ' οἱ μὲν ἠμύνοντο, οἱ δὲ προὔδιδοντο. τῆς πόλεως δ' οὕτως ἀλούσης αἰσχρῶς καὶ κακῶς οἱ μὲν ἄρχουσι καὶ τυραννοῦσι, τοὺς τότε σώζοντας ἑαυτοὺς καὶ τὸν Εὐφραῖον ἐτόλμουσιν ὅτι οὖν ποιεῖν ὄντας τοὺς μὲν ἐκβαλόντες, τοὺς δ' ἀποκτείναντες, ὁ δ' Εὐφραῖος ἐκεῖνος ἀπέ- 30

σφαξεν ἑαυτόν, ἔργῳ μαρτυρήσας ὅτι καὶ δικαίως καὶ καθαρῶς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν ἀνθειστήκει Φιλίππῳ.

Τί οὖν ποτ' αἴτιον, θαυμάζετ' ἴσως, τὸ καὶ τοὺς Ὀλυν- 63 θίους καὶ τοὺς Ἐρετριᾶς καὶ τοὺς Ὁρεῖτας ἠδίου πρὸς τοὺς ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντας ἔχειν ἢ τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν; 5 ὅπερ καὶ παρ' ὑμῖν, ὅτι τοῖς μὲν ὑπὲρ τοῦ βελτίστου λέγουσιν οὐδὲ βουλομένοις ἔνεστιν ἐνίοτε πρὸς χάριν οὐδὲν εἰπεῖν (τὰ γὰρ πράγματ' ἀνάγκη σκοπεῖν ὅπως σφθῆσεται)· οἱ δ' ἐν αὐτοῖς οἷς χαρίζονται Φιλίππῳ συμ- 10 πράττουσιν. εἰσφέρειν ἐκέλευον, οἱ δ' οὐδὲν δεῖν ἔφασαν· 64 πολεμεῖν καὶ μὴ πιστεύειν, οἱ δ' ἄγειν εἰρήνην, ἕως ἐγκατελήφθησαν. τᾶλλα τὸν αὐτὸν τρόπον οἶμαι πάνθ', ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγω· οἱ μὲν ἐφ' οἷς χαριοῦνται, ταῦτ' ἔλεγον, οἱ δ' ἐξ ὧν ἔμελλον σφθῆσεσθαι. πολλὰ 15 δὲ καὶ τὰ τελευταῖα οὐχ οὕτως οὔτε πρὸς χάριν οὔτε δι' ἄγνοιαν οἱ πολλοὶ προσίεντο, ἀλλ' ὑποκατακλινόμενοι, ἐπειδὴ τοῖς ὅλοις ἠτᾶσθαι ἐνόμιζον. ὁ νῆ τὸν Δία καὶ 65 τὸν Ἀπόλλω δέδοικ' ἐγὼ μὴ πάθηθ' ὑμεῖς, ἐπειδὴν εἰδῆτ' ἐκλογιζόμενοι μηδὲν ὑμῖν ἐνόν. καίτοι μὴ γένοιτο μὲν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ· τεθνάναι 20 δὲ μυριάκις κρεῖττον ἢ κολακεία τι ποιῆσαι Φιλίππου 128 καὶ | προέσθαι τῶν ὑπὲρ ὑμῶν λεγόντων τινάς. καλήν γ' οἱ πολλοὶ νῦν ἀπειλήφασιν Ὁρειτῶν χάριν, ὅτι τοῖς Φιλίππου φίλοις ἐπέτρεψαν αὐτούς, τὸν δ' Εὐφραῖον ἐώθουν· 25 καλήν γ' ὁ δῆμος ὁ Ἐρετριέων, ὅτι τοὺς μὲν ὑμετέρους 66 πρέσβεις ἀπήλασεν, Κλειτάρχῳ δ' ἐνέδωκεν αὐτόν· δουλεύουσιν γε μαστιγούμενοι καὶ σφαττόμενοι. καλῶς Ὀλυνθίων ἐφείσατο τῶν τὸν μὲν Λασθένην ἵππαρχον χειρο- 30 τουνησάντων, τὸν δ' Ἀπολλωνίδην ἐκβαλόντων. μωρία καὶ 67 30 κακία τὰ τοιαῦτ' ἐλπίζειν, καὶ κακῶς βουλευομένους καὶ

μηδὲν ὧν προσήκει ποιεῖν ἐθέλοντας, ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ τῶν
ἐχθρῶν λεγόντων ἀκροωμένους, τηλικαύτην ἠγεῖσθαι
πόλιν οἰκεῖν τὸ μέγεθος ὥστε <μηδέν>, μηδ' ἂν ὀτιοῦν
68 ἦ, δεινὸν πείσεσθαι. καὶ μὴν ἐκεῖνό γ' αἰσχρόν, ὕστερόν
ποτ' εἰπεῖν· „τίς γὰρ ἂν φήθη ταῦτα γενέσθαι; νῆ τὸν 5
Δί', ἔδει γὰρ τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι καὶ τὸ μὴ ποιῆσαι.“
πόλλ' ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν Ὀλύμπιοι νῦν, ἂ τότε' εἰ προεί-
δοντο, οὐκ ἂν ἀπώλοντο· πόλλ' ἂν Ὀρεῖται, πολλὰ Φω-
κεῖς, πολλὰ τῶν ἀπολωλότων ἕκαστοι. ἀλλὰ τί τούτων
69 ὄφελος αὐτοῖς; ἕως ἂν σφύξῃται τὸ σκάφος, ἂν τε μείζον 10
ἂν τ' ἔλαττον ἦ, τότε χρῆ καὶ ναύτην καὶ κυβερνήτην
καὶ πάντ' ἄνδρ' ἐξῆς προθύμους εἶναι, καὶ ὅπως μὴθ'
ἐκὼν μὴτ' ἄκων μηδεὶς ἀνατρέψει, τοῦτο σκοπεῖσθαι·
70 ἐπειδὴ δ' ἡ θάλαττα ὑπέρσχη, μάταιος ἡ σπουδή. καὶ
ἡμεῖς τοίνυν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἕως ἔσμεν σῶοι, πόλιν 15
μεγίστην ἔχοντες, ἀφορμὰς πλείστας, ἀξίωμα κάλλιστον,
τί ποιῶμεν; πάλαι τις ἠδέως ἂν ἴσως ἐρωτήσας κἀθηται.
ἐγὼ νῆ Δί' ἐρῶ, | καὶ γράψω δέ, ὥστ' ἂν βούλησθε χει- 129
ροτονήσετε. αὐτοὶ πρῶτον ἀμυνόμενοι καὶ παρασκευαζό-
μενοι, τριήρεσι καὶ χρήμασι καὶ στρατιώταις λέγω (καὶ 20
γὰρ ἂν ἅπαντες δήπου δουλεύειν συγχωρήσωσιν οἱ ἄλ-
71 λοι, ἡμῖν γ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιστέον), ταῦτα δὴ
πάντ' αὐτοὶ παρεσκευασμένοι καὶ ποιήσαντες φανερὰ
τοὺς ἄλλους ἤδη παρακαλῶμεν, καὶ τοὺς ταῦτα διδάξου-
τας ἐκπέμπωμεν πρέσβεις πανταχοῖ, εἰς Πελοπόννησον, εἰς 25
Ῥόδον, εἰς Χίον, ὡς βασιλέα λέγω (οὐδὲ γὰρ τῶν ἐκείνων συμφε-
ρόντων ἀφέστηκεν τὸ μὴ τοῦτον ἔασαι πάντα καταστρέψασθαι),
ἴν' ἂν μὲν πείσητε, κοινωνοὺς ἔχητε καὶ τῶν κινδύνων καὶ
τῶν ἀναλωμάτων, ἂν τι δέη, εἰ δὲ μὴ, χρόνους γ' ἐμποιῆτε
72 τοῖς πράγμασιν. ἐπειδὴ γὰρ ἐστὶν πρὸς ἄνδρα καὶ οὐχὶ 30

συνεστῶσης πόλεως ἰσχὺν ὁ πόλεμος, οὐδὲ τοῦτ' ἄχρηστον,
οὐδ' αἱ πέρουσι πρεσβείαι περὶ τὴν Πελοπόννησον ἐκεῖναι
καὶ κατηγορίαι, ἃς ἐγὼ καὶ Πολύευκτος ὁ βέλτιστος ἐκει-
νοσὶ καὶ Ἡγήσιππος καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις περιήλθομεν,
5 καὶ ἐποιήσαμεν ἐπισχεῖν ἐκεῖνον καὶ μὴτ' ἐπ' Ἀμβρακίαν
ἐλθεῖν μὴτ' εἰς Πελοπόννησον ὀρμηῆσαι. οὐ μέντοι λέγω 73
μηδὲν αὐτοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἀναγκαῖον ἐθέλοντας ποιεῖν,
τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν· καὶ γὰρ εὐηθες τὰ οἰκεῖ' αὐ-
τοὺς προἰεμένους τῶν ἀλλοτρίων φάσκειν κήδεσθαι, καὶ
10 τὰ παρόντα περιορῶντας ὑπὲρ τῶν μελλόντων τοὺς ἄλ-
λους φοβεῖν. οὐ λέγω ταῦτα, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐν Χερρονήσῳ
χρήματ' ἀποστέλλειν φημι δεῖν καὶ τᾶλλ' ὅσ' ἀξιοῦσι
130 ποιεῖν, αὐτοὺς δὲ παρασκευάζεσθαι, | τοὺς δ' ἄλλους Ἑλ-
ληνας συγκαλεῖν, συνάγειν, διδάσκειν, νοθετεῖν· ταῦτ'
15 ἐστὶ πόλεως ἀξίωμ' ἐχούσης ἠλίκων ὑμῖν ὑπάρχει. εἰ δ' 74
οἴεσθε Χαλκιδέας τὴν Ἑλλάδα σώσειν ἢ Μεγαρέας, ὑμεῖς
δ' ἀποδράσεσθαι τὰ πράγματα, οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε· ἀγα-
πητὸν γὰρ ἔαν αὐτοὶ σφύζωνται τούτων ἕκαστοις. ἀλλ'
ὑμῖν τοῦτο πρακτέον· ὑμῖν οἱ πρόγονοι τοῦτο τὸ γέρας
20 ἐκτήσαντο καὶ κατέλιπον μετὰ πολλῶν καὶ μεγάλων κιν- III
δύνων. εἰ δ' ὁ βούλεται ζητῶν ἕκαστος καθεδεῖται, καὶ 75
ὅπως μηδὲν αὐτὸς ποιήσει σκοπῶν, πρῶτον μὲν οὐδὲ
μὴ ποθ' εὖρη τοὺς ποιήσοντας, ἔπειτα δέδοιχ' ὅπως μὴ
πάνθ' ἄμ' ὅσ' οὐ βουλόμεθα ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γενή-
25 σεται.

Ἐγὼ μὲν δὴ ταῦτα λέγω, ταῦτα γράφω· καὶ οἶμαι καὶ 76
νῦν ἔτ' ἐπανορθωθῆναι ἂν τὰ πράγματα τούτων γιγνο-
μένων. εἰ δὲ τις ἔχει τι τούτων βέλτιον, λεγέτω καὶ συμ-
βουλευέτω. ὅτι δ' ὑμῖν δόξει, τοῦτ' ὧ πάντες θεοὶ συν-
30 ενέγκοι.

X
ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Δ
ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Καὶ οὗτος ὁ λόγος τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχει τῷ φθάνοντι καὶ πλέον οὐδὲν οὐδ' ἴδιον, πλὴν τὸ περὶ τῆς ὁμονομίας πολίτευμα· διαφορομένων γὰρ τῶν πλουσίων πρὸς τοὺς πένητας, ὁ Δημοσθένης καταπαύειν πειρᾶται τὴν | στάσιν, τῷ μὲν δήμῳ 131 παραινῶν μὴ δημεύειν τὰς τῶν πλουσίων οὐσίας, τοῖς δὲ πλου- 5 σίοις μὴ φθονεῖν τοῖς ἀπόροις τοῦ δημοσίου λήμματος. πείθει δὲ τοὺς Ἀθηναίους καὶ πρὸς τὸν Περσῶν βασιλέα περὶ συμμαχίας πρεσβεύεσθαι.

18. VIII 1 Καὶ σπουδαῖα νομίζων ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ὧν βουλευέσθε, καὶ ἀναγκαῖα τῇ πόλει, πειράσομαι περὶ αὐ- 10 τῶν εἰπεῖν ἃ νομίζω συμφέρον. οὐκ ὀλίγων δ' ὄντων ἀμαρτημάτων οὐδ' ἐκ μικροῦ χρόνου συνειλεγμένων, ἐξ ὧν φανύως ταῦτ' ἔχει, οὐδὲν ἔστιν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν πάντων δυσκολώτερον εἰς τὸ παρὸν ἢ ὅτι ταῖς γνώ- 15 μαις ὑμεῖς ἀφεστήκατε τῶν πραγμάτων, καὶ τοσοῦτον χρόνον σπουδάξεθ' ὅσον ἂν κάθησθ' ἀκούοντες ἢ προσ- αγγελθῆ τι νεώτερον, εἴτ' ἀπελθὼν ἕκαστος ὑμῶν οὐ μόνον οὐδὲν φροντίζει περὶ αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ μέμνηται. 2 ἢ μὲν οὖν ἀσέλγεια καὶ πλεονεξία, ἢ πρὸς ἅπαντας ἀν- 20 θρώπους Φίλιππος χρῆται, τοσαύτη τὸ πλῆθος ὄσῃν

ἀκούετε· ὅτι δ' οὐκ ἔνι ταύτης ἐκείνου ἐπισχεῖν ἐκ λό- γου καὶ δημηγορίας οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. καὶ γὰρ εἰ μὴδ' ἀφ' ἑνὸς τῶν ἄλλων τοῦτο μαθεῖν δύναται τις, ὡδὶ λο- γισάσθω. ἡμεῖς οὐδαμοῦ πάποτε, ὅπου περὶ τῶν δικαίων 132 εἰπεῖν ἐδέησεν, ἠττήθημεν οὐδ' ἀδικεῖν ἐδόξαμεν, ἀλλὰ ^{XVIII} ₂₄₄ πάντων πανταχοῦ κρατοῦμεν καὶ περιέσμεν τῷ λόγῳ. ἄρ' 3 οὖν διὰ τοῦτ' ἐκείνῳ φανύως ἔχει τὰ πράγματα ἢ τῇ πό- λει καλῶς; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἐπειδὴν γὰρ ὁ μὲν λαβὼν μετὰ ταῦτα βαδίξῃ τὰ ὅπλα, πᾶσιν τοῖς οὔσιν ἐτοιμῶς 10 κινδυνεύσων, ἡμεῖς δὲ καθώμεθ' εἰρηκότες τὰ δίκαια, οἱ δ' ἀκηκοότες, εἰκότως οἶμαι τοὺς λόγους τὰ ἔργα παρέρ- χεται, καὶ προσέχουσιν ἅπαντες οὐχ οἷς εἶπομέν ποθ' ἡμεῖς δικαίους ἢ νῦν ἂν εἴποιμεν, ἀλλ' οἷς ποιοῦμεν. ἔστι δὲ ταῦτ' οὐδένα τῶν ἀδικουμένων σφῆζειν δυνάμενα· οὐδὲν 15 γὰρ δεῖ πλείω περὶ αὐτῶν λέγειν. τοιγάρτοι διεστηκότων 4 εἰς δύο ταῦτα τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, τῶν μὲν εἰς τὸ μῆτ' ἄρχειν βία βούλεσθαι μηδενὸς μῆτε δουλεύειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐξ ἴσου πολιτεύεσθαι, τῶν δ' εἰς τὸ ἄρχειν μὲν τῶν πολιτῶν ἐπιθυμεῖν, ἑτέρῳ δ' ὑπ- 20 ακούειν, δι' ὅτου ποτ' ἂν οἴωνται τοῦτο δυνήσεσθαι ποιῆ- σαι, οἱ τῆς ἐκείνου προαιρέσεως, οἱ τυραννίδων καὶ δυ- ναστειῶν ἐπιθυμοῦντες, κεκρατήκασι πανταχοῦ, καὶ πόλις δημοκρατουμένη βεβαίως οὐκ οἶδ' εἰ τίς ἔστιν τῶν πασῶν 5 λοιπῇ πλὴν ἢ ἡμετέρα. καὶ κεκρατήκασιν οἱ δι' ἐκείνου 25 τὰς πολιτείας ποιοῦμενοι πᾶσιν ὅσοις πράγματα πράτ- τεται, πρῶτῳ μὲν πάντων καὶ πλείστῳ τῷ τοὺς βουλο- μένους χρήματα λαμβάνειν ἔχειν τὸν δῶσονθ' ὑπὲρ αὐ- τῶν, δευτέρῳ δὲ καὶ οὐδὲν ἐλάττονι τούτου τῷ δύναμιν τὴν καταστρεφομένην τοὺς ἐναντιουμένους αὐτοῖς ἐν οἷς 30 ἂν αἰτήσωσι χρόνοις παρεῖναι. ἡμεῖς δ' οὐ μόνον τούτοις 6

ὑπολειπόμεθ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οὐδ' ἀνεγερθῆ-
ναι | δυνάμεθα, ἀλλὰ μανδραγόραν πεπωκόσιν ἢ τι φάρ- 133
μακον ἄλλο τοιοῦτον ἐόικαμεν ἀνθρώποις· εἴτ' οἴμαι
(δεῖ γάρ, ὡς ἐγὼ κρίνω, λέγειν τάληθῆ) οὕτω διαβεβλή-
μεθα καὶ καταπεφρονήμεθ' ἐκ τούτων, ὥστε τῶν ἐν αὐτῷ 5
τῷ κινδυνεύειν ὄντων οἱ μὲν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ἡμῖν
ἀντιλέγουσιν, οἱ δ' ὑπὲρ τοῦ ποῦ συνεδρεύουσιν, τινὲς
δὲ καθ' αὐτοὺς ἀμύνεσθαι μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμῶν ἐγνώ-
κασιν.

7 Τοῦ χάριν δὴ ταῦτα λέγω καὶ διεξέρχομαι; (οὐ γὰρ 10
III 21 ἀπεχθάνεσθαι μὰ τὸν Δία καὶ πάντας τοὺς θεοὺς προαι-
ροῦμαι) ἵν' ὑμῶν ἕκαστος ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτο
γνώῃ καὶ ἴδῃ, ὅτι ἢ καθ' ἡμέραν ῥαστώνη καὶ ῥαθυμία,
ὥσπερ τοῖς ἰδίῳ βλοῖς οὕτω καὶ ταῖς πόλεσιν οὐκ ἐφ'
ἐκάστου τῶν ἀμελουμένων ποιεῖ τὴν αἰσθησιν εὐθέως, 15
8 ἀλλ' ἐπὶ τῷ κεφαλαίῳ τῶν πραγμάτων ἀπαντᾷ. ὁρᾶτε
Σέρριον καὶ Δορίσκον (ταῦτα γὰρ πρῶτον ὠλιγορήθη
μετὰ τὴν εἰρήνην), ἃ πολλοῖς ὑμῶν οὐδὲ γνώριμ' ἐστὶν
ἴσως. ταῦτα μέντοι τότ' ἐαθέντα καὶ παροφθέντ' ἀπώ-
λεσε Θοράκην καὶ Κερσοβλέπτην, σύμμαχον ὄνθ' ὑμῶν. 20
πάλιν ταῦτ' ἀμελούμεν ἰδὼν καὶ οὐδεμιᾶς βοήθειας τυγ-
χάνοντα παρ' ὑμῶν κατέσκαπτε Πορθμὸν καὶ τυραννίδ'
ἀπαντικρὺ τῆς Ἀττικῆς ἐπετείχισεν ὑμῖν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ.
9 ταύτης ὀλιγορουμένης Μέγαρ' ἐάλω παρὰ μικρὸν. οὐδὲν
ἐφροντίσατ' οὐδ' ἐπεστράφητ' οὐδὲν τούτων, οὐδ' ἐνε- 25
δεξασθε τοῦθ', ὅτι οὐκ ἐπιτρέψετε τοῦτο ποιεῖν αὐτῷ·
Ἄντρονας ἐπρίατο καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον τὰ ἐν Ὀρεῶ
10 πράγματ' εἰλήφει. πολλὰ δὲ καὶ παραλείπω, Φεράς, τὴν
ἐπ' Ἀμβρακίαν ὁδόν, τὰς ἐν Ἡλιδι σφαγὰς, ἄλλα μυρία· | 29
οὐ γὰρ ἵν' ἐξαριθμήσωμαι τοὺς βεβιασμένους καὶ τοὺς 134

ἠδικημένους ὑπὸ Φιλίππου, ταῦτα διεξήλθον, ἀλλ' ἵνα
τοῦθ' ὑμῖν δείξω, ὅτι οὐ στήσεται πάντας ἀνθρώπους IV 43
ἀδικῶν, τὰ δ' ὑφ' αὐτῷ ποιούμενος Φίλιππος, εἰ μὴ τις
αὐτὸν κωλύσει.

5 Εἰσὶ δὲ τινες οἱ πρὶν ἀκοῦσαι τοὺς ὑπὲρ τῶν πραγ- 11
μάτων λόγους εὐθέως εἰώθασιν ἐρωτᾶν· „τί οὖν χρῆ ^{VIII}
ποιεῖν;“ οὐχ ἵν' ἀκούσαντες ποιήσωσιν (χρησιμώτατοι 38-40
γὰρ ἂν ἦσαν ἀπάντων), ἀλλ' ἵνα τοῦ λέγοντος ἀπαλλα-
γῶσιν. δεῖ δ' ὅμως εἰπεῖν ὅ τι χρῆ ποιεῖν. πρῶτον μὲν
10 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως
γινῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ καὶ τὴν εἰρήνην
λέλυκεν, καὶ κακόνους μὲν ἐστὶ καὶ ἐχθρὸς ὅλη τῇ πόλει
καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προσθήσω δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ
πόλει θεοῖς, οἵπερ αὐτὸν ἐξολέσειαν, οὐδενὶ μέντοι μᾶλ-
15 λον ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ, οὐδ' ἐπιβουλεύει καὶ σκοπεῖ
μᾶλλον οὐδὲν τῶν πάντων ἢ πῶς ταύτην καταλύσει. καὶ ¹²
τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τινα νῦν γ' ἂν ποιοῖ. λογίξεσθε ^{VI}
γάρ. ἄρχειν βούλεται, τούτου δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους 17-18
ὑπέλληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολὺν χρόνον ἤδη, καὶ τοῦτ'
20 αὐτὸς ἄριστα σύνοιδεν αὐτῷ· οἷς γὰρ οὐσιν ὑμετέροις
ἔχει χρῆσθαι, τούτοις ἅπαντα τᾶλλα βεβαίως κέκτηται·
εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτείδαιαν προεῖτο, οὐδ' ἂν ἐν
Μακεδονίᾳ μένειν ἀσφαλῶς ἐδύνατο. ἀμφοτέρ' οὖν οἱ- 13
δεν, καὶ αὐτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα καὶ ὑμᾶς αἰσθανο-
25 μένους· εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων μισεῖν αὐτὸν
ἡγεῖται. πρὸς δὲ τούτοις τοσοῦτοις οὐσιν οἶδεν ἀκριβῶς ^{VIII}
ὅτι, οὐδ' ἂν ἀπάντων τῶν ἄλλων γένηται κύριος, οὐδὲν | 41 sqq.
135 ἔστ' αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατήσθε,
ἀλλ' ἐάν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα (πολλὰ δ' ἂν γένοιτ'
30 ἀνθρώπων), ἤξει πάντα τὰ νῦν βεβιασμένα καὶ καταφεύ-

14 ξεται πρὸς ὑμᾶς. ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι
καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὐ πεφυκότες, ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν
κωλύσαι καὶ ἔχοντ' ἀφελέσθαι καὶ ὅλως ἐνοχλῆσαι τοῖς
ἀρχεῖν βουλομένοις καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθε-
ρίαν ἐξελέσθαι δεινοί. οὐκ οὖν βούλεται τοῖς αὐτοῦ και-
ροῖς τὴν παρ' ὑμῖν ἐλευθερίαν ἐφεδρεῦειν, οὐ κακῶς
15 οὐδ' ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενος. πρῶτον μὲν δὴ τοῦτο
δεῖ, ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας καὶ τῆς δημοκρα-
τίας ἀδιάλλακτον ἐκείνου, δευτέρου δ' εἰδέναι σαφῶς ὅτι
πάνθ' ὅσα πραγματεύεται καὶ κατασκευάζεται νῦν, ἐπὶ
τὴν ἡμετέραν πόλιν παρασκευάζεται. οὐ γὰρ οὕτως εὐήθης
ὑμῶν ἐστὶν οὐδεὶς, ὥσθ' ὑπολαμβάνειν τὸν Φίλιππον τῶν
μὲν ἐν Θράκῃ κακῶν (τί γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι Δρογγίλου
καὶ Καβύλης καὶ Μάστειραν καὶ ἂ νῦν φασιν αὐτὸν ἔχειν;)
τούτων μὲν ἐπιθυμεῖν καὶ ὑπὲρ τοῦ ταῦτα λαβεῖν καὶ
πόνους καὶ χειμῶνας καὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ὑπο-
16 μένειν, τῶν δ' Ἀθηναίων λιμένων καὶ νεωρίων καὶ τριή-
ρων καὶ τόπου καὶ δόξης, ὧν μήτ' ἐκείνῳ μήτ' ἄλλῳ γέ-
νοιτο μηδενὶ χειρωσαμένῳ τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν κυ-
ριεῦσαι, οὐκ ἐπιθυμεῖν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑμᾶς ἑάσειν ἔχειν,
20 ὑπὲρ δὲ τῶν μελινῶν καὶ τῶν ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρακίοις
17 σιροῖς ἐν τῷ βαράθρῳ χειμάζειν. οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλὰ
κάκειν' ὑπὲρ τοῦ τούτων γίνεσθαι κύριος καὶ | τᾶλλα 136
πάντα πραγματεύεται. ταῦτα τοίνυν ἕκαστον εἰδόντα καὶ
γιγνώσκοντα παρ' αὐτῷ δεῖ μὰ Δί' οὐ γράψαι κελεύειν 25
πόλεμον τὸν τὰ βέλτιστ' ἐπὶ πᾶσι δικαίοις συμβουλευόντα·
τοῦτο μὲν γὰρ ἐστὶ λαβεῖν ὅτῳ πολεμήσετε βουλομένων,
18 οὐχ ἂ τῇ πόλει συμφέρει πράττειν. ὁρᾶτε γάρ. εἰ δὲ ἂ
πρῶτα παρεσπόνθησε Φίλιππος ἢ δεύτερ' ἢ τρίτα (πολλὰ
γὰρ ἐστὶν ἐφεξῆς) ἔγραψέ τις αὐτῷ πολεμεῖν, ὁ δ' ὁμοίως 30

ὥσπερ νῦν, οὐ γράφοντος οὐδενὸς ὑμῶν πόλεμον, Καρ-
διανοῖς ἐβοήθει, οὐκ ἂν ἀνηρασμένος ἦν ὁ γράψας, καὶ
διὰ τοῦτο πάντες ἠτιῶντ' ἂν αὐτὸν Καρδιανοῖς βεβο-
ηθηκέναι; μὴ τοίνυν ζητεῖθ' ὄντιν' ἀνθ' ὧν Φίλιππος 19
5 ἐξαμαρτάνει μισήσετε καὶ τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρονοῦσι
διασπάσασθαι παραβαλεῖτε· μηδ' αὐτοὶ χειροτονήσαντες
πόλεμον βούλεσθε παρ' αὐτοῖς ὑμῖν ἐρίζειν, εἰ δέον ἢ μὴ
δέον ὑμᾶς τοῦτο πεποιηκέναι· ἀλλ' ὃν ἐκείνος πολεμεῖ τρό-
πον, τοῦτον μιμεῖσθε, τοῖς μὲν ἀμυνομένοις ἤδη χρήματα
10 καὶ τᾶλλ' ὅσων δέονται διδόντες, αὐτοὶ δ' εἰσφέροντες
ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ κατασκευαζόμενοι στρατεύματα, τριή-
ρεις ταχείας, ἵππους, ἵππαγωγούς, τᾶλλ' ὅσ' εἰς πόλεμον·
ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν, καὶ 20
Φίλιππον δ' ἂν αὐτὸν οὐδὲν ἄλλ' οἶμαι μὰ τοὺς θεοὺς
15 εὐξασθαι ποιεῖν τὴν πόλιν ἢ ταῦτα [ἂ νῦν ποιεῖτε].
ὑστερίζετε, ἀναλίσκετε· ὅτῳ παραδώσετε τὰ πράγματα
[ζητεῖτε] δυσχεραίνετε· ἀλλήλους αἰτιᾶσθε. ἀφ' οὗ δὲ
137 ταῦτα γίνεται, ἐγὼ διδάξω, | καὶ ὅπως παύσεται λέξω.
οὐδὲν πάποτ' ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν πραγμάτων ἐξ 21
20 ἀρχῆς ἐνεστήσασθ' οὐδὲ κατεσκευάσασθ' ὀρθῶς, ἀλλὰ τὸ
συμβαῖνον αἰεὶ διώκετε, εἴτ' ἐπειδὴν ὑστερίσητε παύεσθε·
ἕτερον πάλιν ἂν συμβῆ τι παρασκευάζεσθε καὶ θορυ- VIII 11
βεῖσθε. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει· οὐκ ἔνεστι βοηθείαις χρω- 22
μένους οὐδὲν τῶν δεόντων ποτὲ πράξαι, ἀλλὰ κατασκευ- VIII
25 ἀσαντας δεῖ δύναμιν, καὶ τροφήν ταύτη πορίσαντας καὶ
ταμίας καὶ δημοσίους, καὶ ὅπως ἐνὶ τῇ τῶν χρημάτων
φυλακῇ ἀκριβεστάτην γενέσθαι, οὕτω ποιήσαντας, τὸν
μὲν τῶν χρημάτων λόγον παρὰ τούτων λαμβάνειν, τὸν
δὲ τῶν ἔργων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ μηδεμίαν πρό-
30 φασιν τοῦ πλεῖν ἄλλοσ' ἢ πράττειν ἄλλο τι τῷ στρατηγῷ

23 καταλείπειν. ἂν οὕτω ποιήσητε καὶ τοῦτ' ἐθελήσηθ' ὡς ἀληθῶς, ἄγειν εἰρήνην δικαίαν καὶ μένειν ἐπὶ τοῦ τόπου Φίλιππον ἀναγκάσετε, ἢ πολεμήσεται ἐξ ἴσου· καὶ ἴσως ἂν, ἴσως, ὥσπερ νῦν ὑμεῖς πυνθάνεσθε τί ποιεῖ Φίλιππος καὶ ποῖ πορεύεται, οὕτως ἂν ἐκεῖνος φροντίσαι ποῖ ποῦθ' ἢ τῆς πόλεως ἀπήρκε δύναμις καὶ ποῦ φανήσεται.

24 Εἰ δέ τω δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης πολλῆς καὶ πόρων πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλ' ὀρθῶς δοκεῖ· ἀλλ' ἐὰν λογίσηται τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, ἐὰν ταῦτα μὴ θέλη ποιεῖν, εὐρήσει λυσιτελοῦν τὸ ἐκόν- 10 τας ποιεῖν τὰ δέοντα. εἰ μὲν γὰρ ἐστὶ τις ἐγγρητῆς ὑμῖν θεῶν (οὐ γὰρ ἀνθρώπων γ' οὐδεὶς ἂν γένοιτ' ἀξιοχρεως τηλικούτου πράγματος) ὡς, ἐὰν ἄγηθ' ἡσυχίαν καὶ πάντα 138 προῆσθε, οὐκ ἐπ' αὐτοὺς ὑμᾶς τελευτῶν ἐκεῖνος ἦξει,

25 αἰσχροὺν μὲν νῆ τὸν Δία καὶ πάντας θεοὺς καὶ ἀνάξιον 15 ὑμῶν καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καὶ πεπραγμένων τοῖς προγόνοις, τῆς ἰδίας ῥαθυμίας ἕνεκα τοὺς ἄλλους ἅπαντας Ἑλλήνας εἰς δουλείαν προέσθαι, καὶ ἔγωγ' αὐτὸς μὲν τεθνάναι μᾶλλον ἂν ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι βουλομένην.

26 οὐ μὴν ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω, μὴ 20 ἀμύνεσθε, ἅπαντα πρόεσθε. εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τούναντίον δὲ πρόϊσμεν ἅπαντες ὅτι, ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γενέσθαι κύριον, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθ' ἐχθρῶ, ποῖ ἀναδυόμεθα, ἢ τί μέλλομεν; ἢ πότ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰ δέοντα ποιεῖν 25 ἐθελήσομεν; „ὅταν νῆ Δί' ἀναγκαῖον ᾖ.“ ἀλλ' ἦν μὲν ἂν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι, οὐ μόνον ἤδη πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθεν, τὴν δὲ τῶν δούλων ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. διαφέρει δὲ τί; ὅτι ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη 30

ἢ ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνῃ, καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδ' ἦντιν' ἂν εἴποι τις· δούλῳ δὲ πληγαὶ καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμός, ὃ μήτε γένοιτ' οὔτε λέγειν ἄξιον.

Τὸ μὲν τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πρὸς τὰ τοιαῦτ' 28 ὀκνηρῶς διακεῖσθαι, ἃ δεῖ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς οὐσίαις λητουργῆσαι ἕκαστον, ἐστὶ μὲν οὐκ ὀρθῶς ἔχον, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει τινὰ πρόφασιν ὅμως· τὸ δὲ μὴδ' ὅσ' ἀκοῦσαι δεῖ μὴδ' ὅσα βουλευσασθαι προσήκει, 139 μὴδὲ ταῦτ' ἐθέλειν [ἀκούειν], τοῦτ' ἤδη πᾶσαν | ἐπι- 10 δέχεται κατηγορίαν. ὑμεῖς τοίνυν οὐκ ἀκούειν, πρὶν ἂν 29 ὥσπερ νῦν αὐτὰ παρῆ τὰ πράγματα, οὐχὶ βουλευέσθαι περὶ οὐδενὸς εἰώθαι ἐφ' ἡσυχίας, ἀλλ' ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρασκευάζεται, ἀμελήσαντες τοῦ ποιεῖν ταῦτό καὶ ἀντι- παρασκευάζεσθαι ῥαθυμεῖτε, καὶ ἂν τι λέγη τις, ἐκβάλλετε, 15 ἐπειδὴν δ' ἀπολωλὸς ἢ πολιορκούμενον τι πύθησθε, ἀκρο- VIII 11 ἄσθε καὶ παρασκευάζεσθε· ἦν δ' ἀκηκοέναι μὲν καὶ 30 βεβουλευσθαι τότε καιρὸς, ὅθ' ὑμεῖς οὐκ ἠθέλετε, πράττειν δὲ καὶ χρῆσθαι τοῖς παρεσκευασμένοις νῦν, ἡνίκ' ἀκούετε. τοιγαροῦν ἐκ τῶν τοιούτων ἐθῶν μόνοι τῶν 20 πάντων ἀνθρώπων ὑμεῖς τοῖς ἄλλοις τούναντίον ποιεῖτε· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι v 2 τῷ βουλευέσθαι, ὑμεῖς δὲ μετὰ τὰ πράγματα.

Ὁ δὲ λοιπὸν ἐστὶ, καὶ πάλαι μὲν ἔδει, διαφεύγει δ' 31 οὐδὲ νῦν, τοῦτ' ἐρῶ. οὐδενὸς τῶν πάντων οὕτως ὡς 25 χρημάτων δεῖ τῇ πόλει πρὸς τὰ νῦν ἐπιόντα πράγματα. συμβέβηκε δ' εὐτυχίματ' ἀπὸ ταῦτομάτου, οἷς ἂν χρησόμεθ' ὀρθῶς, ἴσως ἂν γένοιτο τὰ δέοντα. πρῶτον μὲν γὰρ οἷς βασιλεὺς πιστεύει καὶ εὐεργέτας ὑπέληφεν ἑαυτοῦ, οὔτοι μισοῦσι καὶ πολεμοῦσι Φιλίππῳ. ἐπειθ' ὁ 32 30 πράττων καὶ συνειδῶς ἅπανθ' ἃ Φίλιππος κατὰ βασι-

λέως παρασκευάζεται, οὗτος ἀνάσπαστος γέγονεν, καὶ
 πάσας τὰς πράξεις βασιλεὺς οὐχ ἡμῶν κατηγορούντων
 ἀκούσεται, οὐς ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος ἂν ἠγήσαιο τοῦ
 ἰδίου λέγειν, ἀλλὰ τοῦ πράξαντος αὐτοῦ καὶ διοικοῦντος,
 ὥστ' εἶναι πιστάς, | καὶ λοιπὸν λόγον εἶναι τοῖς παρ' ἡμῶν 140
 33 πρέσβεσιν, ὃν βασιλεὺς ἤδιστ' ἂν ἀκούσαι, ὡς τὸν ἀμφο- 6
 τέρους ἀδικοῦντα κοινῇ τιμωρήσασθαι δεῖ, καὶ ὅτι πολὺ
 τῷ βασιλεῖ φοβερώτερός ἐσθ' ὁ Φίλιππος, ἂν προτέροις
 ἡμῖν ἐπιθῆται· εἰ γὰρ ἐγκαταλειπόμενοι τι πεισόμεθ'
 ἡμεῖς, ἀδεῶς ἐπ' ἐκείνον ἤδη πορεύσεται. ὑπὲρ δὲ τού- 10
 των ἀπάντων οἴμαι δεῖν ὑμᾶς πρεσβείαν ἐκπέμπειν, ἣτις
 τῷ βασιλεῖ διαλέξεται, καὶ τὴν ἀβελτερίαν ἀποθέσθαι,
 δι' ἣν πολλάκις ἠλαττώθητε, „ὁ δὲ βάρβαρος“ καὶ „ὁ
 34 κοινὸς ἄπασιν ἐχθρός“, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ γὰρ
 ὅταν τιν' ἴδω τὸν μὲν ἐν Σούσοις καὶ Ἐγβατάνοις δε- 15
 διοκότα καὶ κακόνουν εἶναι τῇ πόλει φάσκοντα, ὅς καὶ
 πρότερον συνεπηνώρθωσε τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ
 νῦν ἐπηγγέλλετο (εἰ δὲ μὴ ἐδέχεσθ' ὑμεῖς, ἀλλ' ἀπειψηφί-
 ζεσθε, οὐ τὰ γ' ἐκείνου αἴτια), ὑπὲρ δὲ τοῦ ἐπὶ ταῖς θύραις
 ἐγγὺς οὕτως ἐν μέσῃ τῇ Ἑλλάδι ἀύξανομένου ληστοῦ 20
 τῶν Ἑλλήνων ἄλλο τι λέγοντα, θαυμάζω, καὶ δέδοικα
 τοῦτον, ὅστις ἂν ἦ ποτ', ἐγώ γε, ἐπειδὴ οὐχ οὗτος Φί-
 λιππον.
 35 Ἔστι τοίνυν πράγμα καὶ ἄλλο, ὃ λυμαίνεται τὴν πόλιν
 ὑπὸ βλασφημίας ἀδίκου καὶ λόγων οὐ προσηκόντων διαβε- 25
 βλημένον, εἴτα τοῖς μηδὲν τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ δικαίων
 βουλομένοις ποιεῖν πρόφασιν παρέχει· καὶ πάντων, ὅς
 ἐκλείπει, δέον παρὰ του γίνεσθαι, ἐπὶ τοῦθ' εὐρήσετε
 τὴν αἰτίαν ἀναφερομένην. περὶ οὗ πάνυ μὲν φοβοῦμαι,
 36 οὐ μὴν ἀλλ' ἐρῶ· οἴμαι γὰρ ἔξειν καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόρων 30

τὰ δίκαι' ἐπὶ τῷ συμφέροντι τῆς πόλεως εἰπεῖν πρὸς τοὺς
 141 εὐπόρους, καὶ ὑπὲρ τῶν κεκτημένων τὰς οὐσίας | πρὸς
 τοὺς ἐπιδεεῖς. εἰ ἀνέλοιμεν ἐκ μέσου καὶ τὰς βλασφημίας
 ἄς ἐπὶ τῷ θεωρικῷ ποιοῦνται τινες οὐχὶ δικαίως, καὶ τὸν
 5 φόβον, ὡς οὐ στήσεται τοῦτ' ἄνευ μεγάλου τινὸς κακοῦ,
 οὐδὲν ἂν εἰς τὰ πράγματα μείζον εἰσενεγκαίμεθα, οὐδ'
 ὅ τι κοινῇ μᾶλλον ἂν ὄλην ἐπιρρώσειε τὴν πόλιν. οὕτως 37
 δὲ σκοπεῖτε· ἐρῶ δ' ὑπὲρ τῶν ἐν χρεῖα δοκούντων εἶναι
 πρότερον. ἦν ποτ' οὐ πάλαι παρ' ὑμῖν, ὅτ' οὐ προσῆει
 10 τῇ πόλει τάλανθ' ὑπὲρ τριάκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ οὐδεὶς
 ἐστὶ τῶν τριηραρχεῖν δυναμένων οὐδὲ τῶν εἰσφέρειν
 ὅστις οὐκ ἤξιον τὰ καθήκοντ' ἐφ' ἑαυτὸν ποιεῖν, ὅτι
 χρήματ' οὐ περιῆν, ἀλλὰ καὶ τριήρεις ἔπλεον καὶ χρήματ'
 ἐρίγνετο καὶ πάντ' ἐποιοῦμεν τὰ δέοντα. μετὰ ταῦθ' ἢ 38
 15 τύχη, καλῶς ποιούσα, πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά, καὶ τε-
 τρακόσι' ἀντὶ τῶν ἑκατὸν ταλάντων προσέρχεται, οὐδενὸς
 οὐδὲν ζημιουμένου τῶν τὰς οὐσίας ἐχόντων, ἀλλὰ καὶ
 προσλαμβάνοντος· οἱ γὰρ εὔποροι πάντες ἔρχονται μεθ-
 ἔξοντες τούτου, καὶ καλῶς ποιούσι. τί οὖν παθόντες 39
 20 τοῦτ' ὄνειδίζομεν ἀλλήλοις καὶ προφάσει χρώμεθα τοῦ
 μηδὲν ποιεῖν, πλὴν εἰ τῇ παρὰ τῆς τύχης βοήθειᾳ γεγο-
 νυῖα τοῖς ἀπόροις φθονοῦμεν; οὐς οὐτ' ἂν αἰτιασαίμην
 ἐγώ γ' οὐτ' ἄξιῶ. οὐδὲ γὰρ ἐν ταῖς ἰδίαις οἰκίαις ὄρῶ 40
 τὸν ἐν ἡλικίᾳ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους οὕτω διακείμενον
 25 οὐδ' οὕτως ἀγνώμον' οὐδ' ἄτοπον τῶν ὄντων οὐδένα,
 ὥστε, εἰ μὴ ποιήσουσιν ἅπαντες ὅσον αὐτός, οὐ φάσκοντα
 ποιήσειν οὐδὲν οὐδ' αὐτόν· καὶ γὰρ ἂν τοῖς τῆς κακώ-
 142 σεως εἴη νόμοις οὕτω γ' ἔνοχος· δεῖ γὰρ | οἴμαι τοῖς
 γονεῦσι τὸν ὠρισμένον ἐξ ἀμφοτέρων ἔρανον, καὶ παρὰ
 30 τῆς φύσεως καὶ παρὰ τοῦ νόμου, δικαίως φέρειν καὶ

41 ἐκόνθ' ὑποτελεῖν. ὥσπερ τοίνυν ἐνὸς ἡμῶν ἐκάστου τίς
 ἐστι γονεύς, οὕτω συμπάσης τῆς πόλεως κοινὸς δεῖ γο-
 νέας τοὺς σύμπαντας ἡγεῖσθαι, καὶ προσήκει τούτους
 οὐχ ὅπως ὦν ἡ πόλις δίδωσιν ἀφελέσθαι τι, ἀλλ' εἰ καὶ
 μηδὲν ἦν τούτων, ἄλλοθεν σκοπεῖν ὅπως μηδενὸς ὄντες 5
 42 ἐνδεεῖς περιοφθήσονται. τοὺς μὲν τοίνυν εὐπόρους ταύτη
 χρωμένους τῇ γνώμῃ οὐ μόνον ἡγοῦμαι τὰ δίκαια ποιεῖν,
 ἀλλὰ καὶ τὰ λυσιτελεῖν· τὸ γὰρ τῶν ἀναγκαίων τιν' ἀπο-
 στερεῖν κοινῇ κακόνους ἐστὶ ποιεῖν πολλοὺς ἀνθρώπους
 τοῖς πράγμασιν· τοῖς δ' ἐν ἐνδείᾳ, δι' ὃ δυσχεραίνουσι 10
 τὸ πρᾶγμ' οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες καὶ κατηγοροῦσι δικαίως,
 43 τοῦτ' ἀφελεῖν ἂν συμβουλεύσαιμι. δέειμι δέ, ὥσπερ ἄρτι,
 τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὑπὲρ τῶν εὐπόρων, οὐ κατοκνή-
 σασ εἰπεῖν τάληθῆ. ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς οὕτως ἄθλιος οὐδ'
 ὠμὸς εἶναι δοκεῖ τὴν γνώμην, οὐκουν Ἀθηναίων γε, ὥστε 15
 λυπεῖσθαι ταῦτα λαμβάνοντας ὁρῶν τοὺς ἀπόρους καὶ
 44 τῶν ἀναγκαίων ἐνδεεῖς ὄντας. ἀλλὰ ποῦ συντρίβεται τὸ
 πρᾶγμα καὶ ποῦ δυσχεραίνεται; ὅταν τὸ ἀπὸ τῶν κοινῶν
 ἔθος ἐπὶ τὰ ἴδια μεταβιβάζοντας ὁρῶσί τινας, καὶ μέγαν
 μὲν ὄντα παρ' ὑμῖν εὐθέως τὸν λέγοντα, ἀθάνατον δ' 20
 ἔνεκ' ἀσφαλείας, ἑτέραν δὲ τὴν κρύβδην ψῆφον τοῦ
 45 φανερώως θορούβου. ταῦτ' ἀπιστίαν, ταῦτ' ὀργὴν ἔχει.
 δεῖ γὰρ ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δικαίως ἀλλήλοις τῆς πολι-
 τείας κοινωνεῖν, τοὺς μὲν εὐπόρους εἰς μὲν τὸν βίον τὰ 143
 ἑαυτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν νομίζοντας καὶ ὑπὲρ τούτων μὴ 25
 δεδοικότας, εἰς δὲ τοὺς κινδύνους κοινὰ ὑπὲρ τῆς σωτη-
 ρίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας, τοὺς δὲ λοιποὺς τὰ
 μὲν κοινὰ κοινὰ νομίζοντας καὶ μετέχοντας τὸ μέρος, τὰ
 δ' ἐκάστου ἴδια τοῦ κεκτημένου. οὕτω καὶ μικρὰ μεγάλη
 πόλις γίγνεται καὶ μεγάλη σφύζεται. ὥς μὲν οὖν εἶποι 30

τις ἂν, ἃ παρ' ἐκατέρων εἶναι δεῖ, ταῦτ' ἴσως ἐστίν· ὡς
 δὲ καὶ γένοιτ' ἂν, ἐν νόμῳ διορθώσασθαι δεῖ.

Τῶν δὲ παρόντων πραγμάτων καὶ τῆς ταραχῆς πολλὰ 46
 πόρρωθεν ἐστὶ τὰ αἷτια· ἃ εἰ βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν
 5 ἐστίν, ἐθέλω λέγειν. ἐξέστητ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῆς
 ὑποθέσεως ἐφ' ἧς ὑμᾶς οἱ πρόγονοι κατέλιπον, καὶ τὸ
 μὲν προϊδασθαι τῶν Ἑλλήνων καὶ δύναμιν συνεστη-
 κυῖαν ἔχοντας πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν περιεργον
 ἐπέισθητ' εἶναι καὶ μάταιον ἀνάλωμ' ὑπὸ τῶν ταῦτα
 10 πολιτευομένων, τὸ δ' ἐν ἡσυχίᾳ διάγειν καὶ μηδὲν τῶν
 δεόντων πράττειν, ἀλλὰ προἰεμένους καθ' ἐν ἑκάστου I 14
 πάνθ' ἑτέρους ἐᾶσαι λαβεῖν, θαυμαστὴν εὐδαιμονίαν καὶ
 πολλὴν ἀσφάλειαν ἔχειν ᾤεσθε. ἐκ δὲ τούτων παρελθῶν 47
 ἐπὶ τὴν τάξιν ἐφ' ἧς ὑμῖν τετάχθαι προσῆκεν ἕτερος,
 15 οὗτος εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ πολλῶν κύριος γέγονεν,
 εἰκότως· πρᾶγμα γὰρ ἔντιμον καὶ μέγα καὶ λαμπρὸν, καὶ
 περὶ οὗ πάντα τὸν χρόνον αἱ μέγιστα τῶν πόλεων πρὸς IX 22
 αὐτὰς διεφέροντο, Λακεδαιμονίων μὲν ἡτυχηκότων, Θη- III 27
 βαίων δ' ἀσχόλων διὰ τὸν Φωικὸν πόλεμον γενομένων,
 144 ἡμῶν δ' ἀμελούντων, ἔρημον ἀνείλετο. τοιγάρτοι τὸ 48
 21 μὲν φοβεῖσθαι τοῖς ἄλλοις, τὸ δὲ συμμάχους πολλοὺς
 ἔχειν καὶ δύναμιν μεγάλην ἐκείνῳ περιγέγονεν, καὶ
 τοσαῦτα πράγματα καὶ τοιαῦτ' ἤδη περιέστηκε τοὺς Ἑλ-
 ληνας ἅπαντας, ὥστε μηδ' ὅ τι χρὴ συμβουλεύειν εὐπο-
 25 ρον εἶναι.

Ὅντων δ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν παρόντων πραγ- 49
 μάτων πᾶσιν, ὡς ἐγὼ κρινῶ, φοβερώων, οὐδένας ἐν μεί-
 ζονι κινδύνῳ τῶν πάντων εἰσὶν ὑμῶν, οὐ μόνον τῷ μά-
 λισθ' ὑμῖν ἐπιβουλεύειν Φίλιππον, ἀλλὰ καὶ τῷ πάντων
 30 ἀργότατ' αὐτοὶ διακείσθαι. εἰ τοίνυν τὸ τῶν ὀνίων πλη-

θος ὀρώντες καὶ τὴν εὐετηρίαν τὴν κατὰ τὴν ἀγοράν, τούτοις κεκήλησθ' ὡς ἐν οὐδενὶ δεινῷ τῆς πόλεως οὔσης, 50 οὔτε προσηκόντως οὔτ' ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα κρίνετε· ἀγοράν μὲν γὰρ ἂν τις καὶ πανήγυριν ἐκ τούτων ἢ φάυλως ἢ καλῶς παρεσκευάσθαι κρίνοι· πόλιν δ' ἦν ὑπέιληφεν, ὅς ἂν τῶν Ἑλλήνων ἄρχειν αἰεὶ βούληται, μόνην ἂν ἐναντιωθῆναι καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας προστιῆναι, οὐ μὰ Δί' ἐκ τῶν ὠνίων, εἰ καλῶς ἔχει, δοκιμάζειν δεῖ, ἀλλ' εἰ συμμαχῶν εὐνοία πιστεύει, εἰ τοῖς ὅπλοις ἰσχύει, ταῦθ' ὑπὲρ τῆς πόλεως δεῖ σκοπεῖν· ἂ σφαλερῶς ὑμῖν καὶ οὐ- 10 51 δαμῶς ἅπαντα καλῶς ἔχει. γνοίητε δ' ἂν, εἰ σκέψασθ' ἐκείνως. πότε μάλιστ' ἐν ταραχῇ τὰ τῶν Ἑλλήνων γέγονε πράγματα; οὐδένα γὰρ χρόνον ἄλλον ἢ τὸν νυνὶ παρόντ' οὐδ' ἂν εἷς εἴποι. τὸν μὲν γὰρ ἄλλον ἅπαντ' εἰς δύο ταῦτα διήρητο τὰ τῶν Ἑλλήνων, Λακεδαιμονίους καὶ 15 ἡμᾶς, τῶν δ' ἄλλων [Ἑλλήνων] οἱ μὲν ἡμῖν, οἱ δ' ἐκείνοις ὑπήκουον. βασιλεὺς δὲ καθ' αὐτὸν μὲν ὁμοίως 145 ἅπασιν ἄπιστος ἦν, τοὺς δὲ κρατουμένους τῷ πολέμῳ προσλαμβάνων, ἄχρι οὗ τοῖς ἑτέροις ἐξ ἴσου ποιῆσαι, διεπιστεύετο, ἔπειτ' οὐχ ἦτιον αὐτὸν ἐμίσουν οὐς σώσειε 20 52 τῶν ὑπαρχόντων ἐχθρῶν ἐξ ἀρχῆς. νῦν δὲ πρῶτον μὲν ὁ βασιλεὺς ἅπασιν τοῖς Ἑλλησιν οἰκείως ἔχει (καὶ πάντων ἤκιστα δὴ ἡμῖν, ἂν τι μὴ νῦν ἐπανορθωσώμεθα)· ἔπειτα προστασίαι πολλαὶ καὶ πανταχόθεν γίνονται, καὶ τοῦ πρωτεύειν ἀντιποιοῦνται μὲν πάντες, ἀφεστᾶσιν δ' 25 ἐνί, καὶ φθονοῦσι καὶ ἀπιστοῦσιν αὐτοῖς, οὐχ οἷς ἔδει, καὶ γεγόνασι καθ' αὐτοὺς ἕκαστοι, Ἀργεῖοι, Θηβαῖοι, 53 Λακεδαιμόνιοι, Κορίνθιοι, Ἀρκάδες, ἡμεῖς. ἀλλ' ὅμως εἰς τοσαῦτα μέρη καὶ τοσαύτας δυναστείας διηρημένων τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, εἰ δεῖ τάληθῆ μετὰ παρρησίας 30

εἰπεῖν, τὰ παρ' οὐδέσι τούτων ἀρχεῖα καὶ βουλευτήρι' ἐρημότερ' ἂν τις ἴδοι τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἢ τὰ παρ' ἡμῖν, εἰκότως· οὔτε γὰρ φιλῶν οὔτε πιστεύων οὔτε φοβούμενος οὐδεὶς ἡμῖν διαλέγεται. αἴτιον δὲ τούτων 54 οὐχ ἐν ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι (ῥάδιον γὰρ ἂν ἦν ἡμῖν μετα- IX 2 θεῖναι), ἀλλὰ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ ἐκ παντὸς ἡμαρτημένα τοῦ χρόνου, ὧν τὸ καθ' ἕκαστον ἑάσας, εἰς ᾧ πάντα τείνει λέξω, δεηθεῖς ὑμῶν, ἂν λέγω τάληθῆ μετὰ παρρησίας, μηδὲν ἄχθεσθαι. πέπραται τὰ συμφέροντ' ἐφ' ἑκάστου IX 39 10 τῶν καιρῶν, καὶ μετελήφαθ' ὑμεῖς μὲν τὴν σχολὴν καὶ τὴν ἡσυχίαν, ὑφ' ὧν κεκηλημένοι τοῖς ἀδικοῦσιν οὐ πικρῶς ἔχετε, ἕτεροι δὲ τὰς τιμὰς ἔχουσι. καὶ τὰ μὲν περὶ 55 146 τᾶλλ' οὐκ ἄξιον ἐξετάσαι νῦν· ἀλλ' ἐπειδάν | τι τῶν πρὸς VIII 52sq. Φίλιππον ἐμπέσῃ, εὐθύς ἀναστὰς τις λέγει, ὡς οὐ δεῖ 15 ληρεῖν οὐδὲ γράφειν πόλεμον, παραθεῖς εὐθέως ἐξῆς τὸ τὴν εἰρήνην ἄγειν ὡς ἀγαθὸν καὶ τὸ τρέφειν μεγάλην δύναμιν ὡς χαλεπὸν, καὶ „διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βούλονται“, καὶ ἄλλους λόγους ὡς οἷόν τ' ἀληθεστάτους λέγουσιν. ἀλλὰ δεῖ δήπου τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν οὐχ 56 20 ὑμᾶς πείθειν, οἱ πεπεισμένοι κάθησθε, ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου πράττοντα (ἂν γὰρ ἐκεῖνος πεισθῆ, τὰ γ' ἀφ' ὑμῶν ὑπάρχει)· νομίζειν δ' εἶναι χαλεπὰ οὐχ ὅς ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν, ἀλλ' ἂ πεισόμεθα, ἂν μὴ ταῦτ' ἐθέλωμεν ποιεῖν, καὶ τὸ „διαρπασθήσεται τὰ χρήματα“ 25 τῷ φυλακῆν εὐρεῖν δι' ἧς σωθήσεται κωλύειν, οὐχὶ τῷ τοῦ συμφέροντος ἀποστῆναι. καίτοι ἔγωγ' ἀγανακτῶ καὶ 57 τοῦτο, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινὰς ὑμῶν εἰ διαρπασθήσεται, ἂ καὶ φυλάττειν καὶ κολάζειν τοὺς ἀρπάζοντας ἐφ' ὑμῖν ἔστιν, τὴν δ' Ἑλλάδα πᾶσαν ἐφεξῆς οὕτως 30 Φίλιππος ἀρπάζων οὐ λυπεῖ, καὶ ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἀρπάζων.

58 Τί ποτ' οὖν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν μὲν οὕτω φανε-
 ρῶς ἀδικοῦντα καὶ πόλεις καταλαμβάνοντ' οὐδείς πώ-
 ποτε τούτων εἶπεν ὡς ἀδικεῖ καὶ πόλεμον ποιεῖ, τοὺς δὲ
 μὴ ἐπιτρέπειν μηδὲ προῖεσθαι ταῦτα συμβουλευόντας,
 τούτους πόλεμον ποιεῖν φασίν; ὅτι τὴν αἰτίαν τῶν ἐκ 5
 τοῦ πολέμου συμβησομένων δυσχερῶν (ἀνάγκη γάρ, ἀνάγκη
 πολλὰ λυπηρὰ ἐκ τοῦ πολέμου γίνεσθαι) τοῖς ὑπὲρ
 ὑμῶν τὰ βέλτιστα λέγειν αἰρουμένοις ἀναθεῖναι βούλου-
 59 ται. ἡγοῦνται γάρ, ἂν μὲν ὑμεῖς ὁμοθυμαδὸν ἐκ μιᾶς γνώ- 147
 μης Φίλιππον ἀμύνησθε, κἀκεῖνον κρατήσιν ὑμᾶς καὶ 10
 αὐτοῖς οὐκ ἔσεσθαι μισθαρεῖν, ἂν δ' ἀπὸ τῶν πρώτων
 θοροῦβων αἰτιασάμενοι τινες πρὸς τὸ κρῖναι τράπησθε,
 αὐτοὶ μὲν τούτων κατηγοροῦντες ἀμφοτέρ' ἔξιν, καὶ
 παρ' ὑμῖν εὐδοκιμήσιν καὶ παρ' ἐκείνου χρήματα λήψε-
 σθαι, ὑμᾶς δ' ὑπὲρ ὧν δεῖ παρὰ τούτων δίκην λαβεῖν, 15
 60 παρὰ τῶν ὑπὲρ ὑμῶν εἰρηκότων λήψεσθαι. αἱ μὲν ἐλ-
 πίδες αἱ τούτων αὐταὶ καὶ τὸ κατασκευάσμα τὸ τῶν αἰ-
 τιῶν, ὡς ἄρα βούλονται τινες πόλεμον ποιῆσαι. ἐγὼ δ'
 οἶδ' ἀκριβῶς ὅτι, οὐ γράψαντος Ἀθηναίων οὐδενὸς πόλε-
 μόν, πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς πόλεως καὶ νῦν εἰς 20
 Καρδίαν πέπομφε βοήθειαν. εἰ μέντοι βουλόμεθ' ἡμεῖς
 μὴ προσποιεῖσθαι πολεμεῖν ἡμῖν ἐκείνον, ἀνοητότατος
 πάντων ἂν εἴη, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι· ὅταν γὰρ οἱ ἀδικού-
 61 μενοι ἀρνῶνται, τί τῷ ἀδικοῦντι προσήκει; ἀλλ' ἐπειδὴν
 ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἴη, τί φήσομεν τότε; ἐκεῖνος μὲν γὰρ 25
 οὐ πολεμεῖν, ὥσπερ οὐδ' Ὠρεῖταις, τῶν στρατιωτῶν
 ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ, οὐδὲ Φεραίοις πρότερον, πρὸς τὰ
 τείχη προσβάλλων, οὐδ' Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἐν αὐτῇ
 τῇ χώρᾳ τὸ στρατεύμα παρῆν ἔχων. ἢ καὶ τότε τοὺς
 ἀμύνεσθαι κελεύοντας πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; οὐκοῦν 30

ὑπόλοιπον δουλεύειν· οὐδὲ γὰρ ἄλλο γ' οὐδὲν ἔνι. καὶ 62
 μὴν οὐχ ὑπὲρ τῶν ἴσων ὑμῖν καὶ τισι τῶν ἄλλων ἀν-
 θρώπων ἔσθ' ὁ κίνδυνος· οὐ γὰρ ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι
 τὴν πόλιν βούλεται Φίλιππος ὑμῶν, οὐ, ἀλλ' ὅπως ἀν-
 148 ελεῖν. οἶδε γὰρ ἀκριβῶς ὅτι δουλεύειν μὲν | ὑμεῖς οὐτ' ἔθε-
 6 λήσετε, οὐτ', ἐὰν ἐθέλητε, ἐπιστήσεσθε (ἄρχειν γὰρ εἰ-
 ῶθατε), πράγματα δὲ παρασχεῖν αὐτῷ, ἂν καιρὸν λάβητε,
 πλεῖω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀπάντων δυνήσεσθε. διὰ
 ταῦθ' ὑμῶν οὐχὶ φείσεται, εἶπερ ἐγκρατῆς γενήσεται.
 10 Ὡς οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ἐσομένου τοῦ ἀγῶνος, οὕτω 63
 προσήκει γινώσκειν, καὶ τοὺς πεπρακότας αὐτοὺς ἐκείνω
 φανερῶς ἀποτυμπανίσαι· οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἔξω
 τῶν τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατήσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ
 τῇ πόλει κολάσῃτ' ἐχθρούς, ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ὥσπερ
 15 προβόλοις προσπταίσαντας ὑστερίζειν ἐκείνων. πόθεν 64
 οἶεσθε νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν ὑμᾶς (οὐδὲν γὰρ ἄλλ' ἔμοιγε
 δοκεῖ ποιεῖν ἢ τοῦτο) καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιοῦντα,
 εἰ μηδὲν ἄλλο, ἔξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδη; οἶον
 Θετταλοὺς πολλὰ δοὺς ὑπηγάγετ' εἰς τὴν νῦν παροῦσαν
 20 δουλείαν· οὐδ' ἂν εἰπεῖν δύναται· οὐδείς ὅσα τοὺς ταλαι-
 πώρους Ὀλυνθίους πρότερον δοὺς Ποτείδαιαν ἐξηπάτη-
 σεν καὶ πόλλ' ἕτερα· Θηβαίους τὰ νῦν ὑπάγει τὴν Βοι-
 ωτίαν αὐτοῖς παραδοὺς καὶ ἀπαλλάξας πολέμου πολλοῦ
 καὶ χαλεποῦ· ὥστε καρπωσάμενοι τιν' ἕκαστοι τούτων 65
 25 πλεονεξίαν, οἱ μὲν ἤδη πεπόνθασιν ἂ δὴ πεπόνθασιν, οἱ
 δ' ὅτι ἂν ποτε συμβῆ πείσονται. ὑμεῖς δ' ὧν μὲν ἀπε-
 στέρησθε σιωπῶ· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσα-
 σθαι, πόσ' ἐξηπάτησθε, πόσων ἀπεστέρησθε. οὐχὶ Φωκέας,
 29 οὐ Πύλας, οὐχὶ τὰ ἐπὶ Θράκης, Δορίσκον, Σέρριον, τὸν
 149 Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν Καρδίαν ἔχει καὶ ὁμολογεῖ;

66 τί ποτ' οὖν ἐκείνως τοῖς ἄλλοις καὶ ὑμῖν τοῦτον τὸν
τρόπον προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῶν πασῶν πόλεων τῇ
ὑμετέρα ἄδει' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται, καὶ λα-
βόντα χρήματ' αὐτὸν ἀσφαλές ἐστι λέγειν παρ' ὑμῖν,
67 κἂν ἀφηρημένοι τὰ ὑμέτερόν αὐτῶν ἦτε. οὐκ ἦν ἀσφαλές ἔ-
λέγειν ἐν Ὀλύμπῳ τὰ Φιλίππου μὴ σὺν εὖ πεπονθότων
τῶν πολλῶν Ὀλυμπίων τῷ Ποτειδαίαν καρποῦσθαι· οὐκ
ἦν ἀσφαλές λέγειν ἐν Θετταλίᾳ μὴ σὺν εὖ πεπονθότος
τοῦ πλήθους τοῦ Θετταλῶν τῷ τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν
Φίλιππον αὐτοῖς καὶ τὴν πυλαίαν ἀποδοῦναι· οὐκ ἦν 10
ἐν Θήβαις ἀσφαλές, πρὶν τὴν Βοιωτίαν ἀπέδωκεν καὶ
68 τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν. ἀλλ' Ἀθήνησιν, οὐ μόνον Ἀμφί-
πολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν χώραν ἀπεστερηκότος Φιλίπ-
που, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζοντος ὑμῖν ἐπιτελιχισμα τὴν
Εὐβοίαν καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάντιον παριόντος, ἀσφαλές ἐστι 15
λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου. καὶ γὰρ τοι τούτων μὲν ἐκ πτω-
χῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γίνονται καὶ ἐξ ἀνωρύμων καὶ
ἀδόξων ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι, ὑμεῖς δὲ τούναντίον ἐκ
69 μὲν ἐνδόξων ἄδοξοι, ἐκ δ' εὐπόρων ἄποροι· πόλεως γὰρ
ἔγωγε πλοῦτον ἠγοῦμαι συμμαχούς, πίστιν, εὐνοίαν, ὧν 20
πάντων ὑμεῖς ἔστ' ἄποροι. ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως
ὑμᾶς ἔχειν καὶ ἔαν τοῦτον τὸν τρόπον φέρεσθαι, ὁ μὲν
εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ φοβερός πᾶσιν Ἑλλησιν καὶ βαρ-
βάροις, ὑμεῖς δ' ἔρημοι καὶ ταπεινοί, τῇ μὲν κατὰ τὴν
ἀγορὰν εὐετηρία λαμπροί, τῇ δ' ὧν προσῆκε παρασκευῇ 25
70 καταγέλαστοι. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περὶ θ' ὑμῶν 150
καὶ περὶ αὐτῶν ἐνλοῦς τῶν λεγόντων ὄρω βουλευομένους·
ὑμᾶς μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἂν τις ὑμᾶς
ἀδικῇ, αὐτοὶ δ' οὐ δύνανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν,
οὐδενὸς αὐτοῦς ἀδικοῦντος. καί τοι λοιδορίας εἴ τις χωρὶς 30

ἔροιτο „εἰπέ μοι, τί δὴ γινώσκων ἀκριβῶς, Ἀριστόμηδες,
(οὐδεὶς γὰρ τὰ τοιαῦτ' ἀγνοεῖ) τὸν μὲν τῶν ἰδιωτῶν
βίον ἀσφαλῆ καὶ ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ὄντα, τὸν δὲ
τῶν πολιτευομένων φιλαίτιον καὶ σφαλερὸν καὶ καθ'
5 ἐκάστην ἡμέραν ἀγῶνων καὶ κακῶν μεστόν, οὐ τὸν ἡσύ-
χιον, ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις αἰρεῖ;“ τί ἂν εἶποις; εἰ 71
γὰρ ὁ βέλτιστον εἰπεῖν ἂν ἔχοις, τοῦτό σοι δολήμεν ἀλη-
θές λέγειν, ὡς ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ δόξης ταῦτα πάντα
ποιεῖς, θαυμάζω τί δήποτε σαντῶ μὲν ὑπὲρ τούτων ἅπαντα
10 ποιητέον εἶναι νομίζεις καὶ πονητέον καὶ κινδυνευτέον,
τῇ πόλει δὲ προέσθαι ταῦτα μετὰ ῥαθυμίας συμβουλευείς.
οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἂν εἶποις, ὡς σὲ μὲν ἐν τῇ πόλει δεῖ τινὰ
φαίνεσθαι, τὴν πόλιν δ' ἐν τοῖς Ἑλλησι μηδενὸς ἀξίαν
εἶναι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὄρω, ὡς τῇ πόλει μὲν ἀσφα- 72
15 λές τὸ τὰ αὐτῆς πράττειν, σοὶ δὲ κίνδυνος, εἰ μηδὲν
τῶν ἄλλων πλεον περιεργάσει, ἀλλὰ τούναντίον σοὶ μὲν
ἐξ ὧν ἐργάζει καὶ περιεργάζει τοὺς ἐσχάτους ὄντας κιν-
δύνους, τῇ πόλει δ' ἐκ τῆς ἡσυχίας. ἀλλὰ νῆ Δία παππῶα 73
σοὶ καὶ πατρῶα δόξ' ὑπάρχει, ἣν αἰσχρὸν ἐστὶν ἐν σοὶ
20 καταλῦσαι· τῇ πόλει δ' ὑπῆρξεν ἀνώνυμα καὶ φαῦλα τὰ
τῶν προγόνων. ἀλλ' οὐδὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει· σοὶ μὲν γὰρ
151 ἦν κλέπτῃς ὁ πατήρ, εἶπερ ἦν ὁμοίός σοι, τῇ πόλει δ'
ἡμῶν οὐς πάντες ἴσασιν οἱ Ἑλληνες ἐκ τῶν μεγίστων
κινδύνων σεσφόμενοι. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἴσως οὐδὲ πολιτικῶς 74
25 ἔνιοι τὰ καθ' αὐτοὺς καὶ τὰ κατ' αὐτὴν πολιτεύονται·
πῶς γὰρ ἐστὶν ἴσον τούτων μὲν τινὰς ἐκ τοῦ δεσμοτη-
ρίου ἠκοντας ἑαυτοὺς ἀγνοεῖν, τὴν πόλιν δ', ἣ προει-
στήκει τῶν ἄλλων τέως καὶ τὸ πρωτεῖον εἶχεν, νῦν ἐν
ἀδοξίᾳ πάσῃ καὶ ταπεινότητι καθεστάναι;
30 Πολλὰ τοίνυν ἔχων ἔτι καὶ περὶ πολλῶν εἰπεῖν παύ- 75

σομαι· καὶ γὰρ οὐ λόγων ἐνδεία μοι δοκεῖ τὰ πράγματ'
 οὔτε νῦν οὔτ' ἄλλοτε πώποτε φαύλως ἔχειν, ἀλλ' ὅταν
 πάντ' ἀκούσαντες ὑμεῖς τὰ δέοντα καὶ ὁμογνώμονες ὡς
 ὀρθῶς λέγεται γενόμενοι, τῶν λυμάλνεσθαι καὶ διαστρέ-
 φειν ταῦτα βουλομένων ἐξ ἴσου κάθησθ' ἀκροώμενοι, 5
 οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτούς (ἴστε γὰρ εὐθύς ἰδόντες ἀκρι-
 βῶς, τίς μισθοῦ λέγει καὶ [τίς] ὑπὲρ Φιλίππου πολιτεύ-
 εται, καὶ τίς ὡς ἀληθῶς ὑπὲρ τῶν βελτίστων), ἀλλ' ἴν'
 αἰτιασάμενοι τούτους καὶ τὸ πρᾶγμ' εἰς γέλωτα καὶ λοι-
 δορίαν ἐμβαλόντες μηδὲν αὐτοὶ τῶν δεόντων ποιῆτε. 10
 76 ταῦτ' ἐστὶ τάληθῆ, μετὰ πάσης παρρησίας, ἀπλῶς εὐνοίᾳ
 τὰ βέλτιστ' εἰρημένα, οὐ κολακείᾳ βλάβης καὶ ἀπάτης
 λόγος μεστός, ἀργύριον τῷ λέγοντι ποιήσω, τὰ δὲ πράγ-
 ματα τῆς πόλεως τοῖς ἐχθροῖς ἐγχειριῶν. ἢ οὖν παν-
 στέον τούτων τῶν ἐθνῶν, ἢ μηδέν' ἄλλον αἰτιατέον τοῦ 15
 πάντα φαύλως ἔχειν ἢ ὑμᾶς αὐτούς.

XI

152 ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΗΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Ὁ Φίλιππος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέπομφεν ἐπιστολήν, κατη-
 γορῶν αὐτῶν καὶ πόλεμον προκηρύττων ἄντικρυς. οὐκέτ' οὖν
 ὁ δῆτωρ πείθει τοὺς Ἀθηναίους πολεμεῖν (ἀνάγκη γάρ), ἀλλὰ
 θαρσύνει πρὸς τὸν κίνδυνον, εὐκαθαίρετον λέγων τὸν Μακε-
 5 δόνα.

Ὅτι μὲν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Φίλιππος οὐκ ἐποίησατο
 τὴν εἰρήνην πρὸς ἡμᾶς, ἀλλ' ἀνεβάλετο τὸν πόλεμον,
 πᾶσιν ὑμῖν φανερόν γέγονεν· ἐπειδὴ γὰρ Φαρσαλλοῖς
 Ἄλον παρέδωκεν καὶ τὰ περὶ Φωκέας διωκήσατο καὶ τὴν
 10 Θράκην κατεστρέψατο πᾶσαν, αἰτίας οὐκ οὔσας πλασά-
 μενος καὶ προφάσεις ἀδίκους ἐξευρὼν τῷ μὲν ἔργῳ πάλαι
 πολεμεῖ πρὸς τὴν πόλιν, τῷ δὲ λόγῳ νῦν ὁμολογεῖ διὰ
 τῆς ἐπιστολῆς ἧς ἔπεμψεν· ὅτι δὲ χρὴ μὴτ' ὀρρωδεῖν 2
 ἡμᾶς τὴν ἐκείνου δύναμιν μὴτ' ἀγεννῶς ἀντιταχθῆναι
 15 πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ σώμασι καὶ χρήμασι καὶ ναυσὶ καὶ ^{Diod.}
 πᾶσιν ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν ἀφειδῶς ὀρμηῆσαι πρὸς τὸν | πό-^{XVIII}188
 λεμον, ἐγὼ πειράσομαι διδάσκειν. πρῶτον μὲν γὰρ εἰκὸς ^{Xen.}
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς θεοὺς μεγίστους ἡμῖν ὑπάρχειν ^{An. III}
 20 καὶ τοὺς ὄρκους ὑπερβᾶς λέλυκεν ἀδίκως τὴν εἰρήνην· ^{2, 10}

3 ἔπειθ' οἷς πρότερον ἠϋξήθη, φευακίζων αἰεὶ τινὰς καὶ
 Π 6 (7)
 VII 34 **μεγάλ'** ἐπαγγελόμενος εὐεργετήσῃν, ταῦτα πάντα διεξ-
 ελήλυθεν ἤδη, καὶ γινώσκειται μὲν ὑπὸ τῶν Περινηθίων
 καὶ Βυζαντίων καὶ τῶν ἐκείνοις συμμαχούντων ὡς ἐπι-
 VIII 64 θυμῷ προσενεχθῆναι τούτοις τὸν αὐτὸν τρόπον ὄνπερ 5
 4 Ὀλυνηθίοις πρότερον, οὐκ ἀγνοεῖται δ' ὑπὸ Θετταλῶν
 δεσπόζειν, ἀλλ' οὐχ ἠγείσθαι τῶν συμάχων προαιρού-
 μενος, ὑποπτεύεται δ' ὑπὸ Θεβαίων Νίκαιαν μὲν φρονεῖ
 κατέχων, εἰς δὲ τὴν ἀμφικτυονίαν εἰσδεδυκώς, τὰς δὲ
 πρεσβείας τὰς ἐκ Πελοποννήσου πρὸς αὐτὸν ἄγων καὶ 10
 τὴν ἐκείνων συμμαχίαν παραιρούμενος· ὥστε τῶν αὐτῶ
 πρὸ τοῦ φίλων ὄντων τοὺς μὲν νῦν πολεμεῖν ἀκατα-
 λάκτως, τοὺς δὲ μηκέτι προθύμους εἶναι συναγωνιστάς,
 5 ἅπαντας δ' ὑφορᾶσθαι καὶ διαβεβλήσθαι πρὸς αὐτόν. ἔτι
 τοίνυν (οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἔστι μικρόν) οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν 15
 σατράπαι καθεστῶτες ἔναγχος μὲν ξένους [μισθοφόρους]
 εἰσπέμψαντες ἐκώλυσαν ἐκπολιορκηθῆναι Πέρινηθον, νῦν
 δὲ τῆς ἔχθρας αὐτοῖς ἐνεστώσης καὶ τοῦ κινδύνου πλη-
 σίον ὄντος, εἰ χειρωθήσεται Βυζάντιον, οὐ μόνον αὐτοὶ
 6 προθύμως συμπολεμήσουσιν, ἀλλὰ καὶ βασιλέα [Περσῶν] 20
 χρήματα χορηγεῖν ἡμῖν προτρέφονται, ὅς τοσοῦτον μὲν
 κέκτηται πλοῦτον ὅσον οὐδ' οἱ λοιποὶ πάντες, τηλικαύ-
 την δ' ἔχει ῥώμην πρὸς τὰς ἐνθάδε πράξεις, ὥστε καὶ
 πρότερον, ἠνίκα Λακεδαιμονίοις ἐπολεμοῦμεν, ὁποτέροις 154
 πρόσθοιτο, τούτους ἐποίησε κρατεῖν τῶν ἐτέρων, καὶ νῦν 25
 μεθ' ἡμῶν γενόμενος ῥαδίως καταπολεμήσει τὴν Φιλίππου
 δύναμιν.
 7 Πρὸς τοίνυν τούτοις τηλικούτοις οὖσιν, οὐκ ἐρῶ μὲν
 II 9 ὡς οὐ διὰ τὴν εἰρήνην πολλὰ προεἰληφεν ἡμῶν χωρία
 καὶ λιμένας καὶ τοιαῦθ' ἕτερα χρήσιμα πρὸς πόλεμον, 30

ὄρῳ δ' ὡς ὅταν μὲν ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συνέχῃται
 καὶ πᾶσι ταῦτα συμφέρη τοῖς μετέχουσι τῶν πολέμων,
 μένει τὰ συσταθέντα βεβαίως· ὅταν δ' ἐξ ἐπιβουλῆς καὶ
 πλεονεξίας ἀπάτη καὶ βία κατέχῃται, καθάπερ ὑπὸ τού-
 5 του νῦν, μικρὰ πρόφασις καὶ τὸ τυχὸν πταῖσμα ταχέως
 αὐτὰ διέσεισε καὶ κατέλυσε. καὶ πολλάκις εὐρίσκω λογι- 8
 ζόμενος οὐ μόνον ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰ συμμαχικὰ τῶ II 13
 Φιλίππου πρὸς ὑποψίαν ἤκοντα καὶ δυσμένειαν, ἀλλὰ καὶ
 τὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς οὐ συνηρμοσμένα καλῶς οὐδ' οἰκείως I 21
 10 οὐδ' ὡς οἶεται τις. ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις II 14
 ἐν μὲν προσθήκης μέρει ῥοπήν ἔχει τινὰ καὶ χρῆσιν, αὐτῇ
 δὲ καθ' αὐτὴν ἀσθενὴς ἔστιν καὶ πρὸς τηλικούτον ὄγκον
 πραγμάτων ἐνκαταφρόνητος. ἔτι δ' αὐτὴν οὗτος τοῖς πολέ- 9 II 15
 μοις καὶ ταῖς στρατιαῖς καὶ πᾶσιν οἷς ἂν τις αὐτὸν μέγαν
 15 εἶναι νομίσειε, σφαλερωτέραν αὐτῶ πεποίηκε. μὴ γὰρ
 οἶεσθ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς αὐτοῖς χαίρειν Φίλιππόν
 τε καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ἐννοεῖσθ' ὡς ὁ μὲν ἐπιθυμῷ
 δόξης, οἱ δ' ἀσφαλείας, καὶ αὐτῶ μὲν οὐκ ἔστι τυχεῖν ταύτης
 ἀκινδύνως, οἱ δ' οὐδὲν δέονται, καταλείποντες οἴκοι τέκνα,
 20 γονεῖς, γυναῖκας, φθίρεσθαι καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν
 155 κινδυνεύειν ὑπὲρ αὐτῶν. ὥστε τοὺς μὲν πολλοὺς | τῶν 10
 Μακεδόνων ἐκ τούτων ἂν τις ἴδοι πῶς διάκεινται πρὸς II 17
 τὸν Φίλιππον· τοὺς δὲ περὶ αὐτὸν ὄντας ἐταίρους καὶ
 τοὺς τῶν ξένων ἠγεμόνας εὐρήσετε δόξαν μὲν ἔχοντας
 25 ἐπ' ἀνδρεία, περιδεῶς δὲ μᾶλλον τῶν ἀδόξων ζῶντας.
 τοῖς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πολεμίους μόνον ὑπάρχει κίν-
 δυνος, οἱ δὲ τοὺς κόλακας καὶ τοὺς διαβάλλοντας αὐτοὺς II 18
 μᾶλλον ἢ τὰς μάχας δεδίασιν· κάκεινοι μὲν μετὰ πάντων 899.
 ἀγωνίζονται πρὸς τοὺς ἀντιταχθέντας, τοῖς δὲ καὶ τῶν II 11
 30 ἐν τοῖς πολέμοις κακῶν οὐκ ἐλάχιστον μέρος μέτεστιν,

καὶ χωρὶς ἰδίᾳ τὸν τρόπον τὸν τοῦ βασιλέως φοβεῖσθαι
 συμβέβηκεν. ἔτι δὲ τῶν μὲν πολλῶν ἐὰν ἀμάρτη τις,
 ζημίας κατὰ τὴν ἀξίαν εἴληφεν· οἱ δ' ὅταν μάλιστα κατο-
 ρθώσωσιν, τότε μάλιστα σκορακίζονται καὶ προπηλα-
 12 κίζονται παρὰ τὸ προσήκον. καὶ τούτοις οὐδ' ἂν εἰς εὖ 5
 φρονῶν ἀπιστήσειεν· οὕτω γὰρ φιλότιμον αὐτὸν εἶναι
 φασιν οἱ συνδιατρέψαντες, ὥστε βουλόμενον τὰ κάλλιστα
 τῶν ἔργων πάνθ' αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι μᾶλλον ἄχθεσθαι
 τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων τοῖς ἄξιον ἐπαίνου τι
 13 πράξασιν ἢ τοῖς ὅλως ἀποτυχοῦσιν. πῶς οὖν, εἴπερ ἐστὶ 10
 ταῦτα τοιαῦτα, πιστῶς ἤδη πολὺν χρόνον αὐτῷ παραμέ-
 II 20 sq. νουσιν; ὅτι νῦν μὲν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ κατορθοῦν
 αὐτὸν ἐπισκοτεῖ πᾶσι τοῖς τοιούτοις· αἱ γὰρ εὐπραξίαι
 δεινὰ συγκρούσαι καὶ συσκιάσαι τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀν-
 θρώπων εἰσὶν· εἰ δέ τι πταίσει, τότε ἀκριβῶς διακαλυ- 15
 φθήσεται ταῦτα πάντα. συμβαίνει γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς σώ-
 14 μασιν ἡμῶν· ὅταν μὲν ἐρρωμένος ἦ τις, οὐδὲν ἐπαισθά-
 νεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν, ἐπὰν δ' ἀρρωστήσῃ,
 πάντα κινεῖται, κἂν | ῥῆγμα κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι τῶν 156
 ὑπαρχόντων ἢ μὴ τελέως ὑγιεινόν· οὕτω καὶ τῶν βασι- 20
 λειῶν καὶ ἀπασῶν τῶν δυναστειῶν, ἕως μὲν ἂν ἐν τοῖς
 πολέμοις κατορθῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακά ἐστὶ τοῖς πολλοῖς,
 ἐπὰν δὲ πταίσωσιν, ὃ νῦν παθεῖν εἰκὸς ἐκείνου μείζον
 φορτίον ἢ καθ' αὐτὸν αἰρόμενον, γίγνεται φανερὰ τὰ
 δυσχερῆ πάντα τοῖς ἅπασιν. 25

15 Εἰ δέ τις ὑμῶν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν Φίλιππον
 II 22
 (IV 4) ὄρων εὐτυχοῦντα φοβερόν εἶναι νομίζει καὶ δυσπολέμη-
 τον, σώφρονος μὲν ἀνδρὸς χρῆται προνοίᾳ· μεγάλη γὰρ
 ῥοπή, μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον ἢ τύχη ἐστὶ πρὸς ἅπαντα τὰ
 τῶν ἀνθρώπων πράγματα· κατὰ πολλοὺς μέντοι τρόπους 30

ἔλοιτ' ἂν τις οὐχ ἦτιον τὴν ἡμετέραν εὐτυχίαν ἢ τὴν
 ἐκείνου. παρὰ τε γὰρ τῶν προγόνων ἐκ πλείονος χρόνου 16
 παρειλήφαμεν τὴν εὐδαιμονίαν οὐ τούτου μόνου, ἀλλὰ
 συνελόντι φράσαι πάντων τῶν ἐν Μακεδονίᾳ βασιλευ-
 5 σάντων· κάκεινοι μὲν Ἀθηναίοις φόρους ἤνεγκαν, ἢ δ' VII 12
 ἡμετέρα πόλις οὐδενὶ πω τῶν ἀπάντων. ἔτι δὲ τοσοῦτω
 πλείους ἀφορμὰς αὐτοῦ πρὸς τὴν τῶν θεῶν εὐνοίαν
 ἔχομεν, ὅσῳ διατελοῦμεν εὐσεβέστερα καὶ δικαιότερα
 πράττοντες. τί ποτ' οὖν ἐκείνος ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ 17
 10 πλείω κατώρθωσεν ἡμῶν; ὅτι ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι (παρ- II 23
 ρησιάσομαι γὰρ πρὸς ὑμᾶς) ὁ μὲν αὐτὸς στρατεύεται καὶ
 τάλαιπωρεῖ καὶ τοῖς κινδύνοις πάρεστιν, οὔτε καιρὸν
 παριεῖς οὔθ' ὦραν ἔτους παραλείπων οὐδεμίαν, ἡμεῖς δὲ
 (εἰρήσεται γὰρ τάληθῆ) οὐδὲν ποιοῦντες ἐνθάδε καθήμεθα,
 15 μέλλοντες αἰεὶ καὶ ψηφιζόμενοι καὶ πυνθανόμενοι κατὰ IV 9
 157 τὴν ἀγορὰν | εἴ τι λέγεται νεώτερον. καίτοι τί γένοιτ' IV 10
 ἂν νεώτερον ἢ Μακεδῶν ἀνὴρ καταφρονῶν Ἀθηναίων
 καὶ τολμῶν ἐπιστολὰς πέμπειν τοιαύτας οἷας ἠκούσατε IV 37
 μικρῷ πρότερον; καὶ τῷ μὲν ὑπάρχουσιν μισθοφόροι 18
 20 στρατιῶται, καὶ νῆ Δία πρὸς τούτοις τῶν παρ' ἡμῖν ῥη-
 τόρων τινές, οἳ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεὰς οἴκαδε λαμβά- VII 17
 νειν νομίζοντες οὐκ αἰσχύνονται Φιλίππῳ ζῶντες, οὐδ'
 αἰσθάνονται πάντα καὶ τὰ τῆς πόλεως καὶ τὰ σφῶν αὐτῶν
 μικροῦ λήμματος πωλοῦντες. ἡμεῖς δ' οὔτε τῶν ἐκείνου
 25 πραγμάτων οὐδὲν στασιάζειν παρασκευάζομεν, οὔτε ξενο- VIII 21
 τροφεῖν ἐθέλομεν, οὔτε στρατεύεσθαι τολμῶμεν. οὐκ οὖν 19
 ἐστὶν οὐδὲν δεινόν, εἴ τι πεπλεονέκτηκεν ἡμῶν κατὰ τὸν II 23
 πρότερον πόλεμον, ἀλλὰ μᾶλλον εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς
 ὧν προσήκει τοὺς πολεμοῦντας, νομίζομεν κρατήσειν τοῦ
 30 πάντα πράττοντος, ἃ δεῖ τοὺς πλεονεκτήσειν μέλλοντας.

20 Ὡν ὁ ἄνδρες Ἀθηναῖοι χρη λαβόντας ἔννοιαν, καὶ
 IX⁸ λογισαμένους ὡς οὐδ' ἐφ' ἡμῖν ἐστὶν τὸ φάσκειν ἄγειν
 εἰρήνην (ἤδη γὰρ ἐκεῖνος καὶ προηγόρευκε τὸν πόλεμον
 καὶ τοῖς ἔργοις ἐξενήνοχεν) μηδεὶν μὲν φείδεσθαι μήτε
 τῶν δημοσίων μήτε τῶν ἰδίων, στρατεύεσθαι δέ, ἂν πού 5
 καιρὸς ἦ, προθύμως ἅπαντας, χρῆσθαι δὲ στρατηγοῖς
 21 ἀμείνοσιν ἢ πρότερον. μὴ γὰρ ὑπολάβῃ τις ὑμῶν, δι' ὧν
 II²⁶ ἐγένετο τὰ πράγματα χεῖρω τὰ τῆς πόλεως, διὰ τούτων
 IV⁷ αὐτὰ πάλιν ἀναλήψεσθαι καὶ γενήσεσθαι βελτίω· μηδὲ
 νομίσητε ῥαθυμούντων ἡμῶν, ὡσπερ πρότερον, ἑτέρους 10
 ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων ἀγωνιεῖσθαι προθύμως· ἀλλ' ἐννο-
 εῖσθ' ὡς αἰσχρὸν ἐστὶν τοὺς μὲν | πατέρας ἡμῶν πολλοὺς 158
 πόνοὺς καὶ μεγάλους κινδύνους ὑποστῆναι Λακεδαιμο-
 22 νίοις πολεμοῦντας, ἡμᾶς δὲ μηδ' ὑπὲρ ὧν ἐκείνοι δικαίως
 κτησάμενοι παρέδοσαν ἡμῖν ἐθέλειν ἐρωμένως ἀμύνε- 15
 VII⁷ σθαι, ἀλλὰ τὸν μὲν ἐκ Μακεδονίας ὀρμώμενον οὕτως
 εἶναι φιλοκίνδυνον, ὡσθ' ὑπὲρ τοῦ μεῖζω ποιῆσαι τὴν
 XVIII⁶⁷ ἀρχὴν κατατετρῶσθαι πᾶν τὸ σῶμα τοῖς πολεμίοις μαχό-
 XIX⁶⁴ μενον, Ἀθηναίους δέ, οἷς πάτριόν ἐστι μηδεὶν ἀκούειν,
 ἀπάντων δὲ κρατεῖν ἐν τοῖς πολέμοις, τούτους διὰ ῥαθυ- 20
 μίαν ἢ μαλακίαν ἐγκαταλείπειν τὰ τε τῶν προγόνων ἔργα
 καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος.
 23 Ἴνα δὲ μὴ μακρολογῶ, φημι χρῆναι παρεσκευάσθαι
 XIV⁴¹ μὲν πρὸς τὸν πόλεμον, παρακαλεῖν δὲ τοὺς Ἕλληνας, μὴ
 λόγοις, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις πρὸς τὴν παρ' ἡμῶν συμμαχίαν· 25
 II¹² ὡς ἅπας μὲν ἐστὶν λόγος μάταιος πράξεων ἄμοιρος γενό-
 μενος, τοσούτῳ δὲ μάλισθ' ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως,
 ὅσῳ δοκοῦμεν αὐτῷ προχειρότατα χρῆσθαι τῶν ἄλλων
 Ἑλλήνων.

XII

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.
 Ἐπειδὴ πολλάκις μου πρέσβεις ἀποστέλλαντος, ἵν' ἐμμί-
 νωμεν τοῖς ὄρκοις καὶ ταῖς ὁμολογίαις, οὐδεμίαν ἐποι-
 εῖσθ' ἐπιστροφὴν, ὥμην δεῖν πέμψαι πρὸς ὑμᾶς ὑπὲρ ὧν
 5 ἀδικεῖσθαι νομίζω. μὴ θαυμάσητε δὲ τὸ μῆκος τῆς ἐπι-
 στολῆς· πολλῶν γὰρ ὑπαρχόντων ἐγκλημάτων ἀναγκαῖόν
 159 ἐστὶν ὑπὲρ ἀπάντων δηλῶσαι καθαρῶς.

Πρῶτον μὲν γὰρ Νικίου τοῦ κήρυκος ἀρπασθέντος ἐκ 2
 τῆς χώρας τῆς ἐμῆς, οὐχ ὅτι τοῖς παρανομοῦσιν ἐπει-
 10 μήσατε τὴν δίκην, ἀλλὰ τὸν ἀδικούμενον εἴρξατε δέκα
 μῆνας· ἃς δ' ἔφερεν παρ' ἡμῶν ἐπιστολάς, ἀνέγνωτ' ἐπὶ
 τοῦ βήματος. ἔπειτα Θεσίων ὑποδεχομένων τὰς Βυζαν-
 τίων τριήρεις καὶ τῶν ληστῶν τοὺς βουλομένους οὐδὲν
 ἐφροντίζετε, τῶν συνθηκῶν διαρρήδην λεγούσων πολε-
 15 μίους εἶναι τοὺς ταῦτα ποιοῦντας. ἔτι τοίνυν περὶ τοὺς 3
 αὐτοὺς χρόνους Διοπέδης ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν Κρω-
 βύλην μὲν καὶ τὴν Τιρίστασιν ἐξηνδραποδίσατο, τὴν δὲ
 προσεχῆ Θράκην ἐπόρθησεν, τέλος δ' εἰς τοῦτ' ἦλθεν
 παρανομίας, ὡστ' Ἀμφίλοχον ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων ἐλ-
 20 θόντα πρεσβευτὴν συλλαβὼν καὶ τὰς ἐσχάτας ἀνάγκας
 ἐπιθεῖς ἀπελύτρωσεν ταλάντων ἑννέα· καὶ ταῦτα τῷ
 δήμῳ συνδοκοῦντ' ἐποίησεν. καίτοι τὸ παρανομεῖν εἰς 4

κήρυκα καὶ πρέσβεις καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀσεβὲς εἶναι δοκεῖ καὶ μάλισθ' ὑμῖν· Μεγαρέων γοῦν Ἀνθεμόκριτον ἀνελόντων εἰς τοῦτ' ἐλήλυθεν ὁ δῆμος, ὥστε μυστηρίων μὲν εἶργον αὐτούς, ὑπόμνημα δὲ τῆς ἀδικίας ἔστησαν ἀνδριάντα πρὸ τῶν πυλῶν. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ἐφ' οἷς παθόντες οὕτως ἐμισήσατε τοὺς δράσαντας, νῦν αὐτοὺς φαίνεσθαι ποιοῦντας; Καλλίας τοίνυν ὁ παρ' ὑμῶν στρατηγὸς τὰς μὲν πόλεις τὰς ἐν τῷ Παρασίτῃ κόλπῳ κατοικουμένας ἔλαβεν ἀπάσας, ὑμῖν μὲν ἐνόρκους, ἐμοὶ δὲ συμμαχίδας οὔσας, τοὺς δ' εἰς Μακεδονίαν πλέοντας ἐπώλει πάντας πολεμίους κρίνων· καὶ διὰ ταῦθ' ὑμεῖς ἐπηρεῖτ' αὐτὸν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν. ὥστ' ἔγωγ' ἀπορῶ τί ποτ' ἔσται καινότερον, ἐὰν ὁμολογήσητέ μοι πολεμεῖν· καὶ γὰρ ὅτε φανερώς διεφερόμεθα, ληστὰς ἐξέπέμπετε καὶ τοὺς πλείοντας ὡς ἡμᾶς ἐπωλεῖτε, τοῖς ἐναντίοις ἐβοηθεῖτε, τὴν χώραν μου κακῶς ἐποιεῖτε.

6 Χωρὶς τοίνυν εἰς τοῦτο παρανομίας ἀφίχθε καὶ δυσμενείας, ὥστε καὶ πρὸς τὸν Πέρσῃν πρέσβεις ἀπεστάλακατε πείνοντας αὐτὸν ἐμοὶ πολεμεῖν· ὁ μάλιστ' ἂν τις θαναμάσειεν. πρὸ μὲν γὰρ τοῦ λαβεῖν αὐτὸν Αἴγυπτον καὶ Φοινίκην ἐψηφίσασθε, ἂν ἐκεῖνός τι νεωτερίζη, παρακαλεῖν ὁμοίως ἐμὲ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἅπαντας ἐπ' αὐτόν· νῦν δὲ τοσοῦτον ὑμῖν περιεσσι τοῦ πρὸς ἐμὲ μίσους, ὥστε πρὸς ἐκεῖνον διαλέγεσθε περὶ τῆς ἐπιμαχίας. καίτοι τὸ παλαιὸν οἱ πατέρες ὑμῶν, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τοῖς Πεισιστρατίδαις ἐπετίμων ὡς ἐπάγουσι τὸν Πέρσῃν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας· ὑμεῖς δ' οὐκ αἰσχύνεσθε ταῦτα ποιοῦντες ἃ διετελεῖτε τοῖς τυράννοις ἐγκαλοῦντες.

8 Ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ γράφειτ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν ἐμοὶ προστάττοντες Τήρην καὶ Κερσοβλέπτην εἶναι

Θράκης ἄρχειν, ὡς ὄντας Ἀθηναίους. ἐγὼ δὲ τούτους οὔτε τῶν περὶ τῆς εἰρήνης συνθηκῶν οἶδα μετασχόντας ὑμῖν οὔτ' ἐν ταῖς στήλαις ἀναγεγραμμένους οὔτ' Ἀθηναίους ὄντας, ἀλλὰ Τήρην μὲν μετ' ἐμοῦ στρατευόμενον ἐφ' ὑμᾶς, Κερσοβλέπτην δὲ τοῖς παρ' ἐμοῦ πρεσβευταῖς ἰδίᾳ μὲν τοὺς ὄρκους ὁμόσαι προθυμούμενον, κωλυθέντα δ' ὑπὸ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν ἀποφαινότων αὐτὸν Ἀθηναίων ἐχθρόν. καίτοι πῶς ἐστὶ τοῦτ' ἴσον ἢ δίκαιον, ὅταν μὲν ὑμῖν συμφέρη, πολέμιον εἶναι φάσκειν αὐτὸν τῆς πόλεως, ὅταν δ' ἐμὲ συκοφαντεῖν βούλησθε, πολίτην ἀποδείκνυσθαι τὸν αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν· καὶ Σιτάλκου μὲν ἀποθανόντος, ᾧ μετέδοτε τῆς πολιτείας, εὐθύς ποιήσασθαι πρὸς τὸν ἀποκτείναντα φίλιαν, ὑπὲρ δὲ Κερσοβλέπτου πόλεμον αἵρεσθαι πρὸς ἡμᾶς; καὶ ταῦτα σαφῶς εἰδόμενος ὅτι τῶν λαμβανόντων τὰς δωρεὰς τὰς τοιαύτας οὐδεὶς οὔτε τῶν νόμων οὔτε τῶν ψηφισμάτων οὐδὲν φροντίζει τῶν ὑμετέρων. οὐ μὴν ἄλλ' εἰ δεῖ πάντα τᾶλλα παραλιπόντα συντόμως εἰπεῖν, ὑμεῖς ἔδοτε πολιτείαν Εὐαγόρᾳ τῷ Κυπρίῳ καὶ Διονυσίῳ τῷ Συρακοσίῳ καὶ τοῖς ἐγγόνοις τοῖς ἐκείνων. ἐὰν οὖν πείσητε τοὺς ἐκβαλόντας ἐκατέρους αὐτῶν ἀποδοῦναι πάλιν τὰς ἀρχὰς τοῖς ἐκπεσοῦσι, κομίζεσθε καὶ παρ' ἐμοῦ τὴν Θράκην, ὅσης Τήρης καὶ Κερσοβλέπτης ἦρχον. εἰ δὲ τοῖς μὲν ἐκείνων κρατήσασιν μηδ' ἐγκαλεῖν ἀξιοῦτε μηδέν, ἐμὲ δ' ἐνοχλεῖτε, πῶς οὐ δικαίως ὑμᾶς ἀμυνομένην ἂν;

Περὶ μὲν οὖν τούτων πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι δίκαια, παραλιπεῖν προαιρούμαι· Καρδιανοῖς δὲ φημι βοηθεῖν, γεγρονῶς αὐτοῖς πρὸ τῆς εἰρήνης σύμμαχος, οὐκ ἐθελόντων δ' ὑμῶν ἐλθεῖν εἰς κρίσιν, πολλάκις μὲν ἐμοῦ δεθέντος, οὐκ ὀλιγάκις δ' ἐκείνων· ὥστε πῶς οὐκ ἂν εἴην

πάντων φαυλότατος, εἰ καταλιπὼν τοὺς συμμάχους μᾶλλον ὑμῶν φροντίζοιμι τῶν πάντα μοι τρόπον ἐνοχλούντων ἢ τῶν βεβαίως μοι φίλων ἀεὶ μενόντων;

- 12 Εἰ τοίνυν δεῖ μηδὲ τοῦτο παραλιπεῖν, εἰς τοσοῦτ' ἐηλύθατε πλεονεξίας, ὥστε πρότερον μὲν ἐνεκαλείτέ μοι τὰ 5 προειρημένα μόνον, τὰ δ' ὑπογνότατα | Πεπαρηθίων φα- 162 σκόντων δεινὰ πεπουθέναι προσετάξατε τῷ στρατηγῷ δίκην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ὑπὲρ ἐκείνων, οὓς ἐγὼ μὲν ἐτιμωρησάμην ἐνδεεστέρως ἢ προσῆκεν, ἐκεῖνοι δ' εἰρήνης οὔσης καταλαβόντες Ἀλόνησον οὔτε τὸ χωρίον οὔτε τοὺς φρου- 10 ροὺς ἀπεδίδοσαν πέμψαντος ὑπὲρ αὐτῶν ἐμοῦ πολλάκις.
- 13 ὑμεῖς δ' ὧν μὲν ἠδίκησαν ἐμὲ Πεπαρηθῖοι, τούτων μὲν οὐδὲν ἐπεσκεψασθε, τὴν δὲ τιμωρίαν, ἀκριβῶς εἰδότες, καίτοι τὴν νῆσον οὔτ' ἐκείνους οὔθ' ὑμᾶς ἀφειλόμην, ἀλλὰ τὸν ληστήν Σώστρατον. εἰ μὲν οὖν αὐτοὶ φατε πα- 15 ραδοῦναι Σωστράτῳ, ληστὰς ὁμολογεῖτε καταπέμπειν· εἰ δ' ἀκόντων ὑμῶν ἐκεῖνος ἐκράτει, τί δεινὸν πεπόνθατε λαβόντος ἐμοῦ καὶ τὸν τόπον τοῖς πλέουσιν ἀσφαλῆ παρ- 14 ἔχοντος; τοσαύτην δέ μου ποιουμένου πρόνοιαν τῆς ὑμετέρας πόλεως, καὶ διδόντος αὐτῇ τὴν νῆσον, οἱ ῥή- 20 τορες λαμβάνειν μὲν οὐκ εἴων, ἀπολαβεῖν δὲ συνεβούλευον, ὅπως ὑπομείνας μὲν τὸ προσταττόμενον τὴν ἀλλοτριαν ἔχειν ὁμολογῶ, μὴ προέμενος δὲ τὸ χωρίον ὑποπτος γένωμαι τῷ πλήθει. γνοὺς ἐγὼ ταῦτα προῦκα- 25 λούμεν κριθῆναι περὶ τούτων πρὸς ὑμᾶς, ἵν' ἐὰν μὲν ἐμὴ γνωσθῆ, παρ' ἐμοῦ δοθῆ τὸ χωρίον ὑμῖν, ἐὰν δ' ὑμετέρα κριθῆ, τότε ἀποδῶ τῷ δήμῳ. ταῦτα δ' ἐμοῦ πολ- 15 λάκις ἀξιοῦντος, ὑμεῖς μὲν οὐ προσείχετε, Πεπαρηθῖοι δὲ τὴν νῆσον κατέλαβον. τί οὖν ἐχρῆν με ποιεῖν; οὐ δίκην λαβεῖν παρὰ τῶν ὑπερβεβηκότων τοὺς ὄρκους; οὐ 30

τιμωρήσασθαι τοὺς οὕτως ὑπερηφάνως ἀσελγαίνοντας; καὶ γὰρ εἰ Πεπαρηθίων ἦν ἡ νῆσος, τί προσῆκεν ἀπαί- 163 τεῖν Ἀθηναίους; εἰ δ' ὑμετέρα, πῶς οὐκ ἐκείνοις ὀργί- ζεσθε καταλαβοῦσι τὴν ἀλλοτριαν;

- 5 Εἰς τοῦτο δὲ προβεβήκαμεν ἔχθρας, ὥστε βουλόμενος 16 ταῖς ναυσὶν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον παραβαλεῖν ἠναγκάσθην αὐτὰς παραπέμψαι διὰ Χερρονήσου τῇ στρατιᾷ, τῶν μὲν κληρούχων κατὰ τὸ Πολυκράτους δόγμα πολεμούντων ἡμῖν, ὑμῶν δὲ τοιαῦτα ψηφισομένων, τοῦ δὲ στρατηγοῦ 10 Βυζαντίου τε παρακαλοῦντος καὶ διαγγέλλοντος πρὸς ἅπαντας ὅτι πολεμεῖν αὐτῷ προσταττέτε, ἂν καιρὸν λάβη. τοιαῦτα δὲ πάσχων ὅμως τῆς πόλεως καὶ τῶν τριήρων καὶ τῆς χώρας ἀπεσχόμην, ἱκανὸς ὢν τὰ πλεῖστα λαβεῖν ἢ πάντα, καὶ διατετέλεκα προκαλούμενος ὑμᾶς εἰς κρίσιν 15 ἐλθεῖν ὑπὲρ ὧν αἰτιώμεθ' ἀλλήλους. καίτοι σκοπεῖσθε 17 πότερον κάλλιον ἐστὶν ὄπλοις ἢ λόγοις διακρίνεσθαι, καὶ πότερον αὐτοὺς εἶναι βραβευτὰς ἢ πείσαι τινας ἐτέρους· καὶ λογίσεσθ' ὡς ἄλογόν ἐστὶν Ἀθηναίους Θεσίου μὲν καὶ Μαρωτίτας ἀναγκάσαι περὶ Στρώμης διακριθῆναι λό- 20 γοις, αὐτοὺς δὲ πρὸς ἐμὲ μὴ διαλύσασθαι περὶ ὧν ἀμφισβητοῦσι τὸν τρόπον τοῦτον, ἄλλως τε καὶ γινώσκοντας ὅτι νικηθέντες μὲν οὐδὲν ἀποβαλεῖτε, κρατήσαντες δὲ λήψεσθε τὰ νῦν ὑφ' ἡμῖν ὄντα.

Πάντων δέ μοι δοκεῖ παραλογώτατον εἶναι, διότι πέμ- 18 ψαντος ἐμοῦ πρέσβεις ἀπὸ τῆς συμμαχίας πάσης, ἵν' ὧσι 25 μάρτυρες, καὶ βουλομένου ποιήσασθαι πρὸς ὑμᾶς δικαίας ὁμολογίας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, οὐδὲ τοὺς περὶ τούτων λόγους ἐδέξασθε παρὰ τῶν πρεσβευόντων, ἐξὸν ὑμῖν ἢ 29 τῶν κινδύνων ἀπαλλάξαι τοὺς δυσχερεῖς ὑποπτεύοντάς 164 τι καθ' ἡμῶν, ἢ φανερώς ἐξελέγξαι με φαυλότατον ὄντα

19 τῶν ἀπάντων. τῷ μὲν οὖν δήμῳ ταῦτα συνέφερον, τοῖς
 δὲ λέγουσιν οὐκ ἔλυσιτέλει. φασὶ γὰρ οἱ τῆς πολιτείας
 τῆς παρ' ὑμῖν ἔμπειροι τὴν μὲν εἰρήνην πόλεμον αὐτοῖς
 εἶναι, τὸν δὲ πόλεμον εἰρήνην· ἢ γὰρ συναγωνιζομένους
 τοῖς στρατηγοῖς ἢ συκοφαντοῦντας ἀεὶ τι λαμβάνειν παρ' 5
 αὐτῶν, ἔτι δὲ τῶν πολιτῶν τοῖς γνωριμωτάτοις καὶ
 τῶν ἔξωθεν τοῖς ἐνδοξοτάτοις λοιδορομένους ἐπὶ τοῦ
 βήματος περιποιεῖσθαι παρὰ τοῦ πλήθους δόξαν ὡς εἰσὶ
 δημοτικοί.

20 Ῥάδιον μὲν οὖν ἐστὶ μοι παῦσαι τῆς βλασφημίας αὐ- 10
 τοὺς μικρὰ πάννυ προεμένῳ, καὶ ποιῆσαι λέγειν ἐπαίνους
 ὑπὲρ ἡμῶν. ἀλλ' αἰσχυροίμην ἄν, εἰ τὴν πρὸς ὑμᾶς εὐ-
 νοιαν παρὰ τούτων φαινοίμην ὠνούμενος, οἷ πρὸς τοῖς
 ἄλλοις εἰς τοῦτο τόλμης ἤκουσιν, ὥστε καὶ περὶ Ἀμφιπό-
 λεως πρὸς ἡμᾶς ἀμφισβητεῖν ἐπιχειροῦσιν, ὑπὲρ ἧς τῶν 15
 ἀντιποιοιμένων αὐτῆς οἶμαι πολὺ δικαιότερα λέγειν

21 αὐτός. εἴτε γὰρ τῶν ἐξ ἀρχῆς κρατησάντων γίνεται,
 πῶς οὐ δικαίως ἡμεῖς αὐτὴν ἔχομεν, Ἀλεξάνδρου τοῦ
 προγόνου πρώτου κατασχόντος τὸν τόπον, ὅθεν καὶ τῶν
 αἰχμαλώτων Μήδων ἀπαρχὴν ἀνδριάντα χρυσοῦν ἀνέ- 20
 στησεν εἰς Δελφούς; εἴτε τούτων μὲν ἀμφισβητήσκειέ τις,
 ἀξιοὶ δὲ γίνεσθαι τῶν ὕστερον γενομένων κυρίων, ὑπάρ-
 χει μοι καὶ τοῦτο τὸ δίκαιον· ἐκπολιορκήσας γὰρ τοὺς
 ὑμᾶς μὲν ἐκβαλόντας, ὑπὸ Λακεδαιμονίων δὲ κατοικι-
 22 σθέντας, ἔλαβον τὸ χωρίον. καίτοι πάντες οἰκοῦμεν τὰς 25
 πόλεις ἢ τῶν προγόνων παραδόντων ἢ κατὰ πόλεμον
 κύριοι καταστάντες. ὑμεῖς δ' οὔτε πρῶτοι λαβόντες οὔτε
 νῦν ἔχοντες, ἐλάχιστον δὲ χρόνον ἐν τοῖς τόποις ἐμμεί- 165
 ναντες, ἀντιποιεῖσθε τῆς πόλεως, καὶ ταῦτα πίστιν ὑπὲρ
 ἡμῶν αὐτοὶ βεβαιοτάτην ἐπιθέντες· πολλάκις γὰρ ἐμοῦ 39

γράφοντος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ὑπὲρ αὐτῆς, ἐγνώκατε δι-
 καίως ἔχειν ἡμᾶς, τότε μὲν ποιησάμενοι τὴν εἰρήνην
 ἔχοντος ἐμοῦ τὴν πόλιν, κατὰ συμμαχίαν ἐπὶ ταῖς αὐταῖς
 ὁμολογίαις. καίτοι πῶς ἂν ἕτερα γένοιτο βεβαιότερα ταύ- 23
 5 τῆς κτήσις, τῆς τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς καταλειφθείσης ἡμῖν Is. VI
 ὑπὸ τῶν προγόνων, πάλιν δὲ κατὰ πόλεμον ἐμῆς γεγε- 30. 32
 νημένης, τρίτου δὲ συγχωρηθείσης ὑφ' ὑμῶν τῶν εἰδι-
 σμένων ἀμφισβητεῖν καὶ τῶν οὐδὲν ὑμῖν προσηκόντων;
 Ἄ μὲν οὖν ἐγκαλῶ, ταῦτ' ἐστίν· ὡς δὲ προὑπαρχόντων
 10 καὶ διὰ τὴν ἐμὴν εὐλάβειαν μᾶλλον ἤδη τοῖς πράγμασιν
 ἐπιτιθεμένων καὶ καθ' ὅσον ἂν δύνησθε κακοποιούντων,
 ὑμᾶς ἀμνηνοῦμαι μετὰ τοῦ δικαίου, καὶ μάρτυρας τοὺς
 θεοὺς ποιησάμενος διαλήψομαι περὶ τῶν καθ' ὑμᾶς.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΙ

XIII

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

ΤΙΠΟΘΕΣΙΣ

Ὁ λόγος οὗτος οὐκέτι Φιλιππικός ἐστίν, ἀλλ' ἀπλῶς συμβουλευτικός. ἐκκλησίαν γὰρ ἀγόντων τῶν Ἀθηναίων περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων, | παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πείθει συντα- 166 χθῆναί τ' αὐτοὺς καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀναλαβεῖν ἀξίωμα στρατευομένων καὶ τῶν Ἑλλήνων προκινδυνεύοντας, καὶ συγκρίνει τὰ 5 νῦν τοῖς ἐπὶ τῶν προγόνων, πολὺ φανλότερα καὶ ταπεινότερα τῶν παλαιῶν δεικνύς.

Περὶ μὲν τοῦ παρόντος ἀργυρίου καὶ ὧν ἐκκλησίαν ποιείσθ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι οὐδέτερόν μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶναι, οὐτ' ἐπιτιμήσαντα τοῖς νέμουσιν καὶ 10 διδοῦσιν τὰ κοινὰ εὐδοκιμῆσαι παρὰ τοῖς βλάπτεσθαι διὰ τούτων ἡγουμένοις τὴν πόλιν, οὔτε συνειπόντα καὶ παραινέσανθ' ὡς δεῖ λαμβάνειν χάρισασθαι τοῖς σφόδρ' ἐν χρεῖα τοῦ λαβεῖν οὔσιν· οὐδέτεροι γὰρ πρὸς τὸ τῇ πόλει συμφέρον σκοποῦντες οὐτ' ἐπαινοῦσιν οὔτε δυσ- 15 χεράλνουσι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ὡς ἑκάτεροι χρείας καὶ περι- 2 ουσίας ἔχουσιν. ἐγὼ δὲ τοῦτο μὲν οὐτ' ἂν εἰσηγησαίμην, οὐτ' ἂν ἀντείποιμ' ὡς οὐ δεῖ λαμβάνειν· παραινῶ μὲν-

τοι σκοπεῖν καὶ λογίζεσθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὅτι τὸ ἀργύριον μὲν ἐστὶ τοῦθ', ὑπὲρ οὗ βουλευέσθε, μικρόν, τὸ δ' ἔθος μέγα, ὃ γίγνεται μετὰ τούτου. εἰ μὲν οὖν μετὰ τοῦ πράττειν ἂ προσήκει καὶ τὸ λαμβάνειν κατασκευά- 5 σεσθε, οὐ μόνον οὐ βλάψετε, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστ' ὠφελήσετε τὴν πόλιν καὶ ὑμᾶς αὐτούς· εἰ δὲ τοῦ μὲν λαμ- 167 βάνειν καὶ ἑορτῇ καὶ πᾶσ' ἀρκέσει πρόφασις, τοῦ δ' ἂ πρὸς τούτοις δεῖ ποιεῖν μηδὲ τοὺς λόγους ἀκούειν ἐθελήσετε, ὁρᾶτε μὴ ποθ', ἂ νῦν ὀρθῶς ἡγείσθε πράττειν, 10 σφόδρ' ἡμαρτηκέναι νομίσητε. ἐγὼ δὲ φημι δεῖν (καὶ 3 μοι μὴ θορυβήσητ' ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν, ἀλλ' ἀκούσαντες κρίνατε), ὡς περὶ τοῦ λαβεῖν ἐκκλησίαν ἀπεδώκαμεν, οὕτω καὶ περὶ τοῦ συνταχθῆναι καὶ παρασκευασθῆναι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐκκλησίαν ἀποδοῦναι, καὶ παρα- 15 σχεῖν ἕκαστον αὐτὸν μὴ μόνον ταῦτ' ἀκούειν ἐθέλοντα, ἀλλὰ καὶ πράττειν βουλόμενον, ἵν' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν ἀγαθῶν τὰς ἐλπίδας δι' ὑμῶν αὐτῶν ἔχητε, καὶ μὴ III 33 τὸν δεῖνα μὴδὲ τὸν δεῖνα πυνθάνησθε τί πράττει. καὶ 4 τὰ μὲν προσιόντα τῇ πόλει πάντα, καὶ ἂ νῦν ἐκ τῶν 20 ἰδίων παραναλίσκετ' εἰς οὐδὲν δέον καὶ ὅσ' ἐκ τῶν συμμάχων ὑπάρχει, λαμβάνειν ὑμᾶς φημι χρῆναι τὸ ἴσον III 34, ἕκαστον, τοὺς μὲν ἐν ἡλικίᾳ στρατιωτικόν, τοὺς δ' ὑπὲρ τὸν κατάλογον ἔξεταστικόν ἢ ὅπως ἂν τις ὀνομάσαι τοῦτο, στρατεύεσθαι δ' αὐτοὺς καὶ μηδενὶ τούτου παραχωρεῖν, 25 ἀλλὰ τὴν δύναμιν τῆς πόλεως οἰκείαν εἶναι, κατεσκευ- 5 ασμένην ἀπὸ τούτων, ἵν' εὐπορήτε καὶ τὰ δέοντα ποιῆτε, καὶ τὸν στρατηγὸν ἡγείσθαι ταύτης, ἵν' ὑμῖν ὧ ἄνδρες IV 39 Ἀθηναῖοι μὴ τοιαῦθ' οἰάπερ νυνὶ συμβαίνη (τοὺς στρα- II 29 τηγοὺς κρίνετε, καὶ περίεσθ' ὑμῖν ἐκ τῶν πραγμάτων 30 „ὁ δεῖνα τοῦ δεινὸς τὸν δεῖν' εἰσήγγειλεν“, ἄλλο δ'

6 οὐδέν), ἀλλὰ τί ὑμῖν γένηται; πρῶτον μὲν οἱ σύμμαχοι
^{XVIII}₃₅ μὴ φρουραῖς, ἀλλὰ τῷ ταῦτά συμφέρειν ὑμῖν κάκεινοις
 ὧσιν οἰκείοι, ἔπειθ' οἱ στρατηγοὶ μὴ ξένους ἔχοντες τοὺς
^{LI}₁₃ μὲν συμμάχους ἄγωσι καὶ φέρωσι, τοὺς δὲ πολεμίους |
 μηδ' ὀρῶσιν, ἀφ' ὧν αἱ μὲν ὠφέλεια τούτων εἰσὶν ἴδιαι, ¹⁶⁸
 τὰ δὲ μίση καὶ τὰ ἐγκλήματ' ἐφ' ὅλην ἔρχεται τὴν πόλιν, ⁶
 ἀλλὰ πολίτας τοὺς ἀκολουθοῦντας ἔχοντες τοὺς ἐχθρούς,
⁷ ἂ νῦν τοὺς φίλους, ποιῶσιν. χωρὶς δὲ τούτων πολλὰ
 τῶν πραγμάτων τὴν ὑμετέραν ποθεῖ παρουσίαν, καὶ ἄνευ
 τοῦ πρὸς τοὺς οἰκείους πολέμους οἰκεία χρῆσθαι δυνά- ¹⁰
 μει συμφέρειν, καὶ πρὸς τὰλλα πράγματ' ἀναγκαῖόν ἐστιν.
 εἰ μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἔχειν ὑμῖν ἀπέχρη καὶ μηδὲν τῶν
 Ἑλληνικῶν περιηργάζεσθ' ὅπως ἔχει, ἄλλος ἂν ἦν λόγος·
⁸ νῦν δὲ πρωτεύειν μὲν ὑμεῖς ἀξιοῦτε καὶ τὰ δίκαι' ὀρί-
 ζειν τοῖς ἄλλοις, τὴν δὲ ταῦτ' ἐφοδεύουσας καὶ φυλά- ¹⁵
 ξουσας δύναμιν οὔτε κατεσκεύασθ' οὔτε κατασκευάζεσθε,
 ἀλλ' ἐπὶ πολλῆς μὲν ἡσυχίας καὶ ἐρημίας ὑμῶν ὁ Μυ-
 τιληναίων δῆμος καταλέλυται, ἐπὶ πολλῆς δ' ἡσυχίας ὁ
 Ῥοδίων, ἐχθρὸς γ' ὧν ἡμῖν, φαίη τις ἂν· ἀλλὰ μείζω
^{XV}₁₇ χρῆ νομίζειν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν πρὸς τὰς ὀλιγαρ- ²⁰
 χίας ὑπὲρ αὐτῆς τῆς προαιρέσεως ἔχθραν ἢ τὴν πρὸς
⁹ τοὺς δήμους ὑπὲρ ὧν ποτ' ἂν ἦ. ἀλλ' ἴν' ἐκεῖσ' ἐπαν-
^{III}₃₅ ἔλθω, φημὶ δεῖν ὑμᾶς συντετάχθαι, καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ
^I₂₀ τε λαβεῖν καὶ τοῦ ποιεῖν ἂ προσήκει σύνταξιν εἶναι.
 διελέχθην δ' ὑμῖν περὶ τούτων καὶ πρότερον, καὶ διεξ- ²⁵
 ἤλθον ὡς ἂν συνταχθείητε, οἳ θ' ὀπλίται καὶ οἱ ἰππεῖς
 καὶ ὅσοι τούτων ἐκτός ἐστε, καὶ εὐπορία τις ἂν ἄπασι
¹⁰ γένοιτο κοινή. ὃ δὲ μοι πλείστην ἀθυμίαν παρέσχευ
^{VI}₃₁ ἀπάντων, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, ὅτι πολ-
 λῶν καὶ μεγάλων καὶ καλῶν ὄντων τούτων ἀπάντων, τῶν ³⁰

¹⁶⁹ μὲν ἄλλων | οὐδενὸς οὐδεὶς μέμνηται, τοῖν δυοῖν δ' ὀβο-
 λοῖν ἅπαντες. καίτοι τοὺς μὲν οὐκ ἔστι πλείονος ἢ
 δυοῖν ὀβολοῖν ἀξίους εἶναι, τὰλλα δὲ μετὰ τούτων
 ὧν εἶπον τῶν βασιλέως ἄξι' ἐστὶ χρημάτων, πόλιν
⁵ τοσοῦτους ὀπλίτας ἔχουσας καὶ τριήρεις καὶ ἵππους
 καὶ χρημάτων πρόσδοτον συντετάχθαι καὶ παρεσκευά-
 σθαι.

Τί οὖν ταῦτα νῦν [φαίη τις ἂν,] λέγω; ὅτι φημὶ δεῖν ¹¹
 ὑμᾶς, ἐπειδὴ τὸ μὲν πάντας μισθοφορεῖν δυσχεραίνουσί ^I₁₄
¹⁰ τινες, τὸ δὲ συνταχθῆναι καὶ παρασκευασθῆναι παρὰ
 πάντων χρήσιμον εἶναι δοκιμάζεται, ἐντεῦθεν ἄρξασθαι
 τοῦ πράγματος, καὶ προθεῖναι περὶ τούτων τῷ βουλομένῳ
 γνώμην ἀποφῆνασθαι. ὡς οὕτως ἔχει· ἂν μὲν ὑμεῖς νῦν
 πεισθῆτε τούτων καιρὸν εἶναι, ὅταν αὐτῶν εἰς χρεῖαν
¹⁵ ἔλθητε, ἔτοιμ' ὑπάρξει· ἂν δ' ἀκαιρίαν ἡγησάμενοι παρί-
 δητε, ὅταν δέη χρῆσθαι, τότε ἀναγκασθήσεσθε παρα-
 σκευάζεσθαι.

Ἦδη δέ τις εἶπεν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοί που λέγων, οὐκ ¹²
 ὑμῶν τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τῶν διαρρηγνυμένων εἰ ταῦτα ^{XVIII}₅₁
²⁰ γενήσεται· „τί δ' ἡμῖν ἀπὸ τῶν Δημοσθένους λόγων ^{VIII}₇₃
 ἀγαθὸν γέγονεν; παρελθὼν ἡμῶν, ὁπόταν αὐτῷ δόξη, ^{XVIII}₃₀₈
 ἐνέπλησε τὰ ὦτα λόγων, καὶ διέσυρε τὰ παρόντα, καὶ
 τοὺς προγόνους ἐπήνεσεν, καὶ μετεωρίσας καὶ φουρήσας
 ἡμᾶς κατέβη.“ ἐγὼ δ' εἰ μὲν ὑμᾶς δυναμίην ὧν λέγω ¹³
²⁵ πείσαι, τηλικαῦτ' ἂν οἶμαι τὴν πόλιν πράξει ἀγαθὰ, ὥστ',
 εἰ νῦν εἰπεῖν ἐπιχειρήσαιμι, πολλοὺς ἂν ἀπιστήσαι ὡς
 μείζοσιν ἢ δυνατοῖς· οὐ μὴν οὐδὲ τοῦτο μικρὸν ὠφελεῖν
 οἶμαι, εἰ τὰ βέλτιστ' ἀκούειν ὑμᾶς συνεθίζω. δεῖ γὰρ
¹⁷⁰ ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸν βου|λόμενόν τι ποιῆσαι τὴν πό-
³⁰ λιν ἡμῶν ἀγαθὸν τὰ ὦτα πρῶτον ὑμῶν ἰάσασθαι· δι-

ἐφθάρται γάρ· οὕτω πολλὰ καὶ ψευδῆ καὶ πάντα μᾶλλον
 14 ἢ τὰ βέλτιστ' ἀκούειν συνελθισθε. οἶον (ὅπως δὲ μὴ
 θορυβήσει μοι μηδεὶς, πρὶν ἂν ἅπαντ' εἴπω) ἀνέφραξαν
 δήπου πρόην τινὲς τὸν ὀπισθόδομον. οὐκοῦν οἱ παρ-
 ιόντες ἅπαντες τὸν δῆμον καταλελύσθαι, τοὺς νόμους 5
 οὐκέτ' εἶναι, τοιαῦτ' ἔλεγον. καίτοι ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
 (καὶ σκοπεῖτ' ἂν ἀληθῆ λέγω) οἱ μὲν ταῦτα ποιοῦντες
 ἄξι' ἐποιοῦν θανάτου, ὁ δῆμος δ' οὐ διὰ τούτων κατα-
 λύεται. πάλιν κώπας τις ὑφέλλετο· μαστιγοῦν, στρε-
 βλοῦν πάντες οἱ λέγοντες, τὸν δῆμον καταλύεσθαι. ἐγὼ 10
 δὲ τί φημί; τὸν μὲν ὑφαιρούμενον θανάτου ποιεῖν ἄξια,
 ὥσπερ ἐκεῖνοι, τὸν δῆμον δ' οὐ διὰ τούτων καταλύεσθαι.
 15 ἀλλὰ πῶς καταλύεται, οὐδεὶς λέγει οὐδὲ παρρησιάζεται.
 ἐγὼ δὲ φράσω· ὅταν ὑμεῖς ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι φανύλας
 ἠγμένοι, πολλοὶ καὶ ἄποροι καὶ ἄοπλοι καὶ ἀσύντακτοι 15
 καὶ μὴ ταῦτ' ἀγινώσκοντες ἦτε, καὶ μῆτε στρατηγὸς μῆτ'
 ἄλλος μηδεὶς ὧν ἂν ὑμεῖς ψηφίσῃσθε φροντίξῃ, καὶ ταῦτα
 μηδεὶς λέγειν ἐθέλῃ μῆδ' ἐπανορθοῖ, μῆδ' ὅπως παύ-
 16 σεται τοιαῦτ' ὄντα πράττει, ὃ νῦν ἀεὶ συμβάλνει. καὶ νῆ
 Δ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ἕτεροί γε λόγοι παρερρηθήκασι 20
 πρὸς ὑμᾶς ψευδεῖς καὶ πολλὰ τὴν πολιτείαν βλάπτουντες,
 οἶον „ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὑμῖν ἐστὶν ἡ σωτηρία“, καὶ
 Lyc. 6. „δεῖ τῆ ψήφῳ τὴν πολιτείαν ὑμᾶς φυλάττειν“. ἐγὼ δ'
 Leocr. 4 οἶδ' ὅτι ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ δικαστήρια τῶν πρὸς ἀλλή-
 λους | δικαίων ἐστὶν κύρια, ἐν δὲ τοῖς ὀπλοῖς δεῖ κρατεῖν 171
 τῶν ἐχθρῶν, καὶ διὰ τούτων ἐστὶν ἡ σωτηρία τῆς πολι- 26
 17 τείας. οὐ γὰρ τὸ ψηφίσασθαι τοῖς ἐν τοῖς ὀπλοῖς ποιῆσει
 τὸ νικᾶν, ἀλλ' οἱ μετὰ τούτων κρατοῦντες τοὺς ἐχθροὺς
 καὶ ψηφίξεσθαι καὶ ἄλλ' ὅ τι ἂν βούλησθε ποιεῖν ὑμῖν
 VIII 33 ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν παρασκευάσουσιν· δεῖ γὰρ ἐν μὲν 30

τοῖς ὀπλοῖς φοβερούς, ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις φιλανθρω-
 πους εἶναι.

Εἰ δέ τῳ δοκῶ μείζους ἢ κατ' ἐμαυτὸν λέγειν λόγους, 18
 αὐτὸ τοῦτ' ὀρθῶς αὐτῶν ἔχει· τὸν γὰρ ὑπὲρ τηλικαύτης 18
 5 πόλεως ῥηθησόμενον λόγον καὶ τοιούτων πραγμάτων
 παντὸς ἐνὸς τοῦ λέγοντος ἀεὶ μείζω φαίνεσθαι δεῖ, καὶ
 τῆς ἀξίας τῆς ὑμετέρας ἐγγύς εἶναι, μὴ τῆς τοῦ λέγοντος.
 ὅτι δ' οὐδεὶς τῶν ὑφ' ὑμῶν τιμωμένων ταῦτα λέγει, τὰς
 προφάσεις ἐγὼ διεξιμ' ὑμῖν. οἱ μὲν πρὸς ἀρχαιρεσίας 19
 10 καὶ ταύτην τὴν τάξιν προσιόντες δοῦλοι τῆς ἐπὶ τῷ
 χειροτονεῖσθαι χάριτος περιέρχονται, τελεσθῆναι στρατη-
 γὸς ἕκαστος σπουδάζων, οὐκ ἀνδρὸς ἔργον οὐδὲν προᾶξει.
 εἰ δέ τις καὶ τοιοῦτός ἐστιν οἶος ἐγχειρεῖν ἔργῳ τῳ, νῦν
 μὲν ἠγείται τὴν τῆς πόλεως δόξαν ἀφορμὴν ἔχων καὶ
 15 τοῦνομα, τῆς τῶν ἐναντιωσομένων ἐρημίας ἀπολαύων, IV 49
 τὰς ἐλπίδας ὑμῖν ὑποτείνων, ἄλλο δ' οὐδὲ ἔν, κληρονο-
 μήσειν αὐτὸς τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν, ὅπερ ἐστίν, ἂν δ' XXIII
 ὑμεῖς δι' ὑμῶν αὐτῶν ἕκαστα πράττητε, ἴσον τοῖς ἄλλοις 210
 ὥσπερ τῶν ἔργων αὐτῶν, οὕτω καὶ τῶν ἐκ τούτων ἔξειν.
 20 οἱ δὲ πολιτευόμενοι καὶ περὶ ταῦτ' ὄντες, τὸ τὰ βέλτιστα 20
 172 σκοπεῖν ὑμῖν ἀφέντες, προσκεχωρήκασι πρὸς τούτους·
 καὶ πρότερον μὲν κατὰ συμμορίας εἰσεφέρετε, νυνὶ δὲ II 29
 πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἠγμεῶν καὶ στρα-
 τηγὸς ὑπὸ τούτῳ καὶ οἱ βοησόμενοι μεθ' ἑκατέρων· οἱ
 25 δ' ἄλλοι προσενεμέσθε οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς
 ἐκείνους. τοιγαροῦν ὑμῖν περίεστιν ἐκ τούτων ὁ δεῖνα
 χαλκοῦς καὶ ὁ δεῖν' εὐδαίμων, εἷς ἢ δύο, ὑπὲρ τὴν πόλιν· Prooem.
 οἱ δ' ἄλλοι μάρτυρες τῆς τούτων εὐδαιμονίας κάθησθε, LV 2
 τῆς καθ' ἡμέραν ῥαθυμίας πολλὴν καὶ μεγάλην ὑπάρ- XXIII
 30 χουσαν ὑμῖν εὐδαιμονίαν τούτοις προϊέμενοι. 210

21 Καίτοι σκέψασθε πῶς ἐπὶ τῶν προγόνων ταῦτ' εἶχεν·
 III 23 οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν παραδείγμασιν χρησαμένοις, ἀλλ'
 οἰκείοις ἔξεσθ' ἃ προσήκει πράττειν εἰδέναι. ἐκεῖνοι
 XXIII 196 Θεμιστοκλέα τὸν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν στρατη-
 γοῦντα καὶ Μιλτιάδην τὸν ἡγούμενον Μαραθῶνι καὶ 5
 πολλοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς νῦν στρατηγοῖς ἀγάθ'
 XXIII 197 εἰργασμένους, μὰ Δί' οὐ χαλκοῦς ἴστασαν, ἀλλ' ὡς οὐ-
 22 δὲν αὐτῶν κρείττους ὄντας, οὕτως ἐτίμων. καὶ γὰρ τοι
 XXIII 198 τῶν ἔργων οὐδενὸς ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν τότε ἀπε-
 στέρησαν αὐτούς, οὐδ' ἔστ' οὐδεὶς ὅστις ἂν εἴποι τὴν 10
 ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Θεμιστοκλέους, ἀλλ' Ἀθηναίων,
 οὐδὲ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην Μιλτιάδου, ἀλλὰ τῆς
 πόλεως. νῦν δὲ πολλοὶ τοῦτο λέγουσιν, ὡς Κέρκυραν
 εἶλε Τιμόθεος καὶ τὴν μόραν κατέκοψεν Ἰφικράτης καὶ
 τὴν περὶ Νάξου ναυμαχίαν ἐνίκα Χαβρίας· δοκεῖτε γὰρ 15
 αὐτοὶ τῶν ἔργων τούτων παραχωρεῖν τῶν τιμῶν ταῖς
 23 ὑπερβολαῖς αἷς δεδώκατ' ἐπ' αὐτοῖς ἐκάστῳ τούτων. τὰς 173
 XXIII 199 μὲν δὴ πολιτικὰς δωρεὰς οὕτως ἐκεῖνοί τε καλῶς καὶ
 ὑμεῖς οὐκ ὀρθῶς· τὰς δὲ τῶν ξένων πῶς; ἐκεῖνοι Μέ-
 νωνι τῷ Φαρσαλίῳ δώδεκα μὲν τάλαντ' ἀργυρίου δόντι 20
 πρὸς τὸν ἐπ' Ἡϊόνι τῇ πρὸς Ἀμφιπόλει πόλεμον, διακο-
 σίοις δ' ἰππεῦσιν πενέσταις ἰδίοις βοηθήσαντι, οὐκ ἐψη-
 24 φίσαντο πολιτεῖαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον. καὶ
 XXIII 200 πρότερον τούτου Περδίκκα τῷ κατὰ τὴν τοῦ βαρβάρου
 ποτ' ἐπιστρατεῖαν βασιλεύοντι Μακεδονίας, τοὺς ἀνα- 25
 χωροῦντας ἐκ Πλαταιῶν τῶν βαρβάρων ἀπὸ τῆς ἥττης
 διαφθείραντι καὶ τέλειον τὰτύχημα ποιήσαντι τῷ βασι-
 λεῖ, οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτεῖαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν
 μόνον, μεγάλην καὶ τιμίαν οἶμαι καὶ σεμνήν τὴν αὐτῶν
 πατρίδ' ἡγούμενοι καὶ πάσης μεῖζον' εὐεργεσίας. νῦν 30

δ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι φθόρους ἀνθρώπους οἰκοτρίβων
 οἰκότριβας, τιμὴν ὥσπερ ἄλλου του τῶν ὠνίων λαμβά-
 νοντες, ποιείσθε πολίτας. ταῦτα δ' ὑμῖν ἐπελήλυθε 25
 πράττειν, οὐχ ὅτι τὰς φύσεις χείρους ἐστὲ τῶν προγό- III
 30 sq.
 5 νων, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ἐφ' αὐτοῖς παρεισθῆκει μέγα
 φρονεῖν, ὑμῶν δ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι περιήρηται
 τοῦτο. ἔστι δ' οὐδέποτ' οἶμαι δυνατὸν μικρὰ καὶ III 32
 φαῦλα πράττοντας μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν,
 ὥσπερ οὐδὲ λαμπρὰ καὶ καλὰ πράττοντας μικρὸν καὶ
 10 ταπεινὸν φρονεῖν· ὅποι' ἅττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα
 τῶν ἀνθρώπων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημ'
 ἔχειν.

Σκέψασθε δ' ἃ τις κεφάλαι' ἂν ἔχοι τῶν πραγμάτων 26
 εἰπεῖν, ἵν' ἀκούσαντες τῶν τ' ἐκεῖνοις πεπραγμένων καὶ III 23
 174 τῶν ὑμῖν ** ἂν ἄρ' ὑμῶν | αὐτῶν ἀλλ' ἐκ τούτων γε
 16 δύνησθε γενέσθαι. πέντε μὲν καὶ τετταράκοντ' ἔτη τῶν III 24
 Ἑλλήνων ἤρξαν ἐκόντων ἐκεῖνοι, πλείω δ' ἢ μύρια τά-
 λαντ' εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ
 καὶ περὶ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια, ἐφ' οἷς ἔτι
 20 καὶ νῦν ἡμεῖς φιλοτιμούμεθα. καίτοι νομίζετ' αὐτοὺς XV 35
 ταῦτα στήσαι, οὐχ ἵνα θαυμάζωμεν ἡμεῖς θεωροῦντες
 αὐτά, ἀλλ' ἵνα καὶ μιμώμεθα τὰς τῶν ἀναθέντων ἀρετάς.
 ἐκεῖνοι μὲν δὴ ταῦτα· ἡμεῖς δ', ὄσης ἅπαντες ὀρατ' ἐρη- 27
 μίας ἐπειλημμένοι, σκέψασθ' εἰ παραπλήσια. οὐ πλείω III 27 sq.
 25 μὲν ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντ' ἀνήλωται μάτην εἰς Ia. VII 9
 τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀπόρους, ἐξανήλωνται δ' οἱ τ' ἴδιοι
 πάντες οἴκοι [καὶ τὰ κοινὰ] τῇ πόλει καὶ τὰ παρὰ τῶν
 συμμάχων, οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα,
 οὗτοι νῦν ἐν τῇ εἰρήνῃ ἀπολώλασιν; ἀλλὰ νῆ Δία ταῦτα 28
 30 μόνον τότε εἶχε βέλτιον ἢ νῦν, τὰ δ' ἄλλα χείρον. πολ- III 29

III 25 λοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ὅ τι βούλεσθ' ἐξετάσωμεν. οἰκοδο-
μήματα μὲν γε καὶ κόσμον τῆς πόλεως, ἱερῶν καὶ
λιμένων καὶ τῶν ἀκολούθων τούτοις, τοιοῦτον καὶ
XXIII 207 τοσοῦτον κατέλιπον ἐκεῖνοι, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνο-
μένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι, προπύλαια ταῦτα, νεώσ- 5
οικοι, στοαί, τάλλα, οἷς ἐκεῖνοι κοσμήσαντες τὴν πόλιν
29 ἡμῖν παρέδωκαν· τὰς δ' ἰδίας οἰκίας τῶν ἐν δυνάμει
γενομένων οὕτω μετρίως καὶ τῷ τῆς πολιτείας ὀνόματι
III 26 ἀκολούθους, ὥστε τὴν Θεμιστοκλέους καὶ τὴν Κίμωνος
καὶ τὴν Ἀριστείδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἴ τις 175
ἄρ' ὑμῶν οἶδεν ὅποια ποτ' ἐστίν, ὄρα τῆς τοῦ γείτονος 11
30 οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν. νῦν δ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
III 19 δημοσίᾳ μὲν ἢ πόλιν ἡμῶν τὰς ὁδοὺς ἀγαπᾶ κατασκευά-
ζουσα καὶ κρήνας καὶ κονιάρματα καὶ λήρους (καὶ οὐ τοῖς
εἰσηγησαμένοις ταῦτ' ἐπιτιμῶ, πολλοῦ γε καὶ δέω, ἀλλ' 15
ὑμῖν, εἰ ταῦθ' ἱκανὰ ὑμῖν αὐτοῖς ὑπολαμβάνει' εἶναι),
ἰδίᾳ δ' οἱ τῶν κοινῶν ἐπὶ τῷ γεγενημένοι οἱ μὲν τῶν
δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας οἰκίας
κατεσκευάκασιν, οὐ μόνον τῶν πολλῶν ὑπερηφανωτέρας,
XIX 275 οἱ δὲ γῆν συνεωνημένοι γεωργοῦσιν ὄσῃν οὐδ' ὄναρ 20
31 ἤλπισαν πώποτε. τούτων δ' αἷτιον ἀπάντων, ὅτι τότε
III 30^{sq.} μὲν ὁ δῆμος δεσπότης ἦν καὶ κύριος ἀπάντων, καὶ ἀγα-
πητὸν ἦν παρ' ἐκείνου τῶν ἄλλων ἐκάστῳ καὶ τιμῆς
καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινὸς μεταλαμβάνειν· νῦν δὲ
τοῦναντίον κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οὗτοι, καὶ διὰ τού- 25
των ἅπαντα [πράττεται], ὁ δὲ δῆμος ἐν ὑπηρέτου καὶ
προσθήκης μέρει, καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶθ' ἂν οὗτοι μεταδι-
δῶσι λαμβάνοντες.
32 Τοιγαροῦν ἐκ τούτων τοιαῦτα τὰ πράγματα τῆς πό-
λεως ἐστίν, ὥστε, εἴ τις ἀναγνοίῃ τὰ ψηφίσμαθ' ὑμῶν 30

καὶ τὰς πράξεις ἐφεξῆς διέλθοι, οὐδ' ἂν εἰς πιστεύσαι
τῶν αὐτῶν εἶναι ταῦτα κάκεινα. οἶον ἂ πρὸς τοὺς
καταράτους Μεγαρέας ἐψηφίσασθ' ἀποτεμνομένους τὴν
ὄργαδα, ἐξιέναι, κωλύειν, μὴ ἐπιτρέπειν· ἂ πρὸς Φλεια-
5 σίους, ὅτ' ἐξέπεσον ἔναγχος, βοηθεῖν, μὴ ἐπιτρέπειν
τοῖς σφαγεῦσι, τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τοὺς βουλομένους
παρακαλεῖν. ἅπαντα καλὰ ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ταῦτα 33
176 καὶ | δίκαια καὶ τῆς πόλεως ἄξια· τὰ ἔργα δὲ τὰ ἀπὸ
τούτων οὐδαμοῦ. οὐκοῦν τὴν μὲν ἀπέχθειαν διὰ τῶν
10 ψηφισμάτων ἐκφέρεσθε, τῶν δ' ἔργων οὐδενὸς κύριοι
γίγνεσθε· τὰ μὲν γὰρ ψηφίσματα πρὸς τὸ τῆς πόλεως
ἄξιωμα ψηφίξεσθε, τὴν δύναμιν δ' οὐκ ἀκόλουθον ὦν
ψηφίξεσθ' ἔχετε. ἐγὼ δὲ παραινέσαιμ' ἂν ὑμῖν (καὶ μοι 34
μηδὲν ὀργισθῆτε) ἔλαττον φρονεῖν καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν
15 ἀγαπᾶν πρᾶττοντας, ἢ μείζω δύναμιν παρασκευάζεσθαι.
εἰ μὲν οὖν Σιφνίοις ἢ Κυθνίοις ἢ τισιν ἄλλοις τοιού-
τοις οὖσιν συνήδειν ὑμῖν, ἔλαττον φρονεῖν συνεβού-
λευον ἂν· ἐπειδὴ δ' ἔστ' Ἀθηναῖοι, τὸ τὴν δύναμιν
παρασκευάσασθαι παραινῶ· αἰσχρὸν γὰρ ὧ ἄνδρες
20 Ἀθηναῖοι, αἰσχρὸν λιπεῖν τὴν τοῦ φρονήματος τάξιν, ἣν III 36
ὑμῖν οἱ πρόγονοι παρέδωκαν. πρὸς δὲ τούτοις οὐδ' ἔστιν 35
ἐφ' ὑμῖν, οὐδ' ἂν ἀποστῆναι τῶν Ἑλληνικῶν βούλησθε·
πολλὰ γὰρ ὑμῖν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πέπρακται, καὶ
τοὺς μὲν φίλους τοὺς ὑπάρχοντας αἰσχρὸν προέσθαι, τοῖς
25 δ' οὖσιν ἐχθροῖς οὐκ ἔνι πιστεύσαι καὶ μεγάλους ἔᾶσαι
γενέσθαι. ὅλως δ' ὅπερ οἱ πολιτευόμενοι πεπόνθασιν
πρὸς ὑμᾶς (οὐκ ἔνεστιν αὐτοῖς, ὅταν βούλωνται, παύσα-
σθαι) τοῦτο καὶ ὑμῖν περιέστηκεν· πεπολίτευσθε γὰρ ἐν
τοῖς Ἑλλησιν.
30 Ἔστι δ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κεφάλαιον ἀπάντων τῶν 36

ειρημένων· οὐδέποθ' ὑμᾶς οἱ λέγοντες οὔτε πονηροὺς οὔτε χρηστοὺς ποιοῦσιν, ἀλλ' ὑμεῖς τούτους, ὁπότερ' ἂν βούλησθε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ὧν οὗτοι βούλονται στοχάζεσθε, ἀλλ' οὗτοι ὧν ἂν ὑμᾶς ἐπιθυμῆν οἴωνται. ὑμᾶς οὖν ὑπάρξαι δεῖ χρηστὰ βουλομένους, καὶ | πάνθ' ἔξει καλῶς· 177 ἢ γὰρ οὐδεὶς ἐρεῖ φλαῦρον οὐδέν, ἢ οὐδέν αὐτῷ πλεονεξέσται μὴ ἔχοντι τοὺς πεισομένους.

· XIV

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Φήμης γενομένης τὸν Περσῶν βασιλέα παρασκευάζεσθαι στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας, ὁ μὲν τῶν Ἀθηναίων δῆμος κεκίνηται καὶ συγκαλεῖν ὥρμηται τοὺς Ἑλληνας καὶ τὸν πόλεμον ἐκφέρειν ἤδη, ὁ δὲ Δημοσθένης συμβουλεύει μὴ προεξανίστασθαι, ἀλλ' ἀναμένειν τὸν βασιλέα νεωτερίσαι. νῦν μὲν γὰρ, φησὶν, οὐ πείσομεν τοὺς Ἑλληνας συμμαχεῖν ἡμῖν, ἐπ' ἀδείας εἶναι δοκοῦντας, τότε δ' αὐτοὺς ὁ κίνδυνος αὐτὸς συστήσεται. παραινεῖ τοίνυν ἡσυχάζοντας συντάξασθαι καὶ πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευάσασθαι, καὶ δὴ καὶ διέξεισιν ὃν τρόπον ἂν συνταχθεῖεν. ὅθεν καὶ περὶ συμμοριῶν ὁ λόγος ἐπιγράφεται· συμμορία γὰρ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς τὸ τῶν λειτουργούντων σύνταγμα.

178 Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς προγό-^{Prooem.}
νους ὑμῶν λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσιν προαιρεῖσθαι κε-^{VII}
χαρισμένον, οὐ μὴν συμφέροντά γ' ἐκείνοις οὖς ἐγκω-
15 μιάζουσι ποιεῖν· περὶ γὰρ πραγμάτων ἐγχειροῦντες λέ-
γειν ὧν οὐδ' ἂν εἰς ἀξίως ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ δύναίτο,
αὐτοὶ μὲν τοῦ δοκεῖν δύνασθαι λέγειν δόξαν ἐκφέρονται,
τὴν δ' ἐκείνων ἀρετὴν ἐλάττω τῆς ὑπειλημμένης παρὰ
τοῖς ἀκούουσιν φαίνεσθαι ποιοῦσιν. ἐγὼ δ' ἐκείνων μὲν
20 ἔπαινον τὸν χρόνον ἡγοῦμαι μέγιστον, οὗ πολλοῦ γεγεννη-

μένου μείζω τῶν ὑπ' ἐκείνων πραχθέντων οὐδένας ἄλλοι
 2 παραδειξασθαι δεδύνηται· αὐτὸς δὲ πειράσομαι τὸν τρό-
 πον εἰπεῖν ὃν ἂν μοι δοκεῖτε μάλιστα δύνασθαι παρα-
 σκευάσασθαι. καὶ γὰρ οὕτως ἔχει· εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες
 οἱ μέλλοντες λέγειν δεινοὶ φανείημεν ὄντες, οὐδὲν ἂν τὰ 5
 ὑμέτερόν εὔ οἶδ' ὅτι βέλτιον σχολή· εἰ δὲ παρελθὼν εἰς
 ὅστισοῦν δύναιτο διδάξαι καὶ πείσαι, τίς παρασκευὴ καὶ
 πόση καὶ πόθεν πορισθεῖσα χρήσιμος ἔσται τῇ πόλει,
 πᾶς ὁ παρῶν φόβος λελύσεται. ἐγὼ δὲ τοῦτ', ἂν ἄρ' οἶός
 τ' ᾧ, πειράσομαι ποιῆσαι, μικρὰ προειπῶν ὑμῖν ὡς ἔχω 10
 γνώμης περὶ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα.

3 Ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων
 εἶναι βασιλέα, οὐ μὴν διὰ τοῦτο παραινέσαιμ' ἂν μόνοις
 τῶν ἄλλων ὑμῖν πόλεμον πρὸς αὐτὸν ἄρασθαι· οὐδὲ
 γὰρ | αὐτοὺς τοὺς Ἑλληνας ὄρω κοινούς ἀλλήλοις ὄντας 179
 φίλους, ἀλλ' ἐνόους μᾶλλον ἐκείνω πιστεύοντας ἢ τισιν 16
 αὐτῶν. ἐκ δὴ τῶν τοιούτων νομίζω συμφέρειν ὑμῖν τὴν
 μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου ζητεῖν ὅπως ἴση καὶ δίκαια γε-
 νήσεται, παρασκευάζεσθαι δ' ἃ προσήκει πάντα καὶ τοῦθ'
 4 ὑποκείσθαι. ἡγοῦμαι γὰρ ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς Ἑλ- 20
 ληνας, εἰ μὲν ἐναργές τι γίγνοιτο καὶ σαφές ὡς βασιλεὺς
 αὐτοῖς ἐπιχειρεῖ, κἂν συμμαχήσαι καὶ χάριν μεγάλην
 ἔχειν τοῖς πρὸ αὐτῶν καὶ μετ' αὐτῶν ἐκείνου ἀμυνο-
 μένοις· εἰ δ' ἔτ' ἀδήλου τούτου καθεστηκότος προ-
 απεχθησόμεθ' ἡμεῖς, δέδι' ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τού- 25
 τοις μετ' ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκασθῶμεν, ὑπὲρ ὧν προ-
 5 νοοῦμεθα. ὁ μὲν γὰρ ἐπισχῶν ὧν ὤρμηκεν, εἰ ἄρ'
 ἐγχειρεῖν ἔγνωκε τοῖς Ἑλλησι, χρήματα δώσει τισὶν αὐ-
 τῶν καὶ φιλίαν προτενεῖται, οἱ δὲ τοὺς ἰδίους πολέμους
 ἐπανορθῶσαι βουλόμενοι καὶ τοῦτον τὸν νοῦν ἔχοντες 80

τὴν κοινὴν ἀπάντων σωτηρίαν παρόψονται. εἰς δὲ τὴν
 ταραχὴν ταύτην καὶ τὴν ἀγνωμοσύνην παραινῶ μὴ προ-
 καθεῖναι τὴν πόλιν ἡμῶν. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἀπ' ἴσης ὄρω 6
 τοῖς τ' ἄλλοις Ἑλλησιν καὶ ὑμῖν περὶ τῶν πρὸς τὸν βα-
 5 σιλέα τὴν βουλήν οὔσαν, ἀλλ' ἐκείνων μὲν πολλοῖς ἐν-
 δέχεσθαι μοι δοκεῖ τῶν ἰδία τι συμφερόντων διοικου-
 μένοις τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀμελεῖσαι, ὑμῖν δ' οὐδ'
 ἀδικουμένοις παρὰ τῶν ἀδικούντων καλὸν ἔστι λαβεῖν
 ταύτην τὴν δίκην, ἑᾶσαι τινὰς αὐτῶν ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ
 10 γενέσθαι. ὅτε δ' οὕτως ταῦτ' ἔχει, σκεπτέον ὅπως μήθ' 7
 ἡμεῖς ἐν τῷ πολέμῳ γενησόμεθ' οὐκ ἴσοι, μήτ' ἐκείνος,
 180 ὃν | ἡμεῖς ἐπιβουλεύειν ἡγοῦμεθα τοῖς Ἑλλησιν, τὴν τοῦ
 φίλος αὐτοῖς δοκεῖν εἶναι πίστιν λήψεται. πῶς οὖν ταῦτ'
 ἔσται; ἂν ἢ μὲν δύναμις τῆς πόλεως ἐξητασμένη καὶ
 15 παρεσκευασμένη πᾶσιν ἢ φανερά, φαίνεται δὲ δίκαια
 φρονεῖν ἐπὶ ταύτῃ τῇ προαιρέσει. τοῖς δὲ θρασυνομένοις 8
 καὶ σφόδρ' ἐτοίμως πολεμεῖν κελεύουσιν ἐκείνο λέγω,
 ὅτι οὐκ ἔστι χαλεπὸν οὔθ' ὅταν βουλευέσθαι δέη, δόξαν
 ἀνδρείας λαβεῖν, οὔθ' ὅταν κίνδυνός τις ἐγγὺς ἦ, δεινὸν
 20 εἰπεῖν φανῆναι, ἀλλ' ἐκείνο καὶ χαλεπὸν καὶ προσήκον,
 ἐπὶ μὲν τῶν κινδύνων τὴν ἀνδρείαν ἐνδείκνυσθαι, ἐν
 δὲ τῷ συμβουλεύειν φρονιμώτερα τῶν ἄλλων εἰπεῖν ἔχειν.
 ἐγὼ δ' ᾧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι νομίζω τὸν μὲν πόλεμον 9
 τὸν πρὸς βασιλέα χαλεπὸν τῇ πόλει, τὸν δ' ἀγῶνα τὸν
 25 ἐκ τοῦ πολέμου ῥάδιον ἂν συμβῆναι. διὰ τί; ὅτι τοὺς
 μὲν πολέμους ἅπαντας ἀναγκάως ἡγοῦμαι τριήρων καὶ
 χρημάτων καὶ τόπων δεῖσθαι, ταῦτα δὲ πάντ' ἀφθουώτερόν
 ἐκείνον ἔχονθ' ἡμῶν εὐρίσκω· τοὺς δ' ἀγῶνας οὐδενὸς
 οὔτω τῶν ἄλλων ὄρω δεομένους ὡς ἀνδρῶν ἀγαθῶν,
 30 τούτους δ' ἡμῖν καὶ τοῖς μεθ' ἡμῶν κινδυνεύουσιν

10 πλείους ὑπάρχειν νομίζω. τὸν μὲν δὴ πόλεμον διὰ ταῦτα
 παραινῶ μηδ' ἐξ ἑνὸς τρόπου προτέρους ἀνελέσθαι, ἐπὶ
 δὲ τὸν ἀγῶν' ὀρθῶς φημι παρεσκευασμένους ὑπάρχειν
 χρῆναι. εἰ μὲν οὖν ἕτερός τις τρόπος ἦν δυνάμεως ὧ
 τοὺς βαρβάρους οἷόν τ' ἦν ἀμύνασθαι, ἕτερος δὲ τις ὧ
 τοὺς Ἕλληνας, εἰκότως ἂν ἴσως φανεροὶ πρὸς ἐκείνους
 11 ἐγιγνόμεθ' ἀντιταττόμενοι· ἐπεὶ δὲ πάσης ἐστὶν παρα-
 σκευῆς ὁ αὐτὸς τρόπος καὶ δεῖ ταῦτ' εἶναι κεφάλαια τῆς
 δυνάμεως, τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνασθαι δύνασθαι, τοῖς οὖσι 181
 συμμάχοις βοηθεῖν, τὰ ὑπάρχοντ' ἀγαθὰ σῶζειν, τί τοὺς 10
 xv 6 ὁμολογουμένους ἐχθροὺς ἔχοντες ἑτέρους ζητοῦμεν; ἀλλὰ
 παρεσκευασώμεθα μὲν πρὸς αὐτούς, ἀμυνώμεθα δὲ
 12 κάκεινον, ἂν ἡμᾶς ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ. καὶ νῦν μὲν καλεῖτε
 πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας· ἂν δ' ἂ κελεύουσιν
 οὔτοι μὴ ποιῆτε, οὐχ ἠδέως ἐνίων ὑμῖν ἐχόντων, πῶς 15
 χρῆ προσδοκᾶν τιν' ὑπακούσεσθαι; „ὅτι νῆ Δί' ἀκού-
 σονται παρ' ἡμῶν ὡς ἐπιβουλεύει βασιλεὺς αὐτοῖς.“ αὐ-
 τοὺς δ' οὐ προορᾶν, ὧ πρὸς τοῦ Διός, οἴεσθε τοῦτο;
 ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι. ἀλλ' οὔπω μείζων ἔσθ' ὁ φόβος
 τῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐνίοις διαφορῶν. οὐ- 20
 δὲν οὖν ἀλλ' ἢ ῥαψωδήσουσιν οἱ πρέσβεις περιόντες.
 13 τότε δ', ἂν ἄρ' ἂ νῦν οἰόμεθ' ἡμεῖς πράττηται, οὐδεὶς
 δήπου τῶν πάντων Ἑλλήνων τηλικούτον ἐφ' αὐτῷ φρο-
 νεῖ, ὅστις ὄρων ὑμῖν χιλίους ἱππέας, ὀπλίτας δ' ὅσους
 ἂν θέλῃ τις, ναῦς δὲ τριακοσίας, οὐχ ἤξει καὶ δεήσεται, 25
 μετὰ τούτων ἀσφαλέςτατ' ἂν ἡγούμενος σφθῆναι. οὐκ-
 οῦν ἐκ μὲν τοῦ καλεῖν ἤδη τὸ δεῖσθαι κἂν μὴ τύχητ'
 ἀφαρμαρτεῖν, ἐκ δὲ τοῦ μετὰ τοῦ παρεσκευάσθαι τὰ ὑμέ-
 τερ' αὐτῶν ἐπισχεῖν δεομένους σῶζειν καὶ εὖ εἰδέναι
 πάντας ἤξοντάς ἐστιν. 30

Ἐγὼ τοίνυν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ταῦτά τε καὶ παρα- 14
 πλήσια τούτοις λογιζόμενος λόγον μὲν οὐδέν' ἐβουλόμην
 θρασὺν οὐδ' ἔχοντα μάταιον μῆκος εὐρεῖν· τὴν μέντοι
 παρασκευὴν, ὅπως ὡς ἀριστα καὶ τάχιστα γενήσεται,
 5 πάνυ πολλὰ πράγματ' ἔσχον σκοπῶν. οἶομαι δὲ δεῖν
 182 ἀκούσαντας ὑμᾶς αὐτήν, ἂν ὑμῖν ἀρέσκη, ψηφίζεσθαι.
 ἔστι τοίνυν πρῶτον μὲν τῆς παρασκευῆς ὧ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι καὶ μέγιστον, οὔτω διακεῖσθαι τὰς γνώμας ὑμᾶς
 ὡς ἕκαστον ἐκόντα προθύμως ὅ τι ἂν δέῃ ποιήσονται.
 10 ὄρᾳτε γὰρ ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι, ὅσα μὲν πάποθ' 15
 ἅπαντες ἠβουλήθητε καὶ μετὰ ταῦτα τὸ πράττειν αὐτὸς
 ἕκαστος ἐαυτῷ προσήκειν ἠγήσατο, οὐδέν πάποθ' ὑμᾶς
 ἐξέφυγεν, ὅσα δ' ἠβουλήθητε μὲν, μετὰ ταῦτα δ' ἀπεβλέ-
 ψατ' εἰς ἀλλήλους ὡς αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐ ποιήσων,
 15 τὸν δὲ πλησίον πράξοντα, οὐδέν πάποθ' ὑμῖν ἐγένετο.
 ἐχόντων δ' ὑμῶν οὔτω καὶ παρωξυμένων, τοὺς διακο- 16
 σίους καὶ χιλίους ἀναπληρῶσαι φημι χρῆναι καὶ ποιῆσαι
 δισχιλίους, ὀκτακοσίους αὐτοῖς προσνεύμαντας· ἐὰν γὰρ
 τοῦτ' ἀποδείξητε τὸ πλῆθος, ἠγοῦμαι, τῶν ἐπικλήρων
 20 καὶ τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν κληρουχικῶν καὶ τῶν κοινω-
 νικῶν καὶ εἴ τις ἀδύνατος ἀφαιρεθέντων, ἔσεσθαι χίλια
 καὶ διακόσια ταῦθ' ὑμῖν σώματα. ἐκ τοίνυν τούτων 17
 οἶμαι δεῖν ποιῆσαι συμορίας εἴκοσιν, ὥσπερ νῦν εἰσιν,
 ἐξήκοντα σώματ' ἔχουσαν ἐκάστην. τούτων δὲ τῶν συμ-
 25 μοριῶν ἐκάστην διελεῖν κελεύω πέντε μέρη κατὰ δώδεκ'
 ἄνδρας, ἀνταναπληροῦντας πρὸς τὸν εὐπορώτατον ἀεὶ
 τοὺς ἀπορωτάτους. καὶ τὰ μὲν σώματα ταῦθ' οὔτω
 συντετάχθαι φημι δεῖν· δι' ὃ δ', εἴσεσθε, ἐπειδὴν ὅλον
 τὸν τρόπον τῆς συντάξεως ἀκούσητε. τὰς δὲ τριήρεις 18
 30 πῶς; τὸν ἅπαντ' ἀριθμὸν κελεύω τριακοσίας ἀποδείξαν-

τας, κατὰ πεντεκαιδεκαναΐαν εἴκοσι ποιῆσαι μέρη, τῶν
 πρώτων ἑκατὸν πέντε, καὶ τῶν δευτέρων ἑκατὸν πέντε,
 καὶ τῶν τρίτων ἑκατὸν πένθ' | ἐκάστῳ μέρει διδόντας, 183
 εἶτα συγκληρῶσαι συμμορία σώματων ἐκάστη τὴν πεντε-
 καιδεκαναΐαν, τὴν δὲ συμμορίαν ἐκάστῳ τῷ μέρει σφῶν 5
 19 αὐτῶν τρεῖς ἀποδοῦναι τριήρεις. ἐπειδὴν δὲ ταῦθ' οὕτως
 ἔχονθ' ὑπάρχει, κελεύω, ἐπειδὴ τὸ τίμημ' ἐστὶν τῆς χώρας
 ἐξακισχιλίων ταλάντων, ἵν' ὑμῖν καὶ τὰ χρήματ' ἢ συν-
 τεταγμένα, διελεῖν τοῦτο καὶ ποιῆσαι καθ' ἐξήκοντα
 τάλανθ' ἑκατὸν μέρη, εἶτα πένθ' ἐξηκονταταλαντίας εἰς 10
 ἐκάστην τῶν μεγάλων τῶν εἴκοσι συμμοριῶν ἐπικληρῶ-
 σαι, τὴν δὲ συμμορίαν ἐκάστῳ τῶν μερῶν μίαν ἐξηκον-
 20 ταταλαντίαν ἀποδοῦναι, ὅπως, ἂν μὲν ὑμῖν ἑκατὸν δέη
 τριήρων, τὴν μὲν δαπάνην ἐξήκοντα τάλαντα συντελεῖν,
 τριήραρχοι δ' ὧσιν δώδεκα, ἂν δὲ διακοσίων, τριάκοντα 15
 μὲν ἢ τάλαντα τὴν δαπάνην συντελοῦντα, ἔξ δὲ σώματα
 τριηραρχοῦντα, ἐὰν δὲ τριακοσίων, εἴκοσι μὲν ἢ τάλαντα
 τὴν δαπάνην διαλύοντα, τέτταρα δὲ σώματα τριηραρ-
 21 χοῦντα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὰ νῦν ὀφειλόμεν' ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν σκευῶν ἐπὶ τὰς τριήρεις τιμήσαν- 20
 τας ἅπαντ' ἐκ τοῦ διαγράμματος νεῖμαι κελεύω μέρη
 εἴκοσιν, ἔπειτα ταῖς μεγάλαις ἐπικληρῶσαι συμμορίαις
 μέρος ἕν χρῆστων ἐκάστη, τὴν δὲ συμμορίαν ἐκάστην
 διανεῖμαι τῶν αὐτῆς μερῶν ἐκάστῳ τὸ ἴσον, τοὺς δὲ
 δώδεκα τοὺς ἐν ἐκάστῳ τῷ μέρει ταῦτ' εἰσπράξαντας τὰς 25
 τριήρεις, ὡς ἂν ἕκαστοι λάχωσιν, παρεσκευασμένας παρέ-
 22 χεῖν. τὴν μὲν δαπάνην καὶ τὰ σκάφη καὶ τοὺς τριηράρ-
 χους καὶ τὴν τῶν σκευῶν εἰσπραξὶν οὕτως ἂν ἄρισθ'
 ἡγοῦμαι καὶ πορισθῆναι καὶ παρασκευασθῆναι· πλήρω- 29
 σιν δ', ἢ καὶ σαφῆς ἔσται καὶ ῥαδίᾳ, μετὰ ταῦτα | λέγω. 184

φημί τοὺς στρατηγούς δεῖν διανεῖμαι τόπους δέκα τῶν
 νεωρίων, σκεψαμένους ὅπως ὡς ἐγγύτατ' ἀλλήλων κατὰ
 τριάκοντ' ὧσιν νεώσοικοι, ἐπειδὴν δὲ τοῦτο ποιήσωσιν,
 δύο συμμορίας καὶ τριάκοντα τριήρεις τούτων ἐκάστῳ
 5 προσνεῖμαι τῶν τόπων, εἴτ' ἐπικληρῶσαι τὰς φυλάς· τὸν 23
 δὲ ταξίαρχον ἕκαστον, ὃν ἂν ἢ φυλὴ τόπον λάχῃ, διελεῖν
 τρίχα καὶ τὰς ναῦς ὡσαύτως, εἴτ' ἐπικληρῶσαι τὰς τρι-
 τῦς, ὅπως ἂν τῶν μὲν ὅλων νεωρίων ἕν ἐκάστη μέρος ἢ
 τῶν φυλῶν, τοῦ δὲ μέρους ἐκάστου τὸ τρίτον μέρος ἢ
 10 τριττὸς ἔχῃ, εἰδῆτε δ', ἂν τι δέῃ, πρῶτον μὲν τὴν φυ-
 λήν, ὅπου τέτακται, μετὰ ταῦτα δὲ τὴν τριττύν, εἶτα
 τριήραρχοι τίνες καὶ τριήρεις ποῖαι[, καὶ τριάκοντα μὲν
 ἢ φυλῆ, δέκα δ' ἢ τριττὸς ἐκάστη τριήρεις ἔχῃ]. ἐὰν
 γὰρ ταῦθ' οὕτως εἰς ὁδὸν καταστῆ, εἴ τι καὶ παραλείπο-
 15 μεν νῦν (πάντα γὰρ ἴσως εὐρεῖν οὐ ῥαδίον), αὐτὸ τὸ
 προῶγμ' ἐαυτῷ εὐρήσει, καὶ μίᾳ σύνταξις καὶ πασῶν τῶν
 νεῶν καὶ μέρους ἔσται.

Ἐπεὶ δὲ χρημάτων καὶ πόρου φανεροῦ τινὸς ἤδη παρά- 24
 δοξον μὲν οἶδα λόγον μέλλον λέγειν, ὅμως δ' εἰρήσεται·
 20 πιστεύω γὰρ, ἐὰν τις ὀρθῶς σκοπῆ, μόνος τάληθῆ καὶ
 τὰ γενησόμεν' εἰρηκῶς φανεῖσθαι. ἐγὼ φημι χρῆναι μὴ
 λέγειν νυνὶ περὶ χρημάτων· εἶναι γὰρ πόρον, ἂν δέῃ,
 μέγαν καὶ καλὸν καὶ δίκαιον, ὃν ἂν μὲν ἤδη ζητῶμεν,
 οὐδ' εἰς τόθ' ὑπάρχειν ἡγησόμεθ' ἡμῖν (οὕτω πολὺ τοῦ
 25 πορίσαι νῦν ἀποσχήσομεν), ἐὰν δ' ἐῶμεν, ἔσται. τίς οὖν
 ἔσθ' οὗτος ὁ νῦν μὲν οὐκ ὢν, ὑπάρξων δ' εἰς τότε; αἰ-
 185 νίγματι | γὰρ ὅμοιον τοῦτό γε. ἐγὼ φράσω. ὀρᾶτε τὴν 25
 πόλιν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πᾶσαν ταύτην. ἐν ταύτῃ
 χρήματ' ἔνεστιν ὀλίγου δέω πρὸς ἀπάσας τὰς ἄλλας
 30 εἰπεῖν πόλεις. ταῦτα δ' οἱ κεκτημένοι τοιοῦτον ἔχουσι

νοῦν, ὥστ', εἰ πάντες οἱ λέγοντες φοβοῖεν ὡς ἤξει βασι-
 λεύς, ὡς πάρεστιν, ὡς οὐδ' οἶόν τε ταῦτ' ἄλλως ἔχειν,
 καὶ μετὰ τῶν λεγόντων ἴσοι τὸ πλῆθος τούτοις χρησμο-
 δοῖεν, οὐ μόνον οὐκ ἂν εἰσενέγκαιεν, ἀλλ' οὐδ' ἂν δει-
 26 ξαιεν οὐδ' ἂν ὁμολογήσαιεν κεκτῆσθαι. εἰ μέντοι τὰ 5
 νῦν διὰ τῶν λόγων φοβερὰ ἔργα πραττόμεν' αἰσθόιντο,
 οὐδεὶς οὕτως ἠλίθιος ἔστιν ὅστις οὐχὶ κἂν δολῆ καὶ
 πρῶτος εἰσενέγκαι· τίς γὰρ αἰρήσεται μᾶλλον αὐτὸς καὶ
 τὰ ὄντ' ἀπολωλέναι ἢ μέρος τῶν ὄντων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ
 τῶν λοιπῶν εἰσενεγκεῖν; χρήματα μὲν δὴ φημ' εἶναι 10
 τότε, ἂν ὡς ἀληθῶς δέη, πρότερον δ' οὐ. διὸ μηδὲ
 ζητεῖν παραινῶ· ὅσα γὰρ | νῦν πορίζαιτ' ἂν, εἰ προέλοι-
 27 σθε πορίζειν, πλείων ἔστι γέλωσ τοῦ μηδενοῦς. φέρε γάρ,
 ἑκατοστήν τις εἰσφέρειν ἔρει νῦν; οὐκοῦν ἐξήκοντα τά-
 λαντα. ἀλλὰ πεντηκοστήν τις ἔρει, τὸ διπλοῦν; οὐκοῦν 15
 ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. καὶ τί τοῦτ' ἔστιν πρὸς διακοσίας
 καὶ χιλίας καμῆλους, ὡς βασιλεῖ τὰ χρήματ' ἄγειν φασὶν
 οὔτοι; ἀλλὰ θῶ βούλεσθε δωδεκάτην ἡμᾶς εἰσολίσειν,
 πεντακόσια τάλαντα; ἀλλ' οὐτ' ἂν ἀνάσχοισθ' οὔτ', εἰ
 28 καταθείτε, ἄξια τοῦ πολέμου τὰ χρήματα. δεῖ τοίνυν 20
 ὑμᾶς τὰ μὲν ἄλλα παρασκευάσασθαι, τὰ δὲ χρήματα νῦν
 μὲν ἔαν τοὺς κεκτημένους ἔχειν (οὐδαμοῦ γὰρ ἂν ἐν
 καλλίονι σφύζοιτο τῇ πόλει), ἔαν δὲ ποθ' οὔτος ὁ καιρὸς
 ἔλθῃ, τόθ' | ἐκόντων εἰσφερόντων αὐτῶν λαμβάνειν. 186
 ταῦτα δὲ καὶ δυνατὰ ἔστιν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ πράτ- 25
 τειν καλὰ καὶ συμφέροντα καὶ βασιλεῖ περὶ ὑμῶν ἐπιτή-
 δει' ἀπαγγελθῆναι, καὶ φόβος οὐκ ὀλίγος γένοιτ' ἂν
 29 ἐκείνω διὰ τούτων. οἶδε μὲν γε διακοσίαις τριήρεσιν,
 ὧν ἑκατὸν παρεσχόμεθ' ἡμεῖς, τοὺς προγόνους αὐτοῦ
 χιλίας ἀπολέσαντας ναῦς, ἀκούσεται δὲ τριακοσίας αὐ- 30

τοὺς ἡμᾶς νῦν παρεσκευασμένους τριήρεις· ὥστε μὴ
 κομιδῇ, μηδ' εἰ πάννυ μάλνοιτο, νομίσει ῥάδιόν τι τὸ τὴν
 ἡμετέραν πόλιν ἐχθρὰν ποιήσασθαι. ἀλλὰ μὴν εἴ γ'
 ἐπὶ χρήμασιν αὐτῷ μέγ' ἐπέρχεται φρονεῖν, καὶ ταύτην
 5 ἀσθενεστέραν ἀφορμὴν τῆς ὑμετέρας εὐρήσει. ὁ μὲν γε 30
 χρυσίον, ὡς φασιν, ἄγει πολὺ. τοῦτο δ' ἂν διαδῶ ζητή-
 σει· καὶ γὰρ τὰς κρήνας καὶ τὰ φρέατ' ἐπιλείπειν πέ-
 φνυκεν, ἔαν τις ἀπ' αὐτῶν ἀθρόα καὶ πολλὰ λαμβάνῃ.
 ἡμῖν δὲ τὸ τῆς χώρας τίμημ' ὑπάρχον ἀφορμὴν [ἑξακισ-
 10 χίλια τάλαντα] ἀκούσεται, ὑπὲρ ἧς ὡς μὲν τοὺς ἐπιόν-
 τας ἐκείνων ἀμυνόμεθα, οἱ Μαραθῶνι τῶν προγόνων
 αὐτοῦ μάλιστ' ἂν εἶδειεν, ἕως δ' ἂν κρατῶμεν, οὐκ ἐνὶ
 δήπου χρήμαθ' ἡμᾶς ἐπιλείπειν.

Καὶ μὴν οὐδ' ὅ τινες δεδίασιν, μὴ ξενικὸν πολὺ συ- 31
 15 στήσεται χρήματ' ἔχων, ἀληθῆς εἶναι μοι δοκεῖ. ἐγὼ γὰρ
 ἠγοῦμαι ἐπὶ μὲν Αἴγυπτον καὶ Ὀρόνταν καὶ τινὰς τῶν
 ἄλλων βαρβάρων πολλοὺς ἂν ἐθελῆσαι τῶν Ἑλλήνων
 μισθοφορεῖν παρ' ἐκείνω, οὐχ ἴν' ἐκείνος ἔλῃ τινὰ τού-
 των, ἀλλ' ἴν' εὐπορίαν τιν' ἕκαστος ἐαντῷ κτησάμενος
 187 ἀπαλλαγῇ τῆς ὑπαρχούσης πενίας· ἐπὶ δὲ τὴν | Ἑλλάδα
 21 Ἑλλην' οὐδέν' ἂν ἐλθεῖν ἠγοῦμαι. ποῖ γὰρ αὐτὸς τρέ-
 ψεται μετὰ ταῦτα; εἰς Φρυγίαν ἐλθὼν δουλεύσει; οὐ γὰρ 32
 ὑπὲρ ἄλλου τινὸς ἔστιν ὁ πρὸς τὸν βάρβαρον πόλεμος ἢ
 περὶ χώρας καὶ βίου καὶ ἐθῶν καὶ ἐλευθερίας καὶ πάν-
 25 των τῶν τοιούτων. τίς οὖν οὕτως δυστυχῆς ἔστιν ὅστις
 ἑαυτόν, γουέας, τάφους, πατρίδ' ἕνεκα κέρδους βραχέος
 προσέσθαι βουλήσεται; ἐγὼ μὲν οὐδέν' ἠγοῦμαι. οὐ μὴν
 οὐδ' ἐκείνω συμφέρει ξένους κρατῆσαι τῶν Ἑλληνικῶν·
 οἱ γὰρ ἡμῶν κρατήσαντες ἐκείνου γε πάλαι κρείττους
 30 ὑπάρχουσιν· βούλεται δ' ἐκείνος οὐκ ἀνελὼν ἡμᾶς ἐπ'

ἄλλοις εἶναι, ἀλλὰ μάλιστα μὲν πάντων, εἰ δὲ μή γε, τῶν ὑπαρχόντων δούλων ἑαυτῷ νῦν ἄρχειν.

- 33 Εἰ τοίνυν τις οἶεται Θηβαίους ἔσεσθαι μετ' ἐκείνου, ἔστι μὲν χαλεπὸς πρὸς ὑμᾶς ὁ περὶ τούτων λόγος (διὰ γὰρ τὸ μισεῖν αὐτοὺς οὐδ' ἂν ἀληθὲς οὐδὲν ἠδέως ἀγα- 5 θὸν περὶ αὐτῶν ἀκούσαίτε): οὐ μὴν ἀλλὰ δεῖ τοὺς περὶ πραγμάτων μεγάλων σκοποῦντας μηδένα συμφέροντα λογισμὸν παραλιπεῖν διὰ μηδεμίαν πρόφασιν. ἐγὼ τοίνυν οἶμαι τοσοῦτον ἀπέχειν Θηβαίους τοῦ μετ' ἐκείνου ποτ' 34 ἂν ἐλθεῖν ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας, ὥστε πολλῶν ἂν χρημάτων, 10 εἰ ἔχοιεν δοῦναι, πρίασθαι γενέσθαι τιν' αὐτοῖς καιρὸν δι' οὗ τὰς προτέρας ἀναλύσονται πρὸς τοὺς Ἑλληνας ἀμαρτίας. εἰ δ' ἄρα παντάπασί τις οὕτως οἶεται φύσει δυστυχεῖς Θηβαίους εἶναι, ἐκεῖνό γε δήπουθεν ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι Θηβαίων τὰ κείνου φρονούντων, ἀνάγκη 15 τοὺς τούτων ἐχθροὺς τὰ τῶν Ἑλλήνων φρονεῖν.
- 35 Ἐγὼμαι τοίνυν | ἐγὼ ταύτην τὴν τάξιν τοῦ δικαίου 188 καὶ τοὺς μετ' αὐτῆς ὄντας κρείττους τῶν προδοτῶν καὶ τοῦ βαρβάρου ἔσεσθαι πρὸς ἅπαντα. ὥστ' οὔτε φοβεῖσθαι φημι δεῖν πέρα τοῦ μετρίου, οὐδ' ὑπαχθῆναι προ- 20 τέρους ἐκφέρειν τὸν πόλεμον. καὶ μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδέν' ἂν εἰκότως Ἑλλήνων φοβηθέντα τὸν πόλεμον 36 τοῦτον ὄρω. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν αὐτῶν ὅτι, τέως μὲν κοι- 25 νὸν ἐχθρὸν ἐκείνον ὑπειληφότες ὠμονόουν ἀλλήλοις, πολλῶν ἀγαθῶν ἦσαν κύριοι, ἐπειδὴ δὲ φίλον αὐτὸν 25 νομίσαντες αὐτοῖς ὑπάρχειν περὶ τῶν πρὸς ἑαυτοὺς διη- νέχθησαν διαφορῶν, ὅσ' ἂν οὐδὲ καταρώμενος ἠῦρέ τις αὐτοῖς, τοσαῦτα πεπόνθασιν κακά; εἴθ' ὃν ἡ τύχη καὶ τὸ δαιμόνιον φίλον μὲν ἀλυσιτελῆ, συμφέροντα δ' ἐχθρὸν ἐμφανίζει, τοῦτον ἡμεῖς φοβώμεθα; μηδαμῶς· ἀλλὰ μηδ' 30

- ἀδικῶμεν αὐτόν, ἡμῶν ἔνεκα καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλή- 37 νων ταραχῆς καὶ ἀπιστίας· ἐπεὶ εἴ γ' ὁμοθυμαδὸν ἦν 37 μετὰ πάντων ἐπιθέσθαι μόνω, οὐδ' ἀδικεῖν ἡμᾶς ἐκείνον ἀδίκημ' ἂν ἔθηκα. ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' οὐχ οὕτως ἔχει, φυ- 5 λάττεσθαι φημι δεῖν μὴ πρόφασιν δῶμεν βασιλεῖ τοῦ τὰ δίκαι' ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ζητεῖν· ἡσυχίαν μὲν γὰρ ἐχόντων ὑμῶν ὑποπτος ἂν εἴη τοιοῦτόν τι πράττων, πόλεμον δὲ ποιησαμένων προτέρων εἰκότως ἂν δοκοίη 10 διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐχθραν τοῖς ἄλλοις φίλος εἶναι βού- 38 λεσθαι. μὴ οὖν ἐξελέγξῃθ' ὡς κακῶς ἔχει τὰ Ἑλληνικά, 38 συγκαλοῦντες ὅτ' οὐ πείσονται, καὶ πολεμοῦντες ὅτ' οὐ δυνήσεσθε· ἀλλ' ἔχεθ' ἡσυχίαν θαρροῦντες καὶ παρα- σκευαζόμενοι, καὶ βούλεσθ' ἀπαγγέλλεσθαι μὲν περὶ ὑμῶν | 189 πρὸς βασιλέα, μὴ μὰ Δί' ὡς ἀποροῦσιν ἢ φοβοῦνται ἢ 15 θοροβοῦνται πάντες [οἱ Ἑλληνες καὶ Ἀθηναῖοι], πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλ' ὅτι, εἰ μὲν μὴ τοῖς Ἑλλησιν ὁμοίως 39 αἰσχρὸν ἦν τὸ ψεύδεσθαι καὶ ἐπιορκεῖν ὥσπερ ἐκείνω κα- λόν, πάλαι ἂν ἐπ' αὐτόν ὑμεῖς ἐπορεύεσθε, νῦν δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν ποιήσαίτε, ὑμῶν ἔνεκ' αὐτῶν, εὐχεσθε δὲ 20 πᾶσι τοῖς θεοῖς τὴν αὐτὴν λαβεῖν παράνοιαν ἐκείνου ἦνπερ ποτὲ τοὺς προγόνους αὐτοῦ. καὶ ταῦτ' ἂν ἐπλή- σκοπεῖν αὐτῷ, οὐκ ὀλιγώρως ὑμᾶς βουλευομένους εὐρή- 30 σει. ἐκ μὲν γε τῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους πολέμων 40 σύνοιδεν τὴν πόλιν εὐδαίμονα καὶ μεγάλην γεγεννημένην, 25 ἐκ δὲ τῆς ἡσυχίας ἧς ἦγέν ποτε, οὐδεμιᾶς τῶν ἄλλων Ἑλληνίδων πόλεων τοσοῦτον ὅσον νῦν ὑπεραίρουσαν. καὶ μὴν καὶ τοὺς Ἑλληνας ὄρω δεομένους ἦτοι τινὸς ἐκουσίου ἢ ἀκουσίου διαλλακτοῦ, τοῦτον δ' αὐτὸν ἂν οἶδεν φανέντ' αὐτοῖς, εἰ πόλεμον κινολῆ. ὥστε καὶ γνώ- 30 ρημα καὶ πίστ' αὐτῷ τῶν ἀπαγγελλόντων ἀκούειν ἔσται.

41 Ἴνα δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μὴ μακρὰ λίαν λέγων ἐνοχλῶ, τὰ κεφάλαι' ὧν συμβουλεύω φράσας ἄπειμι. παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθροὺς κελεύω, ἀμύνεσθαι δὲ βασιλέα καὶ πάντας, ἐὰν ἀδικεῖν ἐπιχειρῶσιν, ταύτῃ τῇ αὐτῇ δυνάμει φημι δεῖν, ἄρχειν δὲ μηδενὸς μήτε λόγου μήτ' ἔργου ἀδίκου, τὰ δ' ἔργ' ἡμῶν ὅπως ἄξια τῶν προγόνων ἔσται σκοπεῖν, μὴ τοὺς ἐπὶ τοῦ βήματος λόγους. κὰν ταῦτα ποιῆτε, καὶ ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τοῖς τάναντία πείθουσι συμφέροντα πράξετε· οὐ γὰρ ὀργισθ' αὐτοῖς ὕστερον, νῦν ἀμαρτόντες.

10

XV

190 ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΡΟΔΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΤΠΟΘΕΣΙΣ

Τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον <ἤραντο> πρὸς Ἀθηναίους Χίοι καὶ Ῥόδιοι καὶ Βυζάντιοι, πρότερον μὲν αὐτῶν ὑπήκοοι γεγονότες, τότε δ' ἀλλήλοις συμμαχίαν πεποιημένοι κατὰ τῶν Ἀθηναίων. γείτονες δ' ὄντες οἱ Ῥόδιοι τῇ Καρίᾳ πρὸς τὸν ταύτης ὑπαρχον Μαύσωλον οἰκείως ἔχειν ἐδόκουν. ὁ δὲ κατ' ὀλίγον πιστευόμενος ὑπ' αὐτῶν ἐπιβουλήν κατὰ τοῦ δήμου συνεστήσατο, καὶ τὴν δημοκρατίαν τῶν Ῥοδίων ἀφελόμενος ὀλίγοις τοῖς δυνατωτάτοις τὴν πόλιν κατεδούλωσεν. συμβουλεύει τοίνυν ὁ Δημοσθένης μὴ περιορᾶν ταῦτα, ἀλλὰ βοηθεῖν τῷ δήμῳ τῶν Ῥοδίων, συμφέρον λέγων τοῖς Ἀθηναίοις τὸ δημοκρατεῖσθαι τὰς πόλεις. εἰ δ' ἡδίκηκασιν ἡμᾶς Ῥόδιοι, φησὶν, ἀλλὰ πρόπον ἔστιν ἡμῖν καὶ σύνηδες τὸ καὶ τοὺς λυπήσαντάς τι τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν καὶ μὴ μνησικακεῖν ἀμαρτάνουσιν εἰς τὴν πόλιν.

15 Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι περὶ τηλικούτων ^{Prooem. XXVII} βουλευομένων διδόναι παρορησίαν ἐκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δ' οὐδεπώποθ' ἡγησάμην χαλεπὸν τὸ διδά-
191 ξαι τὰ βέλτισθ' ὑμᾶς (ὡς γὰρ εἰπεῖν ἀπλῶς, ἅπαντες ὑπάρχειν ἐγνωκότες μοι δοκεῖτε), ἀλλὰ τὸ πείσαι πράττειν
20 ταῦτα· ἐπειδὴν γὰρ τι δόξη καὶ ψηφισθῆ, τότε ἴσον τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει ὅσονπερ πρὶν δόξαι. ἔστι μὲν οὖν ἐν 2
ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ τοὺς

διὰ τὴν αὐτῶν ὕβριν ὑμῖν πολεμήσαντας οὐ πάλαι, νῦν
 ἐν ὑμῖν μόνοις τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας.
 ἄξιον δ' ἡσθῆναι τῷ παρόντι καιρῷ· συμβήσεται γάρ,
 ἐὰν ἂν χρηθὴ βουλευέσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ, τὰς παρὰ τῶν δια-
 βαλλόντων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας ἔργῳ μετὰ δό- 5
 3 ξης καλῆς ἀπολύσασθαι. ἠτιάσαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς ἐπι-
 βουλεύειν αὐτοῖς Χίιοι καὶ Βυζάντιοι καὶ Ῥόδιοι, καὶ διὰ
 ταῦτα συνέστησαν ἐφ' ἡμᾶς τὸν τελευταῖον τουτουὶ πό-
 λεμον· φανήσεται δ' ὁ μὲν πρυτανεύσας ταῦτα καὶ πεί-
 σασ Μαύσωλος, φίλος εἶναι φάσκων Ῥοδίων, τὴν ἔλευ- 10
 θερίαν αὐτῶν ἀφηρημένος, οἱ δ' ἀποδείξαντες ἑαυτοὺς
 συμμάχους Χίιοι καὶ Βυζάντιοι τοῖς ἀτυχήμασιν αὐτῶν οὐ
 4 βεβοηθηκότες, ὑμεῖς δ', οὓς ἐφοβοῦντο, μόνοι τῶν πάν-
 των τῆς σωτηρίας αὐτοῖς αἴτιοι. ἐκ δὲ τοῦ ταῦθ' ὑφ'
 ἀπάντων ὀφθῆναι ποιήσετε τοὺς πολλοὺς ἐν ἀπάσαις ταῖς 15
 πόλεσι τοῦτο ποιῆσθαι σύμβολον τῆς αὐτῶν σωτηρίας,
 ἐὰν ὑμῖν ὧσιν φίλοι, οὐ μείζον οὐδὲν ἂν ὑμῖν γένοιτ' ἀγα-
 θόν, ἢ παρὰ πάντων ἐκόντων ἀνυπόπτου τυχεῖν εὐνοίας.
 5 Θαυμάζω δ' ὅτι τοὺς αὐτοὺς ὁρῶ ὑπὲρ μὲν Αἰγυπτίων
 τάναντία πράττειν βασιλεῖ τὴν πόλιν πείθοντας, ὑπὲρ 20
 δὲ τοῦ Ῥοδίων δήμου φοβουμένους τὸν ἄνδρα τοῦτον.
 καίτοι τοὺς μὲν Ἕλληνας ὄντας ἅπαντες ἴσασι, τοὺς δ'
 6 ἐν τῇ ἀρχῇ|τῇ κείνου μεμερισμένους. οἶμαι δ' ὑμῶν 192
 μνημονεύειν ἐνίοις, ὅτι ἡνίκ' ἐβουλεύεσθ' ὑπὲρ τῶν
 βασιλικῶν, παρελθὼν πρῶτος ἐγὼ παρήνεσα, οἶμαι δὲ 25
 μόνος ἢ δεύτερος εἰπεῖν, ὅτι μοι σωφρονεῖν ἂν δοκεῖτε,
 εἰ τὴν πρόφασιν τῆς παρασκευῆς μὴ τὴν πρὸς ἐκείνου
 11. 41 ἔχθραν ποιῶσθε, ἀλλὰ παρασκευάζοισθε μὲν πρὸς τοὺς
 ὑπάρχοντας ἐχθρούς, ἀμύνοισθε δὲ κἀκείνου, ἐὰν ὑμᾶς
 ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ. καὶ οὐκ ἐγὼ μὲν εἶπον ταῦθ', ὑμῖν δ' 30

οὐκ ἐδόκουν ὀρθῶς λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὑμῖν ἠρεσκεν ταῦτα.
 ἀκόλουθος τοίνυν ὁ νῦν λόγος ἐστὶ μοι τῷ τότε ῥηθέντι. 7
 ἐγὼ γάρ, εἰ βασιλεὺς παρ' αὐτὸν ὄντα με σύμβουλον
 ποιοῖτο, ταῦτ' ἂν αὐτῷ παραινέσαιμ' ἅπερ ὑμῖν, ὑπὲρ μὲν
 5 τῶν αὐτοῦ πολεμεῖν, ἐὰν τις ἐναντιῶται τῶν Ἑλλήνων,
 ὧν δὲ μηδὲν αὐτῷ προσήκει, τούτων μηδ' ἀντιποιεῖσθαι
 τὴν ἀρχήν. εἰ μὲν οὖν ὅλως ἐγνώκατ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 8
 ὅσων ἂν βασιλεὺς ἐγκρατῆς γένηται φθάσας ἢ παρακρου-
 σάμενός τινος τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, παραχωρεῖν, οὐ καλῶς
 10 ἐγνώκατε, ὡς ἐγὼ κρίνω· εἰ δ' ὑπὲρ τῶν δικαίων καὶ πο-
 λεμεῖν, ἂν τούτου δέη, καὶ πάσχειν ὅτιοῦν οἴεσθε χρῆναι,
 πρῶτον μὲν ὑμῖν ἦττον δεήσει τούτων, ὅσῳ ἂν μᾶλλον
 ἐγνωκότες ἦτε ταῦτα, ἐπειθ' ἂν προσήκει φρονεῖν δόξετε.
 Ὅτι δ' οὐδὲν καινὸν οὐτ' ἐγὼ λέγω νῦν κελεύων Ῥο- 9
 15 ὄλους ἐλευθεροῦν, οὐθ' ὑμεῖς, ἂν πεισθῆτε, ποιήσετε,
 τῶν γεγενημένων ὑμᾶς τι καὶ συνεννηνοχότων ὑπομνήσω.
 ὑμεῖς ἐξεπέμψατε Τιμόθεον ποτ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
 193 βοηθήσοντ' Ἀριοβαρζάνη, προσγράψαντες τῷ ψηφίσματι
 „μὴ λύοντα τὰς σπονδὰς τὰς πρὸς τὸν βασιλέα“. ἰδὼν δ'
 20 ἐκείνος τὸν μὲν Ἀριοβαρζάνην φανερῶς ἀφροστώτα τοῦ
 βασιλέως, Σάμον δὲ φρουρουμένην ὑπὸ Κυπροθέμιδος,
 ὃν κατέστησε Τιγράνης ὁ βασιλέως ὑπαρχος, τῷ μὲν
 ἀπέγνω μὴ βοηθεῖν, τὴν δὲ προσκαθεζόμενος καὶ βοη-
 25 θήσας ἠλευθέρωσεν· καὶ μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐ 10
 γέγονεν πόλεμος διὰ ταῦθ' ὑμῖν. οὐ γὰρ ὁμοίως οὐδεὶς
 ὑπὲρ τε τοῦ πλεονεκτεῖν πολεμήσειεν ἂν καὶ τῶν ἑαυτοῦ,
 ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν ἐλαττοῦνται μέχρι τοῦ δυνατοῦ πάντες
 πολεμοῦσιν, ὑπὲρ δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν οὐχ οὕτως, ἀλλ'
 ἐφρίενται μὲν, ἐὰν τις ἐᾷ, ἐὰν δὲ κωλυθῶσιν, οὐδὲν ἰδι-
 30 κηκέναι τοὺς ἐναντιωθέντας αὐτοῖς ἡγοῦνται.

- 11 Ὅτι δ' οὐδ' ἂν ἐναντιωθῆναι μοι δοκεῖ τῇ πράξει ταύτῃ
 νῦν Ἀρτεμισία τῆς πόλεως οὔσης ἐπὶ τῶν πραγμάτων,
 μικρὸν ἀκούσαντες σκοπεῖτ' εἴτ' ὀρθῶς λογίζομαι ταῦτ'
 εἴτε μή. ἐγὼ νομίζω, πράττοντος μὲν ἐν Αἰγύπτῳ πάνθ'
 ὡς ὤρμηκεν βασιλέως, σφόδρ' ἂν Ἀρτεμισίαν πειραθῆναι 5
 περιποιῆσαι Ῥόδον αὐτῶ, οὐ τῇ βασιλείῳ εὐνοίᾳ, ἀλλὰ
 τῶ βούλεσθαι πλησίον αὐτῆς διατρέβοντος ἐκείνου μεγά-
 λην εὐεργεσίαν καταθέσθαι πρὸς αὐτόν, ἵν' ὡς οἰκειότατ'
 12 αὐτὴν ἀποδέχεται· πράττοντος δ' ὡς λέγεται, καὶ διη-
 μαρτηκότος οἷς ἐπεχείρησεν, ἡγεῖσθαι τὴν νῆσον ταύτην, 10
 ὅπερ ἔστιν, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἂν εἶναι βασιλεὶ χρησίμην
 ἐν τῷ παρόντι, τῆς δ' αὐτῆς ἀρχῆς ἐπιτέλχισμα πρὸς τὸ
 μηδ' ὀτιοῦν παρακινεῖν. ὥστε μοι δοκεῖ μᾶλλον ἂν ὑμᾶς
 ἔχειν, μὴ φανερώς αὐτῆς ἐνδούσης, ἢ κείνου λαβεῖν βού-
 λεσθαι. οἶμαι μὲν οὖν οὐδὲ βοηθήσειν αὐτήν, ἂν δ' ἄρα 194
 13 τοῦτο ποιῆ, φάυλως καὶ κακῶς. ἐπεὶ καὶ βασιλέα γε, ὅτι 16
 μὲν ποιήσει μὰ Δί' οὐκ ἂν εἶποιμ' ἔγωγ' ὡς οἶδα, ὅτι
 μέντοι συμφέρει τῇ πόλει δῆλον ἤδη γενέσθαι πότερ'
 ἀντιποιήσεται τῆς πόλεως τῆς Ῥοδίων ἢ οὐ, τοῦτ' ἂν
 ἰσχυρισάμην· οὐ γὰρ ὑπὲρ Ῥοδίων βουλευτέον, ὅταν 20
 ἀντιποιῆται, μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν πάν-
 των Ἑλλήνων.
 14 Οὐ μὴν οὐδ' ἂν εἰ δι' αὐτῶν εἶχον τὴν πόλιν οἱ νῦν
 ὄντες ἐν αὐτῇ Ῥόδιοι, παρήνεσ' ἂν ὑμῖν τούτους ἐλέ-
 σθαι, οὐδ' εἰ πάνθ' ὑπισχυνοῦνθ' ὑμῖν ποιήσειν. ὁρῶ 25
 γὰρ αὐτοὺς τὸ μὲν πρῶτον, ὅπως καταλύσωσιν τὸν δή-
 μον, προσλαβόντας τινὰς τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ δὲ τοῦτ'
 ἔπραξαν, πάλιν ἐκβαλόντας τούτους· τοὺς οὖν μηδετέροις
 πιστῶς κεχρημένους οὐδ' ἂν ὑμῖν βεβαίους ἡγοῦμαι γε-
 15 νέσθαι συμμάχους. καὶ ταῦτ' οὐδεπώποτ' εἶπον ἂν, εἰ 30

τῷ Ῥοδίων δήμῳ μόνον ἡγούμην συμφέρειν· οὔτε γὰρ
 προξενῶ τῶν ἀνδρῶν οὔτ' ἰδίᾳ ξένος αὐτῶν οὐδεὶς ἐστί
 μοι. οὐ μὴν οὐδ' εἰ ταῦτ' ἀμφοτέρ' ἦν, εἰ μὴ συμφέρειν
 ὑμῖν ἡγούμην, εἶπον ἂν, ἐπεὶ Ῥοδίοις γ', εἰ οἶόν τε τοῦτ'
 5 εἰπεῖν τῷ συναγορεύοντι τῇ σωτηρίᾳ αὐτῶν, συγχαίρω
 τῶν γεγεννημένων. τοῦ κομίσασθαι γὰρ τὰ ὑμέτερ' ὑμῖν
 φθονήσαντες τὴν ἑαυτῶν ἐλευθερίαν ἀπολωλέκασιν, καὶ
 παρὸν αὐτοῖς Ἑλλησι καὶ βελτίοσιν αὐτῶν [ὑμῖν] ἐξ ἴσου
 συμμαχεῖν, βαρβάροις καὶ δούλοις, οὓς εἰς τὰς ἀκροπό-
 10 λεις παρῆνται, δουλεύουσιν. ὀλίγου δὲ δέω λέγειν, ἐὰν 16
 195 αὐτοῖς ὑμεῖς ἐθέλησητε βοηθῆσαι, ὡς καὶ συνενήνοχε
 ταῦτ' αὐτοῖς· εὐ μὲν γὰρ πράττοντες οὐκ οἶδ' εἰ ποτ'
 ἂν εὐ φρουῆσαι ἠθέλησαν, ὄντες Ῥόδιοι, ἔργῳ δὲ πει-
 ραθέντες καὶ διδαχθέντες ὅτι πολλῶν κακῶν ἢ ἄνοι'
 15 αἰτία τοῖς πολλοῖς γίννεται, τάχ' ἂν, εἰ τύχοιεν, σωφρο-
 νέστεροι πρὸς τὸν λοιπὸν τοῦ χρόνου γένοιοντο. τοῦτο
 δ' οὐ μικρὰν ὠφέλειαν αὐτοῖς ἡγοῦμαι. φημί δὴ χρῆναι
 πειρᾶσθαι σώζειν τοὺς ἄνδρας καὶ μὴ μνησικακεῖν, ἐν-
 θυμουμένους ὅτι πολλὰ καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευ-
 20 σάντων ἐξηπάτησθε, ὧν οὐδενὸς αὐτοὶ δοῦναι δίκην δι-
 καιον ἂν εἶναι φήσαιτε.

Ὅρατε δὲ κάκεῖν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι πολλοὺς 17
 ὑμεῖς πολέμους πεπολεμήκατε καὶ πρὸς δημοκρατίας καὶ
 πρὸς ὀλιγαρχίας. καὶ τοῦτο μὲν ἴστε καὶ αὐτοί· ἀλλ' ὑπὲρ
 25 ὧν πρὸς ἑκατέρους ἔσθ' ὑμῖν ὁ πόλεμος, τοῦτ' ἴσως ὑμῶν
 οὐδεὶς λογίζεται. ὑπὲρ τίνων οὖν ἐστίν; πρὸς μὲν τοὺς
 δήμους ἢ περὶ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων, οὐ δυνηθέντων
 δημοσίᾳ διαλύσασθαι ταῦτα, ἢ περὶ γῆς μέρους ἢ ὄρων
 ἢ φιλονικίας ἢ τῆς ἡγεμονίας, πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχίας
 30 ὑπὲρ μὲν τούτων οὐδενός, ὑπὲρ δὲ τῆς πολιτείας καὶ τῆς

18 ἐλευθερίας· ὥστ' ἔγωγ' οὐκ ἂν ὀκνήσαιμ' εἰπεῖν μᾶλλον
 ἠγεῖσθαι συμφέρειν δημοκρατουμένους τοὺς Ἑλληνας
 ἅπαντας πολεμεῖν ὑμῖν ἢ ὀλιγαρχουμένους φίλους εἶναι.
 πρὸς μὲν γὰρ ἐλευθέρους ὄντας οὐ χαλεπῶς ἂν εἰρήνην
 ὑμᾶς ποιήσασθαι νομίζω, ὁπότε βουληθείητε, πρὸς δ' 5
 ὀλιγαρχουμένους οὐδὲ τὴν φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω· οὐ γὰρ
 ἔσθ' ὅπως ὀλίγοι πολλοῖς καὶ ζητοῦντες ἄρχειν τοῖς μετ'
 ἰσηγορίας ζῆν ἠρημένοις εὖνοι γένοιντ' ἂν.

19 Θαυμάζω δ' εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἠγεῖται Χίων ὀλιγαρχου- 196
 μένων καὶ Μυτιληναίων, καὶ νυνὶ Ῥοδίων καὶ πάντων 10
 ἀνθρώπων ὀλίγου δέω λέγειν εἰς ταύτην τὴν δουλείαν
 ὑπαγομένων συγκινδυνεύειν τὴν παρ' ἡμῖν πολιτείαν,
 μηδὲ λογίζεται τοῦθ' ὅτι οὐκ ἔστιν ὅπως, εἰ δι' ὀλιγαρ-
 χίας ἅπαντα συστήσεται, τὸν παρ' ὑμῖν δῆμον ἐάσουσιν.
 ἴσασι γὰρ οὐδένας ἄλλους πάλιν εἰς ἐλευθερίαν τὰ πράγ- 15
 ματ' ἂν ἐξάγοντας· ὅθεν δὴ κακὸν αὐτοῖς ἂν τι γενέσθαι
 20 προσδοκῶσιν, τοῦτ' ἀνελεῖν βουλήσονται. τοὺς μὲν οὖν
 ἄλλους τοὺς ἀδικοῦντάς τινες αὐτῶν τῶν κακῶς πεπον-
 θότων ἐχθροὺς ἠγεῖσθαι χρή· τοὺς δὲ τὰς πολιτείας
 καταλύοντας καὶ μεθιστάντας εἰς ὀλιγαρχίαν κοινούς 20
 ἐχθροὺς παραινῶ νομίζειν ἀπάντων τῶν ἐλευθερίας
 21 ἐπιθυμούντων. ἔπειτα δίκαιον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δημο-
 κρατουμένους αὐτοὺς τοιαῦτα φρονοῦντας φαίνεσθαι
 περὶ τῶν ἀτυχούντων δῆμων, οἷάπερ ἂν τοὺς ἄλλους
 ἀξιῶσαιτε φρονεῖν περὶ ὑμῶν, εἴ ποθ', ὃ μὴ γένοιτο, 25
 τοιοῦτό τι συμβαίη. καὶ γὰρ εἰ δίκαιά τις φήσει Ῥοδίους
 πεπονθέναι, οὐκ ἐπιτήδειος ὁ καιρὸς ἐφησθῆναι· δεῖ γὰρ
 τοὺς εὐτυχοῦντας περὶ τῶν ἀτυχούντων ἀεὶ φαίνεσθαι
 τὰ βέλτιστα βουλευομένους, ἐπειδήπερ ἄδηλον τὸ μέλλον
 ἅπασιν ἀνθρώποις. 30

Ἀκούω δ' ἐγὼ πολλάκις ἐνταυθὶ παρ' ὑμῖν τινῶν λε- 22
 γόντων ὡς, ὅτ' ἠτύχησεν ὁ δῆμος ἡμῶν, συνεβουλήθησάν
 τινες αὐτὸν σωθῆναι· ὦν ἐγὼ μόνων Ἀργείων ἐν τῷ
 παρόντι μνησθήσομαι βραχὺ τι. οὐ γὰρ ἂν ὑμᾶς βουλοί-
 5 μην, δόξαν ἔχοντας τοῦ σώζειν τοὺς ἀτυχοῦντας ἀεὶ,
 197 χείρους Ἀργείων ἐν ταύτῃ τῇ πράξει φανῆναι, οἳ χώραν
 ὁμορον τῇ Λακεδαιμονίων οἰκοῦντες, ὄρωντες ἐκείνους
 γῆς καὶ θαλάττης ἄρχοντας, οὐκ ἀπώκησαν οὐδ' ἐφο-
 βήθησαν εὐνοικῶς ὑμῖν ἔχοντες φανῆναι, ἀλλὰ καὶ πρέ-
 10 σβεις ἐλθόντας ἐκ Λακεδαιμονος, ὡς φασιν, ἐξαιτήσουτάς
 τινες τῶν φυγάδων τῶν ὑμετέρων ἐψηφίσαντο, ἐὰν μὴ
 πρὸ ἡλίου δύντος ἀπαλλάττωνται, πολεμίους κρινεῖν.
 εἴτ' οὐκ αἰσχρὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὸ μὲν Ἀργείων 23
 πλῆθος οὐκ ἐφοβήθη τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν ἐν ἐκεί-
 15 νοις τοῖς καιροῖς οὐδὲ τὴν ῥώμην, ὑμεῖς δ' ὄντες Ἀθη-
 ναῖοι βάρβαρον ἄνθρωπον, καὶ ταῦτα γυναῖκα, φοβή-
 σεσθε; καὶ μὴν οἱ μὲν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν ὅτι πολλάκις
 ἠττηνται [ὑπὸ] Λακεδαιμονίων, ὑμεῖς δὲ νενικήκατε μὲν
 πολλάκις βασιλέα, ἠττησθε δ' οὐδ' ἅπαξ οὔτε τῶν δού-
 20 λων τῶν βασιλέως οὔτ' αὐτοῦ ἐκείνου· εἰ γὰρ τί που
 κεκράτηκε τῆς πόλεως βασιλεύς, ἢ τοὺς πονηροτάτους
 τῶν Ἑλλήνων καὶ προδότας αὐτῶν χρήμασι πείσας ἢ
 οὐδαμῶς ἄλλως κεκράτηκε. καὶ οὐδὲ τοῦτ' αὐτῷ συνενή- 24
 νοχεν, ἀλλ' ἅμ' εὐρήσεται αὐτὸν τὴν τε πόλιν διὰ Λακε-
 25 δαιμονίων ἀσθενῆ ποιήσαντα καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ βασι-
 λείας κινδυνεύσαντα πρὸς Κλέαρχον καὶ Κῦρον. οὔτ'
 οὖν ἐκ φανεροῦ κεκράτηκεν οὔτ' ἐπιβουλεῦσαι συνενή-
 νοχεν αὐτῷ. ὄρω δ' ὑμῶν ἐνίους Φιλίππου μὲν ὡς ἄρ'
 οὐδενὸς ἀξίου πολλάκις ὀλιγωροῦντας, βασιλέα δ' ὡς
 30 ἰσχυρὸν ἐχθρὸν οἷς ἂν προέλῃται φοβουμένους. εἰ δὲ

τὸν μὲν ὡς φαῦλον οὐκ ἀμυνόμεθα, τῷ δ' ὡς φοβερῷ πάνθ' ὑπείξομεν, πρὸς τίνας | ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι παρα- 198
ταξόμεθα;

25 Εἰσὶ δὲ τινες ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι παρ' ὑμῖν δεινότα-
τοι τὰ δίκαια λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πρὸς ὑμᾶς, οἷς 5
παραινέσαιμ' ἂν ἔγωγε τοσοῦτον μόνον, ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς
τοὺς ἄλλους ζητεῖν τὰ δίκαια λέγειν, ἵν' αὐτοὶ τὰ προσ-
ήκοντα πρῶτοι φαίνωνται ποιοῦντες· ὡς ἔστ' ἄτοπον
περὶ τῶν δικαίων ὑμᾶς διδάσκειν αὐτὸν οὐ δίκαια ποι-
οῦντα· οὐ γὰρ ἔστι δίκαιον ὄντα πολίτην τοὺς καθ' ὑμῶν 10
26 λόγους, ἀλλὰ μὴ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐσκέφθαι. φέρε γὰρ
πρὸς θεῶν σκοπεῖτε, τί δήποτ' ἐν Βυζαντίῳ οὐδεὶς ἐσθ'
ὁ διδάξων ἐκείνους μὴ καταλαμβάνειν Χαλκηδόνα, ἢ
βασιλέως μὲν ἔστιν, εἴχετε δ' αὐτήν ὑμεῖς, ἐκείνοις δ'
οὐδαμόθεν προσήκεν· μηδὲ Σηλυμβρίαν, πόλιν ὑμετέραν 15
ποτὲ σύμμαχον οὔσαν, ὡς αὐτοὺς συντελεῖ ποιεῖν καὶ
Βυζαντίων ὀρθρῶς τὴν τούτων χώραν παρὰ τοὺς ὄρκους
καὶ τὰς συνθήκας, ἐν αἷς αὐτονόμους τὰς πόλεις εἶναι
27 γέγραπται; οὐδὲ Μαύσωλον ζῶντα, οὐδὲ τελευτήσαντος
ἐκείνου τὴν Ἀρτεμισίαν οὐδεὶς ἐσθ' ὁ διδάξων μὴ κατα- 20
λαμβάνειν Κῶν καὶ Ρόδου καὶ ἄλλας ἑτέρας πόλεις Ἑλλη-
νίδας, ὧν βασιλεὺς ὁ κελύων δεσπότης ἐν ταῖς συνθήκαις
ἀπέστη τοῖς Ἑλλησι, καὶ περὶ ὧν πολλοὺς κινδύνους καὶ
καλοὺς ἀγῶνας οἱ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἑλληνες
ἐποίησαντο. εἰ δ' ἄρα καὶ λέγει τις ἀμφοτέροις αὐτοῖς, 25
28 ἀλλ' οἷ γε πεισόμενοι τούτοις, ὡς ἔοικεν, οὐκ εἰσίν. ἐγὼ
δὲ δίκαιον μὲν εἶναι νομίζω κατάγειν τὸν Ῥοδίων δῆμον·
οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ δίκαιον ἦν, ὅταν εἰς ἃ ποιοῦσιν
οὗτοι βλέπω, προσήκειν οἷμαι παραινεῖν | κατάγειν. διὰ 199
τί; ὅτι πάντων μὲν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὰ δίκαια ποιεῖν 30

ὠρμηκότεων αἰσχροὺν ἡμᾶς μόνους μὴ θέλειν, ἀπάντων
δὲ τῶν ἄλλων ὅπως ἀδικεῖν δυνήσονται παρασκευαζο-
μένων μόνους ἡμᾶς τὰ δίκαια προτείνεσθαι, μηδενὸς
ἀντιλαμβανομένους, οὐ δικαιοσύνην ἀλλ' ἀνανδρίαν
5 ἡγοῦμαι· ὁρῶ γὰρ ἅπαντας πρὸς τὴν παροῦσαν δύναμιν
τῶν δικαίων ἀξιουμένους. καὶ παράδειγμα λέγειν ἔχω 29
τούτου πᾶσιν ὑμῖν γνώριμον. εἰσὶ συνθηκαὶ τοῖς Ἑλλησι
διτταὶ πρὸς βασιλέα, ἃς ἐποίησαθ' ἢ πόλις ἢ ἡμετέρα,
ἃς ἅπαντες ἐγκωμιάζουσι, καὶ μετὰ ταῦθ' ὕστερον Λακε-
10 δαιμόνιοι, ταύτας ὧν δὴ κατηγοροῦσι· καὶ ταύταις οὐχὶ
ταῦτ' αἰσχροῦς ἀμφοτέροις ὄρισταί. τῶν μὲν γὰρ ἰδίων
δικαίων τῶν ἐν ταῖς πολιτείαις οἱ νόμοι κοινὴν τὴν μετ-
ουσίαν ἔδοσαν καὶ ἴσην καὶ τοῖς ἀσθενέσι καὶ τοῖς ἰσχυ-
ροῖς· τῶν δ' Ἑλληνικῶν δικαίων οἱ κρατοῦντες ὄρισταί
15 τοῖς ἥττοσι γίνονται.

Ἐπειδὴ τοίνυν ὑμῖν ἐγνωκέναί τὰ δίκαια ποιεῖν ὑπάρ- 30
χει, ὅπως καὶ προᾶξαι ταῦτ' ἐφ' ὑμῖν ἔσται δεῖ σκοπεῖν.
ἔσται δὲ ταῦτ', ἐὰν ὑποληφθῆτε κοινοὶ προστάται τῆς
πάντων ἐλευθερίας εἶναι. εἰκότως δέ μοι δοκεῖ χαλεπώ-
20 τατον ὑμῖν εἶναι προᾶξαι τὰ δέοντα. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις
ἅπασιν ἀνθρώποις εἰς ἀγῶν ἔστιν ὁ πρὸς τοὺς προδή-
λους ἐχθρούς, ὧν ἂν κρατήσωσιν, οὐδὲν ἐμποδῶν αὐτοῖς
κυρίοις τῶν ἀγαθῶν εἶναι· ὑμῖν δ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι 31
δύο, οὗτός θ' ὁ καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ πρόσσεσθ' ἕτερος
25 τούτου πρότερος καὶ μείζων· δεῖ γὰρ ὑμᾶς βουλευομέ-
200 νους κρατῆσαι τῶν τάναντία τῇ πόλει παρ' ὑμῖν | πράτ-
τειν προηρημένων. ὅταν οὖν μηδὲν ἢ διὰ τούτους ἀκο-
νιτὶ τῶν δεόντων γενέσθαι, πολλῶν διαμαρτάνειν ὑμᾶς
εἰκότως συμβάλει. τοῦ μέντοι πολλοὺς ἀδεῶς ταύτην 32
30 τὴν τάξιν αἰρεῖσθαι τῆς πολιτείας, ἴσως μὲν αἰ παρὰ

τῶν μισθοδοτούντων αὐτοὺς ὠφέλεια μάλιστ' αἴτιαι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ἂν τις ἔχοι δικαίως αἰτιᾶσθαι. ἐχρῆν γὰρ ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν ὑμᾶς περὶ τῆς ἐν τῇ πολιτεῖα τάξεως ἢ περὶ τῆς ἐν ταῖς στρατείαις ἔχετε. τίς οὖν ἐστὶν αὕτη; ὑμεῖς τὸν λιπόντα 5 τὴν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τάξιν ταχθεῖσαν ἄτιμον οἴεσθε 33 προσήκειν εἶναι καὶ μηδενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν. χρῆν τοίνυν καὶ τοὺς τὴν ὑπὸ τῶν προγόνων τάξιν ἐν τῇ πολιτεῖα παραδεδομένην λιπόντας καὶ πολιτευομένους ὀλιγαρχικῶς ἀτίμους τοῦ συμβουλεύειν ὑμῖν αὐτοῖς 10 ποιεῖσθαι· νῦν δὲ τῶν μὲν συμμάχων τοὺς τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον ὑμῖν <νομιεῖν> ὁμομοκότας νομίζετ' εὐνουστάτους, τῶν δὲ πολιτευομένων οὓς ἴστε σαφῶς τοὺς τῆς πόλεως ἐχθροὺς ἠρημένους, τούτους πιστοτάτους ἠγείσθε. 15

34 Ἀλλὰ γὰρ οὐχ ὅτι τις κατηγορήσει τούτων ἢ τοῖς ἄλλοις ὑμῖν ἐπιπλήξει χαλεπὸν εὐρεῖν, ἀλλ' ἀφ' ὁποίων λόγων ἢ πράξεως ποίας ἐπανορθώσεται τις ἂν νῦν οὐκ ὀρθῶς ἔχει, τοῦτ' ἔργον εὐρεῖν. ἴσως μὲν οὖν οὐδὲ τοῦ παρόντος καιροῦ περὶ πάντων λέγειν· ἀλλ' ἐὰν ἂν προή- 20 ρησθε δυνηθῆτ' ἐπικυρῶσαι συμφερούση τινὶ πράξει, 35 καὶ τᾶλλ' ἂν ἴσως καθ' ἐν ἀεὶ βέλτιον ἔχοι. ἐγὼ μὲν οὖν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων τούτων ἐρωμένως, καὶ πράττειν ἄξια τῆς πόλεως, ἐν- 201 θυμουμένους ὅτι χαίρει ἀκούοντες, ὅταν τις ἐπαινῇ 25 τοὺς προγόνους ὑμῶν καὶ τὰ πεπραγμέν' ἐκείνοις διεξίη καὶ τὰ τρόπαια λέγη. νομίζετε τοίνυν ταῦτ' ἀναθεῖναι τοὺς προγόνους ὑμῶν οὐχ ἵνα θαυμάζητ' αὐτὰ θεωροῦντες, ἀλλ' ἵνα καὶ μιμησθε τὰς τῶν ἀναθέντων ἀρετάς.

XVI

ΥΠΕΡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΩΝ

ΤΙΠΟΘΕΣΙΣ

Ὅτε Λακεδαιμόνιοι νικηθέντες ὑπὸ Θηβαίων ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας εἰς κίνδυνον μέγαν κατέστησαν, ἀποστάντων Ἀρκάδων καὶ προσθεμένων τοῖς Θηβαίοις, Ἀθηναῖοι σύμμαχοι Λακεδαιμονίοις γενόμενοι διέσωσαν αὐτούς. ὕστερον δὲ 5 Λακεδαιμόνιοι τῶν κινδύνων ἀπαλλαγέντες καὶ προϊόντες πάλιν εἰς δύναμιν ἐπὶ Μεγάλην πόλιν τῆς Ἀρκαδίας ἤρχοντο, καὶ τοὺς Ἀθηναίους παρεκάλουν διὰ πρεσβείας κοινωνεῖν αὐτοῖς τοῦ πολέμου. πεπόμφασι δὲ καὶ οἱ Μεγαλοπολίται πρέσβεις Ἀθήναζε παρακαλοῦντες ὑπὲρ αὐτῶν. ὁ τοίνυν Δημοσθένης 10 συμβουλεύει μὴ περιορᾶν ἀναιρεθεῖσαν Μεγάλην πόλιν μηδ' εἰς ἰσχὺν προελθόντας Λακεδαιμονίους, συμφέρειν λέγων τοῖς Ἀθηναίοις τὸ μὴ φοβερὰν εἶναι τὴν Λακεδαίμονα.

202 Ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἀμαρτάνειν ὧ ἄνδρες Ἀθη-^{Prooem.}
ναῖοι καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις ^{VIII}
15 συνειρηκότες· ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἤκοντες, οὐχ ὑμῶν ὄντες πολῖται, πρὸς οὓς ἀμφότεροι πρεσβεύονται, κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ἦν δὲ τοῦτο μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον, τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν, καὶ τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἄνευ 20 φιλονικίας τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν ἀξιούντων. νῦν δ' 2

ἔγωγε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοι τὸ γινώσκεισθαι καὶ τὸ τῆ φωνῇ λέγειν Ἀττικιστί, πολλοὺς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας, τοὺς δὲ Λάκωνας αὐτῶν εἶναι νομίσαι. ἐγὼ δ' ὄρω μὲν ὡς χαλεπὸν τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστίν· συνεξηπατημένων γὰρ ὑμῶν, καὶ τῶν μὲν ταυτί, τῶν δὲ ταυτί βουλο- 5 μένων, ἂν τὰ μεταξὺ τις ἐγγειοῦ λέγειν κᾶθ' ὑμεῖς μὴ περιμένητε μαθεῖν, χαριεῖται μὲν οὐδετέροις, διαβεβλή- 3 σεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους· οὐ μὴν ἄλλ' αἰρήσομαι μᾶλλον αὐτός, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δοκεῖν φλυαρεῖν ἢ παρ' ἃ βέλτιστα νομίζω τῆ πόλει, προέσθαι τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατῆ- 10 σαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλ' ὕστερον, ἂν ὑμῖν βουλομένοις ἦ, δείξω· ἀπὸ δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑφ' ἀπάντων ἄρξομαι ἃ κράτιστα νομίζω διδάσκειν.

4 Οὐκ οὐδ' ἂν εἰς ἀντίποι, ὡς οὐ συμφέρει τῆ πόλει
 XXIII 102 καὶ Λακεδαιμονίους ἀσθενεῖς εἶναι καὶ Θηβαίους του- 203
 τουσί. ἔστι τοίνυν ἐν τινι τοιούτῳ καιρῷ τὰ πράγματα 16
 νῦν, εἴ τι δεῖ τοῖς εἰρημένοις πολλάκις παρ' ὑμῖν λόγοις
 τεκμηρῶσθαι, ὥστε Θηβαίους μὲν Ὀρχομενοῦ καὶ Θεσπιῶν
 καὶ Πλαταιῶν οἰκισθειῶν ἀσθενεῖς (ἂν) γενέσθαι, Λα-
 κεδαιμονίους δ', εἰ ποιήσονται τὴν Ἀρκαδίαν ὑφ' ἑαν- 20
 τοῖς καὶ Μεγάλην πόλιν ἀναιρήσουσιν, πάλιν ἰσχυροὺς
 5 γενήσεσθαι. σκεπτέον τοίνυν μὴ πρότερον τούσδε γενέ-
 σθαι φοβεροὺς καὶ μεγάλους ἐάσωμεν ἢ κείνοι μικροὶ
 γεγενήσονται, καὶ λάθωσιν ἡμᾶς πλείονι μείζους οἱ Λα-
 κεδαιμόνιοι γενόμενοι ἢ ὅσῳ τοὺς Θηβαίους ἐλάττους 25
 συμφέρει γενέσθαι. οὐ γὰρ ἐκείνῳ γ' ἂν εἴποιμεν, ὡς
 ἀνταλλάξασθαι βουλόμεθ' ἀντιπάλους Λακεδαιμονίους
 ἀντὶ Θηβαίων, οὐδὲ τοῦτ' ἔσθ' ὃ σπουδάζομεν, ἀλλ' ὅπως
 μηδέτεροι δυνήσονται μηδὲν ἡμᾶς ἀδικεῖν· οὕτω γὰρ ἂν
 ἡμεῖς μετὰ πλείστης ἀδείας εἴημεν. 30

Ἀλλὰ νῆ Δία ταῦτα μὲν οὕτως δεῖν ἔχειν φήσομεν, 6
 δεινὸν δ' εἰ, πρὸς οὓς παρεταττόμεθ' ἐν Μαντινείᾳ, τού-
 τους συμμάχους αἰρησόμεθα, εἴτα βοηθήσομεν τούτοις
 ἐναντὶ ἐκείνοις μεθ' ὧν τότε ἐκινδυνεύομεν. κάμοι ταῦτα
 5 δοκεῖ, προσδεῖσθαι δ' ἔτι τοῦ „τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθελόν-
 των τῶν ἐτέρων“. εἰ μὲν τοίνυν ἐθελήσουσιν εἰρήνην 7
 ἅπαντες ἄγειν, οὐ βοηθήσομεν τοῖς Μεγαλοπολίταις·
 οὐδὲν γὰρ δεήσει· ὥστ' οὐδ' ὀτιοῦν ὑπεναντίον ἡμῖν
 ἔσται πρὸς τοὺς συμπαραταξαμένους, σύμμαχοι δ' ἡμῖν
 10 οἱ μὲν ὑπάρχουσιν, ὡς φασιν, οἱ δὲ προσγενήσονται νυνὶ
 (καὶ τί ἂν ἄλλο βουλοίμεθα;)· ἐὰν δ' ἀδικῶσι καὶ πολε- 8
 μεῖν οἴωνται δεῖν, εἰ μὲν ὑπὲρ τούτου μόνον βουλευτέον,
 204 εἰ χρὴ Μεγάλην πόλιν ἡμᾶς προέσθαι Λακεδαιμονίοις ἢ
 μή, δίκαιον μὲν οὐ, συγχωρῶ δ' ἔγωγ' ἔᾶσαι καὶ μηδὲν
 15 ἐναντιωθῆναι τοῖς γε τῶν αὐτῶν μετασχοῦσι κινδύνων·
 εἰ δ' ἅπαντες ἐπίστασθ' ὅτι, ταύτην ἂν ἔλωσιν, ἴασιν
 ἐπὶ Μεσσήνην, φρασάτω τις ἐμοὶ τῶν νῦν χαλεπῶν τοῖς
 Μεγαλοπολίταις, τί τόθ' ἡμῖν συμβουλεύσει ποιεῖν. ἀλλ'
 οὐδεὶς ἐρεῖ. καὶ μὴν πάντες ἐπίστασθ' ὡς, καὶ παραι- 9
 20 νούντων τούτων καὶ μή, βοηθητέον, καὶ διὰ τοὺς ὄρκους
 οὓς ὁμωμόκαμεν Μεσσηνίοις καὶ διὰ τὸ συμφέρον εἶναι
 κατοικεῖσθαι ταύτην τὴν πόλιν. σκοπεῖσθε δὴ πρὸς ὑμᾶς
 αὐτοὺς ποτέραν τὴν ἀρχὴν καλλίονα καὶ φιλανθρωπο-
 25 τέραν ποιήσεσθε τοῦ μὴ ἐπιτρέπειν ἀδικεῖν Λακεδαιμο-
 νίοις, τὴν ὑπὲρ Μεγάλης πόλεως ἢ τὴν ὑπὲρ Μεσσήνης.
 νῦν μὲν γε βοηθεῖν δόξειτ' Ἀρκάσιν καὶ τὴν εἰρήνην 10
 σπουδάζειν εἶναι βεβαίαν, ὑπὲρ ἧς ἐκινδυνεύσατε καὶ
 παρετάξασθε· τότε δ' εὐδηλοὶ πᾶσιν ἔσεσθ' οὐ τοῦ δικαίου
 μᾶλλον ἕνεκα Μεσσήνην εἶναι βουλόμενοι ἢ τοῦ πρὸς
 30 Λακεδαιμονίους φόβου. δεῖ δὲ σκοπεῖν μὲν καὶ πράττειν

ἀεὶ τὰ δίκαια, συμπαρατηρεῖν δ' ὅπως ἅμα καὶ συμφέροντ' ἔσται ταῦτα.

- 11 Ἔστι τοίνυν τοιοῦτός τις λόγος παρὰ τῶν ἀντιλεγόντων, ὡς κομίσασθαι τὸν Ὀρωπὸν ἡμᾶς ἐγχειρεῖν δεῖ, εἰ δὲ τοὺς βοηθήσαντας ἂν ἡμῖν ἐπ' αὐτὸν ἐχθροὺς κτησόμεθα, οὐχ ἔχομεν συμμάχους. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν κομίσασθαι Ὀρωπὸν πειρᾶσθαι δεῖν φημι καὶ αὐτός· τὸ δ' ἐχθροὺς ἡμῖν Λακεδαιμονίους ἔσεσθαι νῦν, ἐὰν ποιῶμεθα συμμάχους Ἀρκάδων τοὺς βουλομένους ἡμῖν εἶναι φίλους, μόνοις οὐδ' εἰπεῖν ἐξεῖναι νομίζω τοῖς πείσασιν ὑμᾶς, 10
- 12 ὅτ' ἐκινδύνενον Λακεδαιμόνιοι, βοηθεῖν. οὐ γὰρ ταῦτα 205 λέγοντες ἔπεισαν ὑμᾶς, πάντων Πελοποννησίων ἐλθόντων ὡς ὑμᾶς καὶ μεθ' ὑμῶν ἀξιούντων ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἰέναι, τοὺς μὲν μὴ προσδέξασθαι (καὶ διὰ τοῦθ', ὅπερ ἦν ὑπόλοιπον αὐτοῖς, ἐπὶ Θηβαίους ἦλθον), 15 ὑπὲρ δὲ τῆς Λακεδαιμονίων σωτηρίας καὶ χρημάτων εἰσφέρειν καὶ τοῖς σώμασιν κινδυνεύειν· οὐδ' ἂν ὑμεῖς ἠθελήσατε δήπου σφῆξιν αὐτούς, εἰ τοῦτο προὔλεγον ὑμῖν, ὅτι σφθέντες, ἐὰν μὴ ποιεῖν ὃ τι βούλονται πάλιν αὐτούς ἔατε καὶ ἀδικεῖν, οὐδεμίαν ὑμῖν χάριν ἔξουσι 20
- 13 τῆς σωτηρίας. καὶ μὴν εἰ σφόδρ' ἐναντίον ἐστὶν τοῖς Λακεδαιμονίων ἐπιχειρήμασι τὸ τοὺς Ἀρκάδας ἡμᾶς συμμάχους ποιήσασθαι, προσήκει δήπου πλείω χάριν αὐτούς ἔχειν ὧν ἐσφῆθησαν ὑφ' ἡμῶν εἰς τοὺς ἐσχάτους ἐλθόντες κινδύνους ἢ ὧν ἀδικεῖν κωλύονται νῦν ὀργίζεσθαι. 25 ὥστε πῶς οὐ βοηθήσουσιν ἡμῖν ἐπ' Ὀρωπὸν, ἢ κάκιστοι πάντων ἀνθρώπων δόξουσιν εἶναι; μὰ τοὺς θεοὺς ἔγωγ' οὐχ ὄρω.
- 14 Θανμάζω τοίνυν καὶ τῶν λεγόντων τοῦτον τὸν λόγον, ὡς εἰ συμμάχους ποιησόμεθ' Ἀρκάδας καὶ ταῦτα πράξω- 30

μεν, μεταβάλλεσθαι δόξει καὶ οὐδὲν ἔχειν πιστὸν ἢ πόλις. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τὸνναντίον ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. διὰ τί; ὅτι τῶν πάντων οὐδέν' ἂν ἀντειπεῖν οἶομαι, ὡς οὐ καὶ Λακεδαιμονίους καὶ πρότερον Θηβαίους καὶ τὸ 5 τελευταῖον Εὐβοέας ἔσφωσεν ἢ πόλις, καὶ μετὰ ταῦτα συμμάχους ἐποίησατο, ἐν τι καὶ ταῦτο βουλομένη [ἀεὶ] πράττειν. ἔστιν δὲ τοῦτο τί; τοὺς ἀδικουμένους σφῆξιν. 15 εἰ τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει, οὐκέτ' ἂν ἡμεῖς εἴημεν οἱ 206 μεταβαλλόμενοι, ἀλλ' οἱ μὴ θέλοντες | τοῖς δικαίοις ἐμμένειν, καὶ φανήσεται τὰ πράγματ' ἀεὶ διὰ τοὺς πλεονεκτεῖν βουλομένους μεταβαλλόμενα, οὐχ ἢ πόλις ἡμῶν.

Δοκοῦσι δέ μοι Λακεδαιμόνιοι μάλα δεινῶν ἔργων 16 ἀνθρώπων ποιεῖν. νῦν γὰρ φασιν ἐκεῖνοι δεῖν Ἡλείους μὲν τῆς Τριφυλίας τινὰ κομίσασθαι, Φλειασίους δὲ τὸ 15 Τρικάρανον, ἄλλους δὲ τινὰς τῶν Ἀρκάδων τὴν αὐτῶν, καὶ τὸν Ὀρωπὸν ἡμᾶς, οὐχ ἴν' ἐκάστους ἡμῶν ἴδωσιν ἔχοντας τὰ αὐτῶν, οὐδ' ὀλλγού δεῖ (ὄψὲ γὰρ ἂν φιλάνθρωποι γένοιτο)· ἀλλ' ἵνα πᾶσι δοκῶσι συμπράττειν 17 ὅπως ἕκαστοι κομίσωνται ταῦθ' ἃ φασιν αὐτῶν εἶναι, 20 ἵν' ἐπειδὴν ἴωσιν ἐπὶ Μεσσηνίην αὐτοί, συστρατεύωνται πάντες αὐτοῖς οὗτοι καὶ βοηθῶσι προθύμως, ἢ δοκῶσιν ἀδικεῖν, περὶ ὧν ἔφασαν ἕκαστοι σφῶν αὐτῶν εἶναι συμψήφους λαβόντες ἐκεῖνους, μὴ τὴν ὁμοίαν αὐτοῖς χάριν ἀποδιδόντες. ἐγὼ δὲ νομίζω τὴν πόλιν πρῶτον μὲν καὶ 18 25 χωρὶς τοῦ καθυφεῖναι τινὰς Λακεδαιμονίους Ἀρκάδων, Ὀρωπὸν ἂν κομίσασθαι, καὶ μετ' ἐκεῖνων, ἂν τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθέλωσιν, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων τῶν οὐκ οἰομένων δεῖν Θηβαίους ἔαν ἔχειν τὰλλότρια. εἰ δ' ἄρα τοῦτ' εὐδηλον ἡμῖν γένοιτο, ὅτι μὴ Λακεδαιμονίους ἔδωτες 30 τὴν Πελοπόννησον καταστρέψασθαι οὐχ οἶοί τ' ἐσόμεθ'

Ῥωπὸν λαβεῖν, αἰρετώτερον, εἰ οἶόν τ' εἰπεῖν, ἡγοῦμαι τὸν Ῥωπὸν ἔαν ἢ Λακεδαιμονίοις Μεσσήνην προέσθαι καὶ Πελοπόννησον. οὐ γὰρ ἂν ἡγοῦμαι περὶ τούτου μόνου ἡμῖν εἶναι τὸν λόγον πρὸς ἐκείνους, ἀλλ' — ἑάσω τό γ' ἐπελθὼν εἰπεῖν μοι· περὶ πολλῶν δ' ἂν οἶμαι 5 κίνδυνον ἡμῖν γενέσθαι.

- 19 Ἀλλὰ μὴν ἄ γέ φασι πεπραχθαι διὰ Θη|βαλους τοῖς 207 Μεγαλοπολίταις ὑπεναντία πρὸς ἡμᾶς, ἄτοπον νῦν [μὲν] ἐν κατηγορίας μέρει ποιείσθαι, βουλομένων δὲ γενέσθαι φίλων αὐτῶν, ἵνα τούναντίον εὖ ποιῶσιν ἡμᾶς, βασκαί- 10 νειν καὶ σκοπεῖν ἐξ ὅτου τρόπου μὴ γενήσονται, καὶ μὴ γινώσκειν ὅτι, ὅσῳ ἂν σπουδαιότερους τούτους περὶ Θηβαλους γεγενημένους ἀποδείξωσιν, τοσοῦτῳ πλείονος ὀργῆς αὐτοὶ δικαίως ἂν τυγχάνοιεν, εἰ τοιούτων συμμάχων τὴν πόλιν, ὅτ' ἐφ' ὑμᾶς προτέρους ἦλθον ἢ 15 20 Θηβαλους, ἀπεστέρησαν. ἀλλ' οἶμαι ταῦτα μὲν ἔστι δεύτερον ἀνθρώπων βουλομένων ἑτέρων ποιῆσαι τούτους συμμάχους. ἐγὼ δ' οἶδα, ὅσ' ἂν ἐκ λογισμοῦ σκοπῶν τις εἰκάσαι (καὶ τοὺς πολλοὺς οἶμαι ὑμῶν ἐμοὶ ταῦτά φήσειν), ὅτι εἰ λήψονται Μεγάλην πόλιν Λακεδαιμόνιοι, 20 κινδυνεύσει Μεσσήνη· εἰ δὲ καὶ ταύτην λήψονται, φήμ' 21 ἡμᾶς ἔσεσθαι συμμάχους Θηβαίων. πολὺ δὴ κάλλιον καὶ ἄμεινον τὴν μὲν Θηβαίων συμμαχίαν αὐτοὺς παραλαβεῖν, τῇ δὲ Λακεδαιμονίων πλεονεξία μὴ ἐπιτρέψαι, ἢ νῦν ὀκνοῦντας μὴ τοὺς Θηβαίων σφώσωμεν συμμάχους, 25 τούτους μὲν προέσθαι, πάλιν δὲ σώξωμεν αὐτοὺς τοὺς Θηβαλους, καὶ προσέτ' ἐν φόβῳ καθεστάναι περὶ ἡμῶν 22 αὐτῶν. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἀδελὸς τοῦθ' ὑπολαμβάνω τῇ πόλει, τὸ λαβεῖν Μεγάλην πόλιν Λακεδαιμονίους καὶ πάλιν γενέσθαι μεγάλους. ὀρθῶ γὰρ αὐτοὺς καὶ νῦν οὐχ ὑπὲρ 30

τοῦ μὴ παθεῖν τι κακὸν πολεμεῖν αἰρουμένους, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ κομίσασθαι τὴν πρότερον οὔσαν αὐτοῖς δύναμιν· ὦν δ', ὅτ' ἐκείνην εἶχον, ὠρέγοντο, ταῦθ' ὑμεῖς μᾶλλον ἴσως εἰδότες ἢ ἐγὼ φοβοῖσθ' ἂν εἰκότως.

- 5 Ἡδέως δ' ἂν πυθολίμην καὶ τῶν [λεγόντων] τοὺς Θη- 23 208 βαλους μίσειν φασκόντων καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, πότερ' ἑκάτεροι μισοῦσιν, οὓς δὴ μισοῦσιν, ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν, ἢ ὑπὲρ Λακεδαιμονίων μὲν Θηβαλους, ὑπὲρ δὲ Θηβαίων Λακεδαιμονίους ἑκάτεροι. εἰ 10 μὲν γὰρ ὑπὲρ ἐκείνων, οὐδετέροις ὡς μαινομένοις πείθεσθαι προσήκει· εἰ δ' ὑπὲρ ὑμῶν φήσουσιν, τί πέρα τοῦ καιροῦ τοὺς ἑτέρους ἐπάλρουσιν; ἔστιν γάρ, ἔστι 24 Θηβαλους ταπεινοὺς ποιεῖν ἄνευ τοῦ Λακεδαιμονίους ἰσχυροὺς καθιστάναι, καὶ πολὺ γε ῥᾶον· ὡς δ', ἐγὼ 15 πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἴσμεν ἅπαντες τοῦθ', ὅτι τὰ μὲν δίκαια πάντες, ἔαν καὶ μὴ βούλωνται, μέχρι τοῦ γ' αἰσχύνονται μὴ πράττειν, τοῖς δ' ἀδίκους ἐναντιοῦνται φανερώς, ἄλλως τε κἂν τινες βλάπτωνται· καὶ τοῦτο λυμαινόμενον πάνθ' εὐρήσομεν, καὶ ταύτην ἀρχὴν οὔσαν 20 πάντων τῶν κακῶν, τὸ μὴ θέλειν τὰ δίκαια πράττειν ἀπλῶς. ἵνα τοίνυν μὴ τοῦτ' ἐμποδῶν γένηται τῷ Θη- 25 βαλους γενέσθαι μικροῦς, τὰς μὲν Θεσπιάς καὶ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὰς Πλαταιὰς κατοικίξεσθαι φῶμεν δεῖν καὶ συμπράττωμεν αὐτοῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἀξιῶμεν 25 (ταῦτα γὰρ καὶ καλὰ καὶ δίκαια, μὴ περιορᾶν πόλεις ἀρχαίας ἐξανεστῶσας), τὴν δὲ Μεγάλην πόλιν καὶ τὴν Μεσσήνην μὴ προώμεθα τοῖς ἀδικοῦσιν, μηδ' ἐπὶ τῇ προφάσει τῇ Πλαταιῶν καὶ Θεσπιῶν τὰς οὔσας καὶ κατοικουμένας πόλεις ἀναιρεθείσας περιίδωμεν. κἂν ἢ 26 30 ταῦτα πρόδηλα, οὐδεὶς ὅστις οὐ βουλήσεται παύσασθαι

Θηβαίους ἔχοντας τὴν ἀλλοτρίαν· εἰ δὲ μή, πρῶτον μὲν ἐναντίους ἔξομεν πρὸς ἐκεῖνα τούτους εἰκότως, ὅταν ἡγῶνται τὴν ἐκείνων κατοικίσιον αὐτοῖς ὄλεθρον φέρειν, εἴτ' ἀνήνυτα | πράγμαθ' ἔξομεν αὐτοί· τί γὰρ ὡς ἀληθῶς 209 ἔσται πέρας, ὅταν αἰεὶ τὰς μὲν οὐσας πόλεις ἔωμεν ἀναι-

Thuc.
VI 76,2

ρεῖν, τὰς δ' ἀνηρημένας ἀξιῶμεν οἰκίζειν;

27 Λέγουσι τοίνυν οἱ μάλιστα δοκοῦντες δίκαια λέγειν ὡς δεῖ τὰς στήλας καθελεῖν αὐτοὺς τὰς πρὸς Θηβαίους, εἴπερ ἡμέτεροι βεβαίως ἔσονται σύμμαχοι. οἱ δὲ φασιν μὲν αὐτοῖς οὐ[κ εἶναι] στήλας, ἀλλὰ τὸ συμφέρον εἶναι 10 τὸ ποιοῦν τὴν φιλίαν, τοὺς δὲ βοηθοῦντας ἑαυτοῖς, τούτους νομίζειν εἶναι συμμάχους. ἐγὼ δ', εἰ τὰ μάλιστ' εἰσὶν τοιοῦτοι, ὡδὲ πως ἔχω. φημὶ δεῖν ἅμα τούτους ἀξιῶν καθαιρεῖν τὰς στήλας καὶ Λακεδαιμονίους ἄγειν εἰρήνην, ἐὰν δὲ μὴ θέλωσι ποιεῖν ὁπότεροι ταῦτα, τότε 15

28 ἤδη μετὰ τῶν ἐθελόντων ἡμᾶς γίνεσθαι. εἴτε γὰρ εἰρήνης γιγνομένης αὐτοῖς οἱ Μεγαλοπολίται ἔτι τῆς Θηβαίων συμμαχίας ἔξονται, φανεροὶ πᾶσιν ἔσονται τὴν πλεονεξίαν τὴν Θηβαίων, οὐ τὸ δίκαιον αἰρούμενοι· εἴτε συμμάχους ἡμᾶς ἀδόλως τῶν Μεγαλοπολιτῶν ποιουμένων μὴ' θελή- 20 σουσιν ἄγειν εἰρήνην οἱ Λακεδαιμόνιοι, δῆλοι δὴπον πᾶσιν ἔσονται, οὐχ ἵνα Θεσπιαὶ κατοικισθῶσι ποιούμενοι τὴν σπουδήν, ἀλλ' ἵνα τοῦ πολέμου περιεστηκότος Θη- 29 βαίοις τὴν Πελοπόννησον ὑφ' αὐτοῖς ποιήσονται. θαυμάζω δ' ἐνίων, εἰ τὸ μὲν Θηβαίων συμμάχους εἶναι τοὺς 25 Λακεδαιμονίων ἐχθροὺς φοβοῦνται, εἰ δὲ καταστρέφονται Λακεδαιμόνιοι τούτους, μηδὲν ἡγοῦνται φοβερόν, καὶ ταῦτ' ἔργῳ πείραν ἡμῖν δεδωκότος τοῦ χρόνου, ὅτι Θηβαῖοι μὲν τούτοις συμμαχοῖς ἐπὶ Λακεδαιμονίους αἰεὶ χρῶνται, | 29 Λακεδαιμόνιοι δ' ὅτ' εἶχον αὐτούς, ἐφ' ἡμᾶς ἐχρῶντο. 210

Οἶμαι τοίνυν ἔγωγε κάκειν' ἐνθυμείσθαι δεῖν, ὅτι μὴ 30 προσδεξαμένων μὲν ὑμῶν τοὺς Μεγαλοπολίτας, ἐὰν μὲν ἀναιρεθῶσιν καὶ διοικισθῶσιν, ἰσχυροῖς Λακεδαιμονίοις ἔστιν εὐθὺς εἶναι, ἐὰν δὲ σωθῶσιν ἄρα, ὡς ἤδη τι καὶ 5 παρ' ἐλπίδας ἐξέβη, βέβαιοι σύμμαχοι Θηβαίων δικαίως ἔσονται· ἂν δὲ προσδέξησθε, τούτοις μὲν ὑπάρξει ἤδη σωθῆναι δι' ὑμᾶς, τὸ δὲ συμβησόμενον, [καὶ] τὸν τοῦ κινδύνου λογισμὸν μετενεγκόντες, σκοπῶμεν ἐπὶ Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων. ἂν μὲν τοίνυν καταπολεμηθῶσιν 31 οἱ Θηβαῖοι, ὥσπερ αὐτοὺς δεῖ, οὐκ ἔσονται μείζους τοῦ δέοντος οἱ Λακεδαιμόνιοι, τούτους ἔχοντες ἀντιπάλους τοὺς Ἀρκάδας ἐγγὺς οἰκοῦντας· ἂν δ' ἀνενέγκωσιν ἄρ' οἱ Θηβαῖοι καὶ σωθῶσιν, ἀλλ' οὐν ἀσθενέστεροί γ' ἔσονται, ἡμῖν συμμάχων γεγενημένων τῶνδε καὶ δι' ἡμᾶς 15 σεσφωμένων. ὥστε πανταχῆ συμφέρει μήτε προέσθαι τοὺς Ἀρκάδας μήτε δι' αὐτούς, ἂν ἄρα σωθῶσιν, περιγεγο- νέναι δοκεῖν, μηδὲ δι' ἄλλους τινάς, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

Ἐγὼ μὲν οὐν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μὰ τοὺς θεοὺς οὔτε 32 φιλῶν οὐδετέρους οὔτε μισῶν ἰδίᾳ εἶρηκα, ἀλλ' ἂ νομίζω 20 συμφέρειν ὑμῖν· καὶ παραινῶ μὴ προέσθαι Μεγαλοπολίτας, μηδ' ἄλλον ἀπλῶς μηδένα τῶν ἐλαττόνων τῶ μείζονι.

XVII
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ 211
ΣΤΥΝΘΗΚΩΝ

ΤΠΟΘΕΣΙΣ

Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνοσ καταγαγόντοσ εἰσ Μεσσήνην τοὺσ Φιλιάδοσ τοῦ τυράννοσ παῖδασ, αἰτιᾶται παρὰ τὰσ συνθήκασ εἶναι τοῦτο τὰσ πρὸσ Ἀθηναίουσ καὶ Ἑλληνασ γενομένασ· παραβηβηκέναι δὲ καὶ ἐν ἄλλοισ πολλοῖσ τὰσ συνθήκασ φησὶ τοὺσ Μακεδόνασ, καὶ μὴ περιορᾶν ταῦτα παραινεῖ. ὁ δὲ λόγοσ 5 ψευδεπίγραφοσ εἶναι δοκεῖ· οὐ γὰρ ἔοικε κατὰ τὴν ιδέαμ τοῖσ ἄλλοισ τοῖσ τοῦ Δημοσθένουσ, ἀλλὰ τῷ Ὑπερείδοσ χαρακτηρὶ μᾶλλον προσχωρεῖ, τὰ τ' ἄλλα καὶ λέξεισ τινὰσ ἔχει κατ' ἐκεί-
23 νον μᾶλλον εἰρημένασ ἢ τὸν Δημοσθένην, οἷον νεόπλοτοι
§ 11 καὶ βδελυρεύεσθαι. 10

Ἄξιον ἀποδέχεσθαι ὧ ἄνδρεσ Ἀθηναῖοι σφόδρα τῶν τοῖσ ὄροκoiσ καὶ ταῖσ συνθήκαισ διακελευομένων ἐμμένειν, εἴπερ αὐτὸ πεπεισμένοι ποιοῦσιν· οἶμαι γὰρ οὐδὲν οὐ-
τωσ τοῖσ δημοκρατουμένοισ πρέπειν ὡσ περὶ τὸ ἴσον καὶ τὸ δίκαιον σπουδάξειν. δεῖ τοίνυν τοὺσ λίαν ἐπ' αὐτὰ 15 παρακαλοῦντασ μὴ | τῷ μὲν λόγῳ καταχρωμένουσ ἐνοχλεῖν, 212 πάντα δὲ μᾶλλον πράττειν, ἀλλ' ὑπομείναντασ νυνὶ τὸν ἔξετασμόν ἢ καὶ τὸ λοιπὸν πειδομένουσ ὑμᾶσ ἔχειν περὶ αὐτῶν, ἢ παραχωρήσαντασ ἔαν συμβουλεύειν τοὺσ ἀλη-

θέστερα περὶ τῶν δικαίων ἀποφαινομένουσ, ἢ ἢ ἐκόντεσ 2 ἀδικούμενοι ἀνέχησθε καὶ αὐτὸ τοῦτο χαρίζησθε τῷ ἀδικοῦντι, ἢ προελόμενοι περὶ πλείστον ποιήσασθαι τὸ δίκαιον ἀνεγκλήτωσ πρὸσ ἅπαντα χρῆσθε τῷ συμφέροντι 5 μηκέτι μέλλοντεσ. ἔξ αὐτῶν δὲ τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν ὄροκων σκεψαμένουσ τῶν περὶ τῆσ κοινῆσ εἰρήνησ ἔξεστιν ἰδεῖν ἤδη, τίνεσ εἰσὶν οἱ παραβηβηκότεσ. ὡσ δὲ περὶ μεγάλων συντόμοσ διδάξω.

Εἰ δὴ τισ ἐρώτησειεν ὧ ἄνδρεσ Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τίνι ἂν 3
10 μάλιστ' ἀγανακτῆσαιτ' εἰ τισ ἀναγκάξοι, οἶμαι, εἰ ἦσαν κατὰ τὸν ἰνυὶ χρόνον οἱ Πεισιστρατίδαὶ καὶ τισ ἐβιάζετο κατάγειν αὐτοὺσ δευρὶ, ἀρπάσαντασ ἂν ὑμᾶσ τὰ ὄπλα πάντα κίνδυνον ὑπομείναι ἀντὶ τοῦ παραδέξασθαι, ἢ πεισθέντασ γε δουλεύειν ἀντὶ τῶν ἀργυρωνήτων, καὶ 15 τοσοῦτῳ μᾶλλον, ὅσῳ τὸν μὲν οἰκέτην οὐδεῖσ ἂν ἐκὼν ἀποκτείνουεν, τοὺσ δὲ τυραννομένουσ ἀκρίτουσ ἔστιν ὄρᾶν ἀπολλυμένουσ ἅμα καὶ ὑβριζομένουσ εἰσ παῖδασ καὶ γυναῖκασ. παρὰ τοὺσ ὄροκουσ τοίνυν καὶ τὰσ συνθήκασ 4 τὰσ ἐν τῇ κοινῇ εἰρήνῃ γεγραμμένασ Ἀλέξανδροσ εἰσ 20 Μεσσήνην καταγαγὼν τοὺσ Φιλιάδοσ παῖδασ, ὄντασ τυράννοουσ, ἄρ' ἐφρόντισεν τοῦ δικαίου, ἀλλ' οὐκ ἐχρήσατο τῷ αὐτοῦ ἔθει τῷ τυραννικῷ, βραχὺ φροντίσασ 213 ὑμῶν καὶ τῆσ κοινῆσ ὁμολογίασ; οὐ | δὴ δεινόν, εἰ μὲν 5 τισ ὑμᾶσ ταῦτα βιάζοιτο, μάλιστ' ἂν ἀγανακτῆσαι, εἰ δ' 25 ἐτέρωθί που γέγονεν παρὰ τοὺσ πρὸσ ὑμᾶσ ὄροκουσ, μὴ φυλάξασθαι, καὶ ἡμῖν μὲν διακελεύεσθαι τινασ ἐντανθὶ ἐμμένειν τοῖσ ὄροκοισ, τοῖσ δ' αὐτοὺσ οὕτωσ περιβοήτωσ ἀνηρηκόσι καταλείπειν ταύτην τὴν ἐξουσίαμ; ἀλλ' οὐχ 6 οἷόν τε ταῦθ' οὕτωσ ἔχειν, ἐὰν βούλησθε τῷ δικαίῳ 30 χρῆσθαι· καὶ γὰρ ἔτι προσγέγραπται ἐν ταῖσ συνθήκαισ

πολέμιον εἶναι τὸν ἐκεῖν' ἄπερ Ἀλέξανδρος ποιοῦντα ἅπανσι τοῖς τῆς εἰρήνης κοινωνοῦσι, καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτὸν ἅπαντας. οὐκοῦν ἐὰν ποιῶμεν τὰ συγκείμενα, πολεμῶ χρῆσόμεθα τῷ καταγα-
 7 γόντι. ἀλλὰ γὰρ εἶποιεν ἂν οἱ τυραννίζοντες οὗτοι, ὅτι 5
 πρὶν τὰς συνθήκας γενέσθαι ἐτυράννου Μεσσήνης οἱ Φιλιάδου παῖδες· διὸ καὶ καταγαγεῖν τὸν Ἀλέξανδρον αὐτούς. ἀλλὰ καταγέλαστος ὁ λόγος, τοὺς μὲν ἐκ Λέσβου τυράννους, οἷον' ἐξ Ἀντίσσης καὶ Ἐρέσου, ἐκβαλεῖν ὡς ἀδικήματος ὄντος τοῦ πολιτεύματος, τοὺς πρὸ τῶν ὁμο-
 10 λογιῶν τυραννήσαντας, ἐν δὲ Μεσσήνῃ μηδὲν οἶεσθαι
 8 διαφέρειν, τῆς αὐτῆς δυσχερείας ὑπαρχούσης. ἔπειτα καὶ ἐπιτάττει ἢ συνθήκῃ εὐθύς ἐν ἀρχῇ ἐλευθέρους εἶναι καὶ αὐτονόμους τοὺς Ἕλληνας. διὸ καὶ πῶς οὐχ ὑπερ-
 15 ἄτοπον, ἡγεῖσθαι μὲν τῶν συνθηκῶν τὸ αὐτονόμους εἶναι καὶ ἐλευθέρους, τὸν δ' εἰς δουλείαν ἀγαγόντα μὴ οἶεσθαι τὰναντία ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις διαπεπραχθαι; οὐκοῦν ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, | εἶπερ τοῖς 214
 ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμενοῦμεν καὶ τὰ δίκαια ποιήσομεν, ἐφ' ἃ ὑμᾶς παρακαλοῦσιν, καθάπερ ἄρτι εἶπον, 20
 λαβοῦσι τὰ ὄπλα στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς παραβεβηκότας
 9 μετὰ τῶν βουλομένων. ἢ νομίζετε τὸν μὲν καιρὸν ποτ' ἰσχύειν καὶ ἄνευ τοῦ δικαίου τὸ συμφέρον πράττειν· νυνὶ δ', ὅτ' εἰς ταῦτόν τὸ δίκαιον ἅμα καὶ ὁ καιρὸς καὶ τὸ συμφέρον συνδεδράμηκεν, ἄλλον ἄρα τινὰ χρόνον 25
 ἀναμενεῖτε τῆς ἰδίας ἐλευθερίας ἅμα καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀντιλαβέσθαι;

10 Ἐπ' ἄλλο δὲ δίκαιον ἔρχομαι τῶν κατὰ τὰς συνθήκας. ἔστι γὰρ γεγραμμένον, ἐὰν τινες τὰς πολιτείας τὰς παρ' ἐκάστοις οὔσας, ὅτε τοὺς ὅρκους τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης 30

ᾧμνυσαν, καταλύωσι, πολεμίους εἶναι πᾶσι τοῖς τῆς εἰρή-
 νης μετέχουσι. σκέψασθε δ' ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Ἀχαιοὶ μὲν οἱ ἐν Πελοποννήσῳ ἐδημοκρατοῦντο, τούτων
 δ' ἐν Πελλήνῃ νῦν καταλέλυκε τὸν δῆμον ὁ Μακεδὼν
 5 ἐκβαλὼν τῶν πολιτῶν τοὺς πλείστους, τὰ δ' ἐκείνων τοῖς οἰκέταις δέδωκε, Χαίρωνά δὲ τὸν παλαιστὴν τύραννον ἐγκατέστησεν. ἡμεῖς δὲ τῆς εἰρήνης μετέχομεν τῆς προσ- 11
 ταττούσης πολεμίους ἡγεῖσθαι τοὺς ταῦτα πράττοντας. ἐκ δὴ τούτων πότερα πειθόμεθα τοῖς κοινοῖς προστάγ-
 10 μασι πολεμίους αὐτοῖς χρώμενοι, ἢ βδελυρεύσεται τις οὐ φάσκων, τούτων τῶν μισθοφορούντων παρὰ τοῦ Μακεδόνοιο, τῶν καθ' ὑμῶν πεπλουτηκότων; οὐ γὰρ δὴ 12
 λέληθ' ἔ' αὐτούς οὐδὲν τούτων· ἀλλ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἡκουσιν, ὥστε δορυφορούμενοι τοῖς τοῦ τυράννου στρα-
 215 τοπέδοις ἐν μὲν τοῖς παραβεβασμένοις ὄρκοις ἐμμένειν
 16 ὑμῖν διακελεύονται, ὡς καὶ τῆς ἐπιτορκίας αὐτοκράτορος ὄντος ἐκείνου, τοὺς δ' ἰδίους ὑμᾶς νόμους ἀναγκάζουσι λύνειν, τοὺς μὲν κεκριμένους ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀφιέν-
 20 τες, ἕτερα δὲ παμπληθῆ τοιαῦτα βιαζόμενοι παρανομεῖν εἰκότως· τοῖς γὰρ πεπρακόσιν ἑαυτοὺς εἰς τὰναντία τοῖς 13
 τῇ πατρίδι συμφέρουσιν οὐκ ἔνι μέλειν νόμων οὐδ' ὄρκων· τοῖς δ' ὀνόμασι μόνον αὐτῶν ἀποχρώμενοι παρα-
 κρούονται τοὺς παρέργως ἐνταυθί, ἀλλ' οὐκ ἐξεταστικῶς ἐκκλησιάζοντας, καὶ νομίζοντας τὴν παραντίχ' ἡσυχίαν
 25 οὐκ ἔσεσθαι ποτ' αἰτίαν ταραχῆς ἀτόπου [μεγάλης].
 κελεύω δ' ἔγωγε, καθάπερ ἐν ἀρχῇ προεῖπον, πείθεσθαι 14
 τούτοις τοῖς φάσκουσι δεῖν ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις ἐμμένειν, εἰ μὴ ἐκεῖνο νομίζουσιν, ὅταν μὲν λέγωσιν ὡς ἐμμενετέον τοῖς ὄρκοις, οὐ λέγειν αὐτοὺς τὸ μηδὲν ἀδι-
 30 κείσθαι, οὐδένα δ' οἶονται αἰσθήσεσθαι, τυραννίδων

ἀντὶ δημοκρατιῶν καθισταμένων καὶ τῶν πολιτειῶν καταλυομένων.

15 Τὸ δ' ἔτι καταγελαστότερον· ἔστι γὰρ ἐν ταῖς συνθή-
καις ἐπιμελεῖσθαι τοὺς συνεδρεύοντας καὶ τοὺς ἐπὶ τῇ
κοινῇ φυλακῇ τεταγμένους ὅπως ἐν ταῖς κοινωνούσαις 5
πόλεσιν τῆς εἰρήνης μὴ γίνωνται θάνατοι καὶ φυγαὶ
παρὰ τοὺς κειμένους ταῖς πόλεσι νόμους, μηδὲ χρημάτων
δημεύσεις, μηδὲ γῆς ἀναδασμοί, μηδὲ χρῶν ἀποκοπαί,
μηδὲ δούλων ἀπελευθερώσεις ἐπὶ νεωτερισμῶ. οἱ δὲ
τοσοῦτον δέουσι τούτων τι κωλύειν, ὥστε καὶ συγκατα- 10
σκευάζουσιν· οὐς πῶς οὐ προσήκει ἀπολωλέναι; οἱ τη-
λικαύτας συμφορὰς παρασκευάζουσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἃς 216
διὰ τὸ μέγεθος αὐτοῖς τοσοῦτοις οὐσι μὴ περιορᾶν ἐπέ-
ταξαν.

16 Ἔτι δ' ἕτερον δείξω τὸ λελυκὸς τὰς συνθήκας. ἔστι 15
γὰρ γεγραμμένον, ἐκ τῶν πόλεων τῶν κοινωνουσῶν τῆς
εἰρήνης μὴ ἐξεῖναι φυγάδας ὁρμήσαντας ὅπλ' ἐπιφέρειν
ἐπὶ πολέμῳ μηδεμιᾷ πόλει τῶν μετεχουσῶν τῆς εἰρήνης·
εἰ δὲ μή, ἔκσπονδον εἶναι τὴν πόλιν ἐξ ἧς ἂν ὁρμήσω-
σιν. οὕτω τοίνυν ῥαδίως τὰ ὅπλ' ἐπήνεγκεν ὁ Μακεδών, 20
ὥστ' οὐδὲ κατέθειτο πώποτε, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἔχων
περιέρχεται καθ' ὅσον δύναται, καὶ τοσοῦτῳ νῦν μᾶλλον
ἢ πρότερον, ὅσῳ ἐκ προστάγματος ἄλλους θ' ἐτέρωσε
17 καὶ τὸν παιδοτρέβην εἰς Σικυῶνα κατήγαγεν. οὐκοῦν
εἰ δεῖ πείθεσθαι ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, καθάπερ οὗτοί 25
φασιν, ἔκσπονδοὶ ἡμῖν εἰσὶν αὐταὶ αἱ πόλεις αἱ ταῦτα
διαπεπραγμένα. εἰ μὲν οὖν δεῖ ἐπικρύπτεσθαι τάληθῆ,
οὐδὲν δεῖ λέγειν ὅτι εἰσὶν αἱ Μακεδονικαί· εἰ δ' οὐκ
ἀνιᾶσιν οἱ καθ' ὑμῶν τῷ Μακεδόνι ὑπηρεταὶ προστάτ-
τοντες πράττειν τὰ ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, πεισθῶ- 30

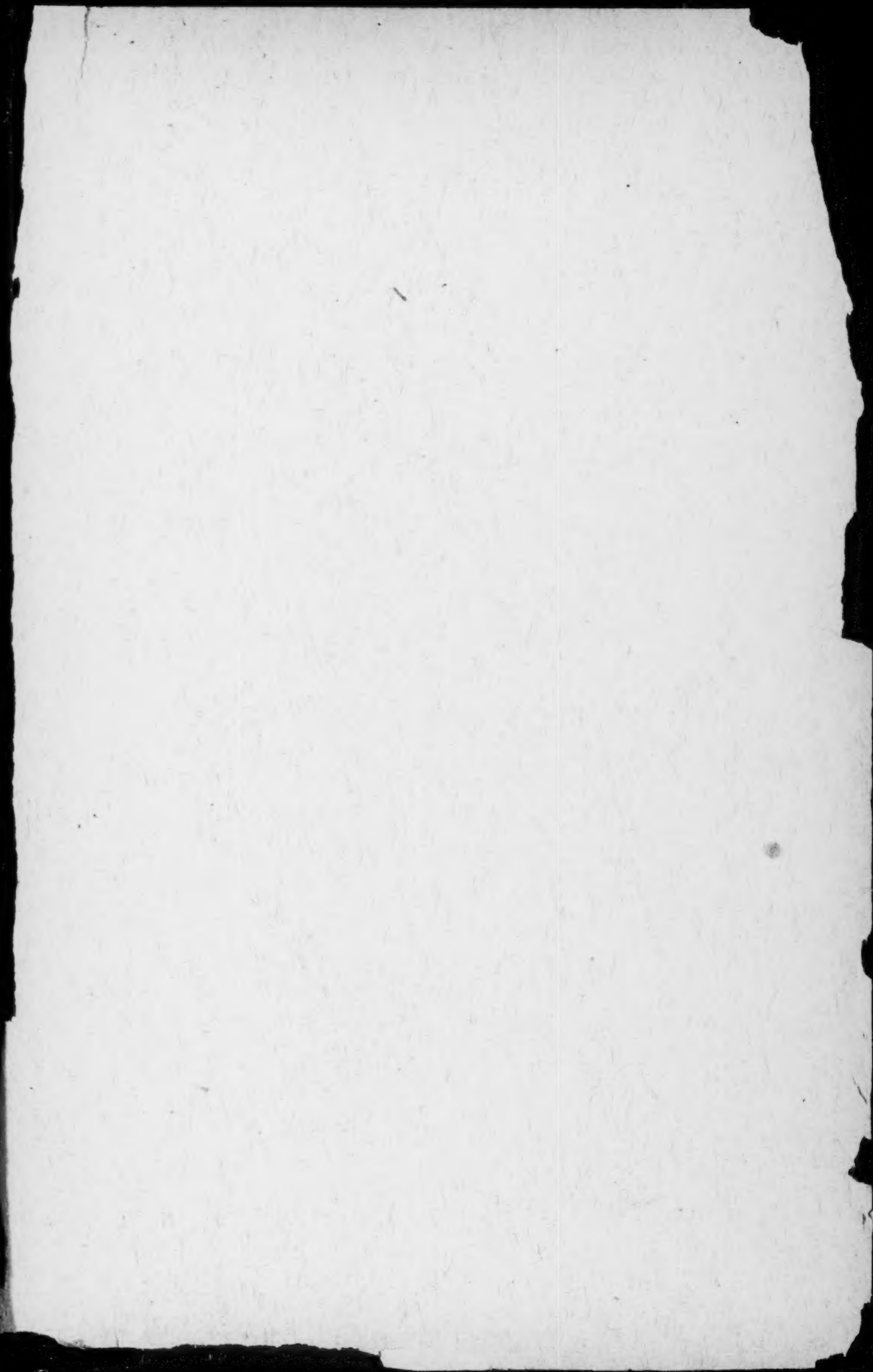
μεν αὐτοῖς, ἐπειδὴ τὰ δίκαια λέγουσι, καί, καθάπερ
κελεύει ὁ ὄρκος, ἐκσπόνδους αὐτοὺς ποιήσαντες βουλευ-
σώμεθα πῶς δεῖ χρῆσθαι τοῖς δεσποτικῶς καὶ ἀσελγῶς
διακειμένοις καὶ διὰ τέλους τὰ μὲν ἐπιβουλεύουσι, τὰ 18
5 δ' ἐπιτάττουσι, καὶ καταγελῶσι τῆς κοινῆς εἰρήνης. διὰ 18
τί γὰρ οὐ φήσουσιν οὗτοι δεῖν ταῦθ' οὕτως ἔχειν; ἢ
ὁμολογίαν τὴν μὲν κατὰ τῆς πόλεως οὔσαν βεβαίαν
ἀξιούσιν εἶναι, τὴν δὲ σώζουσαν οὐ συγχωρήσουσιν;
ἄρα δίκαιον ταῦτα γίνεσθαι; κἂν μὲν τι ἢ πρὸς τῶν
10 ἐχθρῶν κατὰ τῆς πόλεως ἐν τοῖς ὄρκοις, τοῦτο μὲν ἰσχυ-
217 ρὸν αἰεὶ ποιήσουσιν· ἐὰν δέ τι ἡμέτερον ἢ κατ' ἐκείνων
ἅμα δίκαιον καὶ συμφέρον, πρὸς τοῦτο δὲ μαχομένους
οὐδέποτε παύσασθαι οἰήσονται δεῖν ἑαυτούς;

Ἴνα δ' εἰδῆτ' ἔτι σαφέστερον ὅτι οὐδεὶς ὑμῖν ἐγκαλεῖ 19
15 ποτε τῶν Ἑλλήνων ὡς ἄρα παρέβητέ τι τῶν κοινῆ ὁμο-
λογηθέντων, ἀλλὰ καὶ χάριν ἔξουσιν ὅτι μόνοι ἐξηλέγ-
ξατε τοὺς ταῦτα ποιούντας, μικρὰ ἐπιδραμοῦμαι περὶ
αὐτῶν πολλῶν ὄντων. ἔστι γὰρ δήπου ἐν ταῖς συνθή-
καις τὴν θάλατταν πλεῖν τοὺς μετέχοντας τῆς εἰρήνης,
20 καὶ μηδένα κωλύειν αὐτοὺς μηδὲ κατάγειν πλοῖον μηδε-
νὸς τούτων· ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῆ, πολέμιον εἶναι
πᾶσι τοῖς τῆς εἰρήνης μετέχουσιν. οὐκοῦν ὦ ἄνδρες 20
Ἀθηναῖοι ἐναργέστατ' ἴστε τοῦθ' ὑπὸ τῶν Μακεδόνων
γεγενημένον· εἰς τοῦτο γὰρ παρανομίας ἦλθον, ὥστε εἰς
25 Τένεδον ἅπαντα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου πλοῖα κατήγαγον,
καὶ σκευωρούμενοι περὶ αὐτὰ οὐ πρότερον ἀνεῖσαν, πρὶν
ὑμεῖς ἐψηφίσασθε τριήρεις ἑκατὸν πληροῦν [καὶ καθέλ-
κειν] εὐθύς τότε, καὶ ἔστρατηγὸν ἐπ' αὐταῖς ἔτάξατε
Μενεσθέα. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον τοσαῦτα μὲν εἶναι καὶ 21
30 τηλικαῦτα τὰ ἡμαρτημέν' ἑτέροις, τοὺς δ' ἐνταῦθα φι-

λους αὐτῶν μὴ ἐκείνους ἀποτρέπειν τοὺς παραβαίνοντας, ἀλλ' ἡμῖν συμβουλεύειν ἐμμένειν τοῖς οὕτως ὀλιγωρημένοις; ὥσπερ καὶ τούτου προσγεγραμμένου, τοῖς μὲν 22 ἐξεῖναι πλημμελεῖν, τοῖς δὲ μηδ' ἀμύνεσθαι. 'πῶς δ' οὐχ ἅμα τε παρενόμονν ἐκείνοι καὶ ἀναίσθητοι ἦσαν, οἷ 5 γε τηλικούτου παρέβησαν τῶν ὄρκων, ὃ παρ' ἐλάχιστον ἐποίησεν αὐτοὺς ἀφαιρεθῆναι δικαίως τὴν κατὰ θάλατταν ἡγεμονίαν; καὶ νῦν ἔτι παραδεδώκασι τοῦτο τὸ δίκαιον | ἀνεγκλήτως ἡμῖν, ὅταν βουληθῶμεν πράττειν. 218 οὐ γὰρ ὅτι ἐπαύσανθ' ἀμαρτάνοντες, ἥτιόν τι δήπου 10 23 παραβεβήκασι τὰς κοινὰς ὁμολογίας, ἀλλ' εὐτυχοῦσιν, ὅτι ἐναποχρῶνται τῇ ὑμετέρῃ ῥαθυμίᾳ τῇ οὐδὲ τῶν δικαίων ἀπολαύειν προαιρουμένη. ὃ καὶ ὑβριστικώτατον συμβέβηκεν, εἰ οἱ μὲν ἄλλοι Ἕλληνας καὶ βάρβαροι ἅπαντες τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔχθραν φοβοῦνται, οὗτοι δ' οἱ νεό- 15 πλουτοὶ μόνον καταφρονεῖν ὑμᾶς ὑμῶν αὐτῶν ἀναγκάζουσι, τὰ μὲν πείθοντες, τὰ δὲ βιαζόμενοι, ὥσπερ ἐν Ἀβδηρίταις ἢ Μαρωνίταις, ἀλλ' οὐκ ἐν Ἀθηναίοις πολι- 24 τευόμενοι. καὶ ἅμα μὲν μικρὰ τὰ ὑμέτερα ποιοῦσι, τὰ δὲ τῶν ἐχθρῶν ἰσχυρὰ, ἅμα δὲ λανθάνουσιν ἑαυτοὺς 20 ἀνυπόστατον τὴν πόλιν ὁμολογοῦντες εἶναι, διακελευόμενοι τὸ δίκαιον οὐ δικαίως διαφυλάττειν, ὡς τῷ συμφέροντί γε προελομένην χρῆσθαι κρατεῖν ἂν τῶν πολε- 25 μίων ῥαδίως δυνηθεῖσαν. εἰκότως δ' αὐτὸ πεπόνθασιν· ἕως γὰρ ἂν ἐξῆ τῶν κατὰ θάλατταν καὶ μόνοις ἀναμφι- 25 σβητήτως εἶναι κυρίοις, τοῖς γε κατὰ γῆν πρὸς τῇ ὑπαρχούσῃ δυνάμει ἔστι προβολὰς ἑτέρας [ἰσχυροτέρας] εὐρέσθαι, ἄλλως τε καὶ πεπαυμένων ὑπὸ τῆς τύχης τῶν δορυφορουμένων ὑπὸ τῶν τυραννικῶν στρατοπέδων, καὶ τῶν μὲν ἐφθαρμένων, τῶν δὲ ἐξεληλεγμένων οὐδενὸς ἀξίων ὄντων. 30

Τὸ μὲν οὖν περὶ τὰ πλοῖα πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῖς 26 προειρημένοις ὁ Μακεδῶν τηλικούτου παρέβη· τὸ δὲ ὑβριστικώτατον καὶ ὑπεροπτικώτατον τῶν Μακεδόνων τὸ πρῶην γεγενημένον ἔστί, τὸ τολμησαι εἰσπλεῦσαι εἰς 219 τὸν Πειραιᾶ | παρὰ τὰς κοινὰς ἡμῖν πρὸς αὐτοὺς ὁμολο- 6 γίας. καὶ τοῦτ' ὡ ἄνδρες Ἀθηναῖοι οὐχ ὅτι μία τριήρης ἦν, μικρὸν ὑποληπτέον, ἀλλ' ὅτι ἀπόπειρα ἐγένετο, εἰ περιοψόμεθα, ἵνα μετὰ πλειόνων αὐτοῖς ἐγγένηται τοῦτο πράττειν, καὶ ὅτι οὐκ ἐφρόντισαν τῶν κοινῶν δογμάτων, 10 καθάπερ οὐδὲ τῶν προειρημένων. ἐπεὶ ὅτι γε τοῦτο 27 παράδυσις ἦν κατὰ μικρὸν καὶ ἐθισμὸς τοῦ ἀνέχεσθαι ἡμᾶς τοὺς τοιοῦτους εἰσπλους, κάκειθεν δῆλον· τὸ γὰρ τὸν τότε ἐπὶ τῆς νεῶς εἰσπλεύσαντα, ὃν ἔδει εὐθύς μετὰ τῆς τριήρους ὑφ' ὑμῶν ἀπολωλέναι, αἰτεῖσθαι ναυπηγή- 15 σασθαι μικρὰ πλοῖα ἐν τοῖς ἡμετέροις λιμέσι πῶς οὐ καταφανὲς ποιεῖ, ὅτι ἀντὶ τοῦ εἰσπλεῖν τὸ εὐθύς ἔνδον εἶναι ἐμηχανῶντο; καὶ εἰ λεπτὰ πλοῖα ὑπομενοῦμεν, ὀλίγον ὕστερον καὶ τριήρεις· καὶ εἰ τὸ πρῶτον ὀλίγας, μικρῶ ὕστερον πολλάς οὐ γὰρ δὴ ἔστι γ' εἰπεῖν ὡς 28 20 Ἀθήνησι μὲν ἀφθόνων ὄντων τῶν ναυπηγησίων ξύλων, τῶν πόρρωθεν καὶ μόγις εἰσκομιζομένων, ἐν δὲ τῇ Μακεδονίᾳ ἐπιλελοιπότων, τῇ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς βουλομένοις εὐτελέστατα καθισταμένη, ἀλλ' ὥρονθ' ἅμα τε ναυπηγήσεσθαι ἐνταῦθα καὶ πληρώσεσθαι ἐν τῷ λιμένι 25 [τῷ προειρημένῳ], ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις διειρημένον μηδὲν τοιοῦτον εἰσδέχεσθαι, καὶ τοῦτ' ἐξέσεσθαι ἐπὶ πλέον ἀεὶ ποιεῖν. οὕτω πανταχόθεν καταπεφρονηκότως 29 ἐκείνοι τῇ πόλει χρῶνται διὰ τοὺς ἐντεῦθεν διδασκάλους τοὺς ὑπαγορεύοντας αὐτοῖς ἂν δεῖ ποιεῖν· οὕτω δὲ κατε- 30 γνώκασι μετὰ τούτων ἀδιήγητόν τινα τῆς πόλεως ἔκλυ-

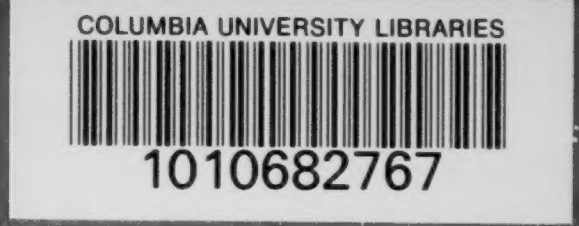
σιν καὶ μαλακίαν, καὶ οὔτε πρόνοιαν περὶ τῶν μελλόν- 220
των εἶναι, οὔτε λογισμὸν οὐδένα παραγίγνεσθαι τίνα
30 τρόπον χρῆται ὁ τύραννος ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις. αἷς
ἐγὼ διακελεύομαι ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι πείθεσθαι, καθά-
περ ἐδίδαξα, καὶ διαβεβαιωσαίμην ἄν, ὡς τοῦθ' ἡλικίας 5
ἔχων, ἅμα καὶ τῷ δικαίῳ ἡμᾶς ἀνεγκλήτως καὶ τοῖς και-
ροῖς ἀσφαλέστατα χρήσεσθαι τοῖς ἐπὶ τὸ συμφέρον
κατεπείγουσιν. καὶ γὰρ ἔτι προσγέγραπται ταῖς συνθή-
καις, „ἐὰν βουλόμεθα τῆς κοινῆς εἰρήνης μετέχειν“· τὸ
δ' „ἐὰν βουλόμεθα“ ἐστὶν ἅμα καὶ τοῦναντίον, εἰ ἄρα 10
ποτὲ δεῖ παύσασθαι αἰσχρῶς ἑτέροις ἀκολουθοῦντας.
ἀλλὰ ** μηδ' ἀναμνησθῆναι μηδεμιᾶς φιλοτιμίας τῶν ἐξ
ἀρχαιοτάτου καὶ πλείστων καὶ μάλιστα πάντων ἀνθρώ-
πων ὑμῖν ὑπαρχουσῶν. ἐὰν οὖν κελεύητ' ὧ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι γράψω, καθάπερ αἱ συνθήκαι κελεύουσι, πολε- 15
μεῖν τοῖς παραβεβηκόσιν.

SEP 29 1919

88DI

F12

Demosthenes

'

Orationes

88DI

F12

'

47313643

88D.I
F12 V1 C1
ORATIONES

MAY 8

L3 4
7 5
3 1 3